Behoort bij het raadsbesluit: Raad 8 juli 2021 - 16. Jaarrekening 2020 Teylingen

De griffier van de gemeente Teylingen, Digitaal ondertekend door Robert van Dijk
op 09-07-2021

Vitaal Teylingen

Samen maken we de toekomst

Jaarrekening 2020



gemeente TEYLINGEN

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief programmarekening 2020 ... 3
Rekening in één oogopslag ... 8
Leeswijzer ... 11

1 Programmaplan ... 13
1.1 Programma 1 Prettig wonen voor iedereen ... 15
1.2 Programma 2 Energiek en sociaal Teylingen ... 48
1.3 Programma 3 Ondernemend en bruisend Teylingen ... 78
1.4 Programma 4 Duurzaam denken en doen ... 91
1.5 Programma 5 Modern bestuur, invloedrijke inwoners ... 102
1.6 Algemene dekkingsmiddelen ... 121

2 Paragrafen ... 130
2.1 Paragraaf Lokale heffingen ... 130
2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 135
2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen ... 138
2.4 Paragraaf Financiering ... 147
2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering ... 153
2.6 Paragraaf Verbonden partijen ... 157
2.7 Paragraaf Grondbeleid ... 169
2.8 Paragraaf Duurzaamheid ... 180
2.9 Paragraaf Corona ... 182

Financiële jaarrekening ... 184
3.1 Balans ... 185
3.2 Totaaloverzicht resultaat per programma ... 188
3.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening ... 190
3.4 Toelichting op de balans ... 194
3.5 Toelichting op de programma's ... 208
3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten ... 237
3.7 Structureel evenwicht ... 240

Bijlage 1: SISA-verantwoording ... 241
Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten ... 251
Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens ... 261
Bijlage 4 Risico-inventarisatie ... 263
Bijlage 5: Rapportage interbestuurlijke toezicht ... 266
Bijlage 6: Overhevelingen ... 268
Bijlage 7: Overzicht baten en lasten per taakveld ... 273

Aanbiedingsbrief programmarekening 2020

Inleiding

In de jaarrekening 2020 doen wij verslag van de activiteiten die het college in 2020 heeft uitgevoerd en de resultaten die zijn bereikt. Uitgangspunt van onze verantwoording is de meerjarenbegroting 2020–2023 die de raad heeft vastgesteld.

Het saldo van de jaarrekening Teylingen 2020 bedraagt € 554.000 positief.
Wij stellen voor om een aantal budgetten over te hevelen naar 2021. Het gaat om € 545.000 ten laste van de exploitatie en € 1,4 miljoen ten laste van de algemene reserve. Zie voor een nadere toelichting op de overhevelingen bijlage 6. Het verschil tussen deze twee soorten overhevelingen is de overheveling die beschikbaar is gesteld vanuit de exploitatie, de lopende budgetten. De andere soort overheveling betreft een budget die eerder beschikbaar is gesteld vanuit de algemene reserve.

Deze middelen waren bestemd voor projecten die in het begrotingsjaar 2020 waren voorzien, maar niet (volledig) zijn gerealiseerd. Wij vinden het wenselijk deze in 2021 alsnog uit te voeren, daarom vragen wij u de daarbij behorende (resterende) budgetten beschikbaar te stellen.

Op hoofdlijnen zijn wij erin geslaagd om de beleidsvoornemens uit te voeren die wij ons voor afgelopen jaar hadden voorgenomen, op basis van het raadsprogramma *'Vitaal Teylingen'*. Uit het begrotingsresultaat mogen we de conclusie trekken dat dit is gelukt binnen de financiële kaders die wij in de begroting 2020 hadden opgesteld.

Corona

Sinds het uitbreken van de Covid-19-pandemie is er veel veranderd in de wereld. De maatschappelijke en economische gevolgen van de daaropvolgende crisis zijn groot en verstrekkend. De gemeente en HLTsamen hebben een enorme inspanning geleverd om met de inwoners en ondernemers zo goed mogelijk om te gaan met de beperkende maatregelen.

De hogere uitgaven die door Teylingen en HLTsamen zijn gedaan, kunnen opgevangen worden door de middelen die het Rijk en de gemeente beschikbaar heeft gesteld. Wij verwijzen hiervoor naar de paragraaf corona en de raadsbrief coronamonitor Teylingen.

Analyse jaarrekeningresultaat 2020

Onderstaande tabel geeft een overzicht op hoofdlijnen van de ontwikkelingen van het resultaat 2020, dat weer leidt naar de jaarrekening 2020. Het gaat hierbij om de ontwikkelingen die gevolgen hebben voor het rekeningresultaat sinds de 2^{e} voortgangsrapportage.

De berekening start met het primaire saldo van de meerjarenbegroting 2020–2023. Daarna volgen de begrotingsmutaties waarover de gemeenteraad tot en met medio december 2020 heeft besloten. Op hoofdlijnen worden de verschillende mutaties ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting 2020 hieronder toegelicht.

	Bedrag	Effect
Primaire begroting 2020-2023, (eindsaldo na amendementen bij vaststellen begroting)	**-€ 70**	
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2020	-€ 204	
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2020	€ 74	
Overige wijzigingen	€ 81	
Begrotingssaldo 2020 na wijzigingen	**-€ 119**	
Mutaties na 2e voortgangsrapportage 2020:		
Prettig wonen voor iedereen		
Anterieure overeenkomsten oude jaren	€ 224	Incidenteel
Toerekenen van uren aan grondexploitatie en investeringen	€ 290	Structureel
Warm toezicht station Sassenheim	€ 110	Incidenteel
Hogere inkomsten bouwleges	€ 439	Beide
Lagere afschrijvingen dan begroot op wegen en civiele kunstwerken	€ 107	Incidenteel
Hogere uitgaven straatreiniging	-€ 81	Structureel
Afrekening Omgevingsdient West Holland	-€ 91	Incidenteel
Energiek en Sociaal Teylingen		
Afboeking boekwaarde school de Waaier	-€ 294	Incidenteel
Maatwerk dienstverlening 18+ huisvesting	€ 92	Incidenteel
Hogere bijdrage Holland Rijnland Jeugdzorg	-€ 465	Incidenteel
Correctie bijdrage Holland Rijnland Jeugdzorg oude jaren	-€ 101	Incidenteel
Hogere bijdrage BUIG	€ 351	Structureel
Hogere gemeentelijke exploitatiebijdrage KDB	-€ 100	Incidenteel
Nieuwe wet Inburgering	€ 117	Incidenteel
Duurzaam denken en doen		
Hogere uitgaven afval	-€ 412	Beide
Hogere onttrekking egalisatievoorziening afval	€ 356	Beide
Hogere inkomsten afval	€ 204	Structureel
Modern bestuur en invloedrijke inwoners		
Hogere storting in pensioenvoorziening (ex) -wethouders	-€ 164	Structureel
Verkoop woningen statushouders	€ 249	Incidenteel
Algemene dekkingsmiddelen		
Hogere bijdrage HLTsamen	-€ 320	Beide
Hogere inkomsten algemene uitkering	€ 253	Beide
Lager dividend Alliander	-€ 210	Structureel
Corona		
Saldo van beschikbare middelen en uitgaven corona	€ 175	Incidenteel
Overige	-€ 56	
Subtotaal	*€ 673*	
Jaarrekeningresultaat 2020	**€ 554**	

Prettig wonen voor iedereen

- Anterieure overeenkomsten oude jaren + € 224 .000 (voordelig, incidenteel)

Tot en met 2019 werd het saldo van de inkomsten en uitgaven van de anterieure overeenkomsten jaarlijks gereserveerd. Intern gemaakte uren werden niet toegeschreven aan deze anterieure overeenkomsten. Hierdoor is een saldo ontstaan dat nu ten gunste van het resultaat in 2020 is gebracht.
Effect meerjarenbegroting 2021: Dit betreft een incidenteel effect vanuit eerdere jaren.

- Toerekenen van uren aan grondexploitatie, anterieure overeenkomsten en investeringen + € 290.000 (voordelig, structureel)

In overeenstemming met regelgeving vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden vanaf 2020 uren toegerekend aan grondexploitaties, anterieure overeenkomsten en investeringen. In 2020 hebben we deze systematiek voor het eerst toegepast. Uit deze inventarisatie blijkt dat we meer uren kunnen toeschrijven aan deze projecten. Vanaf 2021 zullen we dit verder gaan monitoren via tijdschrijven.
Effect meerjarenbegroting 2021: Dit effect zal worden meegenomen in de meerjarenbegroting vanaf 2021.

- Warm toezicht station Sassenheim + € 110.000 (voordelig, incidenteel)
Het warme toezicht bij de fietsenstalling op het station Sassenheim is in 2020 nog niet van start gaan. Dit zal worden opgepakt zodra de bouw van de fietsenstalling is afgerond.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit is een incidenteel voordeel en heeft geen effect op de meerjarenbegroting vanaf 2022.

- Hogere inkomsten Bouwleges + € 439.000 (voordelig, incidenteel en structureel)
De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen komen hoger uit.
Het is heel lastig om met een project als Hooghkamer vooraf een juiste inschatting te maken van het aantal aanvragen. Hoewel we zo goed mogelijk proberen aan te sluiten bij de woningbouwprognoses, zegt dat nog niets over het moment dat een projectontwikkelaar zijn aanvraag in zal dienen. In de voorgaande kredietcrisis hadden we nog te maken met gedoseerde aanvragen, nu floreert de huizenmarkt en komen er meer aanvragen binnen voor woningen en appartementen. Daarnaast zijn er ook veel aanvragen geweest voor het verbouwen van huizen, dakkapellen en uitbreidingen. De totale omvang van de bouwleges bedroeg in 2020 € 1.437.000 (2019 € 1.297.000).
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: In de meerjarenbegroting 2021 is voor de inkomsten van bouwleges in het jaar 2021 € 500.000 inkomsten opgenomen. Om een juiste inschatting te maken, zal worden gekeken naar de ontwikkeling van het aantal huizen bij komende woningbouwprojecten en de invloed van de omgevingswet.

- Lagere afschrijvingen wegen en civiele kunstwerken + € 107.000 (voordelig, incidenteel)
In de meerjarenbegroting stond een deel van de afschrijvingen van de Noordelijke Randweg (€77.000) en Warmonderhekbrug (€ 26.000) geraamd. Deze investeringen lopen nog.
Effect meerjarenbegroting vanaf 2021: Het investeringsplan 2021-2025 zal worden geactualiseerd bij de kadernota 2022 en 1e voortgangsrapportage 2021.

- Hogere uitgaven straatreiniging - € 81.000 (nadelig, structureel)
De uitgaven aan straatreiniging zijn de laatste jaren toegenomen doordat er meer activiteiten zijn. Dit komt door de uitbreiding van wijken, zoals Hooghkamer.
Effect meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit effect zal worden meegenomen in de kadernota 2022 en de voortgangsrapportage 2021.

- Afrekening Omgevingsdienst West Holland -€ 91.000 (nadelig, incidenteel)
De afrekening van de omgevingsdienst West Holland heeft geleid tot hogere uitgaven. Dit wordt veroorzaakt door een overschrijding van het aantal uren besteed aan complexere meervoudige milieuadviezen (meer dan drie milieuaspecten). Daarnaast heeft Teylingen ook geëxperimenteerd dit jaar met een intaketafel en een omgevingstafel waar de omgevingsdienst op verzoek ook aan heeft deelgenomen.

<u>Energiek en sociaal Teylingen</u>
- Afboeking boekwaarde basisschool De Waaier - € 77.000 (nadelig, incidenteel)
De oude RK basisschool De Waaier is in 2017 gesloopt. Op het moment dat besloten werd tot de sloop, kende de school een boekwaarde van € 384.000. In september 2019 heeft de raad een richtinggevend besluit genomen. Het ging hier over een principekeus van de raad of ze dit perceel wilde inzetten voor een maatschappelijke (commerciële) functie of voor woningbouw. Op dit moment zijn we bezig de ontwikkeling ruimtelijk uit te werken. We zijn in overleg met de woningcorporatie. Naar verwachting zal de opbrengst van dit perceel zeer beperkt zijn (of zelfs negatief), omdat er slechts 15 appartementen mogelijk zijn en de grondprijs laag is, terwijl er grote investeringen in de openbare ruimte nodig zijn. De grondkosten (€ 87.000) kunnen worden ingebracht in het nieuwe plan. De restant boekwaarde dient afgeboekt te worden.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit betreft een incidenteel nadeel.

-Maatwerk dienstverlening 18+ huisvesting + € 92.000 (voordelig, incidenteel)
In 2020 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de huisvesting van (zwerf)jongeren. Er is inmiddels een projectplan opgesteld om een aantal jongeren die tussen wal en schip vallen bij elkaar te huisvesten, met passende begeleiding. Omdat de uitvoering plaatsvindt in 2021, stellen wij voor om dit incidentele budget over te hevelen naar 2021.
Effect meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit is een incidenteel voordeel in 2020 en heeft geen structureel voordeel. Voorgesteld wordt na vaststelling van het resultaat dit incidentele voordeel over te hevelen naar 2021.

- Hogere bijdrage Holland Rijnland TWO Jeugdzorg - € 465.000 (nadelig, incidenteel en structureel)
Op basis van de jaarcijfers 2020 van TWO blijken de kosten van de jeugdzorg € 465.000 hoger uit dan begroot (4%). Daardoor komen de totaalkosten uit op € 8,8 miljoen (2019: € 8,5 miljoen).
Effect meerjarenbegroting vanaf 2021: De hogere bijdrage heeft incidentele en structurele effecten.
In de kadernota 2022 wordt de begroting 2022 van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland Jeugdzorg TWO overgenomen. Daarin zijn deze effecten ook meegenomen.

- Correctie bijdrage Holland Rijnland Jeugdzorg oude jaren - € 101.000 (nadelig, incidenteel)
Betreft een nadelige correctie op eerdere jaren.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit betreft een incidenteel nadeel.

- Hogere bijdrage BUIG + € 351.000 (voordelig, structureel)
Op basis van de laatste beschikking BUIG is deze uitkering hoger beschikt.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit betreft een structureel voordeel. In toekomstige jaren is de hogere bijdrage ook zichtbaar.

- Afrekening KDB 2019 - € 111.000 (nadelig, incidenteel)
De betaalde gemeentelijke exploitatiebijdrage (€ 248.000) is hoger dan waar in de begroting rekening mee is gehouden (€ 137.000), een nadeel van € 111.000.
De ervaring is dat bij de jaarrekening van de GR KDB een deel van de gemeentelijke bijdrage terug wordt ontvangen., Daarom is de door GR KDB begrote bijdrage niet één op één overgenomen. Uit de jaarrekening 2019 van de GR KDB bleek inderdaad een lagere bijdrage van € 116.000. Op basis van het BBV wordt bij een N.V. deze lagere bijdrage pas verantwoord in het boekjaar 2020 wanneer het resultaat is vastgesteld door het bestuur van de KDB.
Effect meerjarenbegroting vanaf 2021: Het effect is incidenteel omdat de resultaten van het voorgaande boekjaar vanaf 2020 worden verantwoord in het volgende boekjaar.

- Hogere gemeentelijke exploitatiebijdrage KDB - € 100.000 (nadelig, incidenteel)
Tot op heden is de gemeentelijke exploitatiebijdrage van de KDB risicovol geraamd, door de begrote bijdrage niet geheel over te nemen. Dit vanuit de ervaring dat in eerdere jaren de bijdrage geheel werd terugbetaald. Door de ontwikkelingen binnen de WSW pakt dat in 2020 voor het eerst nadelig uit.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Vanuit het oogpunt van realistisch begroten zal dit effect niet worden meegenomen in de begroting vanaf 2021.

- Nieuwe Wet Inburgering € 117.000 (voordelig, incidenteel)
Vanaf 1 januari 2022 treedt de Wet Inburgering in werking. Gemeenten hebben in 2020 een incidentele bijdrage ontvangen (€ 73.780) in de invoeringskosten. Deze zal in 2021 worden besteed aan de begeleiding van de aanbesteding, ICT-aanpassingen en opleidingskosten.
Daarnaast hebben alle gemeenten (Teylingen € 42.586) geld gekregen in het Gemeentefonds voor de tussengroep, in afwachting van de invoering van de nieuwe Wet Inburgering. Met de tussengroep worden inburgeraars bedoeld die voor de invoering van de nieuwe wet hun inburgering moeten afronden en hiervoor extra ondersteuning nodig hebben. Voorstel is om dit bedrag naar 2021 mee te nemen om de extra ondersteuning te kunnen leveren.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Dit betreft een incidenteel nadeel.

<u>Duurzaam denken en doen</u>
- Hogere uitgaven Afval € 419.000 (nadelig, zowel incidenteel als structureel)
De uitgaven voor het afval zijn in 2020 hoger dan was begroot, namelijk € 419.000. Dit heeft een aantal oorzaken:
- Hogere kosten verwerking afval bij het VAB. De kosten zijn hoger door meer aanbod van afval - € 162.000
- Een terugvordering van NEDVANG voor niet uitgevoerde werkzaamheden binnen de zwerfafvalvergoeding, - € 109.000. In de voorgaande jaren werd de zwerfafvalvergoeding voor het maximale bedrag aangevraagd, maar niet te volle uitgenut. Dit is hierop een afrekening over de periode 2013 – 2017.
- Nabetaling pensioen overuren buitendienst (zaterdagwerk is regulier werk), - € 70.000
- Besluit college om papier namens de verenigingen op te halen heeft geleid tot meer werk voor de gemeente, -€ 66.000.

- Hogere inkomsten afval € 204.000 (voordelig, structureel)
Op het afval zijn meer inkomsten ontvangen dan was begroot: € 204.000

- ***Hogere onttrekking egalisatievoorziening afval € 356.000 (voordelig)***
Het saldo van hogere inkomsten door afvalheffing en hogere uitgaven aan afval, straatreiniging en perceptiekosten leidt tot een hogere onttrekking aan de egalisatievoorziening afval.
De hoogte van de egalisatievoorziening afval bedraagt per 31/12/2020 € 1,5 miljoen.

Effecten meerjarenbegroting afval vanaf 2021: Bij de begroting 2022 en de 2e voortgangsrapportage 2021 worden de uitgaven van het nieuwe afvalbeleidsplan in verhouding tot de inkomsten tussentijds geëvalueerd. Eventuele effecten voor de langere termijn zullen dan worden gepresenteerd.

<u>Modern bestuur en invloedrijke inwoners</u>
- Hogere storting in pensioenvoorziening (ex) -wethouders - € 164.000 (nadelig, structureel)
In de pensioenvoorziening voor (ex-)wethouders is een hogere storting gedaan. Dit wordt deels veroorzaakt door de lage rekenrente. Door de lagere rente-inkomsten in de komende jaren moet er nu meer vermogen worden aangehouden.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2021: Op basis van de verwachting dat de rekenrente laag blijft, zal het structurele effect in kaart worden gebracht voor de meerjarenbegroting.

- Verkoop woningen statushouders +€249.000
De laatste twee woningen bestemd voor statushouders zijn verkocht. Dit betreft de waarde van de verkoop minus de resterende boekwaarde van de woningen.
Effect meerjarenbegroting vanaf 2021: De verkoop van de woningen betreft een incidenteel effect. De jaarlijkse kosten en huuropbrengsten van de woningen zullen uit de begroting worden gehaald.

<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>
- Hogere bijdrage HLTsamen - € 320.000 (nadelig)
De hogere bijdrage aan HLTsamen wordt veroorzaakt door indexatie van de personeelslasten gedurende het jaar (- € 284.000), Uitgaven aan Digitaal Stelsel Omgevingswet (- € 89.000), Teruggave frictiekosten (+ € 147.000) en overige (- €94.000).
Effect meerjarenbegroting 2021: In de kadernota 2022 wordt de begroting 2022 van de gemeenschappelijke regeling HLTsamen overgenomen.

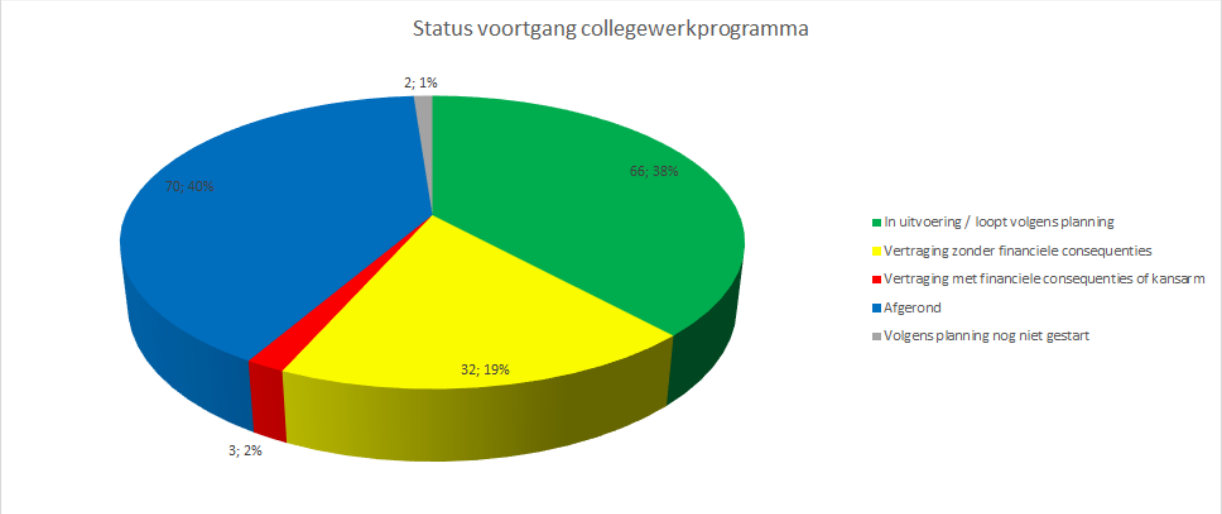
- Hogere inkomsten algemene uitkering €253.000 (voordelig, incidenteel en structureel)
Uit de decembercirculaire 2020 is een hogere algemene uitkering gebleken. Dit wordt met name veroorzaakt door een wijziging in de doorrekening van de maatstaven en de uitkeringsfactor 2020 (€ 93.000, structureel) en een correctie in de oude WOZ-waarden in 2019 (+ € 139.000, incidenteel).
Effect meerjarenbegroting 2021: De decembercirculaire 2020 is de basis voor de kadernota 2022 en de eerste voortgangsrapportage 2021. Dit effect zal hierin worden meegenomen.

- Lager dividend Alliander € 210.000 (nadelig, structureel)
Het dividend Alliander (2019) is in 2020 € 210.000 lager dan was begroot. Het totale dividend van Alliander is gedaald met € 36,4 mln als gevolg van een lager nettoresultaat in 2019. Dit wordt met name veroorzaakt door de incidentele boekwinst in 2018 op de verkoop van een dochterbedrijf (Allegro).
Effect meerjarenbegroting 2021: Het te ontvangen dividend in de meerjarenbegroting is gebaseerd op de afgelopen 3 jaar. Het lagere dividend in 2020 zal effect hebben op dit gemiddelde en aanpassing nodig hebben in de meerjarenbegroting.

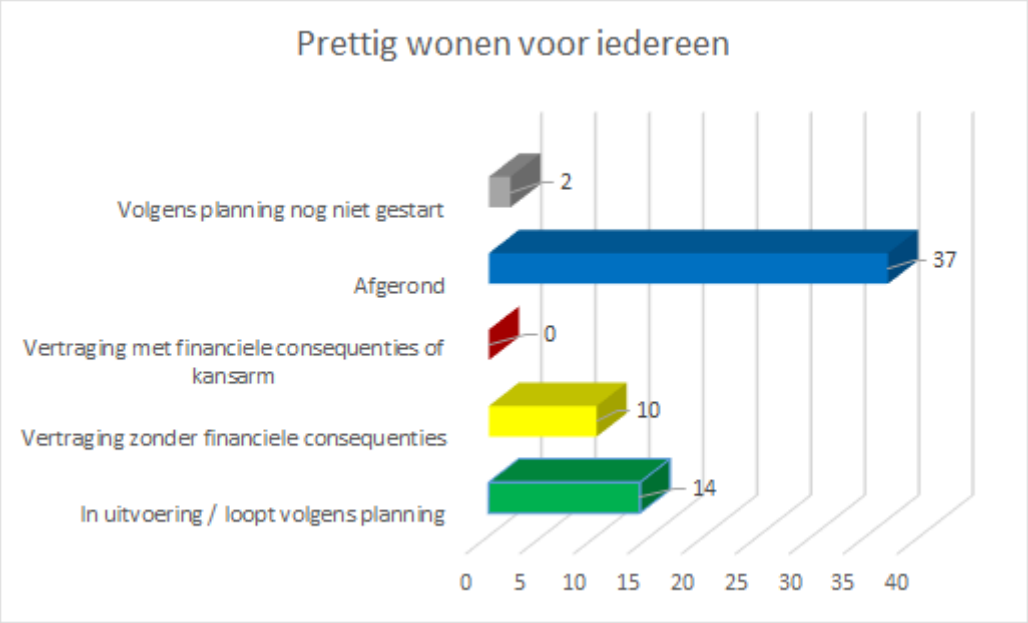
<u>Corona</u>
- Saldo van beschikbare middelen en uitgaven corona + € 175.000 (voordelig, incidenteel)
Het saldo van de beschikbare middelen en uitgaven voor de gevolgen van corona is positief.
Wij verwijzen naar de paragraaf corona en de raadsbrief coronamonitor Teylingen.

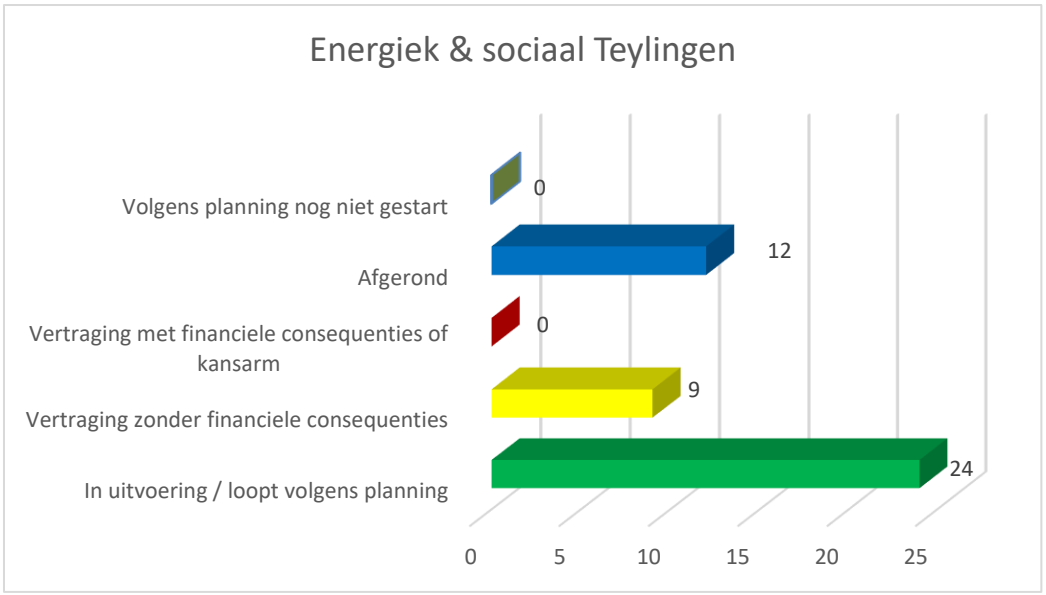
Rekening in één oogopslag

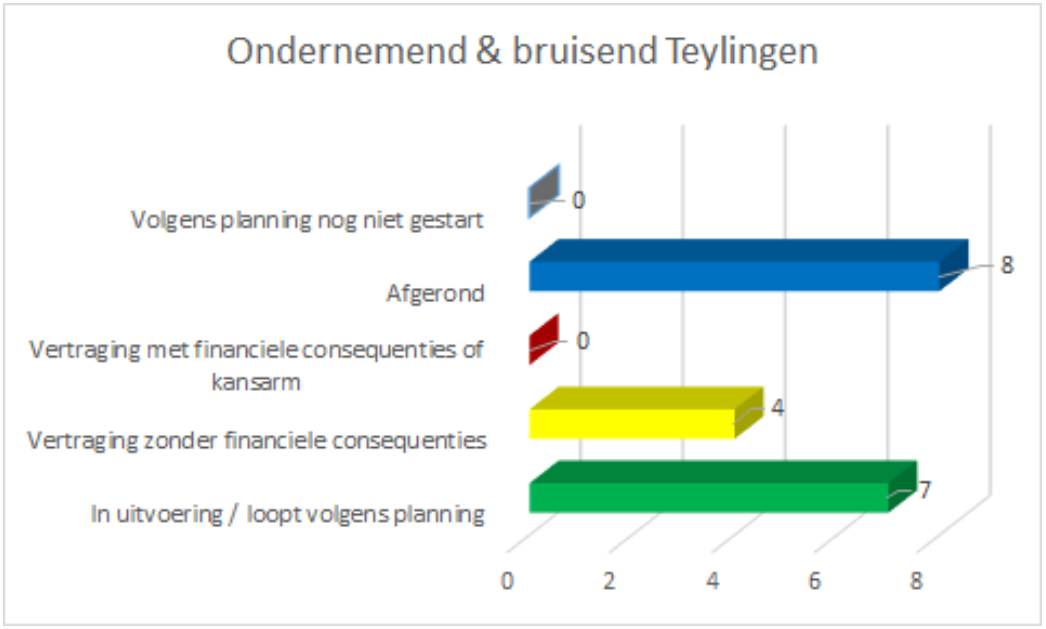
Inmiddels hebben we 78% van de activiteiten uit het collegewerkprogramma afgerond of de uitvoering loopt volgens planning.

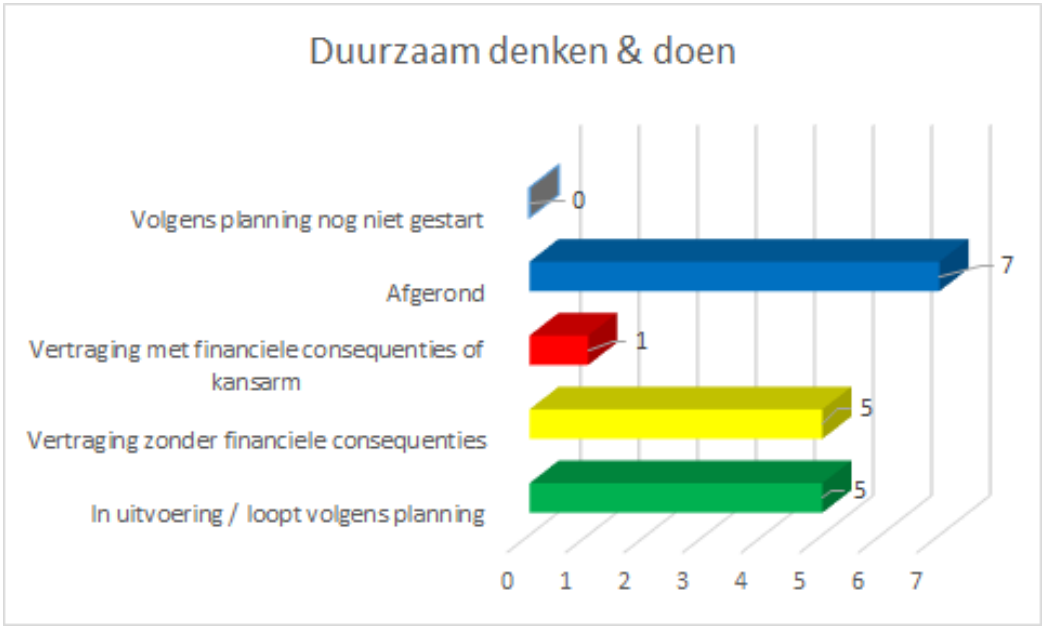


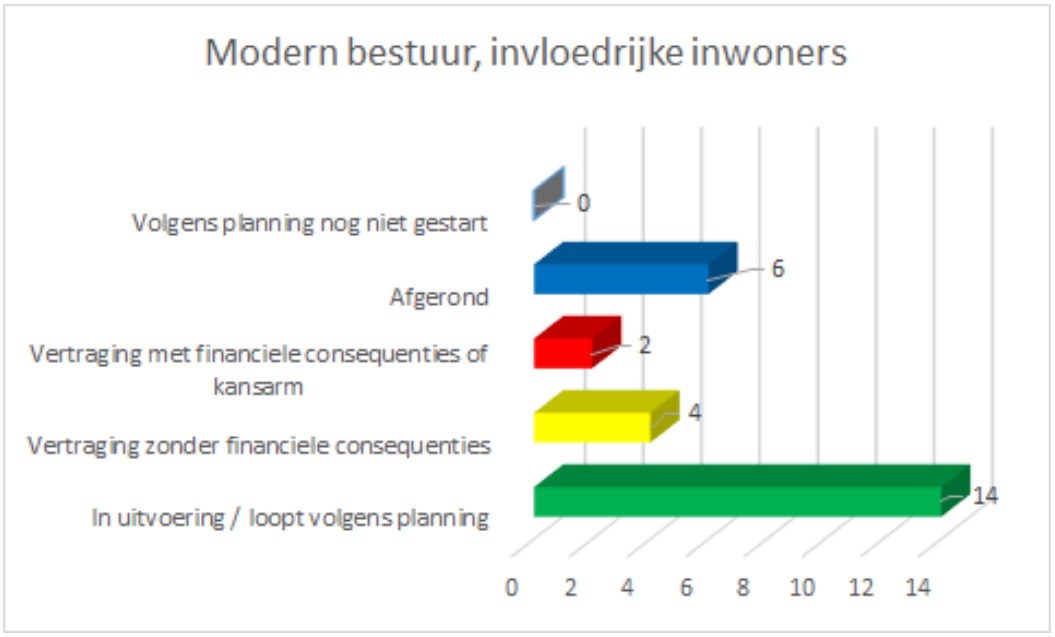
Beeld per programma




Energiek & sociaal Teylingen
Volgens planning nog niet gestart
Afgerond
Vertraging met financiele consequenties of kansarm
Vertraging zonder financiele consequenties
In uitvoering / loopt volgens planning
0
12
0
9
24
0
5
10
15
20
25


Ondernemend & bruisend Teylingen
Volgens planning nog niet gestart
Afgerond
Vertraging met financiele consequenties of kansarm
Vertraging zonder financiele consequenties
In uitvoering / loopt volgens planning
0
8
0
4
7
0
2
4
6
8


Duurzaam denken & doen
Volgens planning nog niet gestart
Afgerond
Vertraging met financiele consequenties of kansarm
Vertraging zonder financiele consequenties
In uitvoering / loopt volgens planning
0
7
1
5
5
0 1 2 3 4 5 6 7


Modern bestuur, invloedrijke inwoners
Volgens planning nog niet gestart
Afgerond
Vertraging met financiele consequenties of kansarm
Vertraging zonder financiele consequenties
In uitvoering / loopt volgens planning
0
6
2
4
14
0 2 4 6 8 10 12 14

Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmarekening wordt door de BBV (besluit begroting en verantwoording) voorgeschreven en bestaat uit de beleids- en financieel gedeelte.
Het beleidsgedeelte bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. Het financiële gedeelte bestaat onder meer uit een totaalinzicht in de lasten en baten en inzicht in de financiële positie van de gemeenten.

Programmaplan

Vanaf 2019 kent het programmaplan de door de raad vastgestelde programma indeling:

1. Energiek en sociaal Teylingen
2. Prettig wonen voor iedereen
3. Ondernemend en bruisend Teylingen
4. Duurzaam denken en doen
5. Modern bestuur, invloedrijke inwoners

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Met deze indeling van de programma's en de daarbinnen opgenomen thema's ontstaat een logische clustering van beleid waarmee de integraliteit en programmasturing wordt vergroot. Daarnaast ontstaat er meer aansluiting tussen het coalitieakkoord, collegewerkprogramma en de programmabegroting. Elk thema bevat een clustering van de landelijk voorgeschreven taakvelden.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de te bereiken doelstellingen ("wat wilden we bereiken"). Vervolgens wordt middels de activiteiten ("wat hebben we daarvoor gedaan) aangegeven op welke wijze wordt gestreefd deze doelstellingen te bereiken. Deze activiteiten hebben in 2020 onze speciale aandacht gehad. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waar geen verdere bijzonderheden over te vermelden zijn niet in de programma's opgenomen.

Stoplichten

Met de stoplicht aanduiding wordt in één oogopslag de stand van zaken met betrekking tot dat actiepunt zichtbaar. Tevens worden de nieuwe actiepunten, de punten die nieuw zijn ten opzichte van het collegewerkprogramma eveneens voorzien van een markering. De legenda van de stoplichtrapportage treft u hiernaast aan.

Legenda stoplichtrapportage	
Status	Kleur
Volgens planning nog niet gestart	
Vertraging met financiële consequenties of kan niet worden uitgevoerd.	
Vertraging zonder financiële consequenties	
In uitvoering / loopt volgens planning	
Afgerond / bestaand beleid wordt gecontinueerd.	

Elk thema wordt afgesloten met de verplichte beleidsindicatoren en waar van toepassing prestatie-indicatoren. De beleidsindicatoren zijn verplicht voorgeschreven gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat heeft het gekost?". In dit overzicht staan per thema de lasten en baten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 treft u mogelijk afrondingsverschillen in totaaltellingen aan. Na de 5 programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en vennootschapsbelasting.

Paragrafen

Naast het programmaplan geven de paragrafen een totaaloverzicht van de in diverse programma's opgenomen elementen. Zoals de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen of verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaard indeling van het BBV.

Financiële jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat onder meer uit de grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening, een overzicht van de lasten en baten inclusief toelichting, de balans inclusief toelichting, een overzicht van de investeringen, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde lasten en baten per taakveld.

1 Programmaplan

Prettig wonen voor iedereen



1.1 Programma 1 Prettig wonen voor iedereen

Wij staan voor een schone en veilige, groene en duurzame leefomgeving. Voor ouderen en jongeren, voor ondernemers en kwetsbaren, voor gezinnen en alleenstaanden: voor iedereen. Ons uitgangspunt is een sociaal inclusieve samenleving.

We stellen samen met inwoners, ondernemers en instellingen een omgevingsvisie op voor Teylingen. We bedenken met elkaar hoe we de fysieke leefomgeving van Teylingen graag zien, nu en in de toekomst. Ook maken we met onze inwoners en andere belanghebbenden een nieuwe woonvisie en bekijken daarbij of het wenselijk en mogelijk is Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing.

Teylingen is een aantrekkelijke woongemeente, waarin de vraag naar woningen blijft toenemen. We sluiten aan bij de woonbehoefte van inwoners en blijven bouwen in de vrije sector en de (sociale) huur. We dagen marktpartijen uit om met onconventionele woonconcepten te komen om snel en flexibel woonruimte te realiseren, ook voor spoedzoekers en bijzondere doelgroepen. Bij een goed woonklimaat horen ook voldoende groen, recreatiemogelijkheden dicht bij huis en een open landschap met aandacht voor biodiversiteit.

We hechten belang aan leefbare en levendige wijken en een goede bereikbaarheid. Met de lokale middenstand, citymanagement en onze inwoners slaan we de handen ineen om onze winkelcentra gezellig, aantrekkelijk en levendig te houden. Na de aanleg van de noordelijke randweg wordt het mogelijk het centrum van Voorhout autoluw te maken. Ook hebben we aandacht voor goede parkeervoorzieningen.

Het thema veiligheid krijgt een steeds prominentere rol op de gemeentelijke agenda. Of het nu gaat om de gemeentelijke rol bij bestrijding van de georganiseerde misdaad, de veiligheid op straat, in de winkelgebieden of in de directe woonomgeving. Daarom stellen we een strategisch veiligheidsplan op.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Prettig wonen voor iedereen zijn:

- Centrumvisie voor de drie kernen
- Omgevingsvisie voor de gemeente Teylingen
- Aanpassing woonvisie
- Bouw van koop- en sociale huurwoningen voor onze woningzoekenden
- Ruimte voor onconventionele woningconcepten
- Duurzaam en energieneutraal bouwen
- Groene inrichting en recreatieve voorzieningen in en rond de wijk
- Versterking van de biodiversiteit
- Integraal veiligheidsplan

Trends en ontwikkelingen

Ondermijning

Weerbaarheid tegen ondermijning van de democratische rechtsorde is een belangrijk thema. Duidelijk is dat de wereld om ons heen in hoog tempo verandert en de problematiek steeds complexer wordt. Dit vraagt om een andere, integrale, manier van werken en het aanbrengen van focus.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet betekent voor de overheid een verandering in het denken over de (fysieke) leefomgeving. Een belangrijk verschil tussen de Omgevingswet en de 'oude manier van werken' is dat niet langer allerlei sectoraal beleid op elkaar wordt gestapeld (zoals parkeernormen, structuurvisies, detailhandelsbeleid en woonbeleid) maar dat wordt uitgegaan van integrale gebiedsontwikkeling. Zaken zoals klimaatadaptie, erfgoed, mobiliteit, biodiversiteit en veiligheid worden betrokken bij een integrale afweging.

Wonen

Op de woningmarkt is sprake van krapte, met name in het (sociale) huursegment en in het middensegment. Ook de koopmarkt is overspannen. Daarnaast ontstaan steeds meer één- en tweepersoonshuishoudens die een andere woonvraag hebben dan gezinnen. De uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen draagt bij aan deze ontwikkeling. Er is een toenemende vraag naar flexibele en tijdelijke woonruimte onder andere voor spoedzoekers. De bollenteelt leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten die werk in deze sector uitvoeren en ook om (goede) huisvesting vragen.

Smart City

De vanzelfsprekende connectiviteit, altijd, overal en met alles online zijn, opent een nieuwe wereld. Een Smart City bestaat uit allerlei slimme applicaties, die met elkaar en met de stad kunnen communiceren. Zoals parkeerplaatsen die aan de weggebruiker vrije ruimte laten zien, afvalbakken die aan de gemeente melden wanneer ze vol zijn of lantaarnpalen die meer of minder licht geven afhankelijk van de verkeersstromen. Leveranciers van gemeentelijke applicaties spelen hierop in, waardoor we de komende jaren steeds meer te maken krijgen met slimme applicaties en apparaten in onze samenleving en buitenruimte. Deze nieuwe oplossingen stellen gemeenten in staat de werkprocessen op een nog efficiëntere manier uit te voeren en haar dienstverlening op een nog hoger niveau te brengen.

Klimaat

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn het Rijk en de decentrale overheden overeengekomen om gezamenlijk te streven naar het realiseren van de doelstelling tot het behalen van een CO_2-reductie van 49% in 2030. Het in juni 2019 verschenen ontwerp voor het Klimaatakkoord bevat concrete maatregelen om deze doelstelling te halen. Dit betekent dat we de komende jaren allerlei veranderingen moeten inpassen in de leefomgeving op het gebied van duurzaamheid.

1.1.1 Veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Doel: Veilig Teylingen door samenwerking en handhaving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P35	In participatie met inwoners en gebaseerd op de strategische verkenning stellen wij het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 op. Vanuit dit beleid gaan we werken met jaarplannen, de Veiligheidsjaarplannen. In het veiligheidsbeleid wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein door deelname aan het ontschottingsprogramma. Uitwerking 2020 (e.v.): Tot 2023 vindt jaarlijks de campagne Topidee plaats, waarin we iedereen oproepen een idee ter verbetering van de veiligheid in te dienen. Dit maakt inwoners en ondernemers bewust van de noodzaak samen te werken aan veiligheid.	Het veiligheidsjaarplan 2020 is vastgesteld en wordt uitgevoerd. Daarnaast is er actief uitvoering gegeven aan het Topidee. De kaartclubs in Teylingen hebben speelkaarten ontvangen over bewustwording van het eigen verkeersgedrag en de zichtbaarheid van voetgangers in het verkeer.	
P36	Het uitvoeren van de Keurmerk Veilig Ondernemen voor de drie kernen.	Voor alle drie de kernen geldt dat er KVO's zijn afgesloten. De voortgang per kern verschilt. In 2020 is de uitvoering KVO aangehouden dit is verzet naar 2021.	
P37	Het vaststellen van vuurwerkvrije zones (op aanvraag van en in overleg met de omgeving). Uitwerking 2020 (e.v.): Voor de komende jaarwisseling besteden we extra aandacht aan het bekend maken van de mogelijkheid tot het aanvragen van vuurwerkvrije zones. Tevens onderzoeken we, conform toezegging aan de raad, of er draagvlak is voor uitbreiding van de zones en/of een geheel vuurwerkvrij Teylingen.	Doordat eind 2020 op landelijk niveau een vuurwerkverbod is afgekondigd, is het vaststellen voor vuurwerkvrije zones stilgelegd. De bewoners en bewonersgroepen die om een vuurwerkvrije zone hadden gevraagd zijn allemaal hierover geïnformeerd.	
P38	Toepassen van BIBOB beleid en sluitingsbeleid drugs.	In 2020 is het nu nog geldende Bibob-beleid waar nodig toegepast. Per 1	

		augustus 2020 is de Wet Bibob gewijzigd. Onlangs is daarvoor het Bibob-beleid aangepast, besluitvorming daarover staat gepland in het voorjaar van 2021. Om de continuïteit van de toepassing van Bibob te garanderen zijn nu 3 medewerkers daarvoor aangewezen. Wanneer door de politie een drugspand wordt aangetroffen, wordt op basis van een bestuurlijke rapportage overgegaan tot sluiting van het pand. In 2020 is dit meerdere keren voorgekomen.	
P39	Actualiseren APV	De Algemeen Plaatselijke Verordening Teylingen is eind 2019 integraal herzien. Voor 2020 is er geen noodzaak om deze opnieuw integraal te herzien. Het blijft natuurlijk mogelijk, indien noodzakelijk om de Algemeen Plaatselijke Verordening op bepaalde elementen te herzien.	✔
P42	We dragen bij aan c.q. ondersteunen de werving van vrijwilligers bij o.a. politie en (jeugd) brandweer. Daarbij richten we ons niet alleen op burgers in de samenleving, maar facilite- ren we ook de medewerkers in onze eigen HLT-organisatie lid te worden van bijvoorbeeld de vrijwillige brandweer.	Reeds eerder afgerond.	✔
P43	We starten een pilot Zorg en veiligheid jeugd vanuit de lokale zorg- en veiligheidstafel voor een periode van 2 jaar.	Het project zorg en veiligheidstafel is in een digitale vorm voortgezet i.v.m. de Corona-pandemie. Als gevolg van het thuiswerken is het vroegtijdig signaleren van jongeren met overlastgevend en/of crimineel gedrag door de betrokken partijen bemoeilijkt. De problematiek van jongeren 'verdween' meer naar achter de voordeur. Hierdoor zijn er minder aanmeldingen op de zorg en veiligheidstafel geweest. Het project loopt tot oktober 2021 en wordt geëvalueerd.	✔
P44	In samenwerking met ketenpartners, zoals brandweer, politie en		✔

	hoogheemraadschap, wordt een Integraal Handhavingsbeleid 2019-2022 opgesteld. In dit beleid leggen we voor een periode van vier jaar vast welke onderwerpen in het kader van Bouw- en Woningtoezicht (Wabo), de Algemeen plaatselijke verordening (APV) en de Drank- en horecawet ge-handhaafd worden. Ook wordt voorgesteld hoe we handhaven (welke procedure: overleg/waarschuwing/ vooraankondiging/ besluit). Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 treffen we voorbereidingen voor handhaving binnen de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en de Omgevingswet die in 2021 van start gaat.	Het Integraal Handhavingsbeleid 2019-2022 is inmiddels vastgesteld in het college na consultatie in de gemeenteraad.	
P45	We stellen jaarlijkse handhavingsuitvoeringsprogramma's op, waarin naast de reguliere werkzaamheden zoals geprioriteerd in het handhavingsbeleid, ook de projecten als handhaving Buitengebied, Asbestdaken en het nieuwe uitstallingenbeleid beschreven worden. Uitwerking 2020 (e.v.): Prioriteiten zijn uitvoering uitstallingenbeleid, en ondermijning.	Het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2020 is vastgesteld in het college. Het project handhaving Buitengebied loopt grotendeels volgens planning. De asbestdaken is een project van de Omgevingsdienst maar verder stappen zijn nog steeds opgeschort in afwachting van verdere landelijke wetgeving (wettelijke plicht tot saneren van asbestdaken is teruggetrokken). De boa's zijn voor het merendeel ingezet geweest voor handhaving van de noodverordening COVID-19 en de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19. De controles en toezichtrondes van de boa's zijn daar waar het kon gecombineerd met het afhandelen van reguliere meldingen zoals (jeugd)overlast. Doordat medewerkers bouw- en woningtoezicht, handhavingsjuristen en boa's ingezet zijn voor de bestrijding van de crisis is een aantal projecten niet gedaan (handhaving weesfietsen bij het station, uitstallingenbeleid, blauwe zone) of zijn projecten vertraagd.	
P52	Uitbreiding BOA-capaciteit en juridische handhaving Uitwerking 2020 (e.v.): De boa-capaciteit wordt in 2020 met 2 fte uitgebreid. Juridische handhaving wordt in 2020 met een 0,5 fte uitgebreid.	De boa-capaciteit is met 2fte uitgebreid, zijn twee nieuwe boa's voor aangenomen. Uitbreiding juridische handhaving met ½ fte is ook daadwerkelijk gerealiseerd.	
P53	Huisvesting arbeidsmigranten	In 2020 is het uitvoeringsprogramma Arbeidsmigranten vastgesteld waar in	

	Uitwerking 2020 (e.v.): Om arbeidsmigranten veilig te kunnen huisvesten, werken we in 2020 aan het verbeteren van onze informatiepositie en houden we, samen met de brandweer, veiligheidscontroles. Ook controleren we eventueel onterecht gebruik van ruimtes voor bewoning.	verschillende fasen gewerkt wordt aan de opgave arbeidsmigranten. De eerste fase betreft de registratie en aandacht voor de informatiepositie. Hiervoor is in 2020 gestart met een pilot "registratie arbeidsmigranten". In Duin- en bollenstreekverband in 2020 gestart met de evaluatie van de beleidsregel "Ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten Duin- en Bollenstreek".	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Prettig leven door minder hinder en overlast

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P25a	Op hoofdlijnen continueren we onze inzet op de aanpak van hinder en overlast. Als het gaat om vliegtuiglawaai, blijven wij ons in de Omgevingsraad Schiphol (ORS) inzetten op terugdringen van de overlast.	Veel inwoners ondervinden in toenemende mate hinder en overlast door vliegverkeer. Teylingen blijft zich derhalve (in (boven)regionaal verband) inzetten voor de belangen van onze inwoners. Zo zijn we vertegenwoordigd in de Omgevingsraad Schiphol en zijn we participant in de Bestuurlijke Regiegroep Schiphol en het Bestuurlijk vooroverleg Schiphol Cluster-Zuidwest. Vanuit deze gremia continueren wij onze inzet om hinder en overlast ten gevolge van vliegverkeer te beperken en geven wij een krachtig geluid vanuit dit gebied richting de luchtvaartsector en het ministerie. Ons doel is om meer hinderbeperkende maatregelen te laten nemen en voorlopig geen groei van het aantal vluchten toe te staan.	
P25b	Vanuit het uitgangspunt meten is weten zien we kansen (smart city) op bijvoorbeeld het in kaart brengen van fijnstof en verkeersstromen.	Inmiddels zijn we van start gegaan met het traject Datagedreven sturen. In 2020 is hiertoe het Programmaplan Datagedreven sturing tot stand gekomen en door de raad goedgekeurd. Mogelijkheden voor genoemde informatie(technologie) zou vanuit dit traject verder geïnventariseerd kunnen worden, maar is op dit moment nog niet aan de orde.	
P25c	Als het gaat om burenoverlast en aantasting van het woongenot, richten	In 2020 is weinig sprake geweest van ernstige burenoverlast en aantasting van	

	wij ons in eerste instantie op het empoweren van mensen om zelf en met elkaar oplossingen te bedenken. Als dat niet meer lukt en sprake is van ernstige aantasting van het woongenot, zijn wij er om te helpen (bijvoorbeeld via mediation). Uitwerking 2020 (e.v.): In de APV is een nieuw artikel opgenomen waardoor we excessen van woonoverlast kunnen aanpakken. In 2020 bekijken we de mogelijkheden en kosten van professionele buurtbemiddeling.	het woongenot. Stek en de wijkagenten hebben hierin een belangrijke rol. Voor zover dat wel is voorgekomen stimuleren we de inwoners om het gesprek met elkaar aan te gaan.	
P26	Op basis van metingen van de luchtkwaliteit bekijken we of we maatregelen kunnen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren en zo ja: welke.	Het thema luchtkwaliteit is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid, welke in Q4 2020 is vastgesteld. We gaan hiertoe in de navolgende periode verder inventariseren hoe we invulling kunnen geven aan deze actie. Aldus in kaart brengen wat de mogelijkheden en relevantie zijn voor specifieke bronmetingen van de luchtkwaliteit en indien mogelijk bekijken we of er (aanvullende) maatregelen zijn die we kunnen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Holland Midden (VRHM) Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	Politie Zorgpartners Brandweer

1.1.2 Mobiliteit

Wat wilden we bereiken?

Doel: Teylingen goed bereikbaar voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P11	We onderzoeken de ontwikkelingen van de parkeerbehoefte en parkeernormen in relatie tot nieuwe woonvormen en planontwikkelingen en vertalen die in beleid. Het bevorderen van de duurzaamheid is hierbij ook een belangrijk afwegingscriterium. Uitwerking 2020 (e.v.): De geactualiseerde parkeernota Teylingen komt in 2020 beschikbaar.	In de tweede helft van 2020 is gestart met de actualisatie van het mobiliteit- en parkeerbeleid. In dit kader worden de parkeernormen in relatie tot de parkeerbehoefte onderzocht. De uitgevoerde tellingen in het najaar 2020 vormen een belangrijke inhoudelijke basis. In 2021 zal dit een verder volg krijgen. De integrale afweging zal plaatshebben in de omgevingsvisie.	
P46a	Er vindt in 2019 een eerste verkenning plaats naar de mogelijkheden van een zuidelijke randweg Voorhout. Afhankelijk van de uitkomsten kan daaraan na 2019 een vervolg worden gegeven. Uitwerking 2020 (e.v.): Het onderzoek naar de mogelijkheden van een zuidelijke randweg in Voorhout komt in 2020 beschikbaar. Afhankelijk van de uitkomsten nemen we in 2020 en verder vervolgstappen.	In 2019 en 2020 is gewerkt aan een quick scan. Op basis hiervan zijn gerichte uitwerkingen gedaan. De raad wordt hier begin 2021 over geïnformeerd.	
P46b	Bij nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden in een vroeg stadium de mobiliteitsconsequenties in beeld gebracht. Voor de verschillende vervoerswijzen wordt inzichtelijke gemaakt wat nodig is om de ontwikkeling aan te laten sluiten bij een duurzaam verkeerssysteem. In 2019 worden de werkprocessen hiervoor uitgewerkt. Uitwerking 2020 (e.v.): In Holland-Rijnland is een plankaart opgesteld om het plaatsen van laadpalen te versnellen. Deze plankaart gaan we gebruiken.	In 2020 is gewerkt conform het vastgestelde beleid uit 2016. Tevens is een start gemaakt met de verdere doorontwikkeling door het opstellen van een beleidsvisie en het aanpassen van de beleidsregels. Besluitvorming hierover is in 2021 voorzien. Met de aanpassingen wordt beoogd de plankaart te implementeren en eventueel strategische plaatsing mogelijk te maken. In 2020 zijn er 13 openbare laadpalen bijgeplaatst, waarmee het totaal op 55 zit.	
P46c	Realisatie maatregelen HOV-verbinding Noordwijk – Schiphol als onderdeel van	De maatregelen uit het pakket HOV Teylingen voor Voorhout voeren we in 2021	

	het verhogen van de bereikbaarheid met het OV. Uitwerking 2020 (e.v.): De maatregelen uit het pakket HOV Teylingen voor Voorhout voeren we in 2020 uit. Daarna volgen de maatregelen voor Sassenheim, waarbij eerst de maatregelen aan de Rijksstraatweg tot aan station Sassenheim worden uitgevoerd. We werken de overige maatregelen voor Sassenheim in 2020 uit.	uit. Daarna volgen de maatregelen voor Sassenheim, waarbij eerst de maatregelen aan de Rijksstraatweg tot aan station Sassenheim worden uitgevoerd. We werken de overige maatregelen voor Sassenheim in 2021 uit.	
P48	De bestaande programma's vanuit het Programma Ontsluiting Greenport (POG) zijn nog steeds actueel. We blijven hier samen met onze regiopartners aan werken. Het gaat daarbij onder meer om: · de Duinpolderweg/bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek/Haarlemmermeer; · noordelijke verbinding Rijnsburg; · knooppunt N443: Piet Gijzenbrug Uitwerking 2020 (e.v.): Voor zover de middelen beschikbaar zijn, worden de maatregelen uit het Programma Ontsluiting Greenport voortgezet. Voor zover de middelen er nog niet (volledig) zijn, worden de maatregelen ingebracht in de Regionale Strategie Mobiliteit die Holland Rijnland opstelt. Hiervoor zoeken we de samenwerking met de andere gemeenten in de Duin- en Bollenstreek.	Het Programma Ontsluiting Greenport is op dit moment het vigerende beleid voor maatregelen om de regionale bereikbaarheid te verbeteren. Een deel van het programma is uitgevoerd en een deel is uitvoering (Noordelijke Randweg Voorhout) of voorbereiding. Tegelijkertijd wordt onder regie van Holland Rijnland gewerkt aan een nieuwe Regionale Strategie Mobiliteit. Provinciale Staten van Noord-Holland hebben het besluit bekrachtigd om uitsluitend de (Nieuwe) Bennebroekerweg in Haarlemmermeer op te waarderen en de overige delen van de Duinpolderweg niet uit te voeren. In regioverband hebben we met de overige partners uit het project overleg over hoe de provincie-overstijgende problematiek op het gebied van bereikbaarheid, in samenhang met andere bereikbaarheidsthema's, de komende tijd aangepakt kan worden. Met betrekking tot de in het POG opgenomen aanpassingen aan de N208 ter hoogte van Sassenheim, geldt dat onderzoek is gedaan naar effectieve maatregelen om de doorstroming en verkeersveiligheid op peil te houden. De onderzoeksresultaten zijn voorgelegd aan de omgeving. De raad van Teylingen heeft aangegeven pas een besluit te willen nemen over mogelijke aanpassingen als de nieuwe regionale visie is vastgesteld.	✓
P49	We stellen het Actieplan Fiets op, waarin de maatregelen voor de komende jaren	Het Actieplan Fiets is in 2020 vastgesteld. Daarna kunnen we het gaan uitvoeren. De	✓

	zijn vastgelegd. Dit plan is van belang voor zowel het verduurzamen van het netwerk in de vorm van verbindingen en de uitvoering daarvan, alsook voor het verhogen van de verkeersveiligheid op dit netwerk. In 2019 zal dit plan worden opgesteld, na 2019 zal het worden gerealiseerd. Uitwerking 2020 (e.v.): Het Actieplan Fiets wordt in 2020 vastgesteld. Daarna kunnen we het gaan uitvoeren. De verbetering van fietspad Oosthoutlaan en de fietsverbinding Sassenheim-Noord A44 gaan onderdeel uitmaken van het Actieplan Fiets	verbetering van fietspad Oosthoutlaan en de fietsverbinding Sassenheim-Noord A44 maken onderdeel uit van het Actieplan Fiets.	
P50	Er is een parkeeronderzoek gepland. In de komende jaren zullen deze tellingen periodiek worden herhaald.	Het parkeeronderzoek is in het najaar van 2020 uitgevoerd. De oplevering van de rapportage is voorzien begin 2021. De insteek is dat de tellingen tweejaarlijks geactualiseerd worden.	✔
P54	Wij spannen ons ervoor in dat inwoners gemakkelijk gebruik kunnen maken van openbaar vervoer. Uitgangspunten daarbij zijn: • Voldoende haltes zijn, die geschikt zijn voor validen en mindervaliden van alle leeftijden. • Een goede de frequentie van het openbaar vervoer • Adequate ketenmobiliteit, zodat mensen meer gebruik maken van duurzame vervoerwijzen. Uitwerking 2020 (e.v.): a. Vanuit Teylingen leveren we een actieve inbreng aan de OV-visie Holland Rijnland. b. In 2020 ronden we het onderzoek af ten aanzien van P+R Sassenheim, en nemen we op basis van het resultaat vervolgstappen.	a. In 2020 is actieve inbreng geleverd voor de aanbesteding van de OV-Concessie Zuid-Holland Noord. De inbreng is geleverd aan Holland Rijnland, die het op haar beurt doorgeeft aan Provincie Zuid-Holland. De provincie heeft overigens besloten de aanbesteding uit te stellen, gelet op de onzekere marktontwikkelingen als gevolg van Covid-19. b. Het onderzoek is afgerond. Met de verschillende stakeholders zijn vervolggesprekken gevoerd. Mede als gevolg van Covid-19 hebben die nog niet geleid tot een concreet resultaat.	✔
P55	Dorpskernen moeten goed bereikbaar en toegankelijk zijn voor ouderen en mensen met een fysieke beperking. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 starten we met het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma van de centrumvisie, dat onder meer de verkeerssituatie, het parkeren en de toegankelijkheid van de dorpskernen moet verbeteren.	De centrumvisie, wat de basis voor het uitvoeringsprogramma is, is vastgesteld in 2020. In 2021 is vaststelling en start van de uitvoering van het uitvoeringsprogramma voorzien.	○

Wat wilden we bereiken?

Doel: Van A naar B over veilige wegen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P51a	Om vragen en aandachtspunten ten aanzien van de infrastructuur te kunnen beantwoorden, is inzicht nodig in het gebruik van die infrastructuur. Ook in het kader van de verkeersveiligheid is het hebben van een dergelijk inzicht noodzakelijk. Uitwerking 2020 (e.v.): Vanaf 2020 schetsen we op basis van de beschikbare data tweejaarlijks een actueel beeld van de ontwikkelingen op het gebied van verkeer en vervoer.	Door toedoen van Covid-19 was het lastig om in 2020 representatieve verkeer- en parkeertellingen uit te voeren. Op het moment dat dit enigszins representatief kon, bij de start van het najaar, is er uitgebreid geteld. Het rapport wordt begin 2021 verwacht. De tellingen vormen een belangrijke inhoudelijke basis voor het Mobiliteitsplan. Door in de toekomst de tellingen tweejaarlijks te herhalen ontstaat er goed zicht op de patronen en ontwikkelingen.	
P51b	Als gemeente voeren we momenteel incidenteel monitoringsonderzoek uit. Mede vanuit de wens om meer datagedreven te werken, is het verzamelen van data/gegevens daarin de eerste stap. In 2019 staat er een onderzoek naar verkeersgebruik van onze wegen (verkeerstellingen) gepland. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 gaan we aan de slag met de opvolger van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan. Deze willen we onderdeel laten worden van de systematiek van de Omgevingswet.	In 2020 is een start gemaakt met het project Mobiliteitsplan Teylingen. De aanbesteding is succesvol doorlopen en heeft geleid tot gunning aan een adviesbureau. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit is voorzien in 2021.	
P51c	Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid. Uitwerking 2020 (e.v.): Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes vindt op regionale en landelijke schaal plaats.	We blijven met VVN, scholen en Holland Rijnland inzetten op de lopende verkeerseducatieacties voor jongeren zoals Schoof op Seef, de verkeersexamens, alcoholverkeersdagen, BOB, dode hoek lessen en Drive Experience. We organiseren en faciliteren de landelijke acties bijvoorbeeld gericht op fietsverlichting, de schoolbrengdag, de scholen zijn weer begonnen en stimuleren en faciliteren de verkeersbrigadiers bij lagere scholen. Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Andere regiopartners Provincie Zuid-Holland OV-bedrijven (o.a. t.b.v. realisering HOV) ROV VVN

1.1.3 Wonen

Wat wilden we bereiken?

Doel: Prettig wonen voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P2	We gaan het woningbouwprogramma Teylingen monitoren en bijsturen waar nodig. Daarbij hechten wij er sterk aan te komen tot (sub)regionale afstemming van de programmering en fasering van het woningbouwprogramma, om voor de woningzoekenden op de markt een optimaal pakket neer te leggen.	De nieuwe woningbehoefteraming (trendraming TR2019) is in 2019 beschikbaar gesteld door de provincie Zuid-Holland. De gewenste toename van de woningvoorraad tot 2030 in Teylingen is ruim 2030 woningen, waarna de woningbehoefte voor de periode 2030 tot 2040 afvlakt naar 680 nieuwe woningen. In het in 2020 vastgestelde woonprogramma is deze behoefte verwerkt. Er in 2020 gestart met het ontwikkelen van een woningbouwmonitor waarmee de doelen van het woonprogramma worden gemonitord.	✓
P3	We maken een begin met de actualisering van de Woonvisie Teylingen 2015– 2019. Het spreekt voor zich dat we die visie interactief tot stand laten komen. We halen ideeën op, met de huidige demografische situatie en woningmarkt als basis. Het slot op de woningmarkt en de onmogelijkheid als woningzoekende een geschikte woning te vinden, is een stevig knelpunt dat vraagt om oplossingen. De op te stellen Woonvisie en de daarin te maken beleidskeuzes zal moeten bijdragen aan de oplossing van de problematiek. We borgen de Woonvisie later in de nog op te stellen omgevingsvisie. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 ronden we de actualisering van de Woonvisie Teylingen 2015 – 2019 af.	Het woonprogramma 2020-2024 is in september 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Het woonprogramma wordt als uitvoeringsprogramma van de toekomstige omgevingsvisie in de jaarlijkse beleidscyclus opgenomen.	✓
P4a	Met de corporaties gaan we in gesprek over het toepassen van lokaal maatwerk	In de Prestatieafspraken 2020 zijn afspraken gemaakt met Woningcorporatie Stek over	✓

	(conform huisvestingsverordening Holland Rijnland), met de bedoeling om vrijkomende sociale huurwoningen met voorrang toe te wijzen aan Teylingers.	de inzet van het instrument lokaal maatwerk. Een deel van het Lokaal Maatwerk zet Stek in voor het beleid om senioren die een eengezinswoning achterlaten van Stek in de gemeente voorrang te geven op woningen die gelabeld zijn voor senioren. Het andere deel zet Stek in om jongeren met voorrang een daarvoor gelabelde woning toe te wijzen met een tijdelijk contract en behoud van inschrijfduur. Het maximumaantal woningen is bepaald op 25% van het gemiddeld aantal verhuringen per jaar van sociale huurwoningen van corporaties per gemeente in de voorgaande drie jaar. Gemiddeld betreft dit 40 woningen per jaar.	
P4b	Volgend op de Woonvisie onderzoeken we of het wenselijk is om te komen tot een doelgroepenverordening, waarin we de mogelijkheid kunnen vastleggen om Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing van middenhuur en sociale koop.	In het uitvoeringskader van het woonprogramma is aangegeven dat hier uitwerking aan wordt gegeven in 2021.	✔
P5a	We geven de hoogst mogelijke prioriteit aan de realisering van huisvesting voor bijzondere doelgroepen uit het Beleidskader Maatschappelijke zorg op locaties die bij de gemeente in eigendom zijn, zoals Langeveld in Sassenheim en de stationslocatie in Voorhout. De focus ligt op duurzame en innovatieve concepten.	Tot op heden wordt de contingentenregeling ingezet voor de uitstroom van bijzondere doelgroepen. Met de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg blijkt dat er naast opvanglocaties, huidige beschermd wonen plekken en de contingentenregeling, kleine en betaalbare woningen nodig zijn waar ook begeleiding geboden kan worden. Voor de locaties Langeveld en Stationslocatie is een aanvraag voor de Vliegende Brigade van de provincie gedaan. Deze aanvraag is gehonoreerd. Werkzaamheden van de Vliegende Brigade starten in januari 2021.	●
P5b	Naast de hiervoor genoemde locaties gaan we een quick scan uitvoeren naar	Voor het project Teydelijk is een projectsubsidie van 273.000 euro verkregen	●

	mogelijke andere locaties die hiervoor in aanmerking kunnen komen. Behalve gronden in eigendom van de gemeente kunnen dit ook terreinen in particulier eigendom zijn. Uitwerking 2020 (e.v.): Uit de quick scan kwam de locatie aan de Teylingerdreef in Voorhout naar voren als een mogelijk geschikte locatie voor het realiseren van woonruimte voor spoedzoekers. Camelot en gemeente werken de plannen verder uit. Begin 2020 is duidelijk of de nadere uitwerking van het project 'Teydelijk' tot een voor partijen haalbaar plan leidt. De uitwerking gebeurt in samenspraak met de omwonenden.	van de Rijksoverheid. Camelot heeft aangegeven niet met de ontwikkeling door te willen gaan. Dit heeft ertoe geleid dat er een nieuwe exploitant wordt gezocht. Medio 2021 wordt hier meer duidelijkheid over verwacht.	
P6	We organiseren en geven sturing aan de woonopgave als gevolg van transitie en transformatie Maatschappelijke Zorg. We doen daarbij een appel op relevante stakeholders mee te denken en daarvoor plannen te ontwikkelen.	Voor crisisopvang zijn, in samenwerking met de corporatie Stek en een zorgaanbieder, twee woningen beschikbaar gesteld. In het woonprogramma is vastgesteld dat er in 2021 een woonzorgvisie met partners wordt opgesteld om betere sturing te geven aan de woonzorgopgave. In het 4e kwartaal van 2020 zijn de eerste verkennende gesprekken gevoerd.	✓
P7a	Op korte termijn analyseren wij de resultaten van het woningbehoefteonderzoek WoON2018. De uitkomsten daarvan vormen de bouwstenen voor het nieuw te ontwikkelen beleid op woongebied.	De uitkomsten van het landelijke WoON2018-onderzoek en de nieuwe woningbehoefteraming (TR2019) zijn in 2019 beschikbaar gekomen. Deze analyses zijn verwerkt in het woonprogramma dat vastgesteld is in 2020 en waarin extra aandacht is voor verschillende doelgroepen zoals senioren en starters.	✓
P7b	Bij het uitvoeren van de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA), is specifieke aandacht voor het duurzaam goedkoop en duurzaam beschikbaar houden van sociale huur-, sociale koop- en middenhuurwoningen.	De doelen vanuit de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA) zijn meegenomen in het woonprogramma. Eén van de instrumenten om woningen duurzaam beschikbaar te houden voor de doelgroep is het opstellen van een doelgroepenverordening. Een doelgroepenverordening wordt conform woonprogramma in 2021 uitgewerkt.	✓
P10	Verder gaan wij onverkort door met het verstrekken van startersleningen.	In 2020 is de verordening startersleningen geactualiseerd. In 2020 zijn 13 leningen verstrekt.	✓

Wat wilden we bereiken?

Doel: Energie neutrale en gasloze woningen dragen bij aan een duurzaam Teylingen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P13	Volgend op de motie “programma duurzaamheid”, zullen wij inzetten op het zo snel mogelijk energieneutraal en gasloos maken van de bestaande Teylingse sociale woningvoorraad, dit als onderdeel van prestatieafspraken die we met de corporaties gaan maken. We zorgen ervoor de overige volkshuisvestelijke doelen niet uit het oog te verliezen. Ten aanzien van de nieuwbouw in de sociale woningvoorraad zetten wij er bij het maken van prestatieafspraken op in om alle nieuwe plannen minimaal energieneutraal te realiseren. Waar mogelijk kijken we of bestaande plannen nog aangepast kunnen worden naar deze ambitie.	Duurzaamheid speelt een prominente rol in het nieuwe woonprogramma. Voor nieuwe woningbouwontwikkelingen hanteren we het kader Duurzame Gebiedsontwikkeling. Voor het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad verstrekken we duurzaamheidsleningen en maken we prestatieafspraken met Stek. In de prestatieafspraken met Stek is opgenomen dat zij in 2020 gemiddeld energielabel B behalen voor hun woningvoorraad. Voor de kernen Voorhout en Warmond is deze doelstelling behaald. Door de verkoop van het energetisch goed presterende Sassembourg is dit nog niet behaald in de kern Sassenheim. In de prestatieafspraken zijn ook afspraken gemaakt over het plaatsen van zonnepanelen.	✓

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek Zorgaanbieders

1.1.4 Implementatie Omgevingswet

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen een omgevingsvisie maken gericht op de toekomst

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P1	In het kader van de opstelling van de omgevingsvisie is het de bedoeling om opgaven en vraagstukken op een geïntegreerde wijze vast te leggen, zoals de woningbouwopgave, vraagstukken vanuit het sociaal domein, bereikbaarheid, mobiliteit en duurzaamheid (fysiek en sociaal).	Een concept projectplan voor de omgevingsvisie is opgesteld en wordt In het 1e kwartaal 2021 bestuurlijk vastgesteld. Het budget 2020 voor de omgevingsvisie is overgeheveld naar 2021.	
P27	De aanwezigheid van (fysieke) voorzieningen in buurten en aandacht voor sociale duurzaamheid zal worden opgenomen in de omgevingsvisie. Het welzijnswerk zal worden ingezet voor het stimuleren van buurtinitiatieven. We leggen nadrukkelijk de bal neer bij de samenleving (right to challenge) om zelf met initiatieven te komen. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 betrekken we alle stakeholders (inwoners, bedrijven, belangengroepen en ketenpartners) bij het opstellen van onze omgevingsvisie.	Binnen de werkorganisatie en met de betrokken wethouders zijn verkennende gesprekken over de mogelijkheden tot integratie van bepaalde opgaven uit het sociaal domein in de integrale omgevingsvisie in termen van gezondheid, inclusiviteit en participatie (ja, mits benadering) en dergelijke. Bij de voorbereiding van de omgevingsvisie komt dit nader aan de orde. Een concept projectplan voor de omgevingsvisie is opgesteld en wordt In het 1e kwartaal 2021 bestuurlijk vastgesteld. Het budget 2020 voor de omgevingsvisie is overgeheveld naar 2021.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Klaar voor de implementatie van de Omgevingswet

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P55	In 2020 gaan we verder met het gereed maken van onze organisatie voor werken met de Omgevingswet. Uitwerking 2020 (e.v.): We ondernemen de volgende activiteiten: • Organiseren van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken te introduceren, • Uitwerken van serviceformules voor het werken met de Omgevingswet, vanuit de één-loket-gedachte,	Het werken met Serviceformules is in uitvoering. We experimenteren met het nieuwe proces van vergunningverlening (Ontwerp- en Ontwikkelformule) waarbij we de wettelijke verplichtingen van de Omgevingswet borgen. Er wordt gewerkt met een intake en Omgevingstafel als onderdeel van de (complexe) aanvragen in deze formules. Hierbij wordt een initiatief/aanvraag integraal afgewogen. Het uitgangspunt voor de behandeling van de aanvraag aan de Omgevingstafel is “Ja, mits…”	

	• Ontwikkelen van kaders hoe we (overheids)participatie onder de Omgevingswet gaan vormgeven, • Uitwerken en uitvoeren strategisch communicatieplan, • Aanpassen van competentieprofielen medewerkers, • Kennisuitwisseling in samenwerking met diverse keten- en regiopartners, • Uitvoeren pilots met aansluiting op landelijke digitale stelsel Omgevingswet, • Inrichten noodzakelijke architectuur (applicaties en gegevens realiseren om nieuwe processen te ondersteunen).	In het nieuwe proces van vergunningverlening is de 1 loket gedachte uitgangspunt Hieraan is uitvoering gegeven door het instellen van één Intaketafel. Inmiddels zijn de wettelijke vereisten omtrent participatie voor initiatiefnemers door de wetgever uitgekristalliseerd. Een plan van Aanpak en projectplan is opgesteld en we werken aan een toolbox Participatie in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse zaken. In 2020 is een strategisch communicatieplan uitgevoerd gericht op anders werken en cultuurverandering binnen de organisatie vanwege de komst van de Omgevingswet. Hierbij zijn diverse activiteiten ondernomen, zoals een digitale week van de Omgevingswet, themagerichte workshops, nieuwsbrieven (1 x 6 weken), digitale kennissessie voor het management, enquête over kennis- en informatiebehoefte, intranetpagina Omgevingswet, etc. Competentieprofielen zijn opgesteld voor het nieuw ingerichte vergunningverleningsproces, onder andere voor de Omgevingstafel. Er vindt op structurele basis kennisuitwisseling en overleg plaats met de ketenpartners zowel op beleidsinhoud als bij het aanpassen van de werkprocessen aan de komende wet. Door de aansluiting op het digitale stelsel Omgevingswet kan in voorbereiding tot de inwerkingtreding geoefend worden en kan gebruik worden gemaakt van de samenwerkingsfunctionaliteit binnen het DSO om efficiënt samen te werken met ketenpartners. Hiervoor vindt intensief overleg plaats met ketenpartners en omliggende gemeenten. Daarnaast hebben we ook dit jaar op landelijke en provinciale congressen en bijeenkomsten workshops Omgevingsvisie & Omgevingsplan voor gemeenten en geïnteresseerden verzorgd. Er is meegewerkt aan pilots die worden gebruikt in de landelijke testomgeving van het digitale stelsel Omgevingswet. De noodzakelijk IT-architectuur is gerealiseerd. Onze lokale HLTsamen ICTsystemen (Vergunningen, Plansoftware	

		en Regelsoftware) zijn aangesloten op de landelijke voorziening van het DSO van Hillegom, Lisse en Teylingen. Dit gebeurt gelijktijdig voor alle 3 de gemeenten. Hiervoor is nauw overleg nodig met de leveranciers, de VNG en het kadaster als beheerder van het DSO. Zo kan de gehele keten digitaal worden afgehandeld. (Behoudens nieuwe VTH applicatie i.v.m. vertraging bij de leverancier tot voorjaar 2021.)	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland GGD Veiligheidsregio Hollands Midden	Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland Ministerie van Binnenlandse zaken VNG Omgevingswet Livinglab Zuid Holland (Hogeschool Leiden)

1.1.5 Gebiedsontwikkeling

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een open landschap om van te genieten

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P8	We stimuleren en faciliteren plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers die positief bijdragen aan de doelen op het gebied van wonen, economie, mobiliteit en duurzaamheid. Vraaggericht bouwen, diversiteit van woonvormen en levensloopbestendig bouwen zijn speerpunten voor nieuwe woningbouwlocaties. Uitwerking 2020 (e.v.): De participatie van omwonenden en belanghebbenden vormt een belangrijk onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. De vorm van participatie richten we mede in overleg met omwonenden en belanghebbenden in.	Bij de beoordeling van principeverzoeken en ruimtelijke plannen en in de gesprekken, onderhandelingen en overeenkomsten met initiatiefnemers worden (pro)actief de gemeentelijke beleidskaders (het actuele Woonprogramma, het kader Duurzame gebiedsontwikkeling, de Parkeernota e.d.) ingebracht om dit te borgen.	
P9	Als voorbeeld hierbij kan worden gedacht aan ons voornemen om op interactieve	In 2020 is er hard gewerkt aan de ontwikkelingen in Nieuw Boekhorst. De start	

	wijze te komen tot een gebiedspaspoort en Plan van Aanpak voor de ontwikkeling van woningbouw op de locatie Nieuw-Boekhorst in Voorhout.	van het project begon op 23 april 2020 toen de gemeenteraad de projectopdracht voor Nieuw Boekhorst unaniem vaststelde. Dit betekende dat de aanvang van de ontwikkeling was goedgekeurd en de gemeente Teylingen er een nieuwe woonwijk bij gaat krijgen. ECHO Urban Design startte met een grondige analyse naar de historie, waarden en ruimtelijke kenmerken van het gebied. Dit zijn belangrijke uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling van Nieuw Boekhorst. Na een uitvoerige analyse van het gebied, een eerste participatiemoment door middel van een webinar (op 7 juli 2020) en veel input uit een digitale enquête was het mogelijk voor ECHO Urban Design om een landschappelijk raamwerk op te stellen. Dit raamwerk biedt de eerste kaders voor de verdere ontwikkeling van Nieuw Boekhorst. Op 14 september 2020 is dit raamwerk gepresenteerd tijdens een beeldvormende sessie aan de gemeenteraad. Hierop volgend is de inhoud van het landschappelijk raamwerk getoetst bij alle belangstellende door middel van de meedenktafels van 15 oktober 2020. Nadat ECHO Urban Design deze input zorgvuldig heeft verwerkt is op 7 december 2020 het vervolgproces gepresenteerd aan de gemeenteraad tijdens een tweede beeldvormende sessie.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaam bouwen in de praktijk brengen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P12	We stellen een Richtlijn duurzame ontwikkeling gebouwde omgeving op. Deze richtlijn omvat de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie en wordt leidend voor nieuwe locatieontwikkelingen. Deze richtlijn verbreedt en verdiept de regeling voor GPR-gebouw en zal als uitgangspunt worden gehanteerd bij aanbestedingen en het aangaan van overeenkomsten. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 implementeren we het kader Duurzame gebiedsontwikkeling. Het kader Duurzame gebiedsontwikkeling verankert duurzaamheid in bouwprojecten. Duurzaamheid is hierbij vertaald naar 6 thema's: circulaire economie& materialen, energietransitie, water & klimaatadaptatie, natuur & milieu, duurzame mobiliteit en welzijn & gezondheid.	De Richtlijn Duurzame Gebiedsontwikkeling (richtlijn DGO) is ontwikkeld en geïmplementeerd in de organisatie. Onderdeel van deze ontwikkeling is ook het opstellen van een Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). Ook de LIOR is gerealiseerd en in gebruik genomen. Vanaf 2021 is de richtlijn DGO onderdeel van het reguliere werkproces en zal de richtlijn periodiek worden geactualiseerd.	
P16	De locatie Langeveld wordt een voorbeeldproject voor duurzame woningbouw, gericht op diverse doelgroepen. Uitwerking 2020 (e.v.): De planvorming vindt plaats met participatie van inwoners en gemeenteraad. Daarbij houden we rekening met de uitkomsten van de eerdere participatie. Bij (tijdelijke) ontwikkeling van de locatie Langeveld moeten we rekening houden met de beoogde bijdrage van deze locatie aan het Regionaal Investeringsfonds (3 miljoen Euro).	Voor de uitbreiding van het sportpark Roodemolen (2e fase tennisvereniging STV) en de ruimteclaims van dit project op de locatie Langeveld zijn in 2020 keuzevarianten opgesteld op basis waarvan de raad in 2021 een keuze kan maken voor een uit te werken voorkeursvariant met projectbegroting. Met gebruikmaking van de mogelijkheden van de 'Vliegende brigade' van de provincie Zuid-Holland is capaciteit verkregen voor een projectleider voor Langeveld om de ontwikkeling van deze locatie met prioriteit op te pakken. De raad is hierover geïnformeerd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Genieten van groen en recreatie dicht bij huis

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P17	We geven onverminderd uitvoering aan het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden en het Hollands-Utrechts plassengebied. Daarmee geven we invulling aan de regionale groeninfrastructuur. Uitwerking 2020 (e.v.): We leveren ook een bijdrage aan een mogelijk nieuw Gebiedsprogramma voor de Duin- en Bollenstreek en de Leidse Ommelanden aan de hand van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving van de provincie en geven hier uitvoering aan.	Binnen de Leidse Ommelanden is gewerkt aan de lopende projecten. Deze moeten in 2021 afgerond zijn. Daarnaast is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw meerjarenprogramma 2021-2025. Dit programma is gebaseerd op het beleidsdocument 'Natuurlijke Leefomgeving; Basis in balans' (omgevingsvisie Hart van Holland). Binnen het gebiedsprogramma "Bloeiende Bollenstreek" is gewerkt aan de lopende projecten. Binnen het Hollands-Utrechts Plassengebied heeft APPM een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om verder samen te werken. Aan de hand hiervan is gestart met het opstellen van een concept uitvoeringsplan.	✓
P18	Bij de ontwikkeling van een woningbouwlocatie is er aandacht voor een goede kwaliteit van groen- en recreatieve voorzieningen in de wijk. Daarbij wordt steeds de verbinding gemaakt met en aansluiting gezocht bij bestaande recreatiegebieden en -voorzieningen in de omgeving en wordt aangesloten op de omliggende en regionale groeninfrastructuur. Uitwerking 2020 (e.v.): Bij de start van nieuwe ontwikkelingen bekijken we welke partijen kunnen bijdragen aan dit doel van de gemeente.	Dit is geïntegreerd in het kader Duurzame Gebiedsontwikkeling (DGO) en de Leidraad inrichting openbare ruimte die gelden als kaders voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties. Het blijft locatieafhankelijk maatwerk, vooral grotere uitleglocaties, zoals Nieuw Boekhorst, bieden hiervoor mogelijkheden.	✓
P20	Ter voorkoming van verdringing van de agrarische en recreatieve bedrijvigheid in	Het project handhaving buitengebied ISG is in 2019 gestart en loopt tot en met 2022.	✓

	het buitengebied starten we met een project Handhaving Buitengebied. In dit GOM-project wordt gestart met een plan van aanpak om het buitengebied te handhaven. In het plan van aanpak komt een prioritering. De doorlooptijd van dit handhavingstraject schatten wij in op vier jaar.	Het plan van aanpak is opgesteld en vastgesteld inclusief prioritering. Doel van het project is om strijdig gebruik van de bollengrond tegen te gaan en verrommeling op te ruimen, dit om het areaal bollengrond waarop geteeld kan worden te herstellen. Het strijdig gebruik betreft volkstuinen, paarden, het laten staan van oude kassen en loodsen alsmede illegale bebouwing. We doen dit met de menselijke maat; we gaan met de betrokken eigenaren in gesprek om op die manier de eigenaren te bewegen het strijdig gebruik te staken en de verrommeling aan te pakken. De voortgang is goed, van de 93 zaken zijn er inmiddels 49 opgepakt. Ook loopt het project binnen budget.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Behoud van cultureel erfgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P34	Voor het behoud van onze monumenten maken we een keer per twee jaar een volledige ronde langs alle monumenten. Onderzocht wordt dan of maatregelen nodig zijn voor behoud van het monument en ter voorkoming van verval. Mochten er plannen zijn voor ontwikkeling van het monument, dan is de eerste stap: ontwikkeling met behoud van. Mocht dat niet lukken, dan wordt onderzocht waaruit de herontwikkeling dan kan bestaan. Uitwerking 2020 (e.v.): De 1e ronde langs de monumenten vindt in 2020 plaats.	Er heeft in 2019 een controle plaatsgevonden. De volgende is voorzien voor 2021. In 2020 is er een handhavingsverzoek ingediend over de staat van een rijksmonument in Sassenheim. Deze zaak is op dit moment in behandeling en er worden gesprekken gevoerd met alle betrokken partijen om het pand in zo goed mogelijke staat te laten voortbestaan.	✔

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)	Stek Projectontwikkelaars Bedrijven/organisaties Particuliere initiatiefnemers

1.1.6 Openbare ruimte

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen zorgen voor een schone leefomgeving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P14	Bij de (her)inrichting van straten en wijken realiseren we waar mogelijk wensen van gebruikers, dit is een onderdeel van participatie. Het niveau van participatie wordt vooraf bepaald aan de hand van de opdrachtbeschrijving.	Bij de (her)inrichting van straten en wijken is participatie onderdeel van het proces.	✔
P15	In samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) gaan we eventuele knelpunten met betrekking tot het gescheiden afvoeren van bouwafval door aannemingsbedrijven inventariseren. Indien en waar nodig zullen we aansluitend daarop maatregelen nemen. Uitwerking 2020 (e.v.): Afvoer van bouwmaterialen nemen we op in het afvalbeleidsplan.	Afvoer van bouwmaterialen door aannemers betreft bedrijfsafval. De gemeente heeft geen taak in het afvoeren van deze materialen. In veel gevallen wordt dit afval in een puinbak afgevoerd. De leveranciers van deze puinbakken scheiden het afval vaak achteraf waardoor het afval toch op de juiste manier voor recycling kan worden aangeboden.	✔
P31a	Bij het plaatsen van afvalbakken in recreatiegebieden onderzoeken we de mogelijkheid om bij de bron te scheiden.	Er zijn afvalbakken waarin verschillende afvalfracties kunnen worden gescheiden. Deze bakken zijn vrij duur en het scheidingsresultaat is niet heel goed. Verder leidt dit tot meer verkeersbewegingen om de afvalbakken te kunnen ledigen of de ombouw van bestaande voertuigen. Hierbij wegen de kosten niet op tegen het te verwachten resultaat.	✔
P31b	We voeren, in samenwerking met scholen en de wijkregisseurs, zwerfafvalacties uit.	De invoering van het nieuwe afvalbeleid en corona hebben ervoor gezorgd dat er minder nieuwe acties zijn uitgevoerd en konden een aantal acties niet doorgaan. Wel is binnen het nieuwe afvalbeleid de scholen de mogelijkheid geboden om GFTe en PBD apart in te zamelen op school. Scholen hebben acties uitgevoerd. Hierin faciliteert de gemeente. We hebben daarnaast veel materialen uitgegeven als grijpers, ringen, zakken, handschoenen etc. aan een groep actieve inwoners die ons helpen om het zwerfafval probleem aan te pakken.	✔
P32		De regulier educatieprojecten, voorlichtingscampagnes op het gebied van	●

	We ondersteunen educatieprojecten en initiëren voorlichtingscampagnes op het gebied van (zwerf)afval en hondenpoep.	(zwerf)afval en hondenpoep zijn vanwege de COVID -19 werkzaamheden, verschoven naar 2021.	
P33	We houden toezicht op de uitvoering van het hondenbeleid. Naast de reguliere handhavingstrajecten zetten we in op jaarlijkse voorlichtingscampagnes om het gedrag te beïnvloeden. We monitoren de effecten en beoordelen op basis daarvan of bijstelling van beleid nodig/gewenst is.	De regulier educatieprojecten, voorlichtingscampagnes op het gebied van (zwerf)afval en hondenpoep zijn vanwege de COVID -19 werkzaamheden, verschoven naar 2021. De boa's hebben geen apart handhavingstraject hondenpoep uitgevoerd, wel wordt handhaving van het hondenbeleid (loslopen/opruimplicht) meegenomen in het reguliere toezicht.	
P30	Op basis van participatief afvalbeleid richten we de manier van afvalinzameling in om te komen tot minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 wordt nieuw afvalbeleid vastgesteld. Hierin staat hoe en hoe snel we de doelstellingen bereiken.	Het cijfer voor afvalscheiding in 2020 is 169 kg per inwoner, met een scheidingspercentage van 62,3%. De verwachting is dat het nieuwe afvalbeleid, wat per 1 januari 2021 is ingegaan, wel de nodige gevolgen zal hebben voor zowel het scheidingspercentage als de hoeveelheid restafval per inwoner waardoor de VANG doelstellingen binnen bereik komen.	
P56	We voeren hondenbelasting in voor het instandhouding en onderhoud van voorzieningen voor honden.	Bij begrotingsbehandeling 2020 is deze actie komen te vervallen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versterken van de biodiversiteit

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P21	Op basis van een in 2018 vastgestelde kansenkaart wordt een Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit opgesteld. Uitwerking 2020 (e.v.): Het onderwerp wordt geïntegreerd in de systematiek van de Omgevingswet.	Om dit moment wordt er gewerkt aan het opstellen van een beheervisie m.b.t. groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie en wat uiteindelijk zal leiden tot het opstellen van een uitvoeringsprogramma. De kansenkaart levert belangrijke input voor dit uitvoeringsprogramma.	
P22	Bij de (her)inrichting en het beheer van woonwijken zullen groen,	Op dit moment wordt er gewerkt aan een beheervisie voor bermen en oevers waarbij	

	natuurvriendelijke oevers en het maaien anders worden uitgevoerd. Bij (her)inrichting zullen we de streekeigenheid versterken door het toepassen van inheemse bomen, struiken en planten die passen bij de natuurlijke omstandigheden. Beschoeiing zal daar waar mogelijk bij vervanging omgevormd worden naar een natuurlijke oever. Meer grasbermen zullen worden vervangen door bloemrijke bermen en er zal meer gevarieerd gaan worden in maaifrequentie en het laten staan van gras, bijvoorbeeld aan de kant van sloten. Door deze maatregelen zal er meer verscheidenheid (biodiversiteit) aan planten- en diersoorten ontstaan.	als uitgangspunten is genomen dat: 1. Aanwezig groen behouden blijft. 2. Het beheer waar mogelijk op een natuurvriendelijke manier wordt ingericht. 3. Het groenbewustzijn van de bewoners en participanten in de gemeenten wordt vergroot. 4. De biodiversiteit wordt verhoogd. Deze beheervisie moet leiden tot een bestek voor het beheer en onderhoud van bermen en oevers wat in het 2e kwartaal 2021 operationeel moet zijn.	
P23	We richten onze leefomgeving in met duurzaam groen, in participatie met de bewoners. Daarbij maken we een keuze voor een verscheidenheid aan plant- en boomsoorten die van nature in onze omgeving voorkomen. Het nieuwe handboek inrichting openbare ruimte, dat eind 2019 gereed is, wordt hierbij de leidraad. In dit handboek wordt een lijst van plan-ten en bomen opgenomen waar men, afhankelijk van een gebied of plaats, uit kan kiezen.	Het handboek (LIOR) is inmiddels gereed, alleen is er nog geen lijst beschikbaar met planten en bomen. De planning is dat in de loop van 2021 deze lijst beschikbaar is.	✓
P24	Naast voorlichting aan bewoners geven we zelf het voorbeeld door daar waar	In 2020 is het project 'Groen Dichterbij' voorgezet en zijn we gestart met de	✓

	mogelijk het aantal vierkante meters verharding in de openbare ruimte te verkleinen (voorbeeld: project Kagerplein). Bij nieuwbouw worden de bewoners actief benaderd met voorbeelden om tui nen duurzaam in te richten met minimale of open verharding. Tweemaal per jaar houden we een campagne waarbij bewoners tegels kunnen inleveren tegen vaste planten.	campagne 'Alle tuinen groen' in samenwerking met de IVN en De Groene Uitdaging. Deze campagne sluit aan bij de eerdere steenbreekactie die we hebben uitgerold in 2019. In 2020 is de focus gelegd op bewustwording en hoe leuk zelf tuinieren kan zijn. Via een interactief programma delen wij met de inwoners het belang van een groene tuin. Bij groenrenovaties/herinrichting van plantvakken wordt de plantkeuze afgestemd op meer biodiversiteit. Zo worden er vruchtdragende bomen en heesters aangeplant. Maar ook waar mogelijk prikkelstruiken, zodat zoogdieren er kunnen schuilen en overwinteren (bijvoorbeeld egels) of een nest kunnen maken (vogels). Ook zijn er in 2020 op diverse locaties nectar- en stuifmeel gevende bloembollen mengsels aangelegd gecombineerd met bloeiende kruiden die tot in het late najaar doorbloeien.	
P28	Waar mogelijk realiseren we wensen van inwoners/gebruikers bij de (her)inrichting van straten en wijken.	Bij de inrichting van straten en wijken worden de wensen van inwoners/gebruikers meegenomen in het proces en indien mogelijk gerealiseerd.	✔
P29	We gaan onderzoeken welke gerecyclede producten we kunnen toepassen in de buitenruimte. Er zullen een aantal pilots worden gedraaid. Uitwerking 2020 (e.v.): Bij onze inkopen passen we circulaire uitgangspunten toe als onderdeel van gunning c.q. beoordelingscriteria.	In de investeringen die we doen in de buitenruimte wordt bij het inkoopproces goed gekeken naar de mogelijkheden om duurzame en gerecyclede materialen in te zetten. Ook wordt daarnaast steeds vaker de duurzaamheid van het afvoeren aan het eind van de levensduur meegenomen.	✔

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) VAB Stichting RIJK	Inwoners Zwerfafvalambassadeurs Maatschappelijke instellingen

1.1.7 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.1.8 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	per duizend euro	€ 320	€ 346	€ 325	€ 270	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	27,2	11,1	20,5	8,9	Basis-registratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	73,4 %	73,6%	73,4 %	70 %	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 595	€ 647	€ 610	€ 700	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 664	€ 716	€ 679	€ 773	COELO

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per bewoner in kilo's	152 kg	nb	Nader bepalen o.b.v. keuze	2019: 161 kg	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	nb	nb	3,5%	2018: 17,6 %	RWS

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	210	160	200	110	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,5	nb	0,7	2019: 2,3	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,7	2,3	3	4,6	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	nb	2	2019: 2,3	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,0	5,9	3,5	6,2	CBS

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

1.1.9 Kaderstellende stukken

Veiligheid
- Wijkgericht werken

Mobiliteit
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
- Regionaal Verkeers- en Vervoersplan Holland Rijnland, met uitvoeringsprogramma
- Geactualiseerde wegenstructuur Voorhout 2020
- Gemeentelijk Verkeers-en Vervoersplan Teylingen (GVVP) 2010-2020
- Provinciale Visie op Ruimte en Mobiliteit
- Programma Ontsluiting Greenport

Wonen
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017
- Woonprogramma Teylingen 2020-2024
- Zorgpact Teylingen
- Provinciale Visie op Ruimte en Mobiliteit

Implementatie Omgevingswet
- Regionale Structuurvisie Holland Rijnland
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- Structuurvisie Teylingen 2030 Duurzaam bloeiend
- Nota Regionale Investeringsstrategie Holland Rijnland

Gebiedsontwikkeling
- Regionale Structuurvisie Holland Rijnland
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- Structuurvisie Teylingen 2030 Duurzaam bloeiend
- Nota Regionale Investeringsstrategie Holland Rijnland

Openbare ruimte
- Afvalstoffenbeleidsplan
- Speelplaatsenbeheerplan 2014-2018
- Uitvoeringsprogramma Zwerfafval
- Integraal Afval Waterketen Plan
- Uitvoeringsprogramma groen Bollenstreek 2014 - 2018 Holland Rijnland
- Gebiedsprogramma groen Bollenstreek 2016-2020 Holland Rijnland
- Gebiedsprogramma Leidse Ommelanden (LOL)
- Provinciaal fietspadenplan 2008
- Beleidsplan De Waarde van Groen
- Erfgoedwet 2016
- Wijkgericht werken

1.1.10 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

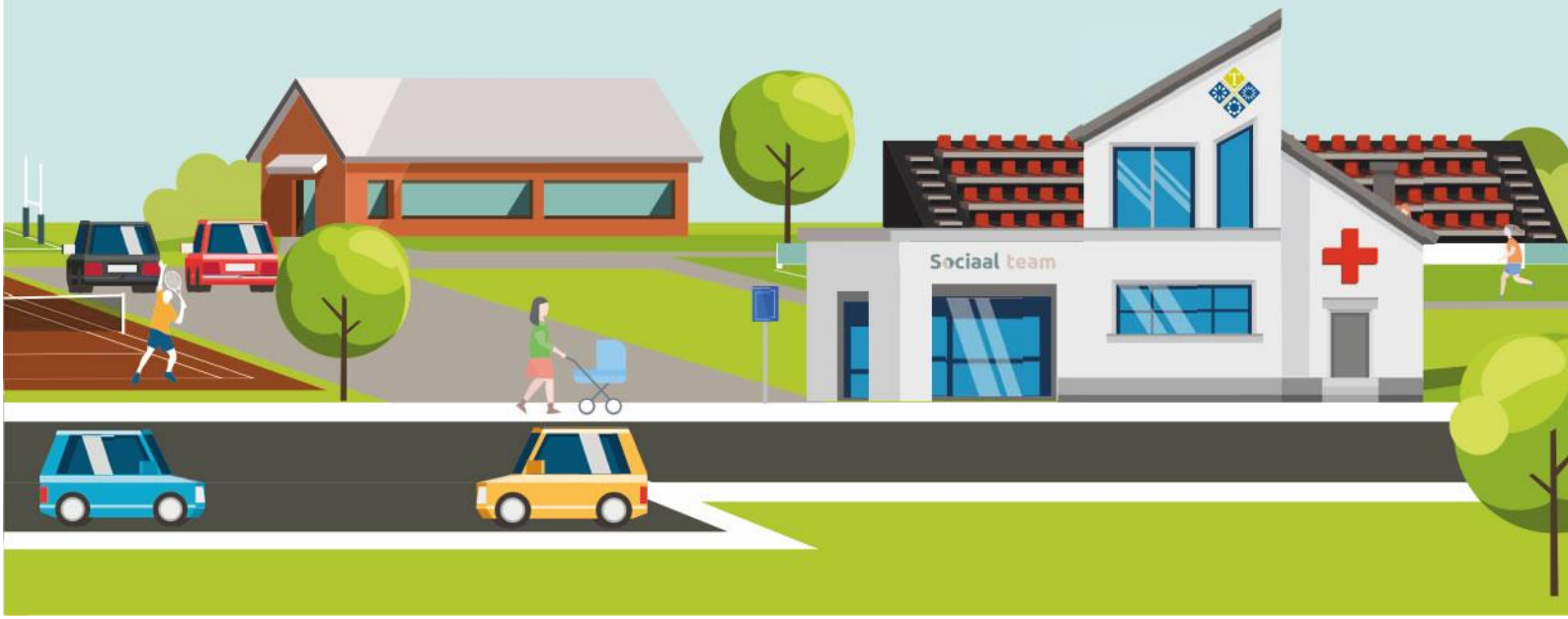
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	-1.539	-1.473	-2.233	-1.861
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.561	-2.729	-2.576	-2.618
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	-2.627	-2.668	-2.705	-2.617
Openbare orde en veiligheid	-731	-1.045	-1.030	-861
Thema Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	-3.631	-3.062	-3.305	-3.183
Parkeren	-105	-146	-140	-129
Recreatieve havens	-448	-369	-412	-436
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	-2.155	-2.183	-2.313	-2.083
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-3.796	-17.975	-17.975	-4.009
Totaal lasten	**-17.593**	**-31.650**	**-32.689**	**-17.797**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	0	0	0	878
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	61	131	131	53
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	225	241	241	225
Openbare orde en veiligheid	31	38	-27	19
Thema Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	262	116	116	204
Parkeren	12	18	18	9
Recreatieve havens	81	61	96	99
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	1.334	744	1.044	1.490

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.739	20.746	20.746	4.009
Totaal baten	**5.745**	**22.095**	**22.365**	**6.986**
Saldo voor resultaatbestemming	**-11.848**	**-9.555**	**-10.323**	**-10.811**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	-195	-2.879	-2.099	5
Onttrekkingen reserves	1.821	1.141	2.026	1.479
Totaal reserves	**1.626**	**-1.739**	**-74**	**1.485**
Saldo na resultaatbestemming	**-10.222**	**-11.293**	**-10.398**	**-9.326**

Energiek & sociaal



1.2 Programma 2 Energiek en sociaal Teylingen

Wij staan voor een sociaal, klantgericht en rechtvaardig beleid, waarbij mensen centraal staan en niet de regels. We gaan uit van de vitaliteit van onze inwoners, bedrijven, verenigingen en maatschappelijke organisaties, die hun leven en dromen vormgeven zoals zij dat willen. We creëren hiervoor de randvoorwaarden, met als doel een energieke en krachtige samenleving. Degenen die het niet op eigen kracht redden, ondersteunen we actief. We gaan daarbij uit van wat mensen wél kunnen en stimuleren talenten.
De Jeugdzorg, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn overgeheveld van het rijk naar de gemeenten. We willen deze taken nog beter organiseren en zijn met de uitvoeringsorganisaties, maatschappelijke partners en onze cliënten in gesprek over creatieve en innovatieve aanpakken. We spannen ons extra in om mensen met een beperking aan de slag te krijgen.

We sluiten aan bij trends en ontwikkelingen in de samenleving. We hebben oog voor maatwerk en de menselijke maat. Waar wij zelf invloed kunnen uitoefenen, treden we vlot en daadkrachtig op. Waar dat niet kan, behartigen wij de belangen van onze inwoners actief. Op het gebied van kunst en cultuur zetten we ons in om de Ruïne van Teylingen uit te laten groeien tot een publiekstrekker voor toeristen.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Energiek en sociaal Teylingen zijn:

- Transformatie in het sociaal domein via het werken in de Sociale Teams en de Jeugd- en Gezinsteams
- Geld vrijmaken voor innovatieve projecten in de zorg
- Meer aandacht voor mantel- en respijtzorg
- Meer mensen met een beperking aan de slag, we geven als gemeente het goede voorbeeld
- Oog voor de menselijke maat bij het verlenen van ondersteuning aan onze inwoners
- De Ruïne van Teylingen is een pareltje van ons toeristische en culturele aanbod

Trends en ontwikkelingen

Delen van welvaart en welzijn

Nederland staat voor een aantal uitdagingen, zoals de energietransitie, het tegengaan van eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben binnen het sociaal domein afgesproken om samen te zorgen dat ook kwetsbare groepen merken dat het beter gaat, migranten snel duidelijkheid hebben over hun verblijfsstatus en sneller integreren en dat we problematische schulden voorkomen en oplossen. Deze doelen zijn vastgelegd in het Interbestuurlijk programma (IBP).

Positieve leefstijl

Gezondheid is een integraal onderdeel van beleid en loopt als een rode draad door alle ontwikkelingen. Inzet is het bereiken van gezondheidswinst via het promoten van een positieve leefstijl en het stimuleren van sporten en bewegen.
Gezondheid wordt niet gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.
Sport en bewegen bevordert de gezondheid, sociale integratie en participatie. Regelmatig bewegen werkt dus preventief en is een van de goedkoopste en beste remedies om een betere gezondheid te krijgen en te houden. Hoe vaker, langer en intensiever, hoe beter. Het bereiken van een betere gezondheid is een kwestie van de lange adem. In 2020 zijn verschillende stappen gezet.

Sociaal domein

Gemeenten spelen een steeds belangrijkere rol als het gaat om de gezondheid en het welzijn van de inwoners. In de afgelopen periode heeft het Rijk taken en verantwoordelijkheden op het gebied van de jeugdhulp, Wet maatschappelijke ondersteuning en participatie in het arbeidsproces verlegd naar de gemeenten. Deze decentralisatie in het sociale domein is een langdurig proces. De gemeenten hebben de nieuwe taken goed overgenomen (transitie), maar de transformatie is niet af. Juist in het vraagstuk van de decentralisaties is innovatie en creativiteit noodzakelijk om binnen een aanvaardbaar budget goede kwaliteit hulp te verlenen.
Regiogemeenten in de Bollenstreek en in Holland Rijnland werken hierbij intensief samen.

In 2020 zijn we gestart met het maken van een maatschappelijke agenda. Hierin zal een integrale visie voor het sociaal domein komen te staan, met een aantal opgaven met ambities voor de komende tijd. Op deze wijze werken we aan een integrale aanpak van maatschappelijke opgaven samen met onze partners.
De kosten voor jeugdhulp zijn een blijvende zorg. In 2020 is de inkoop van specialistische jeugdhulp voorbereid. De vier leidende principes waar we met aanbieders aan werken zijn: normaliseren, first time right (dat er direct wordt toegeleid naar de best passende zorg), samenhang met het onderwijs en een goede integrale toegang. Het doel is en blijft om goede zorg aan te blijven bieden, maar gezien de toenemende vraag en de hiermee gepaard gaande kosten, kunnen wij niet uitsluiten dat we toch keuzes moeten maken voor wat we wel als jeugdhulp beschouwen en wat niet.

Maatschappelijke zorg
In 2020 werd duidelijk dat de invoering wordt uitgesteld naar 2023. Deze uitstel heeft te maken met de vertraging van de invoering van het nieuwe verdeelmodel sociaal domein, waar ook Beschermd Wonen onder valt. De voorbereidingen op de vierde decentralisatie is onverminderd door gegaan. We hebben hierbij te maken met de meeste kwetsbare inwoners. Opvang, (beschermd) wonen, zorg, preventie, welzijn en participatie zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wet inburgering
In 2022 zal de nieuwe Wet Inburgering in gaan. Gemeenten krijgen dan de regie op inburgering, gaan inburgeringstrajecten inkomen en inburgeraars een traject op maat aanbieden. In 2020 zijn de voorbereidingen gestart.

Participatiewet
Met de Participatiewet wil de overheid meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk krijgen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de re-integratie van mensen die nog kunnen werken, maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. Er wordt gewerkt aan een wijziging op de Participatiewet om dit beter te gaan doen. Het moet voor werkgevers en werkzoekenden makkelijker worden, ook voor mensen met een beperking. De wijziging moet ook zorgen dat arbeidsbeperkten meer duurzaam werk krijgen (dus minder kortlopende contracten). Het is nog onzeker wanneer de wijziging zal ingaan.

Datagestuurd werken
Meten is weten. Het programma datagedreven sturing draagt bij aan het inzichtelijk maken van ontwikkelingen en beleid op basis van data. Onderdeel van het programma is de ontwikkeling van 1 monitor sociaal domein. In 2020 is gewerkt aan het onderdeel "zolang mogelijk thuis wonen".

1.2.1 Onderwijs

Wat wilden we bereiken?

Doel: Onderwijs als de investering tot succes en persoonlijke groei

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E19a	We geven daar waar nodig (financiële) ondersteuning aan de uitvoering van de Regionale Educatieve Agenda en voeren het Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE)-beleid uit.	Voor de uitvoering van de Regionale Educatieve Agenda hebben we in 2020 een aantal acties uitgevoerd. Door Corona moest het onderwijs zich vooral richten op de steeds veranderende manieren van lesgeven. Hierdoor is een aantal acties doorgeschoven naar 2021. In 2020 is het VVE-beleid opnieuw vastgesteld en dit wordt conform de nota uitgevoerd.	
E19b	Ook zetten we in op volwasseneneducatie, waarvoor we een	Binnen Holland Rijnland is in 2020 het regionale programma aanpak	

	lokaal plan op gaan stellen. We voeren het convenant laaggeletterdheid uit.	laaggeletterdheid 2020-2024 opgesteld. Op basis van dit plan is er in 2020 een begin gemaakt met het opstellen van een Taalpact voor de Duin- en Bollenstreek. Daarin worden de 5 actielijnen uit dat regionale plan verder uitgewerkt. Daarnaast wordt in het Taalpact de verbinding tussen laaggeletterdheid en andere beleidsterreinen zichtbaar gemaakt en gehouden. Allemaal met het doel om laaggeletterdheid in de Duin- en Bollenstreek te voorkomen en te bestrijden. Het afgelopen jaar hebben verschillende (taal)aanbieders hun expertise ingezet. Zo is de MareGroep een pilot gestart met de naam 'Taal op de werkvloer'. Deze training is gericht op het verhogen van het taalniveau van medewerkers. Ook zijn het afgelopen jaar eerstelijns zorgverleners (apothekers, fysiotherapeuten, huisartsen) getraind op het herkennen en signaleren van laaggeletterdheid. De voorbereidende fase van het Taalpact heeft eind 2020 plaatsgevonden. Deze voorbereiding bestond uit de vorming van een werkgroep, bestaande uit beleidsambtenaren van Noordwijk en HLT, een medewerker van Stichting lezen & schrijven en de projectleider van het Taalhuis Bollenstreek. Door deze werkgroep werd er een bijeenkomst voorbereid met partnerorganisaties, die op 4 februari 2021 heeft plaatsgevonden. Doel daarvan is informatie verschaffen over wat laaggeletterdheid is, meer ruchtbaarheid geven aan het onderwerp en ophalen wat er regionaal door partners al gedaan wordt om laaggeletterdheid te bestrijden. In september 2021 moet het Taalpact klaar zijn en ondertekend worden, waaraan een persmoment gekoppeld wordt.	
E27	We willen de onderwijsvoorzieningen een beweging laten maken in de richting van	In 2020 is prioriteit gegeven aan de uitbreiding van de Andreasschool, de	

	Integrale Kind Centra (IKC). We ontwikkelen beleid dat die beweging faciliteert en ondersteunt en verankeren dit in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair onderwijs. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2019 is het Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. Hierin is voor het primair onderwijs beschreven dat de gemeente zorgt voor een duidelijk beleidskader met een door lokale partners gedragen visie. Dit beleidskader stellen we in 2020 op.	vorming van de onderwijscarrousel in Sassenheim, het verbeteren van het binnenklimaat van de scholen en de vervangende nieuwbouw van KC Sterrenwerk. De vorming van IKC beleid is getemporiseerd.	
E28	Vanuit het perspectief dat we als gemeente Teylingen in 2030 volledig duurzaam willen zijn, gaan we aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsprogramma om de gebouwen van het primair onderwijs te verduurzamen. Uitwerking 2020 (e.v.): De uitvoeringsprogramma's worden in 2020 opgesteld en ter informatie en vaststelling aangeboden.	In 2020 is nog niet gestart met het opstellen van een uitvoeringsprogramma om de schoolgebouwen te verduurzamen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Iedereen kan en durft mee te doen in de samenleving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E26	Vanuit het streven naar de inclusieve samenleving stimuleren we schoolbesturen om bewezen effectieve antipestprogramma's te gebruiken op hun scholen. Via OOG-overleggen brengen we de antipestprogramma's onder de aandacht. Bij het nastreven van de inclusieve samenleving hebben we nadrukkelijk specifieke aandacht voor LHBT-inwoners. Om onze solidariteit met deze doelgroep te tonen, hijsen we op Coming Out Day de regenboogvlag.	Vanwege Corona is veel aandacht afgelopen jaar naar het primaire proces gegaan: zorgen dat kinderen onderwijs kregen. Er is vooral overleg geweest met schoolbesturen over de digitale inrichting en kwaliteit van het onderwijs.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland RDOG	Onderwijsveld CJG Kinderopvang organisaties Bedrijfsleven Eerstelijns voorzieningen

1.2.2 Gezondheid & Vitaliteit

Wat wilden we bereiken?

Doel: Positieve gezondheid is ons uitgangspunt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E2a	De Nota Volksgezondheidbeleid wordt gemoderniseerd en herijkt vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Het spreekt voor zich dat de nieuwe nota op een participatieve manier tot stand komt. Bij de opstelling van de nota wordt een relatie gelegd naar de omgevingsvisie en naar het beleid van rijk en provincie.	In 2020 zijn we met we een BOB-procedure gestart om tot een definitieve nota te komen. De stuurgroep positieve gezondheid (waarin de eerste lijnszorg, de gemeente, GGD en welzijn vertegenwoordigd zijn) en deelnemers aan het Vitaliteitsakkoord hebben geparticipeerd. Op verzoek van de Raad wordt nog een bewonersparticipatie (eind februari 2021) georganiseerd. Daarna wordt de nota afgerond.	
E2b	We monitoren het middelengebruik en overgewicht van onze inwoners en waar mogelijk interveniëren we bij probleemsituaties.	Middels de gezondheidsmonitor van de GGD HM is het middelengebruik en overgewicht van onze inwoners gemonitord. Daarnaast is op onze scholen door de GGD het programma de Gezonde School ingezet. Kinderen worden daarbij gevraagd vragen over middelengebruik in te vullen.	
E2c	Interventies pakken we integraal op, in die zin dat (waar nodig) een relatie wordt gelegd naar het beleidsterrein van openbare orde en veiligheid. Bovendien zal steeds een duidelijke communicatiestrategie onderdeel uitmaken van de aanpak. Ook samenwerking met andere partners wordt gezocht, bijvoorbeeld verenigingen als het gaat om het terugdringen van overgewicht.	Waar nodig is de relatie met beleidsterreinen van openbare orde en veiligheid gelegd. De samenwerking met andere partners waaronder verenigingen heeft zich verdiept door het sluiten van een vitaliteitsakkoord in het najaar van 2020.	
E2d	We sluiten aan bij het initiatief Op weg naar een rookvrije generatie.	Het actieplan Rookvrije generatie is opgenomen in de nieuwe nota Volksgezondheid. Daarnaast wordt al gewerkt aan rookvrije locaties.	
E19	We maken nieuwe afspraken over de combinatiefunctie (onderwijs, sport en	In 2020 is het 'Model Sport en Onderwijs Teylingen 2020-2023' van kracht, waarin de	

	cultuur), waarbij we ook invulling gaan geven aan de rol van de buurtsportcoach. Uitwerking 2020 (e.v.): Met de Combibrug, sportverenigingen en het basisonderwijs hebben we eind 2018 en voorjaar 2019 de werkwijze van de combinatiefunctie onderwijs, sport en cultuur geëvalueerd. Het resultaat is dat we vanaf schooljaar 2020-2021 gaan werken met een ander model, waarbij we inzetten op meer (kwalitatieve) lesuren bewegingsonderwijs gegeven door een vakdocent lichamelijke opvoeding en een ondersteunend sport- en beweegprogramma vanuit de Combibrug. Het sportpromotiepakket van de Combibrug blijft gehandhaafd. We werken dit nieuwe model in schooljaar 2019-2020 met betrokken partijen verder uit. Dit schooljaar gebruiken we als een overgangsjaar.	Combinatiefunctie op een andere wijze wordt gekoppeld aan het bewegingsonderwijs op de basisscholen. En is een nieuwe overeenkomst 2020-2023 met de stichting Combibrug aangegaan, waarin nieuwe invulling wordt gegeven aan de buurtsportcoachfunctie en het takenpakket van de Combibrug. Naast de verbinding tussen sport en onderwijs wordt er meer aandacht gegeven aan de bredere betekenis van sport en bewegen in relatie tot gezonde leefstijl. Concreet is dit zichtbaar gemaakt in het lokale sportakkoord 'van sportakkoord naar vitaliteitsakkoord Teylingen 2020-2022'.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Sport en bewegen voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E22a	We geven uitvoering aan de sportnota, het daarin geformuleerde sportbeleid en continueren de investeringen op dit beleidsterrein. In de op te stellen volksgezondheids-nota wordt een link naar sport gelegd, dit vanuit het perspectief dat sport bijdraagt aan een inclusieve samenleving.	In de nota volksgezondheid zijn nadrukkelijk verbindingen gelegd met het vitaliteitsakkoord en daarmee met sport en bewegen.	
E22b	De uitvoering van accommodatiebeleid is gericht op de koppeling met wijk en	In Q2 wordt het 'Ruimte-aanbod Teylingen' gelanceerd. Dit 'Makelpunt' zorgt ervoor dat	

	buurt, waarbij de accommodaties een rol spelen bij ontmoetingen en activiteiten in die wijk of buurt. Uitwerking 2020 (e.v.): We willen graag dat sportaanbieders efficiënter gebruik maken van elkaars accommodaties. Hierover zijn we met ze in gesprek. Door het herhuisvesten van scholen voor primair onderwijs via de onderwijscarrousel, komen op termijn schoolgebouwen vrij. Deze gaan we inzetten om culturele en sociaal-maatschappelijke organisaties te helpen bij het oplossen van hun huisvestingsbehoefte, zodat zij gewenste maatschappelijke activiteiten kunnen realiseren. Dit doen we aan de hand van het Toetsingskader Maatschappelijke Activiteiten.	vraag en aanbod van accommodaties voor de maatschappelijke activiteiten in Teylingen bij elkaar komen. De makelaar heeft een overzicht van alle beschikbare maatschappelijke accommodaties in de gemeente Teylingen en fungeert als informatie-/verwijspunt. De uitvoering van dit 'Makelpunt' is neergelegd bij Stiwa Exploitatie & Beheer. De gemeente heeft in 2020 de bestemmingsplanprocedure Kinderburg/Rank doorlopen en een besluit genomen.	
E22c	Ook citymarketing wordt ingezet bij bijvoorbeeld ondersteuning van topsportevenementen. Uitwerking 2020 (e.v.): Wij faciliteren en stimuleren in samenwerking met buurtsportcoaches de breedte- en topsport. Incidenteel ondersteunen we (top)sportevenementen.	Er heeft in 2020 geen topsportevenement plaatsgevonden.	
E22d	We zetten verder in op voorlichting over gezonde voeding (via de GGD) en zorgen voor voldoende en duurzame accommodaties, ook voor sporters die niet bij een vereniging zijn aangesloten.	De GGD heeft, zowel via de Centra voor jeugd en gezin (CJG) als via het programma de Gezonde School, aandacht aan gezonde voeding besteed. Daarnaast gebruikten huisartsen de gecombineerde leefstijlinterventies (GLI) waarbij mensen met overgewicht worden doorverwezen naar leefstijlcoaches. We hebben het programma 'de gezonde kantine' bij sportverenigingen onder de aandacht gebracht. Aanvullend heeft de gemeente extra financiële middelen in 2020 ingezet voor openbaar toegankelijke sportpark Elsgeest.	
E22e	We realiseren bewegingsvriendelijke openbare ruimte en fitpleinen.	Er is een visie ontwikkeld voor het nieuwbouwproject Nieuw Boekhorst om sporten en bewegen in de openbare ruimte daar een plek te geven. Dit visiedocument biedt ondersteuning aan nieuwe projecten en ontwikkelingen. Daarnaast is er een start gemaakt met het verkennen van meer beweegmogelijkheden op Koudenhorn in Warmond.	
E 22f		In samenwerking met de regiogemeenten uit de Bollenstreek loopt er een onderzoek	

	We hebben een uitnodigende houding ten opzichte van initiatieven op het gebied van topsport en G-sport.	om de potentiële doelgroep van mensen met een fysieke, chronische, visuele of auditieve beperking in beeld te krijgen. Deze opdracht wordt uitgevoerd door Sportservice Zuid-Holland en loopt nog door in 2021. De resultaten worden in het voorjaar van 2021 verwacht.	
E22g	We spelen een verbindende rol bij kansrijke regionale initiatieven, zoals een regionaal 50-meterbad en een regionale 333-meter schaatsbaan.	In 2020 hebben zich geen kansrijke initiatieven voorgedaan in de regio op het gebied van nieuwe sportaccommodaties. De voorbeelden die genoemd worden speelden in de gemeente Leiden en zijn inmiddels ingetrokken. Als zich een kansrijk initiatief voordoet, zullen wij onze rol daarin pakken.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Subsidiëren activiteiten met maatschappelijke en sociale meerwaarde

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E24	Wij hebben de ambitie om het accommodatiebeleid voor de binnen- en de buitensport te harmoniseren en meer op elkaar te laten aansluiten. We willen verder de beweging maken naar een insteek waarbij we het zwaartepunt van de subsidiëring verleggen van accommodaties naar een meer activiteiten gerichte benadering waarbij gesubsidieerd wordt naargelang de activiteit bijdraagt aan sociaal- of maatschappelijke doelstellingen. Uitwerking 2020 (e.v.): Op basis van de raadsbreed aangenomen motie 'Onderzoek naar multifunctionele accommodatie in Voorhout' onderzoeken we of er draagvlak is om een centraal gelegen multifunctionele accommodatie in Voorhout te realiseren die bijdraagt aan sociaal-maatschappelijke doelstellingen.	De ambitie is niet haalbaar gebleken. Het accommodatiebeleid voor de binnen- en buitensport is niet te harmoniseren. Het zijn twee verschillende disciplines.	
E25	Het huidige subsidiebeleid "back to basics" voor structurele subsidies zetten we voort.	Het huidige subsidiebeleid is voortgezet in 2020.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG	Sportaanbieders Sportstichtingen Combibrug Welzijn Teylingen Onderwijs Zorggroepen Warmond/Voorhout en Sassenheim GGD CJG Stuurgroep positieve gezondheid

1.2.3 Sociaal domein

Wat wilden we bereiken?

Doel: Individuele vrijheid en eigen verantwoordelijkheid is ons uitgangspunt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E1	We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van mensen en dringen zorg en ondersteuning dan ook niet op. Maar als het niet meer gaat, bieden wij hulp en ondersteuning via het JGT/CJG en de Sociale Teams. Uitgangspunt daarbij is mensen weer in hun kracht te zetten.	Het grootste deel van het jaar maakten de coronamaatregelen het noodzakelijk de reguliere manier van hulpverlenen om te zetten naar een zoveel als mogelijk digitale en telefonisch werkwijze. Waar nodig is noodopvang ingezet bij kinderen waarvoor het niet veilig is thuis te zijn gedurende de sluiting van de scholen. De sociaal teams zijn (met beperktere openingstijden i.v.m. de corona-situatie) vanaf de zomer weer fysiek van start gegaan. Ook het Jeugd en Gezin Team combineert digitaal en fysiek waar nodig. Kwetsbare inwoners werden en worden door diverse uitvoerende partijen extra goed in de gaten gehouden. Zo bracht bijvoorbeeld het Regionaal Bureau Leerplicht 'deurbezoeken' aan leerlingen die bij scholen niet meer (digitaal) in beeld waren. Alle kinderen uit onze gemeenten waren door deze inspanning goed in beeld. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is in 2020 niet noemenswaardig gestegen. Naar verwachting is dit mede te danken aan de landelijke regelingen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Passende hulp en zorg voor iedereen die dat nodig heeft

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E3a	We onderzoeken subregionale inkoop van Jeugdhulp, we voeren de Sturingsagenda	Het inkooptraject loopt volgens planning, met als doel om per 1 januari 2022 nieuwe	

	van Holland Rijnland uit en doen mee in de landelijke lobby voor extra geld. Uitwerking 2020 (e.v.): We kopen specialistische jeugdhulp in volgens de subregionaal geformuleerde opdracht voor de periode 2021 en verder. Het betreft de subregio Duin en Bollen.	contracten te kunnen afsluiten met jeugdhulpaanbieders. De nieuwe contracten worden inhoudelijk vormgegeven op basis van het 'Programmaplan Jeugdhulpaanbod vanaf 2021' en het 'Regionaal Inkoopplan Jeugd' (april 2020). Door middel van een indeling van segmenten (behandeling met verblijf, wonen, dagbesteding/dagbehandeling, ambulante jeugdhulp, onderwijs, crisis en veiligheid) worden de nieuwe contracten voorbereid en opgesteld. Op deze manier kunnen de contracten op segmentniveau worden uitgewerkt en kan rekening worden gehouden met specifieke aandachtspunten binnen een segment.	
E3b	We voeren de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet uit door uit te gaan van de	Eind 2020 zijn, ondanks Corona, twee belangrijke projecten gestart die bijdragen	

	menselijke maat en zetten in op meer preventie en vroeg signalering. We doen dat via de Sociale Teams, Jeugd- en Gezinsteams en schakelen maatschappelijke organisaties zoals Welzijn Teylingen, MEE en Kwadraad in. Uitwerking 2020 (e.v.): We zetten pilots 'Preventie en vroegsignalering, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling' op, waaronder Regiolab en "Scheiden zonder schade."	aan preventie en vroegsignalering: 'Nu niet zwanger' en 'Kansrijke Start'. De pilot 'Nu niet zwanger' loopt drie jaar en geeft vrouwen én mannen de regie over hun leven en gezinsplanning terug. Het voorkomen van ongewenste en ongeplande zwangerschappen in kwetsbare gezinnen kan een hoop zorg en verdriet voorkomen. Inmiddels zijn ruim 139 gemeenten aangesloten bij dit project. Voor de uitvoering van 'Kansrijke Start' werkt een groep eerstelijns (geboorte)zorgverleners diverse ambities uit in actieplannen die erop gericht zijn elk pasgeboren kind een kansrijke start te geven. De acties zijn gericht op een betere ketensamenwerking, het verbinden en versterken van het bestaande, maar ook een pilot is mogelijk. Ook in 2021 blijft deze groep actief. Regionaal is een uitvoeringsplan huiselijk geweld en kindermishandeling opgesteld. De regionale subsidieaanvraag vanuit het landelijke actieplan 'Geweld Hoort Nergens Thuis' is gehonoreerd. Er is gestart met de uitvoering van de acties die zijn benoemd in het actieplan. De pilot "Samen voor Stabiele Veiligheid" voor alle partners gaat in 2021 van start. We volgen de landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van complexe scheidingen, o.a. vanuit het regiolab "Scheiden zonder schade". We hebben in gezamenlijkheid met de regio Holland Rijnland de aanpak 'Uniform Hulpaanbod' verder geïmplementeerd. Al deze activiteiten zorgen voor de menselijke maat en zetten in op meer preventie en vroegsignalering. De gesprekken tussen inwoners, raadsleden en professionals over vroegsignalering en preventie in het onderwijs zijn in 2020 niet doorgegaan vanwege Corona en andere prioriteiten bij onze partners.	
E4	Het actieprogramma Dementievriendelijke gemeente wordt	Begin 2020 is de trainingsreeks GOED Omgaan met Dementie voor de	✓

	verder uitgevoerd en in 2020 geëvalueerd. Uitwerking 2020 (e.v.): De voorlichtingscampagne behorend bij het actieprogramma is afgerond. In 2020 zetten we in op de verbinding kunst en dementie, omdat blijkt dat de kwaliteit van leven van mensen met dementie verbetert als ze participeren in kunstprojecten. De trainingen 'Omgaan met dementie' zetten we voort. Evaluatie vindt plaats met huisartsen, zorginstellingen, woningcorporatie, Welzijn Teylingen en de gemeenten die in het Zorgpact samenwerken aan een beter en veiliger leefklimaat voor ouderen. We zetten ook in op het signaleren en voorkomen van financiële uitbuiting van ouderen. Dit maakt het voor hen mogelijk om langer in de eigen woning te blijven.	buitendienst afgerond. De beoogde trainingen voor inwoners zijn vanwege corona uitgesteld. Dat geldt ook voor het opzetten van kunst en cultuurinitiatieven om de bewustwording van dementie te vergroten. Het actieprogramma Dementievriendelijke gemeente hebben we geëvalueerd. De raad informeren we over de resultaten.	
E5a	De Verordening leerlingenvervoer wordt aangepast, zodat in schrijnende gevallen ook een beroep kan worden gedaan op vergoeding vanuit deze regeling. Ook hier is de menselijke maat ons uitgangspunt.	De verordening leerlingenvervoer met de aanpassing voor schrijnende gevallen is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.	✔
E5b	Bij de bestrijding van armoede gaan we door op de ingeslagen weg (vastgelegd in de nota Armoedebeleid gemeente Teylingen). Het is onze doelstelling te voorkomen dat inwoners (financieel) belemmerd worden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Volgens deze visie is armoede meer dan een financieel probleem en liggen er meerdere oorzaken aan ten grondslag. De aanpak van deze oorzaken vereist een brede focus en een multidisciplinaire aanpak. Samenvattend zetten we in op alle preventieve en informatieve maatregelen (spoor 1), Fonds Voorkoming Huisuitzettingen en Schulddienstverlening ISD (spoor 2), Sport- en cultuurregeling, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en Voedsel- en Kledingbank (spoor 3), Bijstandsuitkering en Ondersteunend minimabeleid (spoor 4), breed betrekken van de samenleving en Netwerkstructuur (spoor 5).	Dit jaar is op alle in de beleidsnota Armoedebeleids Teylingen genoemde "sporen' verder gewerkt aan de uitvoering van het armoedebeleid. Het resultaat daarvan is dat meer mensen bereikt worden met voorzieningen voor huishoudens met een laag inkomen. Daarnaast is er gewerkt aan een Tussenrapportage Armoedebeleid, waarin over de voortgang van de uitvoering van elke opgenomen maatregel wordt gerapporteerd. Deze zal begin 2021 aan de raad worden verzonden.	●
E6	We voeren het programma Maatschappelijke zorg uit, waarbij de	Eind 2020 is gebleken dat het verdeelmodel sociaal domein, waaronder Beschermd	●

	prioriteit ligt bij het vinden van huisvesting voor mensen die behoren tot de doelgroep beschermd en begeleid wonen. Naast de noodzaak om huisvestingsvoorzieningen te realiseren voor beschermd en begeleid wonen, is het ook onze ambitie om op korte termijn (vanaf 2019) huisvesting te bieden aan spoedzoekers. Daar waar dat kan, zullen we ten aanzien van de verschillende doelgroepen gelijk optrekken in het te realiseren aanbod.	Wonen valt, later dan gepland beschikbaar komt. Door dit nieuwe tijdspad van de rijksoverheid wordt de Maatschappelijke Zorg niet per 2022 maar per 2023 gedecentraliseerd. Ten aanzien van het uitvoeringsplan "omzien naar elkaar" werken we nauw samen in de Duin- en Bollenstreek. We hebben activiteiten uitgevoerd op het gebied van prikkelarme huisjes, decentrale opvangplekken, preventie dakloosheid, huisvesting kwetsbare doelgroepen, preventie Geestelijke Gezondheidszorg, ontwikkeling algemene voorzieningen, inloopfuncties en arbeidsparticipatie. Daarnaast hebben we een miniconferentie Maatschappelijke Zorg georganiseerd alsmede trainingen "Mental Health First Aid". Ook hebben we een inkoopstrategie voor Beschermd Wonen en een communicatieplan Maatschappelijke Zorg opgesteld. Voor de realisatie van de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg hebben we een nauwe samenwerking met de andere Holland Rijnland gemeenten in de regionale projectgroep.	
E7	De mogelijkheid tot het gebruik van PGB's bij Wmo en jeugd, blijft beschikbaar en brengen wij steeds weer onder de aandacht van mensen.	Wanneer ouders met een hulpvraag naar het Jeugd- en Gezinsteam komen en een verwijzing naar specialistische jeugdhulp nodig blijkt, dan bespreekt de hulpverlener ook de mogelijkheid om een Persoonsgebonden Budget aan te vragen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners vinden snel toegang tot de juiste hulp

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E8a	We ontwikkelen de Sociale Teams en de Jeugd- en Gezinsteams door tot de integrale toegang tot zorg. We werken toe naar een situatie waarin iedereen werkt als een ontschotter, conform het programma in de Village Deal. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2019 zijn de transformatieagenda 'Wmo en haar omgeving' en het beleidsplan 'Hart voor de Jeugd' geëvalueerd. In vervolg hierop ontwikkelen we een integrale visie op het sociaal domein.	De Integrale toegang is inmiddels een feit. We hebben hiermee een belangrijke stap gemaakt om de dienst en hulpverlening van onze inwoners nog verder te optimaliseren.	

E8b	Door het doorontwikkelen van Buurbook (o.a. uitbreiding naar jeugd en het verbeteren van de bereikbaarheid en doorzoekbaarheid van de informatie op de website) wordt de toegankelijkheid verbeterd en is er sprake van een toepasbare digitale zorgkaart. Uitwerking 2020 (e.v.): Buurbook is regionaal ingekocht. Regiobreed is geconcludeerd dat Buurbook niet geschikt is om de verschillende behoeftes van lokale professionals en inwoners te verenigen. Daardoor functioneert Buurbook niet als betrouwbare sociale kaart. Afname van dit digitale platform is inmiddels door vrijwel alle gemeenten gestopt. Ook in Teylingen is besloten te stoppen met dit Platform. Er wordt gezocht naar andere (bestaande) oplossingsmogelijkheden.	De notitie verkenning sociale kaart Teylingen is in de raad van 28 januari 2021 vastgesteld. De volgende stap is te komen tot een plan van aanpak sociale kaart Teylingen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inzet op preventie en vroegsignalering om ellende te voorkomen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E9a	Bij de Vroeg Eropaf-methodiek worden inwoners met 2 maanden	De pilot Vroeg Eropaf is voorgezet. Er is na de uitbraak van Corona op één punt een	

	huurachterstand thuis bezocht om het gesprek aan te gaan over de huurachterstand en onderliggende oorzaken. Naar aanleiding van het gesprek wordt een plan van aanpak gemaakt om de schulden duurzaam aan te pakken. Bijvoorbeeld het treffen van een schuldenregeling en hulp bij echtscheiding en de financiële gevolgen daarvan, waar het Sociaal Team in kan ondersteunen. Het Sociaal Team is voor inwoners de toegang tot schuldhulpverlening: er wordt op maat preventieve en curatieve inzet geregeld en nazorg ingezet. Het welzijnswerk (Welzijn Teylingen) speelt een actieve rol in vroegsignalering, bevordert inwoners om maatschappelijk actief te zijn en te voorkomen dat zwaardere hulp en ondersteuning nodig is. Uitwerking 2020 (e.v.): De inzet is om in 2020 de pilot voort te zetten en uit te breiden met meerdere schuldeisers. Daarbij gaat het om preventie en vroegsignalering van schulden, hulp bij het ordenen van de administratie van de betrokkene, communicatie, training en voorlichting en borging van stress-sensitieve dienstverlening. Naast Welzijn Teylingen spelen ook andere maatschappelijke partners een actieve rol bij vroegsignalering van schulden.	wijziging gekomen in de werkwijze; de medewerkers van Vroeg Eropaf kwamen niet meer bij inwoners met betalingsachterstanden aan de voordeur, maar zochten telefonisch contact met deze inwoners. Naast de woningcorporaties zijn dit jaar ook Zorgverzekeraar "Zorg en Zekerheid" en Dunea (waterbedrijf) aangesloten en worden meldingen van energiebedrijven meegenomen in Vroeg Eropaf. In totaal heeft 74% van de benaderde inwoners een vorm van hulp geaccepteerd.	
E9b	Het Sociaal Team ontwikkelt zich door tot een team dat in verbinding staat en samenwerkt met alle relevante netwerkpartners in de gemeente. En aan de hand van de uitkomsten van het project Integrale toegang wordt de integraliteit van de brede toegang tot hulp en ondersteuning voor jeugdigen en volwassenen verder versterkt. De bureaucratie voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk weggenomen. Uitwerking 2020 (e.v.): Zie.: E8- a	Zie E 8A.	
E10a	Bij circa 15% van de 18-jarigen zijn er problemen op verschillende thema's	De hulpverlener vanuit het Jeugd- en Gezinsteam of de zorgaanbieder stelt	

	(leefgebieden). In een toekomstplan (Project 18-/18+) worden de behoeften in kaart gebracht en tijdig geregeld, zodat deze jongeren niet tussen de wal en het schip vallen. Ook informeren en benaderen we jongvolwassenen actief voordat ze 18 worden.	samen met de jeugdige een perspectiefplan op. Het perspectiefplan is het toekomstplan van de jongere, waarin beschreven staat wat het plan is op het gebied van werk of onderwijs, sociaal netwerk, financiën én welke ondersteuning de jongere na zijn of haar achttiende verjaardag nodig heeft. In accounthoudersgesprekken heeft de volledige implementatie van deze werkwijze steeds de aandacht.	
E10b	We helpen PRO/VSO'ers een baan te krijgen via SPW en/of businesscaseonderwijs en arbeidsmarkt. Als dat niet lukt, begeleiden wij hen naar arbeidsmatige dagbesteding. We doen dit samen met scholen, werkgevers, ISD en eventueel andere organisaties. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 integreren we de activiteiten en inzichten in reguliere werkzaamheden. De businesscase onderwijs en arbeidsmarkt wordt niet gecontinueerd.	De businesscase onderwijs en arbeidsmarkt is geïntegreerd in de reguliere werkzaamheden en daarmee afgerond. Een onderdeel van die reguliere werkzaamheden is het project 'Fantastische Lijnen'. Het is bedoeld om afstemming tussen beleid en uitvoering te stimuleren om doorgaande lijnen te realiseren van onderwijs naar arbeidsmarkt. Het belangrijkste punt uit 'Fantastische Lijnen' is tot dusver de matchtafel. Dit project richt zich op vroegtijdig schoolverlaters en legt de focus op het matchen met de arbeidsmarkt of het weer teruggaan naar school. Verder zet het SPW/MareGroep in op het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Dat was al een belangrijk onderwerp, maar een extra uitdaging gezien de huidige omstandigheden. Zij zetten de volgende middelen in (en hebben dit in 2020 gedaan) om voor deze doelgroep te zorgen voor een goede verbinding tussen onderwijs en werk.	
E11	Door uitvoering van de Ontwikkelagenda REA zetten we samen met scholen en verenigingen in op het voorkomen van schooluitval. Via het VVE-beleid voorkomen we leerachterstanden. We faciliteren en/of financieren trainingen rondom weerbaarheid, sociale vaardigheden en sociale veiligheid. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2019 zijn afspraken gemaakt tussen schoolbesturen en gemeenten over de aansluiting onderwijs en jeugdhulp en het aanbieden van jeugdhulp als algemene voorziening op scholen. Uitgangspunten zijn: passende hulp waar nodig en normaliseren in plaats van problematiseren of medicaliseren.	Voor de uitvoering van de Regionale Educatieve Agenda hebben we in 2020 een aantal acties uitgevoerd. Door Corona moest het onderwijs zich vooral richten op de steeds veranderende manieren van lesgeven. Hierdoor is een aantal acties doorgeschoven naar 2021.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Waardering voor inwoners die anderen ondersteunen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E15	We hebben grote waardering voor de inzet van ondersteuners. Bij de waardering van die ondersteuners wordt een onderscheid gemaakt in waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers. Onze waardering voor vrijwilligers komt onder meer tot uiting door onze acties op het gebied van de vrijwilligersprijs, deelname aan de activiteiten van de Stichting DOEN! en onze communicatie-uitingen. Onze waardering voor mantelzorgers is zichtbaar in de voorgenomen verbreding van het mantelzorgcompliment, het onderzoek naar een respijthuis en de pilot met betrekking tot de respijtzorg met verblijf in Teylingen. Het gemeentebestuur heeft Welzijn Teylingen de opdracht te geven zich met haar aanbod te richten op mantelzorgers en vrijwilligers. Uitwerking 2020 (e.v.): We geven een extra investeringsimpuls aan respijtzorg met verblijf. Dat houdt in dat een zorgbehoevende tijdelijk op een andere locatie wordt opgevangen, zoals een logeerhuis, verpleeghuis of gastgezin, om zijn of haar mantelzorger(s) te ontlasten.	Op basis van onderzoek onder mantelzorgers naar de behoefte aan respijtzorg, dat in het eerste half jaar van 2020 is uitgevoerd, is de conclusie dat er behoefte is aan maatwerk. Dit is niet per definitie respijtzorg met verblijf. Een geplande pilot respijtzorg met verblijf in Lisse, waarbij Teylingen zou aansluiten, gaat niet door. In overleg met zorg- en welzijnsorganisaties en Zorg en Zekerheid wordt bekeken hoe zo goed mogelijk maatwerk kan worden geleverd om mantelzorgers te ondersteunen. De Regeling Ondersteuning Mantelzorg en Respijtzorg draagt bij aan maatwerk en is vastgesteld voor twee jaar (2021 en 2022).	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Extra werk(ervarings)plaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E16a	We geven HLTsamen de taakstelling ieder jaar één persoon met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.	Er zijn in 2020 geen personen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij HLT in dienst genomen. In 2021 onderzoeken we hoe we dit kunnen verbeteren.	
E16b	We voeren Social Return on Investment (SROI) uit en maken ons er sterk voor dat	Via het Social Return On Investment-beleid vraagt de gemeente aan opdrachtnemers	

	ook andere gemeenschappelijke regelingen een bijdrage leveren aan de taakstelling van de overheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.	om bij de uitvoering van een aan hen gegunde aanbesteding een percentage van de opdrachtsom aan te wenden voor Social Return On Investment. In het afgelopen jaar hebben we het bestaande beleid van HLT geharmoniseerd met het beleid van Noordwijk en Katwijk. Daardoor is het proces voor opdrachtnemers overzichtelijker geworden. Ook zijn er in 2020 regionale uitvoeringsvoorwaarden opgesteld en geharmoniseerd.	
E16b	Via het Servicepunt Werk (SPW) continueren we de uitvoering van de wettelijke taakstelling op het gebied van nieuw beschut werk. Daarbij maken we gebruik van de MareGroep of (indien mogelijk) reguliere werkgevers, om mensen aan het werk te helpen. Het is onze ambitie de bestaande inspanningen te versterken en meer mensen vanuit deze doelgroep aan het werk te krijgen.	Net als in 2019 is ook in 2020 de taakstelling gehaald.	✓
E16d	We ondersteunen de transformatie MareGroep 2.0 en de doorontwikkeling van het SPW.	Op 1 juli 2020 heeft het Algemeen Bestuur van de GR KDB (Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin en Bollenstreek) de businesscase vastgesteld. Deze borduurt voort op de eerder vastgestelde toekomstvisie. In het afgelopen jaar heeft de doorontwikkeling van het Servicepunt Werk en de MareGroep verder vorm gekregen door de volledige integratie van beide entiteiten. De nieuwe organisatie die gaat ontstaan dient regionaal bekend komen te staan als zijnde een werk-, re-integratie en ontwikkelbedrijf.	●

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versnelling van de integratie van statushouders

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E17	Bij de huisvesting van statushouders is het leren van de Nederlandse taal de hoogste	De invoering van de Wet inburgering is uitgesteld tot 1 januari 2022. Eén van de	✓

	prioriteit. De veranderende rijksregeling op het gebied van taalonderwijs biedt aan gemeenten meer ruimte daarop te sturen. Wij willen daar maximaal gebruik van maken. Bij de integratie en inburgering door Vluchtelingenwerk en ISD Bollenstreek gaan we het gebruik van het opgestelde handboek intensiveren. Er kan meer gehaald worden uit dit handboek, dat met medewerking van velen tot stand is gebracht. Cliënten van de ISD hebben de verplichting een tegenprestatie naar vermogen te leveren. Wij zien kansen en mogelijkheden om via het welzijnswerk inwoners (in de vorm van een tegenprestatie) actief bij te laten dragen aan inburgeringstrajecten. Verder zullen wij een beroep doen op organisaties (bedrijven, instellingen en verenigingen) om hieraan actief mee te werken. Uitwerking 2020 (e.v.): Vanaf 1 januari 2021 treedt de nieuwe Inburgeringswet in werking. Het aanbieden van een inburgeringstraject wordt dan weer een taak van de gemeente. Ter voorbereiding hierop hebben wij afspraken met de genoemde partijen gemaakt om te zorgen dat statushouders worden geholpen bij het kiezen van het voor hen meest geschikte inburgeringstraject. De ISD houdt een uitgebreide intake met alle statushouders, waarbij gekeken wordt naar een passend aanbod om hun integratie en participatie te versnellen. Zo zijn er extra taallessen mogelijk en worden statushouders geholpen bij het vinden van vrijwilligerswerk, een opleiding of betaald werk.	nieuwe taken van gemeenten bij deze veranderopgave is de inkoop van taaltrajecten (taalonderwijs voor statushouders). De inkoop doen we samen met Holland-Rijland. Ondanks Corona is de taakstelling van de statushouders mede dankzij de grote inzet van de vrijwilligers van VluchtelingenWerk in Teylingen gerealiseerd. VluchtelingenWerk, de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek (ISD) en het SPW zijn de belangrijkste partijen voor de integratie en participatie van de statushouders en werken nauw samen.	
E18	In het kader van de veranderende regelgeving op het gebied van	De invoering van de nieuwe wet Inburgering is uitgesteld naar 1 januari	

	taalonderwijs voor statushouders gaan wij in gesprek met Vluchtelingenwerk, ISD en SPW om te bevorderen dat er voldoende goede en betaalbare cursussen Nederlandse taal zijn. Uitwerking 2020 (e.v.): Vanaf 1 januari 2021 treedt de nieuwe Inburgeringswet in werking. Het aanbieden van een inburgeringstraject wordt dan weer een taak van de gemeente. Ter voorbereiding hierop hebben wij afspraken met de genoemde partijen gemaakt om te zorgen dat statushouders worden geholpen bij het kiezen van het voor hen meest geschikte inburgeringstraject.	2022. In 2020 zijn gesprekken gevoerd met de taalaanbieders in het kader van de aanbesteding taalroute. Met Vluchtelingenwerk, ISD en SPW zijn gesprekken gevoerd voor het bevorderen van de inburgering en integratie van de 'ondertussengroep'. Voor deze groep komt de nieuwe wet te laat, zij moeten onder de huidige wet inburgeren. Om hen ook goed te kunnen steunen heeft de gemeente extra middelen ontvangen voor van het Rijk.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Ruimte geven voor innovatieprojecten in de zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E20	Binnen het te moderniseren volksgezondheidsbeleid zal ruimte worden geboden aan innovatieve projecten in de zorg. Ook zal een nadrukkelijke relatie worden gelegd naar volkshuisvesting, duurzaamheid en integraliteit (waar mogelijk ook ingebed in de Omgevingsvisie) Daarom maken we budget vrij voor innovatieprojecten in de zorg, zoals eHealth en domotica. We dagen zorgaanbieders uit om gezamenlijk met vernieuwende concepten voor zorgverlening te komen. We staan open voor (particuliere) initiatieven op het gebied van zorg die buiten de gebaande paden liggen. Bijvoorbeeld ouders die het buiten de reguliere zorg zoeken en een particulier wooninitiatief willen opstarten.	De gemeente werkt binnen het Zorgpact Teylingen met een samenwerkingsverband met als doel om ouderen zo lang mogelijk veilig en comfortabel zelfstandig te kunnen laten wonen. In het netwerk van het Zorgpact hebben we een themasessie aan eHealth gewijd. Zorgaanbieder Marente heeft ervaringen en tips met haar project Beeldzorg gedeeld, om zo van elkaar te leren. Het netwerk is gewezen op de subsidiemogelijkheid vanuit de landelijke Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET). We werken daarnaast samen met zorgaanbieders en welzijn in de stuurgroep positieve gezondheid. Vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid wordt gewerkt aan nieuwe, meer integrale zorgconcepten en verwijsstructuren. Hierbij is ook aandacht voor aansluiting bij de omgevingsvisie.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Meten van het effect van onze inspanningen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E21	We gaan verder met de doorontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein.	Het rapport "Sturen op jeugdhulp" is in juni aan de raad verstuurd. De tweede versie is	

	Uitwerking 2020 (e.v.): We werken toe naar één monitor met stuurinformatie voor diverse doelgroepen. De focus ligt op de te behalen doelen, de effectiviteit en de online beschikbaarheid. De monitor sociaal domein is onderdeel van datagedreven sturing. Aanvullend is een budget specifiek voor het sociaal domein beschikbaar. In Q1 van 2020 komen wij met een voorstel over datagedreven sturing naar de raad.	met enige vertraging verstuurd, omdat nog niet alle gegevens beschikbaar waren. De Monitor Sociaal Domein is een project binnen het programma Datagedreven sturen. Dat programma is medio 2020 gestart. We werken er aan om actuele gegevens over jeugdhulp online beschikbaar te maken. Daarnaast zijn we bezig om de randvoorwaarden voor monitoring van de integrale toegang te realiseren.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek GR KDB (MareGroep en ServicepuntWerk) RDOG Hollands Midden Holland Rijnland	Welzijn Teylingen Welzijnskwartier Kwadraad MEE TWO Jeugdhulp en aanbieders Jeugdhulp Onderwijs Verenigingen en vrijwilligersorganisaties sport cultuur en welzijn Eerstelijnszorg

1.2.4 Kunst en Cultuur

Wat wilden we bereiken?

Doel: Stimuleren en faciliteren initiatieven op het gebied van kunst en cultuur

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
23	We stellen een nieuwe Kunst- en Cultuurnota op, waarin erfgoed integraal wordt meegenomen. Uitwerking 2020 (e.v.): In de op te stellen Kunst- en Cultuurnota nemen we de beleidsdoelstellingen op die zijn geformuleerd in de nota 'Kunst in de buitenruimte' en het erfgoedbeleid.	In oktober 2020 is het participatieproces gestart. De nieuwe Kunst- en Cultuurnota wordt naar verwachting medio 2021 vastgesteld.	
E27	Waarde toevoegen aan een 'rijke' en sociale gemeente met een goed voorzieningenniveau. Uitwerking 2020 (e.v.): We willen de kwaliteit van het pand en de inrichting van de bibliotheek Sassenheim verbeteren. Dit op basis van aanbevelingen uit het Probiblio-rapport: 'Bibliotheekvoorzieningen in het landelijk gebied' en 'Rapportage van resultaten naar aanleiding van de certificeringsaudit Openbare Bibliotheken'. Onderzoek naar het centraliseren van de bibliotheek.	De raad heeft besloten af te zien van een onderzoek naar het centraliseren van de bibliotheek. Het verbeteren van de kwaliteit van het pand en de inrichting van de bibliotheek Sassenheim wordt opgenomen in de centrumvisie.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Culturele organisaties en -verenigingen, scholen, Bibliotheek Bollenstreek, Combibrug, Welzijn Teylingen

1.2.5 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.2.6 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	678,7	nb	-	2019: 794,1	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1 %	nb	*	2019: 1 %	CBS jeugd
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2 %	nb	-	2019: 6 %	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroeps-bevolking t.o.v. de beroeps-bevolking	73,8 %	nb	-	2019: 68,8 %	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1 %	nb	-	2019: 2 %	CBS Jeugd
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	136,0 1e hj 129,2 2e hj	220,8 1e hj	-	2020: 459,7 1e hj 2019: 381,7 1e hj 373,9 2e hj	CBS
Lopende aantal re-integratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	92,1 1e hj 96,2 2e hj	83,0 1e hj	-	2019: 207,0 1e hj 205,6 2e hj	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	12,9 % 1e hj 13,5 % 2e hj	12,2 % 1e hj	**	2020: 9,7 % 1e hj 2019: 10,4 % 1e hj 10,6 % 2e hj	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,7 % 1e hj 0,7 % 2e hj	0,7 % 1e hj	***	2020: 1,1 % 1e hj 2019: 1,1 % 1e hj 1,1 % 2e hj	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3 % 1e hj 0,3 % 2e hj	0,4 % 1e hj	****	2020: 0,3 % 1e hj 2019: 0,3 % 1e hj 0,3 % 2e hj	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	47 1e hj 46 2e hj	45 1e hj	-	2020: 64 1e hj 2019: 61 1e hj 63 2e hj	GMSD

* Streven is door de inzet van preventie, normalisering, vroegsignalering en het organiseren van passende zorg het percentage jongeren met jeugdhulp terug te dringen.
** Jeugdbeschermingsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is de voorliggende zorg en hulp en de nazorg aan gezinnen te optimaliseren, waardoor het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen afneemt.
*** Jeugdreclasseringsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen, die in aanraking komen met de politie, waardoor het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel afneemt.
**** Met de integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen streven we ernaar het aantal jongeren, dat na een delict voor de rechter komt, te verminderen.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2,9	nb	*	2019: 2,4	DUO
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	12	nb	*	2019: 26	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,7 %	nb	*	2019: 2 %	DUO

* Wij hebben geen invloed op het aantal verzuimers. De prognose is altijd 0 want je wilt niet dat leerlingen verzuimen, maar dat is meestal niet realistisch.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Niet-sporters*	Percentage niet sporters van het totaal aantal inwoners.	2016: 39,6 %	nb	37,5 %	2016: 48,7 %	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

* Onderzoek 1 keer per 4 jaar

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

1.2.7 Kaderstellende stukken

Onderwijs
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
- Verordening Leerlingenvervoer
- Ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda D&B 2019-2023
- Onderwijsachterstandenbeleid Teylingen 2020-2023

Gezondheid & Vitaliteit
- Nota Sport en bewegen 2018-2021
- Nota herziening opzet sport- en cultuurregeling
- Evaluatie combinatiefuncties 2015

Sociaal domein
- Kadernota Wmo Bollen5 2015-2018
- Transformatieagenda Wmo en haar omgeving (2017-2018)
- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Investeren in de basis. Armoedebeleid Teylingen 2018-2021
- Integrale schuldhulpverlening: een ketenaanpak van preventie tot nazorg. 2017-2021
- Tarievennota maatschappelijke accommodaties
- Doelenboom mantelzorg
- Omzien naar elkaar, Uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg en beschermd wonen Duin- en Bollenstreek 2018-2020
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2017
- Verordening Jeugdhulp 2015
- Verordeningen Participatiewet
- Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek
- Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (MareGroep)
- Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden (GGD)
- Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland

Kunst en Cultuur
- Beleidskompas Bibliotheek Bollenstreek 2020-2023
- Beleidsnota kunst en cultuur Leren en meedoen! 2010-2012
- Kunst in de buitenruimte
- Nota herziening opzet sport- en cultuurregeling
- Voorzieningennota voor sociaal-maatschappelijke en culturele organisaties: het Toetsingskader.

1.2.8 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	-2.238	-2.258	-2.202	-2.201
Sportbeleid en activering	-277	-320	-425	-390
Volksgezondheid	-1.314	-1.465	-1.625	-1.801
Thema Kunst en Cultuur				
Media	-828	-828	-836	-835
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-730	-771	-901	-738
Musea	-55	-37	-53	-58
Cultureel erfgoed	-200	-126	-156	-79
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-2.037	-2.106	-2.132	-2.396
Openbaar basisonderwijs	-190	-200	-200	-210
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.230	-1.219	-1.234	-1.137
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.124	-3.213	-4.226	-3.169
Arbeidsparticipatie	-349	-469	-395	-395
Inkomensregelingen	-6.515	-6.751	-10.342	-10.489
Begeleide participatie	-2.798	-2.576	-2.819	-3.113
Maatwerkdienstverlening 18+	-6.133	-6.341	-7.007	-6.933
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-539	-464	-483	-647
Wijkteams	-2.348	-1.986	-2.206	-2.551
Maatwerkdienstverlening 18-	-6.647	-6.668	-7.040	-7.326
Geëscaleerde zorg 18-	-606	-709	-709	-539
Totaal lasten	**-38.158**	**-38.507**	**-44.991**	**-45.007**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	202	224	224	206
Sportbeleid en activering	39	0	0	21
Volksgezondheid	34	25	25	38

Thema Kunst en Cultuur				
Media	24	25	25	24
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	168	181	181	153
Musea	158	162	162	168
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	85	46	46	51
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	249	228	228	233
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	125	297	280	109
Arbeidsparticipatie	0	84	0	0
Inkomensregelingen	5.314	5.374	8.697	9.946
Maatwerkdienstverlening 18+	0	-33	235	235
Wijkteams	3	3	3	3
Totaal baten	**6.401**	**6.616**	**10.106**	**11.187**
Saldo voor resultaatbestemming	**-31.760**	**-31.893**	**-34.887**	**-33.821**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	-253	-2.510	208	37
Onttrekkingen reserves	924	3.270	1.532	880
Totaal reserves	**671**	**760**	**1.740**	**917**
Saldo na resultaatbestemming	**-31.088**	**-31.133**	**-33.145**	**-32.904**

Ondernemend en bruisend



1.3 Programma 3 Ondernemend en bruisend Teylingen

Ruimte voor ondernemerschap staat voorop. Wij zien onze rol vooral in het creëren van goede randvoorwaarden om te ondernemen en duurzame ontwikkelingen te faciliteren. Dit houdt niet op bij onze gemeentegrenzen. Wij zetten dan ook vol in op samenwerking in de regio met de Economic Board Duin- en Bollenstreek. Een samenwerking met en door ondernemers, waarbij gemeenten partner zijn en projecten faciliteren. Goede randvoorwaarden creëren we met een stevige centrumvisie, met het leggen van relaties tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met aandacht voor de fysieke en digitale infrastructuur en met het stimuleren van duurzaam handelen.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Ondernemend en bruisend Teylingen zijn:

- We leveren een bijdrage aan de uitvoering van de regionale economische agenda via de Economic Board
- We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers af om arbeidsplaatsen te creëren
- We stellen voor de drie kernen een integrale centrumvisie op, inclusief uitvoeringsagenda
- We zorgen voor gezellige winkelcentra met goede parkeervoorzieningen
- We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming

Trends en ontwikkelingen

Economie

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt gesproken over regionale economie als versneller. Hiermee wordt de ambitie uitgesproken te werken aan regionale economische structuurversterking. De economische agenda Duin- en Bollenstreek heeft een vergelijkbare doelstelling: het versterken van de regionale economie zonder dat het ten koste gaat van de woonaantrekkelijkheid. In 2018 is de Economic Board Duin- en Bollenstreek geïnstalleerd om de doelstellingen van de agenda te behalen.
De lokale economie in het algemeen en de detailhandel in het bijzonder zijn gedurende de crisis onder druk komen te staan. Toch is niet alleen de crisis hier de oorzaak van. Structurele ontwikkelingen, zoals de opkomst van online winkelen en verdere internationalisering van productieprocessen, hebben gevolgen voor de lokale economie. Aandacht voor de uitvoering van onder andere de detailhandelsvisie is en blijft van belang.

Bollensector

De komende jaren zet de schaalvergroting in combinatie met de krimp van het aantal bedrijven in de bollensector door. Veel bedrijven specialiseren meer en meer. Daarnaast zet de focus op duurzaam bodembeheer door. Door rotatie van gewassen ontstaat vraag naar meer areaal dat geschikt is voor bloembollen. Deze ontwikkelingen leggen een (nog) grotere druk op het ruimtegebruik in de streek. Met de oprichting van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is in 2009 een start gemaakt met het bijdragen aan een optimale inrichting van de beschikbare ruimte in de streek.
Desondanks zien we de afgelopen jaren een ontwikkeling waarin telers meer en meer hectares in andere gebieden opzoeken voor hun teelt. De sector ziet de Bollenstreek nog altijd als haar bakermat vanwege de aanwezigheid van kennispartners (zoals KAVB, BKD en Hobaho) en toeleveranciers, de band met Keukenhof en de aanwezigheid op korte afstand van kennisinstellingen (Leiden, Delft, Amsterdam) en onderwijs (Wellant, Hogeschool Leiden, Hogeschool InHolland). Met het vertrek van Wageningen Plant Research uit Lisse ontstaat disbalans tussen de 4 O's (ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid) in de Bollenstreek.

Arbeidsmigranten

De aanwezigheid van een arbeidsintensieve agrarische bedrijfstak leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten die werk in deze sector uitvoeren. Hierdoor ontstaan verschillende knelpunten. Enerzijds gaat het om deelname van deze doelgroep aan onze lokale samenleving, anderzijds om illegale of slechte huisvestingssituaties. Een integrale afweging moet leiden tot het vinden van oplossingen voor integratie en huisvesting. Daarbij is het belangrijk het evenwicht te bewaren ten opzichte van de andere doelgroepen. Deze knelpunten worden integraal opgepakt binnen bestaande beleidsterreinen.

Recreatie en toerisme

De vraag uit de samenleving naar goede recreatiegebieden neemt steeds meer toe. Mensen hebben de behoefte om dicht bij huis te recreëren. De noodzaak groeit om deze vraag in regionaal verband op te pakken en om onze doelen ten aanzien van recreatie en toerisme te kunnen bereiken. We werken hieraan in de Bollenstreek, Leidse Ommelanden en in het Hollands Utrechts Plassenberaad.

Door natuur te combineren met extensieve recreatie kunnen natuurgebieden versterkt en behouden worden voor de toekomst. De ontwikkelingen in de agrarische en recreatieve sector hebben invloed op de invulling van het buitengebied en bieden kansen voor (uitbreiding van) recreatieve activiteiten.

1.3.1 Lokale economie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een integrale visie voor alle centra waarin beleven centraal staat

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O6	We ontwikkelen drie centrumvisies, waarin staat wat fysiek-ruimtelijk en beleidsmatig nodig is om ambities rond onze centra te verwezenlijken. Als onderdeel van de drie centrumvisies wordt een detailhandelsvisie opgesteld. Op basis van de op te stellen centrumvisies formuleren we een meerjarige uitvoeringsagenda, inclusief de uitvoeringsagenda detailhandel. Eventuele beleidswijzigingen die voortkomen uit de centrumvisies/detailhandelsvisie voeren we door, voor zover die geen budgettaire consequenties hebben.	We hebben in 2020 het uitgebreide participatietraject met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisatie voor de Centrumvisie afgerond. De coronacrisis heeft geleid tot vertraging in het participatietraject. Hierdoor was er extra tijd nodig en zijn meer kosten zijn gemaakt om ervoor te zorgen dat het traject goed werd afgerond. Bovendien zorgden extra stappen in het bestuurlijke proces voor vertraging en extra kosten. De Centrumvisie is eind 2020 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma zal, volgens planning, in Q1 van 2021 worden vastgesteld, waarna gestart kan worden met de uitvoering.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Sociaal en maatschappelijke verantwoord ondernemen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O7	Ondernemers kunnen een bijdrage leveren aan het bevorderen van ontmoeting en bestrijden van eenzaamheid. Vanuit het perspectief van maatschappelijk verantwoord ondernemen vragen wij hen om aandacht hiervoor, bijvoorbeeld door zich in te zetten voor activiteiten of evenementen die ontmoeting stimuleren.	Door COVID-19 hebben we hier minder aandacht aan geschonken, omdat fysieke ontmoetingen niet mogelijk waren.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Bevorderen van toerisme in alle maanden van het jaar

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O9a	We organiseren een bijeenkomst met stakeholders op het gebied van promotie	In 2019 afgerond.	

	& marketing, recreatie en toerisme om te bepalen wat er noodzakelijk is en wie wat moet doen om het jaar rondtoerisme te bevorderen. Hierbij wordt onder andere gekeken naar promotie en marketing, toeristische attracties, evenementen, slecht weer voorzieningen en duurzaam water- en dagtoerisme.		
O9b	Afhankelijk van de resultaten van de bijeenkomst ontwikkelen we samen met onze partners en in samenhang met regionale ontwikkelingen een visie op verblijfsrecreatie en op de promotie van Warmond, Sassenheim en Voorhout. Het spreekt voor zich dat aan de visies (meerjarige) uitvoeringsprogramma's worden gekoppeld Uitwerking 2020 (e.v.): We stellen in 2020 een visie en/of beleid op over Verblijfsrecreatie samen met de andere HLT gemeenten.	In 2020 zijn we gestart met het opstellen van een visie en/of beleid over verblijfsrecreatie samen met de andere HLT-gemeenten. De visie zal naar verwachting in het tweede semester van 2021 worden vastgesteld. Hier zal ook een uitvoeringsprogramma aan gekoppeld zijn.	
O9c	We gaan een uitvoeringsprogramma Verblijfsrecreatie opstellen. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 gaan we verder met het opstellen van het uitvoeringsprogramma en maken we een start met de uitvoering.	In 2020 zijn we gestart met het opstellen van een visie en/of beleid over verblijfsrecreatie samen met de andere HLT-gemeenten. De visie zal naar verwachting in het tweede semester van 2021 worden vastgesteld. Hier zal ook een uitvoeringsprogramma aan gekoppeld worden.	
O9d	Het behoud, het benutten en het verder ontwikkelen van ons erfgoed heeft onze aandacht. De ruïne van Teylingen is hierin een voorbeeld die we als parel van Teylingen en de Duin- en Bollenstreek willen ontwikkelen. De tuinen van de ruïne bieden mogelijkheden om onze identiteit als Bollenstreek te bestendigen en daarnaast jaarrond toeristisch en cultureel aanbod aan te bieden. Uitwerking 2020 (e.v.): Afhankelijk van de uitkomsten van de business case en besluitvorming daarover ten aanzien van de Ruïne van Teylingen werken we in 2020 verder.	In het proces tot ontwikkelen van de Ruïne van Teylingen tot een recreatieve trekpleister is een mobiliteitsonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek geeft inzicht in de effecten van de gewenste ontwikkelingen bij de Ruïne van Teylingen op de infrastructuur. Daarnaast is de bedrijfsruimte met agrarische opstallen en percelen gelegen aan de Teylingerlaan 13 te Voorhout verworven.	
O10a	We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming. We doen dit onder andere via het innovatiefonds van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek, het oprichten van een duurzaamheidsmaatschappij Teylingen (DMT), de Duurzaamheidsprijs en de projecten van het programmabureau Greenport zoals het project Vitale Teelt.	De gemeente heeft bijgedragen aan de duurzaamheidsprijs. Door de Greenport Duin- en Bollenstreek is de startnotitie Duurzame Greenport opgesteld. Het traject Meermaker is beëindigd. De Economic Board heeft langs verschillende trajecten innovatie en verduurzaming gestimuleerd.	

O10b	We stimuleren de ontwikkeling van Keurmerken Veilig Ondernemen per kern.	Door COVID-19 is hier op een andere manier aandacht aan besteed, aangezien alle partijen bezig waren met andere zaken. Maar de gedachten van schoon, heel en veilig zijn wel altijd aan de orde geweest tijdens de maatregelen.	
O11a	We geven bij inkooptrajecten lokale ondernemers zo veel als juridisch mogelijk de kans op gunning. Uitwerking 2020 (e.v.) : Bij enkelvoudige en meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedures nodigen we, waar mogelijk, lokale ondernemers uit zich in te schrijven.	Er is afgelopen jaar meer inzicht gekomen in hoeveel lokale gunningen er gedaan worden. Dit maakt het mogelijk om hier volgend jaar nog meer op te kunnen gaan sturen.	
O11b	We voeren een analyse uit van de regeldruk in Teylingen. Uitwerking 2020 (e.v.) : De nieuwe bedrijfscontactfunctionaris voert een verkenning en inventarisatie uit naar de regeldruk en stelt waar nodig acties voor.	De focus van de accountmanagers bedrijven lag in 2020 op de gevolgen van COVID-19. Wel is dit onderwerp in verschillende trajecten naar voren gekomen, voorbeeld hiervan is toeristenbelasting.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Stichting Monumentenbezit Regiogemeenten Toeristische ondernemers Promotie- / marketingorganisaties Ondernemerssamenwerkingen Inwoners Vastgoedeigenaren Provincie Zuid-Holland

1.3.2 Regionale economie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Actieve betrokkenheid bij de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O1/2	We ondersteunen en faciliteren de Economic Board bij de uitvoering van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Dit doen we door een financiële bijdrage te verstrekken en actief deel te nemen aan projecten waar de gemeenten partners zijn zoals bijvoorbeeld het Ondernemershuis, Bereikbaarheid en Onderwijs & Arbeidsmarkt.	Er is ambtelijke begeleiding, ondersteuning en advisering verleend aan de regionaal-economische samenwerking, de projecten uit de economische agenda en de Economic Board Duin- en Bollenstreek. Er zijn daarnaast voorbereidingen getroffen voor evaluatie van de samenwerking en voor het proces dat kan leiden tot eventuele doorontwikkeling van de samenwerking.	✔
3	We zetten in op de totstandkoming van een regionale detailhandelsvisie. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2019 is op initiatief van onze gemeente gekeken of een samenwerking tussen de kernen in de regio kan worden gerealiseerd waar alle losse kernen van profiteren. In 2020 wordt nader verkend en waar mogelijk uitgewerkt of samenwerking haalbaar en kansrijk is.	De centrumvisie Teylingen, basis voor de eigen positie in de regio, kwam later in besluitvorming dan beoogd. Op regionale schaal is geconcludeerd dat detailhandelsvraagstukken vooralsnog te weinig overeenkomstig om tot een gezamenlijke visie te komen. Mogelijk dat hier in de toekomst verandering in ontstaat.	✔

Wat wilden we bereiken?

Doel: Stimuleren werkgelegenheid door samenwerking te bevorderen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O4	Op basis van het jaarprogramma van de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB) bepalen we of en welke lokale inspanningen aanvullend gewenst zijn om doelen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt te verwezenlijken.	In 2020 heeft EBDB zich verbonden aan een initiatief op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Verschillende relevante onderwijsinstellingen, ook uit Teylingen, zijn hieraan verbonden. Een aanvullende gemeentelijke rol lijkt op dit moment niet nodig.	✔
O5	We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers om arbeidsplaatsen te	Door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer aan het werk te helpen	●

	creëren. Naast reguliere arbeidsplaatsen gaat het ook om arbeidsplaatsen voor ouderen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We doen dit samen met overheden, ondernemers en onderwijs. We brengen hen samen om werkgelegenheid te stimuleren en initiëren. Uitwerking 2020 (e.v.): Via Holland Rijnland zijn we deelnemer geworden in de Human Capital Agenda van de Economic Board Zuid-Holland. Via deze route en via de business case Onderwijs en Arbeidsmarkt in de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek worden verschillende projecten geïnitieerd. Op basis van de voortgang en initiatieven monitoren we of en welke lokale projecten aanvullende gewenst zijn.	wordt veelal de zelfredzaamheid vergroot. Dat zorgt er in veel gevallen voor dat mensen actiever deel kunnen nemen aan de maatschappij. Om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan te helpen is het belangrijk om werkgelegenheid te stimuleren door samenwerking met werkgevers te bevorderen. Daarom zijn er binnen Holland Rijnland intentieovereenkomsten afgesloten met werkgevers. De bedrijven die daarbij zijn aangesloten (zoals Hema, Praxis, Sligro, Rataplan) hebben nauw contact met het Servicepunt Werk (SPW) en bieden mensen uit de kaartenbak van het SPW de mogelijkheid om werkervaring op te doen of er vast te komen werken. Door het SPW wordt er alles aan gedaan om het contact tussen werkgevers en klanten ook in tijden van corona te optimaliseren. In het afgelopen jaar hebben we gemerkt dat door de coronamaatregelen werkgevers minder snel personeel aannemen. Dat geldt ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die in sommige gevallen toch enige extra begeleiding nodig hebben. Het huidige klantenbestand van het SPW is in deze tijden van corona niet meer dan normaal gestegen. Over het algemeen is er dus geen forse toename in het aantal aanmeldingen sinds de coronacrisis. Wel zien we dat het huidige bestand moeilijker te bemiddelen is, waardoor de complexiteit van de werkzaamheden is toegenomen. De toch al gespannen arbeidsmarkt voor werkzoekenden is door corona wel meer onder druk komen te staan. Dat zien we vooral in de evenementenbranche en de horecabranche, waar de vraag enorm is afgenomen. Het SPW speelt hierop in door de capaciteit te verdelen over andere branches. Daarnaast zorgt het SPW ervoor dat het contact tussen klanten en werkgevers, ondanks de coronacrisis, onverminderd door blijft gaan. Een mooi voorbeeld hiervan is een zogeheten drive-in, die onlangs op een parkeerdek plaats heeft gevonden. Klanten en werkgevers konden met elkaar kennis maken via een groot scherm. Dit is een variant op de Jobsafari die voor de coronatijd werd ingezet. Kandidaten gingen daar fysiek langs bij bedrijven om te kijken wat ze precies doen en welke mogelijkheden ze hebben om mensen die begeleiding behoeven in dienst te nemen.	

O8	We geven onverminderd: • uitvoering aan het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden en het Hollands-Utrechts plassengebied • steun aan de uitvoering van de businesscase Regiomarketing binnen de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Uitwerking 2020 (e.v.): We leveren daarnaast ook een bijdrage aan een mogelijk nieuw gebiedsprogramma voor de Duin- en Bollenstreek en voor de Leidse Ommelanden. Dit programma is gebaseerd op de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving van de provincie.	Binnen het programma Leidse Ommelanden zijn verschillende projecten uitgevoerd of in uitvoering, zodat realisatie in 2021 kan plaatsvinden. Tevens is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw meerjarenprogramma 2021 - 2025. Dit programma is gebaseerd op het beleidsdocument 'Natuurlijke Leefomgeving; Basis in balans' (omgevingsvisie Hart van Holland) Binnen het gebiedsprogramma "Bloeiende Bollenstreek" is voortvarend gewerkt aan de lopende projecten. Binnen het samenwerkingsverband rond het Hollands-Utrechts Plassengebied heeft APPM een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om verder samen te werken. In het verlengde ervan is gestart met het opstellen van een concept uitvoeringsplan.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Het buitengebied blijft open en vitaal

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O14	We geven onverminderd steun aan de herstructurering van de Greenport en ondersteunen de GOM bij de invulling van de opgave. We participeren in de realisatie van de doelstellingen van de GOM op het gebied van het ontwikkelen van GOM-woningen, het tegengaan van verrommeling en het verbeteren van het landschap. Uitwerking 2020 (e.v.): We hebben de provincie gevraagd met ons te kijken naar alternatieve financieringsmechanismen om de GOM-opgave succesvol te kunnen afronden. In het najaar van 2019 is een raadsconferentie georganiseerd over de mechanismen onder de saneringsopgaven in het buitengebied. Eventuele noodzakelijke vervolgacties hierop krijgen in 2020 beslag.	Door de discussie over Greenportwoningen in Teylingen en Noordwijk en het Rekenkameronderzoek Teylingen en het lopende vervolgonderzoek stagneert/vertraagt de herstructurering van de bollenstreek en daarmee ook de eerdere afgesproken versnelling van de GOM.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Bloei van bestaande bedrijventerreinen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O15	In samenwerking met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek wordt een kwalitatieve regionale bedrijventerreinenanalyse opgesteld. Op basis van de uitkomsten van deze analyse wordt een bedrijventerreinenvisie opgesteld. Hierbij worden ook thema's als leegstand, duurzaamheid, herstructurering, veiligheid en parkeren betrokken. Deze visie fungeert dan meteen als ons uitgangspunt voor een regionale bedrijventerreinenvisie. Aan de visie wordt een uitvoeringsstrategie gekoppeld. Uitwerking 2020 (e.v.): We bespreken in Holland Rijnland de behoeften die de subregio Duin en Bollenstreek overstijgen.	Deze activiteit is reeds in 2018 conform doelstelling afgerond. De bespreking van de regiooverstijgende behoeften is onderdeel van de Strategische Agenda Ruimte.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Faciliteren van de (digitale) infrastructuur

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O16	De ambitie is om uiterlijk in 2022 voor alle inwoners en bedrijven een internetsnelheid van minimaal 30Mb download beschikbaar te hebben. Uitwerking 2020 (e.v.) : Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod waardoor de markt gestimuleerd wordt tot het verhogen van de netwerksnelheid.	In de kernen van Teylingen is via KPN en ZIGGO een internetsnelheid van minimaal 30 MB download beschikbaar, en vrijwel altijd meer dan dat. Voor het buitengebied is dat niet het geval. In de periode 2018-2020 zijn voorbereidende activiteiten gedaan om te komen tot de aanleg van een glasvezelnetwerk in het buitengebied van Teylingen. Onderdeel daarvan was het vormen van een regionale samenwerking, omdat het buitengebied van alleen Teylingen te klein was om de interesse van een marktpartij te krijgen. De regionale samenwerking heeft via diverse stappen geleid tot het sluiten van een overeenkomst in het najaar van 2020 met een marktpartij, die in vrijwel de hele regio een glasvezelnetwerk gaat aanleggen in het buitengebied. Het gedeelte van Teylingen achter de Kaag was in een eerder samenwerkingsproject met de gemeente Kaag en Braassem al aan bod geweest; vanaf 2021 wordt ook de rest van het buitengebied voorzien van snel internet. De concrete uitvoering van het project vindt naar verwachting plaats in 2021-2022.	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Versterken van Greenport Duin- en Bollenstreek

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O17	We ondersteunen en faciliteren de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek bij de uitvoering van de opgaven gericht op de versterking van onze greenport.	In 2020 is de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek gestart met haar activiteiten. De stichting heeft onder andere activiteiten ontwikkeld op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt, duurzaamheid, positionering van de Greenport, de gevolgen van Corona, landelijke Greenport programma's en onderzoeksprogramma's op het gebied van circulariteit en biodiversiteit. Van de stichting zijn het programma voor 2020, een halfjaarlijkse rapportage en het programma voor 2021 ontvangen.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek	Regiogemeenten Provincie Zuid-Holland Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.

1.3.3 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.3.4 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	NL	Bron
Functiemenging	Index dat verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	51 %	nb	51,9 %	2019: 53,2 %	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	139,3	nb	121,7	2019: 151,6	LISA

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

1.3.5 Kaderstellende stukken

Lokale economie
- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek - visie en uitvoeringsagenda 'Samen Succesvol'
- Economisch Beleidsplan
- DPO (Distributie Planologisch Onderzoek)
- Detailhandelsvisie Teylingen
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek
- Visie op recreatie en toerisme
- Centrumvisie

Regionale economie
- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek - visie en uitvoeringsagenda 'Samen Succesvol'
- Economisch Beleidsplan
- DPO (Distributie Planologisch Onderzoek)
- Detailhandelsvisie Teylingen
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek
- Visie op recreatie en toerisme

1.3.6 Wat heeft het gekost?

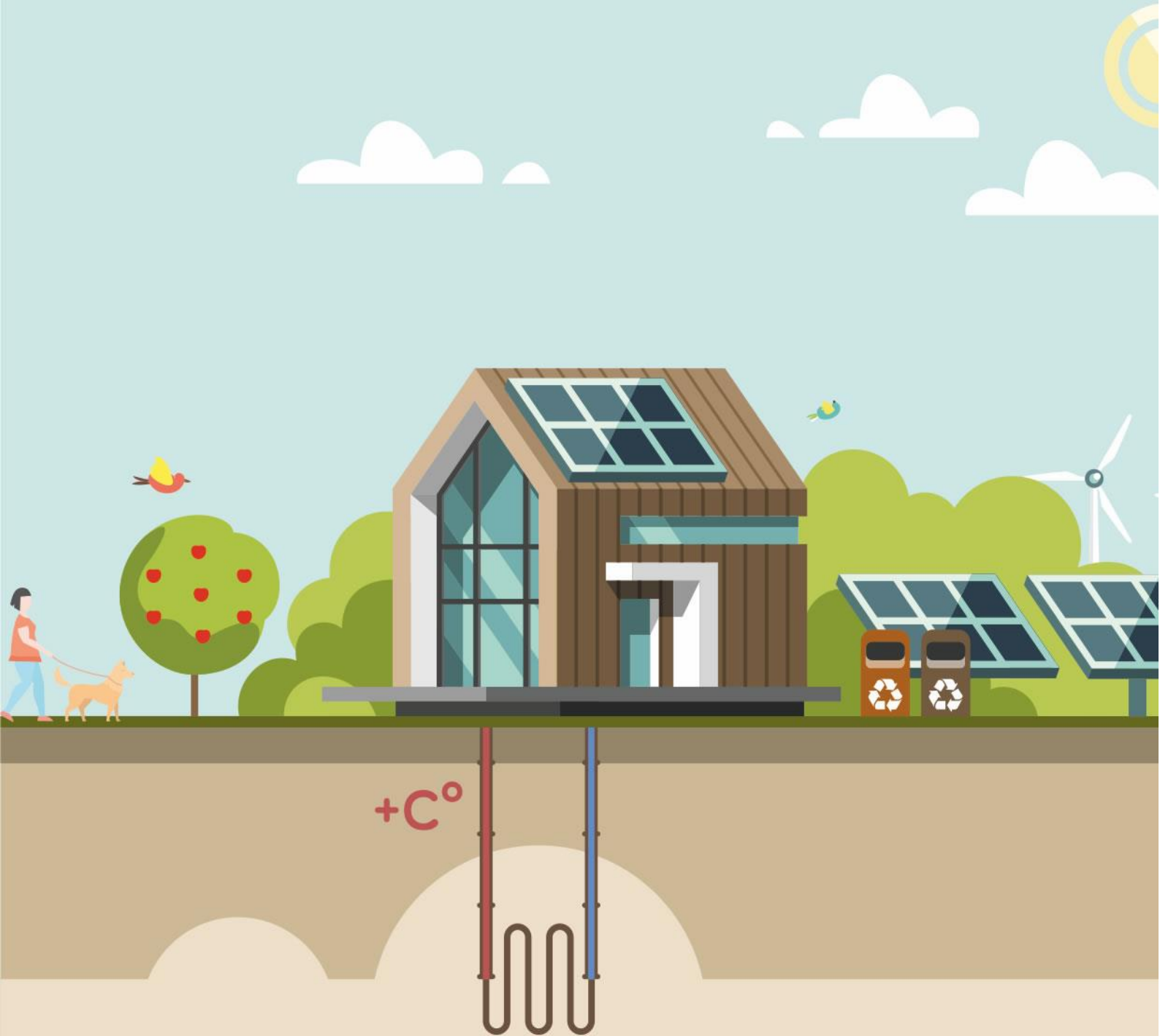
Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Bedrijventerreinen				
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-32			-2
Thema Lokale Economie				
Economische promotie	-100	-162	-170	-129
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-56	-86	-81	-66
Economische ontwikkeling	-1.680	-1.712	-1.715	-1.735
Totaal lasten	**-1.868**	**-1.960**	**-1.966**	**-1.932**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Lokale Economie				
Economische promotie	141	123	123	183
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	71	83	83	63
Economische ontwikkeling	136	130	411	411
Totaal baten	**348**	**336**	**617**	**657**
Saldo voor resultaatbestemming	**-1.520**	**-1.624**	**-1.349**	**-1.274**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	0	0	-272	-272
Onttrekkingen reserves	415	475	432	408
Totaal reserves	**415**	**475**	**161**	**137**
Saldo na resultaatbestemming	**-1.104**	**-1.148**	**-1.188**	**-1.137**

Duurzaam denken en doen



1.4 Programma 4 Duurzaam denken en doen

Wij staan voor het respectvol en verantwoord omgaan met mensen, grondstoffen, energie en geld. Wij willen dat ook de generaties na ons prettig kunnen leven in Teylingen. Daarom is duurzaam denken en doen de standaard in al het werk van de gemeente. We richten onze interne processen hierop in.
Een duurzame manier van leven is niet vrijblijvend en kunnen we alleen samen realiseren. In 2030 functioneert Teylingen als lokale overheid volledig duurzaam. Daarmee vervullen we als overheid een voorbeeldrol. We stimuleren en faciliteren bedrijven en inwoners om ons voorbeeld te volgen. Wij gaan daarbij uit van de kracht van initiatieven uit het bedrijfsleven en de samenleving.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Duurzaam denken en doen zijn:

- Uitvoering van het regionaal energieakkoord via de uitvoeringslijnen
- Meermaker Teylingen ontwikkelt zich succesvol als aanjager van duurzame ontwikkelingen.
- We versnellen het opwekken van duurzame energie, lokaal en regionaal
- We voeren een klimaatstresstest uit en nemen maatregelen op de terreinen waar dat nodig is
- We voeren een CO_2-prestatieladder in om onze activiteiten en resultaten bij het terugdringen van onze CO_2-footprint toetsbaar te maken
- Bij de afvalinzameling richten we ons op minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar
- We spannen ons in voor subsidies en cofinanciering van duurzame doelstellingen
- We versterken onze strategische agenda in nauw overleg met inwoners, bedrijfsleven en de raad; we streven naar een maatschappelijk breed gedeelde basis voor de verdere duurzame ontwikkeling van de Teylingse gemeenschap.

Trends en ontwikkelingen

Klimaat

Nederland staat de komende tijd voor een aantal uitdagingen, zoals de energietransitie, het tegengaan van eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken deze grote maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan via het Interbestuurlijk Programma (IBP). In het IBP staan negen maatschappelijke opgaven centraal.
Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Nederland te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor behoud van onze welvaart. Een florerend regionaal ecosysteem is essentieel om een duurzaam Nederland te realiseren. Daarnaast biedt de transitie naar een duurzaam Nederland kansen voor economische ontwikkeling.

In 2019 is de *uitwerking van het Klimaatakkoord* bekend geworden. Dit is de basis voor verdere wetgeving en beleidsuitwerking en geeft richting aan de nationale inspanningen die gedaan moeten worden om aan de eisen van het Klimaatakkoord van Parijs (2015) invulling te geven. Als gemeente sluiten we hierop aan en maken we de vertaling naar concrete acties en kansen voor onze inwoners en bedrijven. Dat doen we samen met onze regionale partners in Holland Rijnland.

Grondstoffen

In 2015 is het rijksprogramma *Nederland Circulair in 2050* vastgesteld. Het programma richt zich op de ontwikkeling en realisatie van een circulaire economie voor 2050. Vervolgens is het grondstoffenakkoord afgesloten, dat de VNG namens de Nederlandse Gemeenten heeft ondertekend. Op basis van het akkoord is een transitieagenda opgesteld met vijf thema's:

- Biomassa en voedsel, om de uitstoot van CO_2 te verminderen;
- Kunststof, over minder plastic afval;

- Maakindustrie, voor het gebruik van gerecyclede en her te gebruiken materialen;
- Bouw, versnelling van circulair en modulair bouwen;
- Consumptiegoederen, verpakkingen die herbruikbaar zijn.

We onderzoeken de mogelijkheden en kansen om circulair ondernemen en handelen te versterken bij onze gemeentelijke organisatie, binnen het economisch domein en bij onze inwoners. We richten ons daarbij op de vijf thema's van de landelijke transitieagenda.

Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

In Holland Rijnland- hebben we afspraken gemaakt over de energietransitie in de komende jaren en de gemeentelijke en regionale inspanningen op dat gebied. Om de gemaakte afspraken te kunnen realiseren, stellen we de komende jaren capaciteit en middelen ter beschikking aan de regionale werkorganisatie en uitvoeringslijnen.

1.4.1 Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

Doel: Uitvoeren van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D1	We voeren het programma Energieakkoord Holland Rijnland uit samen met alle partnerpartijen. We volgen daarbij de indeling van dit Energieakkoord in vijf te onderscheiden uitvoeringslijnen: a) Energiebesparing b) Mobiliteit c) Zon op daken d) Ruimte en Energie e) Warmte We sluiten aan bij de uitvoeringsprogramma's die regionaal worden ontwikkeld en uitgevoerd. Uitwerking 2020 (e.v.): Energieakkoord Holland Rijnland heeft zes uitvoeringslijnen: 1. Energiebesparing, 2. Ruimte, 3. Zon op daken, 4. Warmte, 5. Greenports en 6. Duurzame mobiliteit. De uitvoeringslijn 'Greenports' bestaat niet meer binnen het programma. De activiteiten worden ondergebracht in de eind 2019 opgerichte Stichting Greenport Duin en Bollenstreek.	De uitwerking van de energietransitie vindt primair via de Regionale Energie Strategie (RES), de Transitievisie Warmte (TVW) en de lokale uitwerking komt terug in de Lokale Energie Strategie (LES). Een conceptversie van de RES is opgeleverd in 2020, de definitieve versies van RES, TWV en LES volgen in 2021.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaamheidsmaatschappij Meermaker Teylingen versnelt duurzame ontwikkelingen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D2a	We richten een duurzaamheidsmaatschappij Teylingen (DMT) op met het voornemen om vanaf 2019 operationeel bij te dragen aan een duurzaam bedrijfsleven.	Meermaker Teylingen BV (de duurzaamheidsmaatschappij Teylingen) is begin 2019 opgericht. Naar aanleiding van de bereikte resultaten na een periode van 1,5 jaar heeft de raad een motie aangenomen om Meermaker Teylingen te beëindigen. Deze beëindiging is per 1 januari 2021 gerealiseerd voor de operationele zaken, de formaliteiten van de beëindiging van de BV worden in de loop van 2021 afgehandeld.	
D2b	Eén ambitie is om in 2020 minimaal 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken	De ambitie om 100.000 panelen te plaatsen op bedrijfsdaken eind 2020 is onhaalbaar	

	van Teylingse bedrijven geplaatst te hebben. Uitwerking 2020 (e.v.): De doelstelling blijkt niet haalbaar. Bij nader onderzoek bleek een flink deel van de beoogde daken (via luchtfoto) niet geschikt te zijn. Ook verwachten we een ingrijpende wijziging van de subsidieregels (SDE+) per 1 januari 2020. Hierdoor wordt het voor bedrijven financieel veel minder aantrekkelijk om zonnepanelen te plaatsen. De inzet blijft zoveel mogelijk zonnepanelen op bedrijfsdaken te realiseren.	gebleken, zoals gemeld in de 1e Voortgangsrapportage 2019. De verwachting is wel dat het aantal van 100.000 panelen op bedrijfsdaken en woningdaken samen binnen enkele jaren gehaald gaat worden. Inmiddels liggen er 70.000 panelen op daken in Teylingen, en neemt het aantal met 12.000-15.000 per jaar toe. Deze ontwikkeling wordt inmiddels tweejaarlijks gemonitord via een telling van panelen van luchtfoto's en satellietbeelden. Voor Teylingen zijn nu tellingen uitgevoerd voor 2016,2018 en 2020. Deze lijn wordt voorgezet, in combinatie met het blijven promoten van zon-op-dak. Deze activiteit wordt onderdeel van de Lokale Energie Strategie (LES).	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaamheidsmeter geeft inzicht in stand van zaken

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D3	We voeren een duurzaamheidsmeter 2018-2022 in als basis voor uitvoeringsplannen. We willen daarmee de komende jaren doelgerichte en toetsbare plannen gaan maken, die we tot op wijkniveau kunnen uitvoeren en waarvan we ook op wijkniveau de resultaten kunnen zien. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 gaan we werken met een eerste versie van de Duurzaamheidsmeter.	In het nieuwe plan en uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024 is een paragraaf opgenomen over monitoring van resultaten en ontwikkelingen. Monitoring is onderdeel van het uit te voeren plan gemaakt. Een jaarverslag over 2020 en doorlopende activiteiten uit eerdere jaren is onlangs opgesteld en volgt in tweede kwartaal van 2021. In samenwerking met TELOS is ook een monitoring van de gemeenschapsontwikkeling beschikbaar, zowel voor heel Teylingen als op wijkniveau voor zover indicatoren dat mogelijk maken. Deze gegevens zullen gebruikt gaan worden bij de monitoring van maatschappelijke ontwikkelingen en monitoring van de omgevingsvisie.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Energietransitie door het benutten van verschillende energiebronnen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D4	We gebruiken het Energieakkoord Holland Rijnland en de	De uitwerking van de energietransitie vindt primair via de Regionale Energie Strategie	

	uitvoeringsorganisatie als platform om versnelling en opschaling van activiteiten te organiseren om alle mogelijke energiebronnen die beschikbaar zijn of komen in te zetten bij de realisatie van onze energietransitie.	(RES). De lokale uitwerking komen terug in de Lokale Energie Strategie (LES) en de Transitie Visie Warmte (TVW). Een conceptversie van de RES is opgeleverd in 2020, de definitieve versies van RES, TWV en LES volgen in 2021. De uitwerking naar realisatieplannen op regionaal en gemeentelijk niveau volgt daarna.	
D5	We stellen inventarisaties en plannen op om de inzet van alle duurzame vormen van energie in gemeentelijk en regionaal verband integraal in te zetten.	De concept RES is vastgesteld. De raad heeft hier zijn wensen en bedenkingen over vastgesteld en deze worden meegenomen bij het opstellen van de RES 1.0. We zijn ook gestart met het opstellen van de LES en TVW. Eind 2020 heeft de eerste participatiefase plaatsgevonden. De resultaten hiervan worden meegenomen bij het op- en vaststellen van de uitgangspunten voor de LES en TVW.	
D6	We nemen deel aan het regionale programma Energieakkoord en meer specifiek het programma Duurzame mobiliteit. Dit leidt op korte termijn tot maatregelen op het gebied van laadpaalinfrastructuur en deelauto's. Bij het realiseren van extra laadpunten om elektrisch rijden te stimuleren, sluiten we aan bij de activiteiten (bijvoorbeeld laadkaart) die momenteel door HR worden uitgewerkt. Verder kijken we naar de mogelijkheden om in een aantal gevallen laadpalen uit te voeren in combinatie met AED's. Naast elektrische voertuigen is ook de deelauto aan een opmars bezig. In Holland Rijnland -verband stellen we beleid op dat we lokaal verder kunnen invullen. Uitwerking 2020 (e.v.) : We implementeren de plankaart Laadpalen, die door Holland Rijnland is opgesteld. We starten met de lokale invulling van het beleid voor deelvervoerconcepten.	Ten aanzien van laadpalen: In 2020 is gewerkt conform het vastgestelde beleid uit 2016. Tevens is een start gemaakt met de verdere doorontwikkeling door het opstellen van een beleidsvisie en het aanpassen van de beleidsregels. Besluitvorming hierover is in 2021 voorzien. Met de aanpassingen wordt beoogd de plankaart te implementeren en eventueel strategische plaatsing mogelijk te maken. In 2020 zijn er 13 openbare laadpalen bijgeplaatst, waarmee het totaal op 55 zit. Ten aanzien van deelvervoerconcepten: Er is een regionale campagne autodelen gehouden. Daarnaast is het burgerpanel bevraagd op dit onderwerp. Bij Meermaker hebben zich diverse ondernemers gemeld. Er wordt momenteel bekeken of en, zo ja, op welke wijze een vervolg gegeven kan worden in 2021.	
D7	We werken een plan uit voor het zorgvuldig (maatschappelijk) inpassen	De uitwerking van de energietransitie vindt primair via de Regionale Energie Strategie	

	van duurzame energiebronnen (zonneweides en windturbines) in de openbare ruimte. Uitwerking 2020 (e.v.) : Het plan werken we uit in nauwe samenwerking met de regio Holland Rijnland. Concrete projecten leggen we aan de raad voor.	(RES). De Transitievisie Warmte (TVW) en de lokale uitwerking komt terug in de Lokale Energie Strategie (LES) en de Transitievisie Warmte (TVW). Een conceptversie van de RES is opgeleverd in 2020, de definitieve versies van RES, TWV en LES volgen in 2021. Onderdeel van dat traject is ook de verdere uitwerking van te maken keuzes over duurzame energiebronnen en de maatschappelijke acceptatie en de ruimtelijke uitwerking die daar mee samenhangen.	
D8	Het aanbrengen van energieopwekkende voorzieningen bij monumenten moet mogelijk zijn met respect voor de monumentale status. We zullen bestaande beleidsregels tegen het licht houden en bezien of daarin onnodige belemmeringen zijn. In voorkomende gevallen beoordelen wij casuïstiek de situatie als daar aanleiding voor is. Uitwerking 2020 (e.v.) : Begin 2020 worden beleidsregels voor het aanbrengen van zonnepanelen bij gemeentelijke monumenten en in beschermd dorpsgezicht vastgesteld. Hierover communiceren we actief met eigenaren van gemeentelijke monumenten.	Op 4 juni 2020 heeft de gemeenteraad het Zonnepanelenbeleid voor monumenten en in beschermd dorpsgezicht vastgesteld. In dit document staan kaders en richtlijnen voor het plaatsen van zonnepanelen. Met dit beleid is het plaatsen van zonnepanelen op erfgoed in Teylingen mogelijk gemaakt.	✔
D9	Bij het verstrekken van duurzaamheidsleningen en het benutten van landelijk beschikbare financieringsstromen zetten we in op benutting door diverse doelgroepen.	In 2020 is de duurzaamheidslening geëvalueerd en herzien, waarbij het fonds met €1.000.000,- is uitgebreid. Via de gemeentelijke kanalen hebben wij onze inwoners hierover geïnformeerd. Ook landelijk zijn er (steeds meer) instrumenten beschikbaar. Vanuit de verschillende platforms, zoals het Duurzaam Bouwloket, en de gemeentelijke kanalen informeren wij onze inwoners over de diverse beschikbare financieringsmogelijkheden ten behoeve van verduurzaming. Wat betreft de verduurzaming van huurwoningen, dit maakt onderdeel uit van de prestatieafspraken met de woningcorporatie(s).	✔

Wat wilden we bereiken?

Doel: De gemeentelijke organisatie geeft het goede voorbeeld

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D10	We voeren de klimaatstresstest uit en nemen maatregelen daar waar de test	In 2021 zal de gemeente met het bestuur het ambitieniveau op klimaatadaptatie	●

	onvoldoende scoort. Uitwerking 2020 (e.v.): We werken hierbij regionaal samen met de andere gemeenten in de Duin- en Bollenstreek, het Hoogheemraadschap en Dunea. Uitvoering van het Integraal Afvalwaterketenprogramma (IAWKP).	bepalen. Op basis daarvan zullen in het uitvoeringsprogramma gerichte maatregelen worden opgenomen, op korte en langere termijn om tot een klimaatbesteding omgeving te komen.	
D11	We onderzoeken alternatieve duurzame maatregelen voor de opvang/ afvoer van regenwater en passen deze toe waar mogelijk. Het nieuwe handboek Inrichting openbare ruimte wordt hierbij de leidraad. Dit betekent dat in het handboek duurzame oplossingen worden voorgeschreven, zowel wat betreft gebruik van materiaal (waterdoorlatend) als de inrichting (via verharding naar open water). Doel van de inrichting is ook om het beheer te verduurzamen. Uitwerking 2020 (e.v.): Zie D10	De LIOR is in 2020 opnieuw vastgesteld. Het kader duurzame gebiedsontwikkeling (DGO) hebben we als richtinggevend opgenomen in het handboek.	✔
D12	We ontwikkelen meerjarenplannen om ons eigen vastgoed energieneutraal en gasloos te maken en sluiten daarbij aan bij het huidige planmatige onderhoud, zoals opgenomen in het Meerjarig Onderhoudsprogramma (MOP). Uitwerking 2020 (e.v.): We maken in 2020 een opzet voor een gefaseerde aanpak van het gemeentelijk vastgoed, op basis van een inventarisatie die we in 2019 gestart zijn. We leggen deze plannen voor aan de raad voor verdere besluitvorming in 2020.	Het vastgoed van de gemeente wordt in delen onderzocht om tot plannen te komen voor verduurzaming, en deze plannen worden uitgewerkt naar een Duurzaam Meerjarig Onderhouds Plan om de verduurzaming stapsgewijs uit te voeren, rekening houdend met regulier onderhoud en vervanging. Met het onderzoek van een eerste groep gebouwen is een start gemaakt aan het einde van 2020.	●
D13	We verduurzamen het gemeentelijk wagenpark. Verder spreekt het voor zich dat we zorgen voor zo duurzaam mogelijk verbruik en inkoop van duurzame energie.	Het gemeentelijk wagenpark is al zo veel mogelijk elektrisch en bij vervangingsbesluiten wordt steeds de meest duurzame, functioneel bruikbare toepassing gekozen. De gemeente koopt duurzame energie in: stroom is 100% Nederlandse wind, gas is CO2 gecompenseerd, en de gemeente gebruikt zogeheten "blauwe diesel", een recycleproduct.	✔
D14	We gaan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en stellen daarvoor een MVI-coördinator aan.	Reeds eerder afgerond	✔
D17	Ter uitvoering van de op 4 juli 2019 aangenomen motie wordt een onderzoek	De uitwerking van een Teylingse CO2-prestatieladder binnen de HLTsamen-	●

	gedaan naar de mogelijkheden voor introductie van een "CO2-prestatieladder" Uitwerking 2020 (e.v.) : Afhankelijk van het onderzoek in 2019 naar de mogelijke impact, gaan we in 2020 aan de slag met het implementeren van de CO2 prestatieladder om de CO2 footprint van de gemeentelijke organisatie kleiner te maken.	werkorganisatie is een uitdaging; gegevens zijn niet zomaar toe te spitsen op Teylingen. De CO2 prestatieladder heeft namelijk alleen betrekking op de gemeentelijke werkorganisatie HLTsamen, niet op de gemeente Teylingen als geheel. Het gemeentelijke deel (werkorganisatie) bedraagt plm. 1,3% van de totale CO2-uitstoot in Teylingen. Dit komt mede omdat de gemeentelijke organisatie sinds 2011 al veel stappen heeft gezet, o.a. via zonnepanelen, betere isolatie van gebouwen, LED openbare verlichting, energiezuinige pompgemalen, elektrische auto's etc. De meerwaarde om een CO2 prestatieladder binnen de organisatie voor een bepaalde periode in te voeren, zien wij vooral in de leereffecten voor de interne organisatie. Door het creëren van een veel hoger bewustzijn over CO2-uitstoot direct en indirect via het eigen werk (denk bijvoorbeeld aan inkopen, aanbestedingen, vergunningverlening e.d.) verwachten wij duurzamer werken, en meer specifiek CO2-uitstootbeperkingen, te kunnen stimuleren en ontwikkelen binnen de gemeentelijke organisatie, en in onze relatie met externe partners. Echter voor de uitvoering van de ze actie zijn geen middelen beschikbaar. Hillegom en Lisse hebben aangegeven niet te willen deelnemen. De totale kosten voor het opstarten en onderhouden van de systematiek zullen naar verwachting over drie jaar heen € 30-50.000 kosten aan inzet van interne uren en externe kosten.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Van afval naar grondstof

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D15	Op basis van participatief afvalbeleid richten we de manier van afvalinzameling	De definitieve hoeveelheid restafval per inwoner is 169 kg in 2020. De verwachting	

	in om te komen tot minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar. Uitvoering 2020 (e.v.): Op basis van het in 2019 vastgestelde beleid en implementatieplan, ligt in 2020 het accent op het realiseren van de infrastructuur en het uitvoeringsgereed maken van een nieuw inzamelsysteem, zodat we er op 1 januari 2021, of zoveel eerder als mogelijk is, mee kunnen werken.	is dat het nieuwe afvalbeleid, wat per 1 januari 2021 is ingegaan, wel de nodige gevolgen zal hebben voor zowel het scheidingspercentage als de hoeveelheid restafval per inwoner waardoor de VANG doelstellingen binnen bereik komen.	
D16	We voeren educatieprojecten en voorlichtingscampagnes uit op het gebied van afvalscheiding aan de bron, (zwerf)afval en hondenpoep. Uitwerking 2020 (e.v.): Voorlichtingscampagnes zijn onderdeel van de jaarlijkse opruimacties op het gebied van (zwerf)afval. Zie P31	De reguliere educatieprojecten, voorlichtingscampagnes op het gebied van (zwerf)afval en hondenpoep zijn vanwege de COVID-19 werkzaamheden, verschoven naar 2021.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Stichting Greenport Duin en Bollenstreek Partners ter uitvoering van het energieakkoord Scholen Hoogheemraadschap van Rijnland Dunea Inwoners Aanbieders deelvervoerconcepten Aanbieders laadvoorzieningen

1.4.2 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.4.3 Kaderstellende stukken

Duurzaamheid

- Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024 Plan en Uitvoeringsprogramma
- Nationaal Energieakkoord (2013)
- Klimaatakkoord van Parijs (2015)
- Energieakkoord Holland Rijnland (2017)
- Nationale Klimaatakkoord (2018)
- Convenant Aardgasvrij (2018)
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- Rijksbrede programma Circulaire Economie
- Deltaplan Biodiversiteit

1.4.4 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Duurzaamheid				
Milieubeheer	-1.381	-1.252	-1.670	-1.770
Riolering	-1.867	-2.029	-2.084	-2.022
Afval	-3.036	-2.862	-2.849	-3.261
Begraafplaatsen en crematoria		-6	-6	-3
Totaal lasten	**-6.284**	**-6.149**	**-6.609**	**-7.056**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Duurzaamheid				
Milieubeheer	0	0	378	322
Riolering	2.796	2.963	2.997	2.958
Afval	4.826	4.508	4.508	5.047
Totaal baten	**7.622**	**7.471**	**7.883**	**8.327**
Saldo voor resultaatbestemming	**1.338**	**1.321**	**1.274**	**1.271**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	-20	0	20	0
Onttrekkingen reserves	14	100	100	100
Totaal reserves	**-6**	**100**	**120**	**100**
Saldo na resultaatbestemming	**1.333**	**1.422**	**1.395**	**1.372**

Modern bestuur, invloedrijke inwoners



1.5 Programma 5 Modern bestuur, invloedrijke inwoners

Wij staan voor een daadkrachtig, actief en modern bestuur. Wij benutten de kennis, deskundigheid en ervaringen van onze inwoners, ondernemers en instellingen optimaal. Samen met hen werken we aan een gemeente waar het fijn wonen, werken en recreëren is. We trekken samen op in het vormen van visie, beleid en uitvoering. Als inwoners of ondernemers denken dat ze zaken beter op kunnen pakken, dan gaan we graag de uitdaging aan. We vragen onze samenleving om ons scherp te houden en te komen tot creatieve en innovatieve aanpakken. We communiceren helder, begrijpelijk en gericht om te zorgen dat het gesprek en de interactie met de samenleving goed verloopt.

Onze dienstverlening sluit aan op de wensen en behoeften van de samenleving; de mens staat daarbij centraal en niet de regels. In de dienstverlening zijn digitalisering en datagestuurd werken in opmars. Waar het kan en wenselijk is, gaan wij dat ook doen. Tegelijkertijd gaan we met onze inwoners in gesprek over grenzen aan datagestuurd werken.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Modern bestuur, invloedrijke burgers zijn:

- Participatie is uitgangspunt bij beleidsvorming, bijvoorbeeld via co-creatie, right to challenge en de pilot burgerbegroting
- Versterkte inzet op communicatie
- Moderne vormen van dienstverlening op maat en digitaal (niet digitaal blijft mogelijk)
- Datagestuurd werken in combinatie met een maatschappelijke discussie over de grenzen ervan
- We zetten financiële reserves in voor maatschappelijk rendement
- We voeren een omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze bestuurskracht

Trends en ontwikkelingen

Regionale samenwerking: gebiedsgericht werken

Er wordt steeds meer integraal gewerkt. Verschillende beleidsterreinen worden in samenhang met elkaar bezien, ook wordt meer gebiedsgericht gewerkt. De provincie Zuid-Holland sluit aan bij deze trend. Ze is in 2019 gestart met gebiedsgericht werken om regio's vraaggestuurd en integraal te bedienen. Die lijn wordt door het nieuwe provinciebestuur doorgetrokken en wij citeren: "*Onze inwoners hebben recht op sterke gemeenten die hun taken goed kunnen uitvoeren, goed samenwerken aan bereikbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling. We ondersteunen samenwerking tussen gemeenten.*"

Veranderende rol van de overheid: van representatie naar participatie

Burgerinitiatieven zijn populair. Via eigen initiatieven, participatie en co-creatie hebben inwoners invloed op het beleid en de dienstverlening. Deze ontwikkeling vraagt om een andere verhouding tussen gemeente en inwoners: de gemeente stelt zich terughoudend op en is een gelijkwaardige partner van initiatiefnemers uit de gemeente. Dienstverlening, communicatie en participatie raken steeds meer in elkaar vervlochten. Afgelopen jaar heeft vooral online participatie een ontwikkeling doorgemaakt.

Stand van zaken Interbestuurlijk Programma (IBP)

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft in juni 2018 ingestemd met de programmastart van het IBP. In het IBP werken gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen aan negen maatschappelijke opgaven en een aantal overkoepelende thema's. We willen het IBP versterken en het gedachtengoed van het IBP gebruiken in de interbestuurlijke (regionale) samenwerking.

Datagedreven sturing

Moderne technieken, dataverzameling en data-analyse bieden mogelijkheden om meer inzicht te krijgen in de kenmerken van wijken en buurten. Daardoor is meer maatwerk mogelijk. Datagedreven sturing vraagt om zorgvuldige afwegingen vooraf. Gemeente Teylingen wil voorloper zijn als het gaat om datagedreven besturen.

Datagedreven sturing helpt bij het inzichtelijk maken van ontwikkelingen en beleid. Dit is afgelopen jaar toegepast in de monitor Sociaal Domein. De gemeente wil de pilot omzetten in een robuuste onderzoeksvoorziening. Daarom bundelt de HLT-werkorganisatie de krachten en zet vanuit HLTsamen het programma Datagedreven sturing op.
In Q2 van 2021 komen wij met een voorstel over datagedreven sturing naar de raad.

Communicatie

Proactieve communicatie met onze partners, zoals burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen, heeft afgelopen jaar bij gedragen aan de ontwikkeling van een representatieve democratie naar een participatieve democratie. Met name de online participatie heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt. Een goede inzet van communicatiekanalen waren in 2020 nog meer dan andere jaren van groot belang.

Regionale samenwerking

De goede samenwerking in de HLT-gemeenten heeft zich bewezen in 2020 op het gebied van de corona situatie, Maar ook op het gebied van ondermijning en economie is de regionale samenwerking succesvol geweest.
De gemeente werkt daarnaast ook steeds meer samen met buurtgemeenten, zoals Noordwijk en Katwijk, ten behoeve van een stevige positionering op hoger gelegen schalen van bestuur (Holland Rijnland, provincie & Rijk). Deze samenwerking is dynamisch van aard en raakt aan verschillende beleidsterreinen, waaronder mobiliteit en duurzaamheid. Naast bestuurlijke samenwerking wordt ook steeds vaker ambtelijk samengewerkt binnen de Duin- en Bollenstreek.

1.5.1 Regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?

Doel: Investeren in bestuurlijke samenwerking

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M16	We onderhouden, investeren in en bouwen een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie op met: de (Leidse) regiogemeenten, de gemeente Haarlemmermeer, de MRA, MRDH en externe stakeholders waaronder Schiphol.	De gemeente Teylingen heeft zich in 2020 ingezet om haar strategische positie binnen en buiten de regio te versterken. Hierbij zijn goede stappen gezet in het versterken van de banden met de Duin- en Bollengemeenten (o.a. door Collegeconferenties en het gezamenlijk formuleren van de Strategische Agenda Ruimte). Daarnaast wordt structureel contact onderhouden, zowel ambtelijk als bestuurlijk, met de buurtgemeenten aan de westzijde (Haarlemmermeer) en de Provincie Zuid-Holland. Ten aanzien van dit laatste heeft op 27 januari 2021 Gedeputeerde Floor Vermeulen en de Commissaris van de Koning een bezoek gebracht aan de Duin- en Bollengemeenten.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inzicht in onze bestuurskracht door (bestuurlijke) omgevingsanalyse

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M17	We voeren een tussenevaluatie HLTsamen uit.	De tussenevaluatie HLTsamen is in 2020 uitgevoerd.	
M18	We voeren een brede omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze bestuurskracht. Is die geschikt voor huidige taken en toekomstige ontwikkelingen. Uitgangspunt is de meerwaarde voor inwoners en ondernemers. Deze analyse is gelijktijdig afgerond met de evaluatie van de HLT-organisatie (2019).	De Omgevingsanalyse Teylingen is in 2020 uitgevoerd.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland HLTsamen	Metropoolregio Amsterdam (MRA) Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) Regiogemeenten Provincie Zuid-Holland / Provincie Noord-Holland

1.5.2 Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

Doel: Omslag naar een digitale overheid met daadkracht en korte doorlooptijden

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M19	Naast het digitale loket bieden wij maatwerk voor complexe vraagstukken en voor klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld. Uitwerking 2020 (e.v.): Voor complexe vraagstukken wijzen we een accountmanager/casemanager aan. De werkprocessen leggen we vast in Serviceformules.	Klanten met complexe aanvragen en klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld zijn persoonlijk geholpen.	
M20	We versterken de één-loketfunctie met het doel het voor onze klanten zo eenvoudig en makkelijk mogelijk te maken. Daarmee werken we aan een daadkrachtige dienstverlening. Uitwerking 2020 (e.v.): Klanten met eenvoudige vragen helpen we aan de balie. Voor complexere vragen wijzen we een accountmanager / casemanager aan. Deze werkprocessen leggen we vast in serviceformules.	Vragen van onze klanten komen via verschillende kanalen binnen. Bijvoorbeeld telefonisch, per mail, per post, via social media of via accountmanagers. In de newsroom komen deze kanalen bij elkaar en wordt de strategie voor het behandelen en beantwoorden van de vragen besproken. Er wordt ook proactief informatie gedeeld op de website en social mediakanalen. In 2020 zijn veel Corona-gerelateerde vragen gesteld. Er is in het bovenstaande proces een koppeling gemaakt naar de crisisorganisatie om ook deze vragen adequaat te behandelen en beantwoorden.	
M21	We bouwen het systeem van sneltoetscriteria uit om afhandeltermijnen	Het werken in Serviceformules krijgt steeds meer vorm. Door het werken met	

	van aanvragen te minimaliseren. Uitwerking 2020 (e.v.): Voor eenvoudige en standaardproducten maken we een Snelserviceformule.	serviceformules worden producten die voldoen aan sneltoetscriteria (Snelserviceformule) gescheiden van de complexere aanvragen (Ontwerpformule). De kaders voor de formules zijn gesteld en er is een start gemaakt met het indelen van producten en diensten van het domein Publieksservice in Serviceformules. De vervolgstap in 2021 is om te onderzoeken waar processen kunnen worden aangescherpt om producten en diensten in de Snelserviceformule te kunnen behandelen mits te afwegingskaders dit toelaten. Het proces van Vergunningverlening in de Ontwerpformule heeft vorm gekregen door een Intake- en Omgevingstafel. Complexe initiatieven worden door middel van een Intaketafel inhoudelijk, bestuurlijk en procesmatig getoetst. Wanneer aan de Intaketafel wordt geconstateerd dat het initiatief mogelijk kansrijk is, gaat het initiatief door naar de Omgevingstafel. Daar gaan de initiatiefnemer, eventuele belanghebbenden en adviseurs met elkaar het gesprek aan over het initiatief en wordt een besluit genomen over het vervolg van het initiatief. Tussen de Intake- en Omgevingstafel is ruimte voor afstemming met het bestuur.	
M22	We communiceren proactief met onze klanten via alle kanalen. Klanten worden niet doorgestuurd maar direct geholpen. Uitwerking 2020 (e.v.): De klantinteractie ontwikkelen we verder in lijn met de ontwikkeling van de Newsroom: een plek waar we continu monitoren wat er over de gemeente wordt gezegd en daar proactief op inspelen.	In M20 is de newsroom toegelicht. Deze toelichting is ook op dit doel van toepassing.	
M23	Zoveel mogelijk producten en diensten worden gedigitaliseerd en geautomatiseerd, waarbij de processen LEAN worden gemaakt. We attenderen onze klanten op de digitale dienstverleningsmogelijkheden en verleiden hen hiertoe. Uitwerking 2020 (e.v.): Binnen het programma ' Regie op Kanalen' werken we het digitaliseren en automatiseren van de producten en diensten uit.	Zo veel mogelijk producten en diensten die digitaal aangevraagd kunnen worden, zijn beschikbaar. Waar mogelijk worden E-formulieren samengevoegd om efficiënter te kunnen werken. Klanten die niet digitaal vaardig zijn, ontvangen we in het gemeentehuis. Met communicatiecampagnes via de website, social media, gemeenteberichten, sandwichborden en de schermen in de hal van het gemeentehuis worden de klanten naar het optimale dienstverleningskanaal verleid.	

M24	We meten de klanttevredenheid stelselmatig en regelmatig (deelnemen aan benchmarks: Waar staat je gemeente, Vensters op dienstverlening en Govmetric) en stellen zo nodig de dienstverlening bij op grond van de uitkomsten.	In 2020 is deelgenomen aan de Burger- en Ondernemerspeiling van 'Waar staat je gemeente'. De rapportages hiervan worden in het eerste kwartaal van 2021 voorgelegd. De resultaten zijn gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. In het eerste kwartaal van 2021 vindt afstemming plaats over de acties die uitgevoerd gaan worden in vervolg op de in de rapportages aangegeven aanbevelingen voor verbetering. In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. Bijvoorbeeld het aantal baliebezoeken en de behandeltijd aan de balie. Deze gegevens worden gebruikt om beleid op te stellen en aan te passen. De klanttevredenheid van baliebezoeken, de website en fixi (meldingen openbare ruimte) wordt gemeten met GovMetric. De input uit deze metingen wordt gebruikt om beleid en uitvoering aan te passen.	
M25	We sturen de dienstverleningsprocessen aan de hand van servicenormen. Uitwerking 2020 (e.v.): We meten of de dienstverleningsprocessen voldoen aan de servicenormen van de werkorganisatie HLTsamen. Dit is een onderdeel van het programma 'Regie op Kanalen'.	In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. De gegevens zijn getoetst aan de servicenormen. Waar nodig zijn de processen aangescherpt om onze dienstverlening te verbeteren.	
M26	Het digitaal maken van onze dienstverlening biedt kansen en	In 2020 is het Programmaplan Datagedreven Sturing (DgS) tot stand	

	mogelijkheden. Via data-analyse kunnen ontwikkelingen inzichtelijk en soms voorspelbaar worden gemaakt, waardoor we proactief kunnen handelen bij het opstellen en uitvoeren van servicegericht beleid. Daarbij stellen we onszelf ook ethische vragen. Willen we wel alles wat kan ook daadwerkelijk doen? En welke (zelfopgelegde) grenzen willen of moeten we daarbij in acht nemen? We gaan met onze inwoners in gesprek over de kansen, mogelijkheden en bedreigingen en de daarbij in acht te nemen grenzen. Uitwerking 2020 (e.v.): Het digitaal maken van onze dienstverlening werken we uit binnen het programma 'Regie op Kanalen.'	gekomen en door de gemeenteraad goedgekeurd. Per 1 juli 2020 is het Programma DgS officieel van start gegaan. Het Programma wordt aangestuurd door een Stuurgroep DgS, waarin elke HLTsamen-gemeente met een wethouder vertegenwoordigd is. Daarnaast is er een Klankbordgroep DgS bestaande uit raadsleden van de drie HLTsamen-gemeenten, en stuurt de Stuurgroep DgS periodieke voortgangsrapportages naar de drie raden. In de laatste 6 maanden van 2020 zijn al enkele DgS-producten opgeleverd (o.a. Dashboards Bedrijfsvoering) en is gewerkt aan het ontwerpen van een hele reeks andere producten (o.a. de Monitor Jeugd, Monitor Ondermijning, Monitor Arbeidsmigranten). Ook zijn reeds bestaande 'informatieproducten' door DgS in beheer genomen (o.a. de Dashboards Dienstverlening). Daarnaast is gewerkt aan het opzetten van de benodigde technische infrastructuur en het werven van de benodigde tijdelijke en vaste krachten. Er is een standaardproces ontwikkeld voor het realiseren van DgS-producten. In dat proces zijn de toetsing op privacy, informatiebeveiliging en ethische aspecten verankerd. Verder is met Team P&O en het A&O-fonds de basis gelegd voor een programma om de 'data-volwassenheid' van de organisatie op het vereiste niveau te brengen.	
M27	Basisregistratie Personen (BRP) We zorgen voor beter inzicht waar	Arbeidsmigranten zijn we mee gestart, maar de Coronacrisis heeft roet in het eten	✓

	arbeidsmigranten gehuisvest zijn door deze groep mensen op te nemen in de Basisregistratie Personen (BRP) als zij hier langer dan 4 maanden verblijven. Het is bekend dat een groot aantal arbeidsmigranten niet staat ingeschreven bij de gemeente. Het aantal inwoners is een van de criteria waarop de bijdrage uit het gemeentefonds wordt bepaald. Uitwerking 2020 (e.v.): We maken afspraken met de uitzendbureaus waar arbeidsmigranten voor werken. We ontwikkelen een E-formulier dat door de uitzendbureaus moet worden ingevuld. Aan de hand van deze informatie organiseren we inschrijfavonden waarbij de arbeidsmigranten zich moeten melden en, indien van toepassing, worden opgenomen in de BRP.	gegooid. Veel arbeidsmigranten zijn naar hun thuisland vertrokken. Wel zijn we nog met uitzendbureaus in gesprek geweest over de arbeidsmigranten die hier nog wel verblijven en ook ingeschreven moeten worden. Dit budget is in de begroting van 2021 overgegaan naar Ruimte, beleid en advies.	
M28	Basisregistratie Personen (BRP) Het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) en het bestrijden van adres gerelateerde fraude.	Voor Adres- en identiteitsfraude (LAA) is vanaf 2021 structureel budget opgenomen. Dit zal vanaf 2021 verder worden uitgewerkt.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen.

1.5.3 Participatie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners denken vóóraf mee over beleid

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M2	We stemmen rollen en verantwoordelijkheden tussen college, raad, organisatie en inwoners af in het kader van (overheids-)participatie (right to challenge) en we schenken hierbij specifiek aandacht aan verwachtingsmanagement. We koppelen de inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en het doorlopen van het participatietraject terug aan initiatiefnemers.	Dit onderdeel van burgerparticipatie vindt plaats binnen verschillende afdelingen van de werkorganisatie. U kunt hierbij denken aan het gezamenlijk met de omgeving inrichten van speeltuintjes maar ook het gezamenlijke beheer van het groen in de buitenruimte is hier een onderdeel van. In 2020 is er binnen verschillende projecten gewerkt aan het vooraf betrekken van de verschillende partijen bij het samenstellen van beleid. De totstandkoming van de centrumvisie is hier een mooi voorbeeld van of de pilot burgerbegroting waarbij een groot aantal inwoners benaderd en betrokken is om mee te denken over de toekomstige begroting van Teylingen. In 2021 wordt er verder gewerkt aan het concreter maken van de rollen en verantwoordelijkheden tussen college, raad, organisatie en inwoners in het project "bestuurlijke participatie".	
M3	We brengen de ontwikkelopgave van de organisatie in beeld en stippelen hiervoor een traject uit. Uitwerking 2020 (e.v.): We bieden medewerkers en bestuurders een handelingsperspectief voor burger- en overheidsparticipatie en leveren hiervoor een toolbox op.	Eind 2020 is vanuit het project 'Borging participatie binnen HLTsamen' een beknopt visiedocument, een intakeformulier en een toolbox voor de organisatie beschikbaar gesteld om praktisch handen en voeten te kunnen geven aan participatievraagstukken en participatie integraal onderdeel te laten zijn van onze manier van werken. De volgende stap bestaat uit het verder uitrollen en implementeren van deze visie en tools in 2021. Vanwege de benodigde personeelsinzet tijdens de coronacrisis lopen borging en implementatie vertraging op. In de tussentijd worden participatietrajecten praktisch en door middel van maatwerk opgepakt.	
M4	In 2019 organiseren we een aantal pilots waarin inwoners samen met de	De communicatieve opgave en de ontwikkelingen rondom communicatie	

	gemeente vooraf meedenken, waaronder de Nota Integraal Veiligheidsbeleid. Uitwerking 2020 (e.v.): We zetten deze koers in 2020 voort en gaan onder andere samen met inwoners aan de slag met de Omgevingsvisie.	veranderen snel door Covid-19. De afgelopen periode is 4 fte ingezet voor het opstellen en uitvoeren van een stevige communicatiekoers om het contact met inwoners, ondernemers en instellingen goed te organiseren. Zodat informatie snel kan worden overgebracht en het gesprek in stand blijft. En er wordt versneld gewerkt aan online ontwikkeling om ook in tijden van afstand goed in gesprek te blijven. De centrale positie van de newsroom in de lijn van de organisatie met daaraan gekoppeld de crisiscommunicatie vanuit TBZ die 7 dagen per week plaatsvindt, maakt dat er de afgelopen periode extra is ingehuurd op communicatie. Dit is opgenomen in de coronamonitor en als bijlage van de bestuursrapportage van HLTsamen. Op basis van nacalculatie 1:1:2 wordt dit nog verder in de begrotingen verwerkt. Ondanks deze inhuur blijven er onderwerpen liggen, of vertragen ze zoals: participatie, regie op kanalen, ontwikkeling omgevingsanalyses, ontwikkeling en positionering newsroom, ondersteuning en advisering naar domeinen en teams.	
M6	De kindergemeenteraad blijft behouden.	Wegens de COVID-19 omstandigheden is er geen kindergemeenteraad gehouden.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Iedere inwoner mag ons uitdagen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M7	We geven ruimte aan Right to Challenge. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2020 maken we een professionaliseringsslag op het gebied van participatie, zodat we in 2021 op een goede manier invulling te kunnen geven aan Right to Challenge. We gaan door met Actieplan Open Overheid, dat burgers en maatschappelijke organisaties in een goede informatiepositie zet om gezamenlijk maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. Vanaf 2022 (e.v.): De ondersteuning van Right to Challenge door Team Communicatie komt te vervallen.	Zie ook M3	

M9	We stemmen gezamenlijk verantwoordelijkheden af bij het oppakken en uitvoeren van initiatieven; hierbij spelen goed luisteren naar elkaar en gezamenlijk komen tot oplossingen een belangrijke rol. Uitwerking 2020 (e.v.): We richten de wijkmarkten kostenefficiënter in en ze vinden minder vaak plaats.	Iedere inwoner mag ons uitdagen vanuit "Right to Challenge" en als onderdeel van samenwerken met de omgeving (overheidsparticpatie). Aan de voorkant van zo'n traject gaan de verschillende stakeholders met elkaar om tafel, bijvoorbeeld in de vorm van de omgevingstafels waarmee geëxperimenteerd wordt als onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet. Ook kunnen inwoners en ondernemers in gesprek gaan met de accountmanagers. De term bedrijvencontactfunctionaris en wijkregisseur zijn in 2020 gewijzigd in accountmanagers. De accountmanagers achterhalen de vraag achter de vraag. Als er een idee is om de gemeente 'n stukje mooier, veiliger of socialer te maken ondersteunt de accounthouder de initiatiefnemer om dit idee te realiseren. Zo geven zij advies over fondswerving en crowdfunding maar ook over de manier hoe het idee het best de organisatie in komt.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners denken mee over de gemeentebegroting

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M10	We voeren een pilot Burgerbegroting uit. Over de randvoorwaarden en spelregels gaan we nog met de gemeenteraad in gesprek. Uitwerking 2020 (e.v.): In 2019 zijn aan het digipanel Team Teylingen verschillende varianten van participatie bij de gemeentebegroting voorgelegd. De uitkomst is dat bewoners, ondernemers, de gemeenteraad (via de Griffie) en het college van B&W in dialoog een participatieproces ontwikkelen. Dit proces wordt voor het eerst als pilot uitgevoerd bij het opstellen van de begroting 2021. Dit sluit aan op de ambitie om in 20121 inwoners uit te dagen via de methode Right to Challenge (zie M2).	In 2020 is via het digipanel Team Teylingen en via social media aan de inwoners van Teylingen een vragenlijst voorgelegd over wat zij belangrijk vinden binnen Teylingen en de daarbij behorende financiën. Van de bijna 1000 respondenten waren 493 inwoners die aangaven dat ze hierover verder in gesprek willen met de gemeente. De gemeenteraad heeft d.m.v. een motie opgeroepen tot het afronden van de pilot, door deze inwoners te betrekken bij gesprekken rondom specifieke thema's en de daarbij behorende financiën. In 2021 wordt hier verder over gesproken.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen problemen oplossen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M11	We denken en helpen mee als partijen er onderling niet uitkomen.	Binnen de gemeente Teylingen beschikken we over een team van accountmanagers. Zij zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor bewoners, bedrijven en verenigingen. De accountmanagers zijn de verbinden schakel tussen inwoners, bedrijven en andere organisaties en de interne organisatie. Zij verbinden de vragen en initiatieven uit de samenleving (van bijvoorbeeld inwoners, verengingen, ondernemers) aan de interne gemeente en zorgen er zo voor dat een bepaald initiatief verder komt. Tot het verder brengen van een initiatief behoort ook het meedenken en helpen als partijen er onderling niet uitkomen. Het meedenken en helpen kan overigens heel divers zijn. Het kan zijn dat een klant een bepaalde vraag heeft, vastloopt en een beroep doet op de accountmanagers. De accountmanager begeleidt dan de vraag, zet deze zo nodig intern verder uit en zorgt ervoor dat de benodigde mensen aan tafel komen. Ook komt het voor dat medewerkers binnen de organisatie tegen een bepaald probleem aanlopen en de accountmanagers vragen om mee te denken. Accountmanager beschikken over goede contactuele vaardigheden en een uitgebreid netwerk. Vaardigheden die goed van pas komen bij het zoeken naar een geschikte oplossing. Intentie daarbij is om de klant op een passende wijze te helpen en te begeleiden. In het team van accountmanagers werkt sinds april 2020 ook de Omgevingsmanager. De rol van de Omgevingsmanager sluit aan op die van Accountmanager en kan een bemiddelende rol zijn. Deze is echter met name gericht op de fysieke leefomgeving.	
M12	We benoemen vaste contactpersonen voor verenigingen, stichtingen, inwoners en ondernemers.	Teylingen heeft sinds de start van HLTsamen vaste accountmanagers wijken, verenigingen en ondernemers. (Voorheen wijkregisseur, contactfunctionaris en accountmanager bedrijven.)	
M13	We lossen gezamenlijk problematiek in de wijk op (preventieve handhaving middels mediation).	Bij problematiek als burenoverlast en aantasting van het woongenot is het in beginsel aan de inwoner(s) zelf om met elkaar te komen tot een oplossing. Als dat niet lukt ondersteunt en helpt de gemeente, onder andere door de inzet van mediation.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen

1.5.4 Communicatie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Excellente en innovatieve communicatie versterkt dialoog met inwoners

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M1	We onderhouden en verstevigen persoonlijke contacten met inwoners en ondernemers. Hierbij maken we gebruik van innovatieve instrumenten als e-democratietools, platforms, apps en het burgerpanel. We optimaliseren de omgevingscommunicatie o.a. met online monitoren Tamtam en Newsroom, inzet van de methodiek Factor C en spelen continu in op de mogelijkheden van inzet van nieuwe communicatiemiddelen (na WhatsApp, Instagram komen nieuwe mogelijkheden). Uitwerking 2020 (e.v.): De volgende activiteiten zijn gepland in het kader van de plustaak (ontwikkeltaken) communicatie: - evalueren van de Newsroom pilot. Een Newsroom is een fysieke plek we continu monitoren wat er gezegd wordt over de gemeente en waar we proactief op kunnen reageren. - professionaliseren en implementeren omgevingsanalyses (TamTam) - communicatiekwaliteit onderzoeken en met de raad bespreken - rapportage opstellen over meten van bereik en effectiviteit van communicatie - digitaal panel (uitbreiding panel vooral met jongeren) - proactief communiceren en de communicatie afstemmen op de omgeving - vernieuwende gespreksvormen toepassen - communiceren met bewoners via het door hen gewenste kanaal. - invoering werkmethode is Factor C	Begin 2020 is de Newsroom operationeel geëvalueerd. De newsroom maakt snel en proactief handelen op dat wat gebeurt in de dorpen mogelijk. Het newsroomproces is van grote waarde geweest bij omgevingsbeeld Corona. Van maart tot en met augustus heeft dit proces 7 dagen per week gedraaid. Uit de evaluatie zijn doorontwikkel- en verbeterpunten gekomen. Sinds maart werken we online dus een deel van de procesverbeteringen lopen ook nog door in 2021. In 2020 is veel ondersteuning nodig geweest voor de inzet van communicatie rondom Corona (3 fte voor HLTsamen) om het contact met inwoners en ondernemers te versterken. Er zijn uiteenlopende projecten opgestart die om specifieke communicatie inzet vraagt. Daarbij maakt online ontwikkeling een enorme groei door. Mede door deze verschuiving van inzet is het communicatie onderzoek niet uitgevoerd in 2020 maar staat gepland in 2021. Er zijn tien onderzoeken uitgezet onder de Digipanel-leden om ze te betrekken bij diverse onderwerpen van beleidsontwikkeling (mobiliteitsvisie) tot peilen van behoeften. (werken op afspraak).	
M5	We geven ruimte aan de jeugd en betrekken hen (structureel) bij	Continu is er aandacht voor jeugd en kinderen. En er zijn diverse gerichte acties	

	meedenken in vormen die hen aanspreken. Uitwerking 2020 (e.v.): We maken een actieplan ' Bereiken jongeren.' We verzamelen hiervoor kennis van experts die weten hoe je jongeren bereikt en ontwikkelen op basis hiervan een pilotactiviteit. Vanaf 2022 (e.v.): Jongeren als specifieke doelgroep voor communicatie komt te vervallen.	ingezet waaronder instagram live chat. Jongeren zijn ook een belangrijke doelgroep gebleken in de communicatie rondom corona. Voor hen is i.s.m. de Veiligheidsregio een eigen campagne ontwikkeld ('Slimmer chillen is corona killen'). De coronamaatregelen vormden het inhoudelijk thema dat de aanleiding vormde om met jongeren in gesprek te gaan.	
M8	We dragen zorg voor actieve interactie tussen de inwoners, ondernemers, verenigingen en de gemeente over ideeën en (mogelijke) initiatieven in de samenleving. Uitwerking 2020 (e.v.): De Newsroom gaan we ook gebruiken voor community management. Rond de bouw van nieuwbouw projecten ontwikkelen we een community waarbinnen leden met elkaar, gemeente en andere stakeholder interactie aangaan. Dit is onderdeel van de Newsroom ontwikkeling. Vanaf 2022 (e.v.): De vormgeving van participatietrajecten wordt voornamelijk uitgevoerd door de vakafdelingen en beperkt ondersteund door team communicatie.	De online ontwikkelingen zijn in een stroomversnelling geraakt en er zijn nieuwe manieren geïntroduceerd om goed in contact te blijven met inwoners. We werken met KPI's (kritieke prestatie-indicatoren) voor de online content. Kortom, we monitoren en meten de prestaties van onze online berichtgeving. Er is een dashboard (overzichtswebsite) opgeleverd. Hiermee worden meten en sturen steeds meer onderdeel van het dagelijks werk.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen	

1.5.5 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.5.6 Beleids- en prestatie-indicatoren

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen				*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 41	€ 36	€ 41	*
Overhead	% van totale lasten	3,6%	3,2%	3,2%	*

* Eigen gegevens

Prestatie-indicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	Bron
Kwalitatief goede uitvoering Wet WOZ: Het percentage bezwaren tegen WOZ-beschikking naar maximaal 3% in 2015	In %	woningen: 3,2 % niet-woningen: 4,3 %	woningen: 1,5 % niet-woningen: 2,5 %	3%	De Waarderingskamer
Kwaliteitsniveau huidige dienstverlening handhaven: Klanttevredenheid meten middels GovMetric (gemiddeld cijfer bezoek gemeentehuis)	Tussen de 1 en 10	8,9	**	8,5	Klanttevredenheids-monitor GovMetric
Kwaliteitsniveau huidige dienstverlening handhaven: Klanttevredenheid (gemeentelijke dienstverlening)	Tussen de 1 en 10	*	7,1	7,1	***

* In 2019 heeft Teylingen niet meegedaan aan het onderzoek van Waarstaatjegemeente.
** In verband met de Coroanapandemie en het voornemen om dit op een andere manier te meten, zijn in 2020 de GovMetric zuilen uit de gemeentekantoren weggehaald. Er zijn daarom geen jaarcijfers van 2020.
*** Waarstaatjegemeente.nl (cijfer directe dienstverlening).

1.5.7 Kaderstellende stukken

Regionale samenwerking
. Collegeconferentie Duin- en Bollenstreek & Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek
· Meer samenleving, meer verbinding: Kadernota Communicatie en uitvoeringsprogramma 2018
· Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Kadernota 2020-2023
· Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
· Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
· Beleidsnota verbonden partijen 2018
· Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Dienstverlening
· Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Kadernota 2020-2023
· Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
· Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
· Beleidsnota verbonden partijen 2018
· Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Participatie
· Meer samenleving, meer verbinding: Kadernota Communicatie en uitvoeringsprogramma 2018
· Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Kadernota 2020-2023
· Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
· Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
· Beleidsnota verbonden partijen 2018
· Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Communicatie
· Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
· Kadernota 2020-2023
· Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
· Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
· Beleidsnota verbonden partijen 2018
· Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

1.5.8 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	-475	-418	-452	-518
Burgerzaken	-1.929	-1.858	-1.960	-1.749
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	-2.795	-1.885	-1.915	-2.227
Totaal lasten	**-5.199**	**-4.161**	**-4.327**	**-4.494**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	2.026	832	71	298
Burgerzaken	508	640	556	383
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	53	0	0	52
Totaal baten	**2.587**	**1.472**	**627**	**733**
Saldo voor resultaatbestemming	**-2.611**	**-2.690**	**-3.700**	**-3.760**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	-1.970	-750	0	0
Onttrekkingen reserves	5	0	0	0
Totaal reserves	**-1.965**	**-750**	**0**	**0**
Saldo na resultaatbestemming	**-4.576**	**-3.440**	**-3.700**	**-3.760**

Algemene dekkingsmiddelen



1.6 Algemene dekkingsmiddelen

Verplichte onderdelen Besluit begroting en verantwoording

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten in Algemene middelen bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke. Dit onderdeel van de begroting volgt uit artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

In Algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Dividenden
- Saldo financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Verder heeft de gemeente diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt opgenomen.

Lokale heffingen

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerendezaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. Dit geldt niet voor de rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, en marktgelden. Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze lasten. We verwijzen u naar de paragraaf Lokale heffingen voor een uitgebreidere toelichting. In de paragraaf Weerstandsvermogen zijn de dekkingspercentage van de diverse heffingen opgenomen in relatie tot het weerstandsvermogen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

In de begroting is rekening gehouden met de effecten van de Meicirculaire 2019 van het Gemeentefonds. Voor de berekening van de algemene uitkering 2020 is rekening gehouden met de verwachte stijging van het aantal inwoners en de woningen in 2019. De maatstaven zijn in de overige jaren constant gehouden. De gelden uit het BTW Compensatiefonds (BCF) zijn uit de berekeningen gehaald door bijgestelde regelgeving en uitname van de deelnemende gemeenten. De decentralisaties zijn voor een deel opgenomen in de algemene uitkering, op termijn worden alle decentralisaties opgenomen in de berekeningen van de algemene uitkering. Het deel dat is achtergebleven als deelfonds zijn de decentralisatie Participatiewet en Voogdij 18+. In de getoonde jaarrekeningcijfers zijn de compensatiepakket medeoverheden vanwege de coronacrisis opgenomen.

Algemene uitkering	Begroting 2020	1e Tussentijdse rapportage	September-circulaire 2020	December-circulaire 2020	Rekening 2020
Maatstaven	28.540.238	28.696.152	29.181.468	29.233.950	29.233.950
Uitkeringsfactor	1,619	1,619	1,621	1,623	1,623
	46.206.646	46.459.070	47.303.159	47.446.701	47.446.701
Kortingen OZB	-5.411.031	-4.998.290	-5.790.823	-5.790.823	-5.789.934
Suppletie integratie Sociaal Domein	73.093	-1.502	-1.502	8.077	8.077
Algemene uitkering subtotaal	40.868.708	41.459.278	41.510.834	41.663.954	41.664.843
Decentralisatie uitkeringen					
Combinatiefuncties Brede Scholen sport en cultuur	131.092	134.140	134.140	134.140	134.140
Gezond in de stad			9.759	9.759	9.759
Dec.prov.taken vergunningverl toez en handhaving	57.885	57.885	57.885	57.885	57.885
Voorschoolse vz peuters	55.944	55.944	71.422	71.422	71.422
Armoedebestrijding kinderen	86.720	86.720	86.720	86.720	86.720
Maatschappelijke begeleiding			18.960	18.960	18.960
Schulden en armoede	29.940	29.940	29.940	29.940	29.940
Verhoging taalniveau statushouders	42.586	42.586	42.586	42.586	42.586
Brede aanpak dak- en thuisloosheid			17.628	17.628	17.628
Decentralisatie-uitkeringen : Corona compensatie					
Compensatie parkeerbelasting corona			3.000	3.000	3.000
Precario en evenementsleges			39.059	39.059	39.059
Extra kosten verkiezingen Covid 19			53.948	53.948	53.948
Eigenbijdrage WMO			34.164	34.164	34.164
Noodopvang kinderen			52.299	52.299	52.299
Integratie-uitkeringen					
Inburgering			73.780	73.780	73.780
Integratie-uitkeringen : Deelfonds sociaal domein					
Voogdij/18+	812.406	812.406	837.314	837.314	837.314
Decentralisatie Participatiewet	2.752.293	2.752.293	3.131.648	3.131.648	3.131.648
Totaal diverse uitkeringen	3.968.866	3.971.914	4.694.252	4.694.252	4.694.252
Totale Algemene uitkering	44.837.574	45.431.192	46.205.086	46.358.207	46.359.095
Verschil		593.618	773.894	153.120	889

In 2020 is, naast de € 46 miljoen aan algemene uitkering en diverse uitkeringen, ook een nabetaling ontvangen voor de jaren 2018 en 2019 van € 139.333. Het bedrag is voornamelijk ontstaan door de (verlaagde) vaststelling van de WOZ-waarde 2018 en dus minder OZB-korting.

Voor een aantal corona compensatiemaatregelen is de exacte verdeling en daarmee het bedrag per gemeente nog niet bekend c.q. opgenomen in de algemene uitkering. Voor het bepalen van de compensatie is de definitieve compensatie van de inkomstenderving over 2020 niet te berekenen. Het gaat hierbij om de volgende compensatiemaatregelen:
- Compensatie inkomstenderving na 1 juni.
- Extra beschikbaar voor Inkomstenderving.
- Afvalinzameling.
- Zwembaden en ijsbanen.
- Verlenging steun sportverenigingen (1 okt t/m 31 dec).

Het financiële effect van de aanvullende corona compensatiemaatregelen wordt verwerkt in de jaarrekening 2021.

Dividenden

We ontvangen dividend van Alliander en de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) naar rato van het bedrijfsresultaat over het voorgaande jaar 2019 (dividenduitkeringen zijn ontvangen in 2020). De BNG heeft op aanraden van de Europese Centrale Bank maar een deel van het dividend uitgekeerd. In 2021 wordt besloten wat te doen met het restant.

Bedragen x € 1.000

Dividend	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Werkelijk 2020
Alliander	866	866	866	656
Bank Nederlandse Gemeenten	164	85	85	73
Totaal baten	**1.030**	**785**	**951**	**729**

Saldo financiëringsfunctie

In de vernieuwde BBV zijn de regels over rentetoerekening gewijzigd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft in een stellige uitspraak, dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). Er wordt in Teylingen geen rente meer berekend over investeringen en toegerekend aan de prestatievelden.
Voor de financiering van de investeringen heeft onze gemeente gelden geleend. De rentelasten van langlopende leningen bedragen € 634.832. Daarnaast zijn er gelden uitgezet, deze gelden genereren een bate van € 1.152.591. We begroten alleen werkelijk verwachte rente.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De hier berekende bedragen werden veroorzaakt door de kostenverdelingssystematiek. In de vernieuwde BBV-voorschriften is de kostenverdeling opgeheven. De overhead wordt verantwoord in het taakveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de producten en activiteiten. De overhead wordt wel meegenomen in de berekening van de kostendekkende tarieven.

1.6.1 Algemene dekkingsmiddelen

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een duurzaam sluitende begroting

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M14	Uitgangspunt is dat de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolrecht en precario)	De woonlasten van 2020 zijn de laagste in de regio, de tarieven zijn maximaal gestegen met	

	niet stijgen met meer dan de inflatiecorrectie. We zoeken een oplossing voor de afschaffing van het precario, met als randvoorwaarde dat de woonlasten niet stijgen. Bij onvoorziene financiële tegenvallers in de komende jaren hanteren we de volgende uitgangspunten: 1. We zorgen voor extra inkomsten (zonder dat dit ten laste komt van inwoners en bedrijven); 2. We ruilen oud voor nieuw (oud beleid inruilen voor nieuw beleid); 3. We verminderen kosten, zowel incidenteel als structureel; 4. In incidentele, exceptionele en/of onvoorziene gevallen zetten we een deel van de vrije algemene reserve in. Uitwerking 2020 e.v. Het saldo van de begroting 2020 -2023 liet na de verwerking van de meicirculaire een oplopend tekort zien in de komende jaren. Om een duurzaam sluitende begroting te realiseren heeft het college een dekkingsplan opgesteld waarbij de bovengenoemde 4 stappen zijn ingezet. Dit heeft geleid tot een sluitende begroting in 2020 en 2021. De jaren 2022 en 2023 zijn niet sluitend en ook de ontwikkeling van de algemene uitkering in de toekomstige jaren zijn onzeker. Dit blijft onze aandacht vragen en houden. Wij willen graag met de raad en de inwoners hierover in gesprek gaan. In 2020 wordt het tarief voor riolering verhoogd met € 7,-. Naast de jaarlijkse reguliere verhoging van € 3,- zal in 2020 het tarief stijgen met een extra € 4,- (incidenteel). Het uitgangspunt van riolering is kostendekkendheid, de uitgaven moeten gelijk zijn aan de inkomsten. In de afgelopen jaren zijn de uitgaven van riolering hoger dan de inkomsten geweest. Deze hogere uitgaven werden gedekt uit de egalisatievoorziening voor riolering. Deze egalisatievoorziening was opgebouwd in het verleden toen de inkomsten juist hoger waren dan de uitgaven. Het saldo van deze egalisatievoorziening riolering is per 31 december 2018 € 0 en kan dus niet meer worden ingezet om de tekorten van riolering op te vangen. In 2020 wordt een nieuw IAWKP (Integraal Afval Water KetenPlan) opgesteld. Hierin worden de maatregelen van de klimaatstresstest in verwerkt. Dit zal leiden tot een herevaluatie van de tarieven.	het vastgestelde inflatiecijfer 2,2%. De uitgangspunten zijn in 2020 gehanteerd.	

M15	Binnen een jaar hebben we kaders opgesteld voor het benutten van de reserves voor maatschappelijke doeleinden (2019). Uitwerking 2020 e.v. Het benutten van de reserves moet in het grotere geheel van onze liquiditeits-positie worden bekeken. De kaders van onze mogelijkheden zijn afhankelijk van de totale leningenportefeuille (uitstaand en opgenomen), cashfl ow-prognose, het treasury-statuut en de uitkering van de hybride lening in mei 2021. Met een vertegenwoordiging vanuit de raad zullen wij binnen deze randvoorwaarden een plan van aanpak opstellen rondom de invulling van de hybride lening en de kaders opstellen voor het inzetten van de reserves.	In de nota reserves en voorzieningen 2018 zijn voor de besteding van de algemene reserves een aantal uitgangspunten opgenomen. In de raadsmemo "Inzetten algemene reserve" is dit verder uitgewerkt.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V.	

1.6.2 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Algemene middelen				
Treasury	-710	-655	-655	-653
Overhead	-10.681	-9.265	-9.331	-10.094
Overige baten en lasten	179	106	-49	-167
OZB woningen	-252	-251	-251	-291
OZB niet-woningen	-252	-251	-251	-291
Belastingen overig	-102			-5
Totaal lasten	**-11.818**	**-10.316**	**-10.537**	**-11.501**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Algemene middelen				
Treasury	2.178	2.071	2.071	1.864
Overhead	127	134	134	31
Parkeerbelasting	11	11	11	10
Overige baten en lasten	63	-5	-5	24
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	44.625	44.616	45.982	46.498
OZB woningen	3.618	3.808	3.888	3.851
OZB niet-woningen	2.017	1.907	1.981	2.063
Belastingen overig	3.207	3.130	3.050	3.124
Totaal baten	**55.846**	**55.672**	**57.112**	**57.465**
Saldo voor resultaatbestemming	**45.655**	**45.296**	**47.035**	**45.756**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	1.140	242	346	346
Totaal reserves	**1.140**	**242**	**346**	**346**
Saldo na resultaatbestemming	**45.169**	**45.598**	**46.922**	**46.310**

1.6.3 Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom is er door de wetgever voor gekozen om de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoerekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten/diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen/kennen. In dat verband houden wij conform de financiële beheersverordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2020 bedraagt de totale overhead afgerond € 10.064.000,-.

De overhead bestaat uit:

Onderdeel (bedragen x €1.000)	Bedrag
Bijdrage HLTsamen (overhead-deel)	8.748
Huisvesting	561
Overige overhead	755
Totaal	**10.064**

1.6.4 Vennootschapsbelasting

In 2020 is de aangifte vennootschapsbelasting 2018 afgewikkeld. Over 2018 is geen belasting verschuldigd. De belastingjaren 2019 en 2020 zijn voor de vennootschapsbelasting nog niet definitief vastgesteld. De verwachting is dat de verschuldigde belasting over deze jaren nihil of zeer gering zal zijn.

2 Paragrafen

2.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen zijn te verdelen in belasting en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen en rechten is ontvangen. De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De Gemeente Teylingen maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid om baatbelasting te heffen.

Belastingen

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Onze gemeente heft de volgende belastingen: onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelastingen (RZB), forensenbelasting en precariobelasting.

Rechten

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. In Teylingen worden afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld als rechten geheven.

Ontwikkelingen belastingen/Actualiteit

- Er zijn geen ontwikkelingen in het verruimen van het lokaal belastinggebied. Er komt dus geen verschuiving van de rijksbelastingen naar de lokale belastingen.
- Van de Berichtenbox van MijnOverheid wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2020 is het aantal gebruikers gestegen van 33% naar ruim 38% van de aanslagen.

Overzicht lokale heffingen

Bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
Belastingen				
Onroerende zaak belasting	5.635	5.715	5.869	5.914
Roerende zaakbelasting	8	10	10	8
Forensenbelasting	135	117	117	139
Precariobelasting	3.119	3.020	3.020	3.074
Totaal niet bestedingsgebonden	**8.8896**	**8.962**	**9.017**	**9.135**
Rechten				
Marktgelden	32	37	37	23
Parkeerbelasting	11	11	11	10
Haven- en kadegelden	16	22	22	-7
Leges	573	690	641	491
Bouwleges	1.296	698	998	1.437
Leges OOV	31	38	-7	19
Afvalstoffenheffing	4.038	3.895	3.895	4.100
Rioolrechten	2.789	2.944	2.944	2.954
Totaal gebonden aan bestedingen	**8.786**	**8.336**	**8.541**	**9.026**
Totaal	**17.682**	**17.198**	**17.558**	**18.161**

Onroerendezaakbelastingen

De tarieven zijn bij de vaststelling van de tarieven aangepast aan de gemiddelde daling of stijging van de WOZ-waarde. De hertaxatie van alle WOZ-objecten vindt jaarlijks plaats. Voor 2020 geldt de waarde van de objecten naar het prijspeil van 1 januari 2019.
De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn in 2020 verhoogd met het inflatiepercentage 2,2%. Daarnaast zijn de opbrengsten in 2020 verhoogd met € 461.000 ter compensatie van de wegvallende precariobelasting voor kabels en leidingen, dit overeenkomstig de kadernota 2019. De geraamde compensatie is in het tarief absoluut gecompenseerd.
De opbrengsten van de OZB in 2020 zijn positief beïnvloed door de toename van nieuwbouw en de stijgende WOZ-waarde na vaststelling van het tarief. De stijgende trend van de waarden van de woningen zet zich door.

Roerende zaakbelasting

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimte wordt geheven over roerende zaken. Woonboten worden in de heffing betrokken, de waarde van de objecten is de heffingsgrondslag. De tarieven en voorwaarden zijn gelijk aan die van de Onroerendezaakbelastingen.

Forensenbelasting

Bij de heffing van forensenbelasting worden mensen belast die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van allerlei voorzieningen. Bijvoorbeeld personen die een gemeubileerde (recreatie)woning ter beschikking hebben. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,2%.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van de openbare grond. Door toename van het leidingnetwerk is de precariobelasting voor het hebben van leidingen, kabels en buizen gestegen. Door vaststelling van de overgangsregeling “afschaffen precarioheffing voor nutsnetwerken” kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Voor de gemeente Teylingen is dit een bedrag van € 4,56 per strekkende meter. Gemeenten hebben de mogelijkheid om deze vorm van precariobelasting tot en met het jaar 2021 te heffen. De overige tarieven zijn verhoogd met 2,2%.

Leges en rechten

Kostendekkendheid

Voor het bepalen van de kostendekkendheid van leges en rechten mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

a. De directe lasten van het personeel.
b. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
c. De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW–compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
d. Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het taakveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
e. Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief van de rechten waar dit mogelijk is.
f. De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Belastingen Bollenstreek mogen worden toegerekend aan de rechten.
g. Teylingen berekent op dit moment geen rente toe aan investeringen. Het is geoorloofd om(bedrijfseconomische redenen) om rente toe te rekenen aan rechten.
h. Gemaakte kosten voor het afvoeren van kadavers.
i. De directe kosten voor gebruik tractie voor het taakveld.

De letters verwijzen naar de tabellen in de paragraaf Lokale heffingen.

Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats op de markten worden rechten geheven, in Sassenheim en Voorhout marktgeld, in Warmond wordt precariobelasting geheven. In Warmond geldt de marktverordening niet vanwege de geringe omvang van de markt, waardoor er geen marktgeld kan worden geheven. In plaats hiervan wordt

precariobelasting geheven voor het gebruik van gemeentegrond. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,2%, er zijn geen bijzonderheden te melden.

Parkeerbelasting

Teylingen heft alleen parkeerbelasting van de gebruikers van het vrachtwagenparkeerterrein aan de Zuidelijke Randweg. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,2%.

Haven- en kadegelden

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven en aanlegsteigers aan de Kagerplassen is havengeld in rekening gebracht. Hiermee wordt het onderhoud en beheer van de steigers gedeeltelijk gefinancierd. Het huidige tarief van € 1,- per strekkende meter is eenvoudig te hanteren. De tarieven zijn daarom niet geïndexeerd. Door een administratieve verrekening zijn de opbrengsten negatief beïnvloed. Daarnaast zijn de opbrengsten waarschijnlijk beïnvloed door de coronacrisis en is er maar € 3.860 aan liggelden geïnd.

Leges

Het uitgangspunt is dat de leges 100% kostendekkend is. De tarieven voor rijbewijzen en identiteitsbewijzen zijn aangepast aan de wettelijk toegestane prijzen, de overige leges zijn geïndexeerd met 2,2%.

(Bedragen x € 1.000)

Opbrengsten leges	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2019
Leges burgerzaken	508	640	556	399
APV leges	65	50	85	82
Leges Openbare Orde en Veiligheid	31	38	-7	19
Bouwleges	1.296	729	998	1.437

De leges burgerzaken en Leges OOV zijn negatief beïnvloed door de coronacrisis. De werkelijke opbrengst van de bouwleges over 2020 is hoger dan geraamd. De bouwleges voor een viertal grotere bouwprojecten waren in totaal zo'n € 625.000. Hier was in de raming geen rekening mee gehouden. Er zijn zo'n 470 bouwleges brieven verzonden. Uitgangspunt voor de tariefstelling is dat de leges maximaal 100% kostendekkend zijn. Naar verwachting dalen de inkomsten voor de bouwleges door verminderde aanvragen omgevingsvergunningen.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. De overige reinigingsrechten heffingen worden betaald voor het inzamelen en verwerken van afvalstoffen onder meer op de gemeentewerkplaats. De afvalstoffenheffing is voor de huisgezinnen. De tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekkendheid afval					
Taakveld Afval		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
	Kosten van prestatieveld	2.425	2.456	2.565	2.965
	Baten van prestatieveld	404	613	613	947
	Netto kosten	2.021	1.843	1.953	2.018
	Toe te rekenen kosten				
a.	Directe personeelslasten	560	572	572	572
b.	Overhead	435	423	423	423
c.	BTW	552	540	540	537
d.	Afvoeren veegafval	127	107	107	138
e.	Kwijtschelding	103	90	90	102
f.	Perceptiekosten	77	143	143	143

g.	Rente	74	80	80	80
h.	Afvoeren kadavers	0	10	10	0
i.	Tractie buitendienst	89	87	87	87
	Totale kosten	4.038	3.895	4.004	4.100
	Opbrengsten heffingen	4.038	3.895	3.895	4.100
Kostendekkendheidspercentage		**100%**	**100%**	**97%**	**100%**

Toelichting
De kosten zijn mede gestegen door het verhogen van de afvalstoffenbelasting van het Rijk. Het taakveld Afval is kostendekkend door de dotatie uit de egalisatiereserve Afval.

Rioolrechten
De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100% dekking van de kosten. Bij de Kadernota 2020 is besloten het tarief met € 7,00 te verhogen. De kostendekkendheid is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekkendheid Riolering					
Taakveld Riolering		**Rekening 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2020 na wijziging**	**Rekening 2020**
	Kosten van prestatieveld	1.657	1.839	1.893	1.827
	Baten van prestatieveld	4	19	19	4
	Netto kosten	1.654	1.820	1.875	1.823
	Toe te rekenen kosten				
a.	Directe personeelslasten	149	149	149	149
b.	Overhead	146	163	163	163
c.	BTW	262	392	392	420
d.	Afvoeren veegafval	127	107	107	138
e.	Kwijtschelding	59	50	50	59
f.	Perceptiekosten	47	47	47	47
g.	Rente	302	302	302	302
h.	Tractie buitendienst	17	22	22	22
	Totale kosten	2.763	3.052	3.106	3.125
	Opbrengsten heffingen	2.789	2.944	2.784	2.953
Kostendekkendheidspercentage		**101%**	**96%**	**90%**	**95%**

Toelichting
De lasten en baten zijn verantwoord in het taakveld Riolering, er zijn geen bijzonderheden.

Kwijtschelding
Aan mensen met een laag inkomen is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en in incidentele gevallen ook voor de OZB. Bij toetsing of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding worden de kosten van het levensonderhoud vastgesteld op 100% van de genormeerde bijstandsuitkering. De kwijtscheldingen worden verantwoord in het taakveld Inkomensregelingen.

(Bedragen x € 1.000)

Kwijtschelding	**Rekening 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2020 na wijziging**	**Rekening 2020**
Afvalstoffenheffing	103,2	90	90	102
Onroerende zaakbelasting	0,2	0	0	0
Rioolrechten	59,0	50	50	61

Totaal kwijtgescholden	162,4	140	140	163

Woonlasten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De OZB is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning per gemeente en een meerpersoonshuishouden. In onderstaand overzicht staan de woonlasten van Teylingen en een aantal regio- en omliggende gemeenten van het afgelopen begrotingsjaar.

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigings-heffing	Riool-heffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0823%	0,3000%	€ 301	€ 143	€ 444	€ 716
Katwijk	0,0875%	0,4496%	€ 316	€ 130	€ 446	€ 725
Haarlemmermeer	0,0848%	0,5473%	€ 339	€ 132	€471	€ 759
Hillegom	0,0989%	0,3565%	€ 287	€ 233	€ 520	€ 810
Lisse	0,1027%	0,4604%	€ 347	€ 234	€ 581	€ 843
Leiden	0,1282%	1,0097%	€ 351	€ 155	€ 506	€ 877
Noordwijk	0,0958%	0,2755%	€ 352	€ 186	€ 583	€ 890
Heemstede	0,0757%	0,3949%	€ 322	€ 221	€ 543	€ 965
Oegstgeest	0,1132%	0,5415%	€ 351	€ 202	€ 553	€ 1.040
Bloemendaal	0,1081%	0,5575%	€ 377	€ 247	€ 624	€ 1.440

2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Teylingen omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

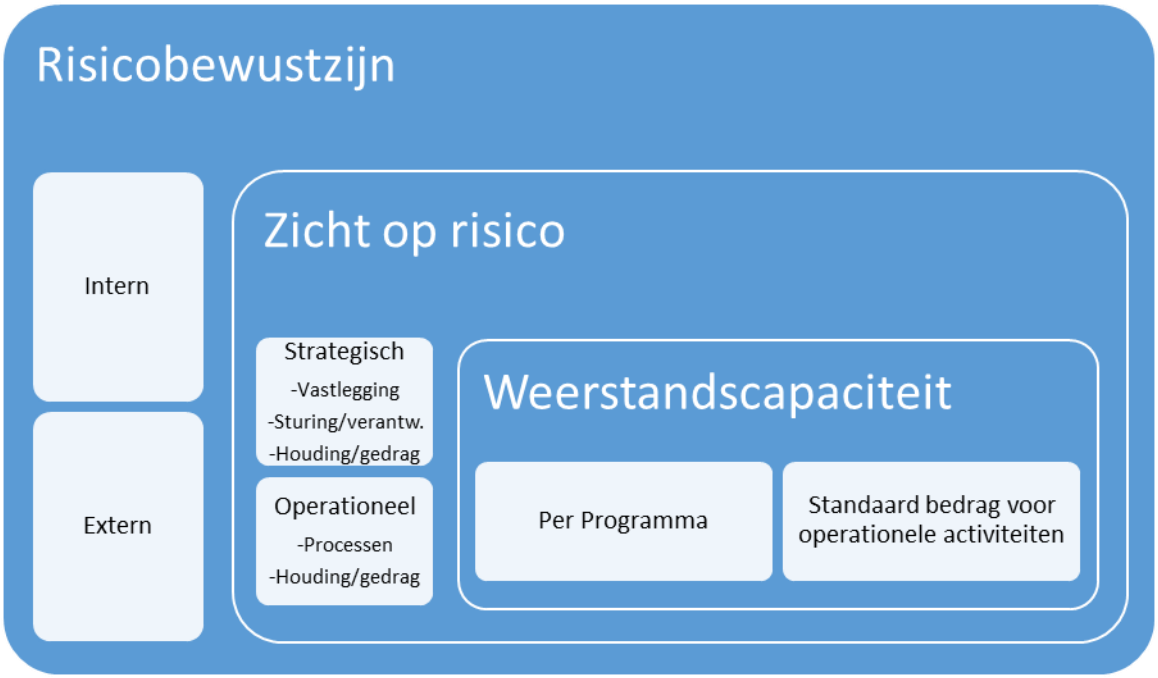
Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Teylingen beter in staat om haar doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

**Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mogen zijn dan 5% van het programmabudget (gecorrigeerd voor uitgaven aan verbonden partijen) tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. Dit uitgangspunt zal formeel worden vastgesteld wanneer er voldoende ervaring is opgedaan met de herziene methodiek van risicoberekening. In het huidige begrotingsjaar is nog geen goedkeuring vereist.*

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico's te nemen kan Teylingen geen invulling geven aan haar maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is om een gedegen afweging te maken tussen effectiviteit en efficiency.

Het sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is een ontwikkeling binnen Teylingen die zich de komende jaren verder zal uitbreiden. In het huidige begrotingsjaar ligt de nadruk op het inventariseren en beheren van de strategische risico's per programma. Hierbij wordt gekeken naar de netto risico's. Dit zijn de risico's na het inrichten van de beheersmaatregelen. De operationele risico's binnen het ambtelijk apparaat (HLTsamen) komen terug in de risico's ten aanzien van verbonden partijen. In de komende jaren zal een grotere nadruk worden gelegd op risicobewustzijn op zowel strategisch als operationeel niveau. De huidige opzet ten aanzien van risicomanagement is weergegeven in onderstaand figuur.



Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste strategische risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans wordt ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting zal zijn wanneer dit plaatsvindt. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvermogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen (of worden getroffen) om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat de omvang van het netto risico van Teylingen € 3.752.000 bedraagt. Dit bedrag zal als ondergrens worden gehanteerd voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit kan worden ingezet om niet geraamde (onvoorziene) lasten van substantiële aard mee te dekken. De structurele weerstandscapaciteit geeft de omvang van de maximale ruimte om de belastingen te verhogen om structurele lasten mee te dragen.

Omvang risico Teylingen
(x € 1.000)

Per 31-12-2020	
Strategisch netto risico (nieuw + oud beleid) *-Zie uitsplitsing hieronder*	3.752
% risico i.r.t. programmabudgetten	<5% Programma Energiek en Sociaal Teylingen 10%
Netto risico Financiering	412
Netto risico Overkoepelend risico	712
Netto risico Verbonden Partijen	1.503
Netto risico Prettig wonen voor iedereen	505
Netto risico Energiek en sociaal Teylingen	482
Netto risico Ondernemend en bruisend Teylingen	0
Netto risico Modern bestuur, invloedrijke inwoners	138
Netto risico Duurzaam denken en doen	0

In bijlage 4 is een specificatie opgenomen van de strategisch netto risico's.

Omvang incidentele weerstandscapaciteit Teylingen
(x € 1.000)

Per 31/12/2020	
Algemene reserve	61.986
Stille reserve	0
Totaal	61.986

Omvang structurele weerstandscapaciteit Teylingen
(x € 1.000)

Per 31/12/2020	
Onbenutte capaciteit:	
OZB	6.701
Toeristenbelasting	100
Onvoorzien	25
Afboeken/Bijboeken	
Totaal	6.826

Conclusies en Kengetallen

De risico's waarvan de impact incidenteel is kunnen worden opgevangen binnen de incidentele weerstandscapaciteit. Hetzelfde geldt voor de risico's waarvan de impact structureel is.

Recapitulatie kengetallen	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto schuldquote	17,3%	36,8%	30,87%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	-27,6%	0,1%	-11,4%
Solvabiliteitsratio	64,6%	58,0%	58,9%
Kengetal grondexploitatie	3,0%	1,2%	2,9%
Structurele exploitatieruimte	1,7%	4,2%	0,9%
Woonlasten Teylingen t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor	92,0%	87,8%	96,8%

2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Inrichting en onderhoud hebben een directe relatie tot elkaar. Sommige inrichtingen vragen veel onderhoud, andere juist weinig. Het doel is om overzicht te krijgen in het onderhouden van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Dit is van belang omdat met dit onderhoud een substantieel deel van de begroting is gemoeid.
De gemeente Teylingen heeft een groot areaal aan openbare ruimte in beheer. Er zijn veel middelen nodig voor de instandhouding van de inrichting van de openbare ruimte, zoals wegen, riolering, water, groen, verlichting en gebouwen. De middelen die beschikbaar worden gesteld worden ingezet om het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau te realiseren.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze kapitaalgoederen goed en duurzaam beheren. Goed onderhouden kapitaalgoederen dragen bij aan een positieve beleving van onze bewoners en aan draagvlak voor het realiseren van de uitvoeringsprogramma's. Het niveau van onderhoud is vastgelegd in beleid. Om grote wisselingen in de exploitatie te voorkomen, werken we met onder andere met onderhoudsvoorzieningen. Daaraan voegen we jaarlijks een vast bedrag toe. De uitname kan per jaar verschillen. Met duurzaam beheer en onderhoud streven we naar een minimaal negatief effect op het milieu.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2020
Beheerplannen worden actueel gehouden.	Structureel een adequaat onderhoudsniveau realiseren.	Beheerplannen worden (regionaal) zoveel mogelijk geüniformeerd om integraal beheer mogelijk te maken en meer duurzame oplossingen mogelijk te maken.
Toepassing LED verlichting.	Minder energieverbruik en vermindering uitstoot CO2.	Volgens een geactualiseerd vervangingsplan wordt de openbare verlichting vervangen door LED.
Onkruidbestrijding op verharding verduurzamen.	Het schoonhouden van verharding integraal aan pakken	Het schoonhouden en onkruidvrij houden van de verharding op beeldkwaliteit zonder bestrijdingsmiddelen.
Opstellen van beleid.	Met nieuw beleid, passend in het huidige tijdsbeeld, kunnen nieuwe uitvoeringsprogramma's worden opgesteld.	Uitvoering van programma's op basis van beleid duurzaamheid openbare ruimte, afvalbeleid, beleid groen, beleid wegen en speelplaatsen.

Gemeentelijke gebouwen en objecten	
Naam Beleidsplan	-
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Meerjaren Onderhouds Plan (MOP)
Looptijd	2017-2036
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening gebouwen

Voorziening gebouwen		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	1.814	2.079
Storting	375	363
Uitname	1.049	147
Stand per 31 december	1.140	2.295

Uitvoering in 2020
Vervangen en verplaatsen pantry gemeentekantoor Sassenheim Vervangen inbraakinstallatie gemeentekantoor Sassenheim
Buitenschilderwerk Oude Raadhuis, de Gallerie en de oude School Dorpstraat 36-40 Warmond Metsel- en schilderwerk muziektent de Baan Warmond
Aanvang vervangen brandmeldinstallatie bestuurscentrum Voorhout

Riolering

Naam Beleidsplan	Integraal Afvalwaterketenplan
Vastgesteld	2017
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	n.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening vervangingsreserve Riolering Voorziening egalisatie riool

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	3.009	1
Bedragen t.l.v. exploitatie	2.065	1998
Bedragen t.l.v. voorziening	1.834	2

Voorziening vervangingsreserve riolering		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	2.863	2.820
Storting	919	977
Uitname	1.834	2
Stand per 31 december	1.947	3.795

Voorziening egalisatie riool		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	0	0
Storting	0	0
Uitname	0	0
Stand per 31 december	0	0

Uitvoering in 2020	
Teylingen	Uitvoeren vervangingsplanning elektromechanische installaties rioolgemalen, randvoorzieningen en drukrioleringsunits
Sassenheim	-
Voorhout	Rioolvervanging, rioolrenovatie, afkoppelen en aanleg drainage Kievitspark e.o.
Warmond	-

Toelichting:
Het beheer en onderhoud van de riolering is uitgevoerd op basis van het Integraal Afvalwaterketenplan 2017-2021. In dit gezamenlijk in de Bollenstreek opgestelde plan wordt het riolerings- en zuiveringsbeleid in de regio op elkaar afgestemd. Het afvalwaterketenplan vervangt het gemeentelijk rioleringsplan en omvat het gemeentelijk beleid ten aanzien van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Op basis van de financiele consequenties van het plan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald.

Afgelopen jaar is in het Kievitspark, de Doctor Schaepmanlaan en de Professor Nolenslaan in Voorhout de vrijvervalriolering vervangen. In de Kievitspark en Doctor Schaepmanlaan is het wegoppervlak afgekoppeld en het grondwater gereguleerd door de gelijktijdige aanleg van afzonderlijke hemelwaterafvoeren en drainages.

Binnen een aantal projecten op het investeringsplan waren verbeteringsmaatregelen voor de riolering gepland. Het betrof hier het afkoppelen van het verhard oppervlak middels de aanleg van afzonderlijk hemelwaterafvoerstelsels. Deze investeringen zijn echter van het investeringsplan gehaald waardoor ook de rioleringsmaatregelen en eventuele rioolvervangingen niet zijn uitgevoerd. De renovatie- en vervangingsplanning voor de vrijvervalriolering was nog in voorbereiding en zal in 2021, 2022 en 2023 worden uitgevoerd.

Groen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan Groen (De waarde van Groen)
Vastgesteld	2016
Looptijd	2016-2020
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	1.676	1.671

Uitvoering in 2020	
Warmond	Opknappen diverse groenborders gericht op behoud kwaliteitsniveau en verhogen biodiversiteit
Sassenheim	Opknappen diverse groenborders gericht op behoud kwaliteitsniveau en verhogen biodiversiteit

Voorhout	Opknappen diverse groenborders gericht op behoud kwaliteitsniveau en verhogen biodiversiteit

Toelichting:
Het beleidsplan 'de waarde van groen' is in 2020 niet geactualiseerd. Het groenbeleid wordt meegenomen bij het opstellen van de nieuwe omgevingswet.

In 2020 is het project 'Groen Dichterbij' voorgezet en zijn we gestart met de campagne 'Alle tuinen groen' in samenwerking met de IVN en De Groene Uitdaging. Deze campagne sluit aan bij de eerdere steenbreekactie die we hebben uitgerold in 2019. In 2020 is de focus gelegd op bewustwording en hoe leuk zelf tuinieren kan zijn. Via een interactief programma delen wij met de inwoners het belang van een groene tuin.

Bij groenrenovaties/herinrichting van plantvakken wordt de plantkeuze afgestemd op meer biodiversiteit. Zo worden er vruchtdragende bomen en heesters aangeplant. Maar ook waar mogelijk prikkelstruiken, zodat zoogdieren er kunnen schuilen en overwinteren (bijvb egels) of een nest kunnen maken (vogels). Ook zijn er in 2020 op diverse locaties nectar- en stuifmeel gevende bloembollen mengsels aangelegd gecombineerd met bloeiende kruiden die tot in het late najaar doorbloeien.

Bomen

Naam Beleidsplan	Bomenbeleidsplan
Vastgesteld	2014
Looptijd	
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie*	120	138

Hier is rekening gehouden met de bezuiniging op de essentaksterfte (€ 60.000)

Toelichting:
In 2020 is gestart met de evaluatie boombeleid Teylingen. In 2021 wordt deze actualisatie en evaluatie afgerond. In 2021 wordt het groen beheerplan opgesteld waarin een 0-meting wordt opgenomen.

Structureel wordt het boombestand gecontroleerd op veiligheid en indien nodig vervangen. Ook in 2020 zijn zieke bomen vervangen door nieuwe bomen. Dit gaat in participatie met de direct omwonden die meebeslissen over standplaats en boomsoort. In 2020 zijn o.a. de bomen aan het Kievitspark (Voorhout) vervangen (integraal i.c.m. rioolvervanging). Bij de soortkeuze wordt gelet op diversiteit, overlast (zo min mogelijk) en klimaatbestendigheid.

Wegen

Naam Beleidsplan	Beleidsnotitie Wegen 2017-2021
Vastgesteld	2017
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis

Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerplan Wegen 2017-2021
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening wegen

Onderwerp	Begroot 2020	Werkelijk 2020
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	13.607	525
Bedragen t.l.v. exploitatie	1.519	1.392
Bedragen t.l.v. voorziening	752	1.193

Voorziening wegen		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	684	965
Storting	600	600
Uitname	752	1.193
Stand per 31 december	532	372

Uitvoering in 2020	
Teylingen	- Klein onderhoud elementen- en asfaltverhardingen - Groot onderhoud elementenverhardingen op diverse locaties - Onderhoud belijningen en markeringen
Warmond	- Groot onderhoud asfaltverharding Oranje Nassaulaan
Sassenheim	- Onderhoud taludtrappen viaduct Oosteinde/Stationslaan
Voorhout	- Groot onderhoud asfaltverharding Loosterweg - Verbeteren fietspad Oosthoutlaan dmv EasyPath

Toelichting:
Het beheer en onderhoud van de wegen is uitgevoerd op basis van de Beleidsnotitie Wegen 2017-2021. Deze notitie omvat het gemeentelijk wegenbeleid. In de Beleidsnotitie Wegen is voor het gehele wegenareaal het kwaliteitsniveau basis gehanteerd. Dit kwaliteitsniveau komt overeen met een basisniveau van verantwoord wegbeheer waarbij de kosten van onderhoud worden geminimaliseerd.

Afgelopen jaar is in diverse straten het straatwerk aangepakt. Ook is er groot onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen in de Oranje Nassaulaan in Warmond en de Loosterweg in Voorhout. Daarnaast is er op diverse locaties klein onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen. De belijningen en markeringen zijn daar waar nodig onderhouden.

De toevoeging aan de voorziening wegen is al enkele jaren van € 700.000 structureel teruggebracht naar € 600.000. Dit betreft een bezuinigingsmaatregel waarvan de consequenties voor het beheer en onderhoud van de wegen niet zijn bekeken. Hierdoor is er ook weer in 2020 minder onderhoud aan de wegen uitgevoerd dan gepland. Door het intensiveren van het klein onderhoud zijn de negatieve effecten hiervan zo veel als mogelijk opgevangen. De kwaliteit van de wegen loopt hierdoor echter wel terug. Naast een lager kwaliteitsniveau van de wegen dan gewend leidt dit tot verschuiving van het noodzakelijke onderhoud naar aankomende jaren.

Speelplaatsen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan speelplaatsen 2015-2030
Vastgesteld	2015
Looptijd	15 jaar
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Vervangingsplan spelen
Looptijd	Geen eind datum
Actualisatie	Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Nicolaas Damesstraat	10	4
Planetenplein	10	1
Rembrandtlaan	48	41
Veldzuringstraat	20	7
Wilgenhorst	10	
Fuchsiastraat	40	4
Oosthoutpark	20	17
Aanschaf/vervangen duurzame goederen	0	40
Exploitatie kosten onderhoud	35	84

Uitvoering in 2020
De hierboven genoemde 6 speelplekken zijn in participatie heringericht. Het herinrichten van speelplekken is een jaarlijks terugkeren onderdeel van spelen.
Er is grootschalig onderhoud uitgevoerd in verschillende speelplekken.
Op basis van inspectiegegeven is het vervangingsplan geactualiseerd. In het najaar wordt bepaald welke plekken er in het volgende jaar heringericht worden. Leeftijd, onderhoudskosten en schade/slijtage zijn bepalend in deze keuze.
Er is een kaart gemaakt waarop alle speelplekken van Teylingen zijn weergegeven. Deze is te vinden in het gemeentehuis en op www.teylingen.nl/spelen

Straatmeubilair, bebording en wegbewijzering

Naam Beleidsplan	Niet aanwezig
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Niet aanwezig
Looptijd	-
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Exploitatie kosten onderhoud	30	34

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)
Al het straatmeubilair en de bebording is in kaart gebracht. Er is een plan gemaakt voor de verkeersborden en straatnaamborden. Dat wat ontbreekt, overbodig is, of verkeerd hangt wordt in 2021 aangepast.
In 2020 is gestart met het schrijven van een uitvoeringsprogramma voor straatmeubilair. Deze wordt in 2021 aangeboden aan het college.
Verschillende afvalbakken, banken en hekwerken zijn geplaatst als gevolg van een verzoek via Fixi of mail.

Openbare verlichting

Naam Beleidsplan	Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Alle verlichting in 2030 vervangen door LED
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerplan Openbare verlichting 2019-2023
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Niet in het onderhoud maar wel in het vervangingsprogramma 2020. Dit wordt in 2021 ingehaald.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	591	0
Onderhoudskosten t.l.v. exploitatie	189	167

Uitvoering in 2020	
Teylingen	Op basis van het beleidsplan wordt ieder jaar een deel van de verlichting vervangen door LED-verlichting met als doel om in 2030 t.o.v. 2013 50% energie te besparen. In 2030 is dan alles LED-verlichting. In 2020 is het programma van 2019 uitgevoerd. Door leverings- en capaciteitsproblemen bij de aannemer is het niet gelukt het programma van 2020 geheel uit te voeren. Dit wordt in 2021 ingehaald. Het onderhoud is volgens planning uitgevoerd.

Civiele kunstwerken

Naam Beleidsplan	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2019
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2019
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening / reserve	Voorziening onderhoud civiele kunstwerken

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	510	66
Bedragen t.l.v. exploitatie	40	44
Bedragen t.l.v. voorziening	343	705

Voorziening Kunstwerken		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	301	775
Storting	220	220
Uitname	343	705
Stand per 31 december	178	127

Uitvoering in 2020	
Sassenheim	De brug Trekschuit is vervangen. De brug Mecklenburg bleek bij hercontrole nog in goede staat en hier is alleen groot onderhoud verricht. De vervanging brug Zuiderstraat is doorgeschoven naar 2021. Dit komt doordat we de vervangingen van 2020 en 2021 en van Hillegom hebben samengevoegd tot één aanbesteding voor 12 kunstwerken. De aanbesteding zal in februari 2021 plaatsvinden.
Voorhout	De vervanging brug Madeliefpad is doorgeschoven naar 2021. Dit komt doordat we de vervangingen van 2020 en 2021 en van Hillegom hebben samengevoegd tot één aanbesteding voor 12 kunstwerken. De aanbesteding zal in februari 2021 plaatsvinden.
Warmond	De vervangingen de steigers Heren Schouten, pont Broekpolder en pont Zijldijk zijn doorgeschoven naar 2021. Dit komt doordat we de vervangingen van 2020 en 2021 en van Hillegom hebben samengevoegd tot één aanbesteding voor 12 kunstwerken. De aanbesteding zal in februari 2021 plaatsvinden. De vervanging van de Warmonderhekbrug zal naar verwachting plaats gaan vinden vanaf september 2021. Dit als gevolg van ingediende bezwaren en planningtechnische redenen zoals kabelwerkzaamheden Llander en het vaarseizoen.

Het onderhoud is volgens planning uitgevoerd. De voorziening wordt ingezet voor groot onderhoud aan de civiele kunstwerken. De investeringsbedragen worden ingezet voor vervanging of nieuwe civiele kunstwerken.

Baggeren

Naam Beleidsplan	Baggerbeheerplan gemeente Teylingen 2015-2024
Vastgesteld	2014
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan de dwarsprofielen die zijn opgenomen in de legger (diepte en talud onder water)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Baggerbeheerplan gemeente Teylingen 2015-2024
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2024
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening waterwegen

Voorziening waterwegen		
(x € 1.000)	Begroot	Werkelijk

	2020	2020
Stand per 1 januari	106	97
Storting	75	75
Uitname	25	31
Stand per 31 december	156	141

Uitvoering in 2020
In het 1e kwartaal 2019 hebben we gebaggerd in Teylingen in HLT verband. In 2020 maken we een nieuw baggerbestek in HLT verband voor uitvoering in 2021. Baggeren zal tevens een van de pijlers zijn van het Integraal Waterbeheerplan die in 2021 wordt opgesteld. In dit plan kijken we naar areaal en budget voor de komende jaren in HLT verband.
Er is een HLT-bestek baggeren opgesteld. Uitvoering is Q3 en Q4 2021 hierbij zal naar inzicht €100.000 worden onttrokken aan het beschikbaar budget. Tevens zal Overbosch worden gebaggerd hierdoor zal het budget volledig zijn besteed aan baggeren

2.4 Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Transparantie en risicobeheersing staan centraal in deze wet. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken, gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Algemeen

Het door de raad in 2012 vastgestelde Treasurystatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Hierbij wordt benadrukt dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid wordt gevoerd binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Welke ontwikkelingen speelden er?

Rente-ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00% en is sindsdien onveranderd. Momenteel (januari 2021) bedraagt de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen -0,10% (0,10% te ontvangen). De vergoedingen bij het Schatkistbankieren staan op 0%.
De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel resp. -0.17% en -0,02%. De verwachting is dat deze rentetarieven voorlopig ongeveer in de buurt van dit niveau zullen blijven.

Gemeentelijke ontwikkelingen

Tot eind 2020 is de liquiditeit gewaarborgd met goedkoop kort geld (looptijd korter dan een jaar). In 2021 zal, in tegenstelling tot eerdere verwachtingen, geen vrijval van de hybride lening aan de BNG plaatsvinden. De BNG heeft het recht dit uit te stellen en heeft dit onlangs voorlopig uitgesteld tot mei 2022. Omdat er een fors voordelig verschil bestaat tussen de rente van nieuw op te nemen leningen en de uitstaande hybride lening levert dit tot mei 2022 een voordeel op van ruim € 600.000. In de loop van 2021 zullen wij daarom een nieuwe lening afsluiten ter consolidering van de uitstaande kasgeldleningen en de in juli af te lossen 4-jarige vaste lening (in totaal ± € 18.000.000).

Liquiditeitsprognoses

Wekelijks stellen we liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit. Jaarlijks stellen we een liquiditeitsprognose op met een horizon van vier jaar.

Garantiestelling leningen en verstrekken van leningen

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het Financieringsstatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is uitsluitend gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet Fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico, waarvan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm belangrijke richtlijnen zijn ter beperking van renterisico's.
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5% van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.

De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is om financiële problemen te beperken wanneer bij herfinanciering van leningen een rentestijging optreedt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2020 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 6.593.000 te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.

Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet		2020
1	Begrotingstotaal lasten	98.883.500
2	Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	8.405.100
3	Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	0
4	Ruimte onder kasgeldlimiet	8.405.100

Renterisiconorm

Renterisiconorm		2020
1	Renteherziening op langlopende schuld o/g	0
2	Te betalen aflossingen	1.390.757
3	Renterisico (1 en 2)	1.390.757
4	Renterisiconorm	19.776.700
5a	Ruimte onder risiconorm	18.385.943
5b	Overschrijding risiconorm	

4a	Begrotingstotaal lasten	98.883.500
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	19.776.700

De verwachting is dat we voor de komende jaren onder de renterisiconorm blijven.

Financieringsbehoefte

Per 1 januari 2020 bedroeg het financieringsoverschot € 11,7 mln. Per 31 december 2020 is dit door investeringen gedaald naar een tekort van € 1,9 mln. Het is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen).

Financieringsbehoefte (x € 1.000 euro)	Begroting 1-1-2020	Rekening 1-1-2020	Rekening 31-12-2020
1 Reserves en voorzieningen	95.207	100.502	97.651
2 Langlopende leningen	25.610	25.610	24.220
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	120.817	126.112	121.871
4 Boekw. investeringen, incl. voorraden grond	124.361	114.437	123.947
Financieringstekort/overschot (3 – 4)	-3.544	11.675	-2.076

Schuldpositie en solvabiliteit

Het BBV schrijft een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Omdat een aantal van deze kengetallen verband houdt met de financiering, zijn deze ook hier opgenomen.

Recapitulatie kengetallen	rek. 2019	begr. 2020	rek. 2020
Netto schuldquote	17,3%	36,8%	30,8%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	-27,6%	0,1%	-11,4%
Solvabiliteitsratio	64,6%	61,3%	58,9%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Teylingen zit daar aanzienlijk onder.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		rek. 2019	begr. 2020	rek. 2020
Vaste schulden	+	25.610	24.220	24.220
Netto vlottende schuld	+	4.484	17.264	10.507
Overlopende passiva	+	6.235	4.000	12.200
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d,e,f)*	-	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	17.404	9.726	16.062
Liquide middelen	-	420	500	417
Overlopende activa	-	4.602	750	4.183
Totaal		13.904	34.508	26.264
Totale baten, excl. mutaties reserves		80.518	93.661	85.372
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		17,3%	36,8%	30,8%

* Betreft art. 36 BBV
- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Ned. schuldpapier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rek. 2019	begr. 2020	rek. 2020
Vaste schulden	+	25.610	24.220	24.220
Netto vlottende schuld	+	4.484	17.264	10.507
Overlopende passiva	+	6.235	4.000	12.200
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	36.141	34.411	35.969
Uitzettingen < 1 jaar	-	17.404	9.726	16.062
Liquide middelen	-	420	500	417
Overlopende activa	-	4.602	750	4.183
Totaal		-22.237	97	-9.704
Totale baten, excl. mutaties reserves		80.518	93.661	85.372
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		-27,6%	0,1%	-11,4%

* Betreft art. 36 BBV
- b. leningen aan:
  1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, a, van de Wet fido;
  2. woningbouwcorporaties;
  3. deelnemingen;
  4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Ned. schuldpapier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Solvabiliteitratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.
Met een solvabiliteit van 65% steekt Teylingen gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente (32%).

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	rek. 2019	begr. 2020	rek. 2020
Eigen vermogen	87.558	86.013	85.127
Balanstotaal	135.581	140.299	144.609
Solvabiliteit (ev/balanstotaal)	64,6%	61,3%	58,9%

Verstrekte leningen

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de 'publieke taak'. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

Verstrekte leningen per einde dienstjaar	rek. 2019	begr. 2020	rek. 2020
Leningen aan woningbouwcorporaties			
STEK	22.075	20.569	20.569
Woonstichting Vooruitgang	3.787.674	3.598.472	3.598.472
	3.809.749	3.619.041	3.619.041
Leningen aan deelnemingen			
Lening aan BNGbank	25.200.000	25.200.000	25.200.000
	25.200.000	25.200.000	25.200.000
Overige verstrekte langlopende leningen u/g			
Starters- en duurzaamheidsleningen	6.273.565	4.278.952	6.337.261
Leningen aan verenigingen en instellingen	857.533	812.429	812.429
	7.131.098	5.091.381	7.149.690
Totaal verstrekte leningen	36.140.847	33.910.422	35.968.731

Rentemethodiek

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		**1-1-2020**
Restant korte financiering		10.719.168
Restant lange financiering		25.642.171
Totaal externe financiering		36.361.339
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		1,8%
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	8.164
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	634.832
b. De externe rentebaten	-	-1.152.591
Totaal door te rekenen externe rente		-509.595
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	0
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0
Saldo door te rekenen externe rente (indien positief)		-509.595
d1. Rente over eigen vermogen	+	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente (indien positief)		0
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	0
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		0

Met ingang van het dienstjaar 2017 moet in het kader van de gewijzigde BBV de rente op de volgende manier worden verwerkt.
Alle rente loopt via het taakveld 0.5 Treasury. Alle rentelasten en -baten worden direct op dit taakveld geboekt. Voor de inzet van immateriële, materiële en financiële activa (exclusief verstrekte leningen) wordt de rente voor de financiering van deze activa omgeslagen over de betreffende taakvelden (lasten). De reserves worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft er minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt. Conform het advies van de commissie BBV wordt geen rente over de reserves berekend. De afschrijvingen worden direct ten laste gebracht van de diverse taakvelden, waarop de af te schrijven activa betrekking hebben.

EMU-saldo en de Wet HOF

De Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën) bevat een richtlijn over de tekortnorm voor de decentrale overheden. Dit houdt in dat aan de kasstroom van de lagere overheden gezamenlijk (EMU-saldo) een maximum is gesteld. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.
Hiervan afgeleid heeft iedere gemeente een zogenaamde referentiewaarde (fictief aandeel). Voor Teylingen bedraagt deze ± € 2,9 miljoen.

EMU-saldo

Sinds 2006 zijn gemeenten verplicht een raming van de eigen 'bijdrage' aan het EMU-saldo op te nemen. Aanleiding hiervoor was de overschrijding van de norm van het EMU-tekort van 3% waar Nederland in het verleden mee werd geconfronteerd. Om de cijfers tussen verschillende landen goed te vergelijken zijn in de Europese Unie afspraken gemaakt over de wijze van berekening van het EMU-saldo.
Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar plaatsvinden. Een negatief EMU-saldo wil niet zeggen dat de gemeente onmiddellijk een probleem heeft, omdat de gemeente werkt met het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo van de gemeente Teylingen ziet er als volgt uit:

	EMU saldo (x € 1.000)		2020
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan (+) cq onttrekking uit reserves (-)	-	-2.812
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.898
3	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	2.447
4	Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vaste activa	-	17.702
5	De in mindering op 4 gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en ov.	+	1.185
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	+	1.795
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	-	0
7	Uitgaven aan aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	-	1.206
8a	Verkoopopbrengsten van grond	+	638
8b	Boekwinst op grondverkopen	-	0
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	-	2.193
10	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0
	EMU-saldo		-13.950

2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie HLTsamen

De bedrijfsvoering van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling HLTsamen. HLTsamen is een ambtelijke werkorganisatie, de gemeenten zijn bestuurlijk zelfstandig.

In de organisatievisie HLTsamen 2020 is opgenomen dat:
'de werkorganisatie - in opdracht van de gemeentebesturen – een krachtige, inventieve partner en dienstverlener voor inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties is.'

De werkorganisatie HLTsamen ondersteunt de zelfstandige gemeentebesturen bij de strategische denkkracht en de uitvoering van hun taken. De aandacht van HLTsamen richt zich daarbij op de realisatie van de visie en de ambities op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en een verbeterde Strategische positie (3K's en S).

Voor de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen waren voor 2020 de volgende belangrijke thema's/speerpunten geformuleerd:

- het verbeteren van de strategische positie (de S);
- uitvoeren van de aanbevelingen van de tussenevaluatie van HLTsamen; en
- realisering van de oorspronkelijke bezuinigingsdoelstelling van 5%.

In het voorjaar stonden de plannen van de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen in één klap in een totaal ander daglicht. Het coronavirus had iedereen in zijn greep, waardoor alles ineens anders was. Ondanks corona is HLTsamen doorgegaan met het verder verbeteren en ontwikkelen van de organisatie. Belangrijkste focus is en blijft de realisatie van de visie en daarmee de ambities op het gebied van kwaliteit, kostenreductie, kwetsbaarheid en de verbeterde strategische positie.

Onderstaand gaan we kort in op de drie hiervoor genoemde thema's. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening 2020 van HLTsamen.

Strategische positie.
De als gevolg van corona beperkte mogelijkheden om fysieke bijeenkomsten te beleggen heeft een negatieve invloed gehad op versterking van de strategische kracht van organisatie en bestuur. Juist de dynamiek van het gesprek en de betrokkenheid op elkaar is een investering in de ambtelijke en bestuurlijke (strategische) kracht. Toch zijn er in 2020 stevige stappen gezet. Als we bijvoorbeeld kijken naar de ambtelijke en bestuurlijke rol en positie die we innemen in regionale samenwerking op het gebied van de regionale strategische ruimtelijke agenda, de regionale energietransitie, het regionale mobiliteitsbeleid en de invloed vanuit HLT op de (sub)regionale dossiers in de sociale agenda, zien we dat we ambtelijk en bestuurlijk aan invloed winnen.

Aanbevelingen tussenevaluatie HLTsamen.
Binnen de HLTsamen werkorganisatie wordt stelselmatig gewerkt aan de uitvoering van de aanbevelingen uit de tussenevaluatie HLTsamen: het verbeteren van de dienstverlening, het beperken van de kosten, vermindering van de kwetsbaarheid en het verbeteren van de strategische positie.

Realisering bezuinigingsdoelstellingen.
Bij de start van HLTsamen is een duidelijk financieel doel meegegeven aan de nieuwe organisatie, namelijk een besparing van € 1,8 miljoen. Hiervan is reeds bij de aanloop van de fusie al € 100.000 bezuinigd op kapitaallasten I&A. Resteert een besparing van € 862.000 in 2019 en vanaf 2020 € 1,7 miljoen. Voor het realiseren van deze doelstelling zijn met het project 'Samen sterk' met de gehele organisatie in co-creatie kosten teruggebracht met behoud of zelfs verbetering van de kwaliteit. Voorbeelden hiervan is zijn o.a. de klussenbank, meer stagiaires inzetten, onderzoek naar abonnementen, het afsluiten van raamcontracten, papierloos werken. Daarnaast liep een tweede spoor het 'Verbond van de Proeverij' waarin de domeinen personele besparingen aanleveren voor de realisatie van de taakstelling. Het uiteindelijke resultaat is dat de taakstelling voor 2020, totaal 5% bezuinigen, in zijn geheel is ingeboekt in de jaarrekening van HLTsamen.

De in deze Programmarekening opgenomen kosten van de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen zijn gebaseerd op de uitvoering van de bestuurlijke programma's van de drie deelnemende gemeenten.

De basis is hiervoor gelegd in het bedrijfsplan van HLTsamen. De drie k's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) zijn voor HLTsamen leidend in de realisatie van de doelen van HLTsamen.

De bijdrage aan HLTsamen is overeenkomstig de vastgestelde beleidsuitgangspunten voor 2020 € 19.998.753.

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Op 11 juli 2019 heeft uw raad de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Teylingen 2019 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het college de doelmatigheid onderzoekt en de doeltreffendheid toetst. Jaarlijks voor 1 april zenden wij u een onderzoeksplan toe. In de voortgangsrapportages en de jaarrekening geven wij de voortgang aan van de onderzoeken, de rapportages en de ontwikkelplannen.

2019

Het eerste gezamenlijke doelmatigheidsonderzoek Gemeentewet, artikel 213a van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen heeft in 2019 plaatsgevonden. De rapportage 'Kansen voor verdere professionalisering rondom beheersbaar tot stand komen van onderhoudsplannen' hebben we begin 2020 vastgesteld.
De belangrijkste succesfactoren die uit het onderzoek naar voren komen zijn *portefeuillehouder betrekken in het proces*, *scenario's vooraf voorleggen* en *toepassen financiële kaders.*
Het verantwoordelijke team Beheer, binnen het domein Buitenruimte, heeft op basis van het onderzoek een ontwikkelplan geschreven om de succesfactoren breder te implementeren. Het benoemen van een procescoach vindt in 2021 plaats. De functie van procescoach wordt nu nog door de teammanager ingevuld. Het handboek voor de HLT-organisatie is in concept gereed en wordt in 2021 vastgesteld en geïmplementeerd. Het eigen maken van het proces door de medewerkers is in het tweede kwartaal van 2020 gestart. Het actualiseren, standaardiseren en laten vaststellen van onderhoudsbeleid- en beheerplannen verloopt waar mogelijk overeenkomstig het concept handboek. Voor de vorming van beleidsstukken wordt samengewerkt met specialistische kennispartners zij dragen vanuit hun kennis ook bij aan het vormgeven van beleid- en beheerplannen zodat ook de laatste trends en ontwikkelingen worden meegenomen. Dit geldt zowel voor inhoud als de vorm van deze plannen.

2020

Met de onderwerpen *Inkoopbeleid* en *Anterieure Overeenkomsten* is voor gezamenlijke doelmatigheidsonderzoeken Gemeentewet artikel 213a van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen gekozen. In het proces van waarderend onderzoek is naar voren gekomen dat onderzoek naar alleen het inkoopbeleid te beperkt is. Het onderzoek is dan ook uitgebreid van het *Inkoopbeleid* naar het *Succesvol inkopen* door werkorganisatie HLTsamen. Het inhuren van personeel en de uitvoering van het proces van aanbesteding is buiten het onderzoek gelaten. In de rapportage *Succesvol inkopen* is een ontwikkelplan opgenomen met een 8-tal ontwikkelpunten en daarbij behorende acties.
De belangrijkste ontwikkelpunten zijn:

1. Stel inkoopbeleid vast waarin *Maatschappelijk Verantwoord Inkopen* (MVI), *Sociaal Return on Investment* (SROI), *Duurzaamheid, Fairtrade*, en *Lokaal inkopen* is verwerkt;
2. Neem in het inkoopbeleid handvatten op voor de 'tegenstrijdige' inkoopdoelen;
3. Implementeer een eenduidig en herkenbaar inkoopproces voor de medewerkers van HLTsamen.

Onderzoek naar Anterieure overeenkomsten vindt in de 1e helft van 2021 plaats. In de 1e Voortgangsrapportage 2021 geven wij de stand van zaken.

Informatieveiligheid en ENSIA

Voor onze organisatie is het van levensbelang dat informatie beschikbaar (B) is, als dat nodig is. Oók van belang is, dat die beschikbare informatie integer (I) is; oftewel de informatie komt overeen met 'de waarheid'. En ten derde moeten we in het kader van de vertrouwelijkheid (V) zorgen dat die informatie alleen beschikbaar is voor degenen die daarvoor bevoegd (gemaakt) zijn. Deze BIV-criteria staan centraal bij informatieveiligheid.

Met de aanloop in 2019, hebben we in 2020 enkele vervolgstappen gezet met de implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). De activiteiten vinden plaats onder verantwoordelijkheid van directie en management, waarbij de CISO (Chief Information Security Officer) een coördinerende en adviserende rol speelt. De voortvarendheid, waarmee we in 2019 de implementatie van de baseline oppakten, liep onder invloed van Corona en alles wat daarbij kwam kijken, in 2020 helaas wel wat deukjes op. In ieder geval hebben we in 2020 nieuw strategisch informatiebeveiligingsbeleid opgesteld, dat in Q1 van 2021 wordt vastgesteld. Op basis hiervan worden de activiteiten weer voortgezet.

Vanaf 2020 is de BIO dus de norm voor *alle* overheidsorganisaties. De BIO speelt in op de verantwoordelijkheid van het management, dat de risico's inschat én bepaalt in hoeverre deze acceptabel zijn. Via dit risicomanagement worden eventuele maatregelen voorgesteld en geprioriteerd. In 2020 zijn we dus verder gegaan met het implementatietraject van de BIO binnen HLTsamen. Directie en het management waren geïnformeerd en gesprekken met de teams waren gevoerd. In 2020 zijn de nog ontbrekende teamrapportages aan de teammanagers opgeleverd en besproken. Met behulp van de uitgevoerde gap-analyse wordt duidelijk welke maatregelen we de komende jaren moeten realiseren.

In hoeverre gemeenten aan de norm (BIO) voldoen, wordt vanuit BZK jaarlijks getoetst met de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Deze vragenlijst is voor onze organisatie ook voor 2020 ingevuld. Het college gebruikt de uitkomsten in haar verantwoording aan de raad en de ministeries. Globaal gezien geven de resultaten aan dat we wat stappen gezet hebben, maar dat er nog steeds lange, interessante wegen te gaan zijn. Dat betreft vooral het beschrijven, vaststellen en controleren van werkwijzen. Een belangrijke conclusie uit de in dit kader uitgevoerde DigiD- en Suwinet-audit is, dat we in 2021 de werkwijze rond de Suwinet-Inkijkfunctionaliteit op onderdelen kunnen verbeteren!

In de eerste helft van 2020 is het onderzoek naar de positionering in de organisatie van de CISO en de FG afgerond. Om de onafhankelijke positie van beide functies te borgen, is door de directie van HLTsamen in juni een gedragslijn opgesteld, die na een half jaar geëvalueerd zou worden. De CISO is per 1 september overgegaan naar het team Juridische Zaken, waar de FG en de PO al waren ondergebracht.

De beveiligingsadviescommissie is in 2020 fysiek niet bijeen geweest. De commissie wordt normaal gesproken bemenst door de CISO, de functionaris gegevensbescherming (FG), de privacy-officer (PO) en diverse functionarissen uit verschillende organisatieonderdelen. De commissie heeft binnen HLTsamen een adviesfunctie richting management, directie en bestuur. Ook adviseert zij over tactisch/strategische kwesties binnen de informatieveiligheid. Aan de orde komen diverse onderwerpen, die binnen de organisatie in relatie tot informatiebeveiliging & privacy spelen. In 2020 vond advisering over het algemeen digitaal en in kleinere samenstellingen plaats.

Binnen de informatieveiligheid blijft de mens nog steeds de zwakste schakel. We bleven dus ook in 2020 aandacht besteden aan bewustwording, door het aanbieden van e-Learnings en berichtgevingen op het intranet. Ook is een aantal digitale introductiesessie voor nieuwe medewerkers gegeven door de CISO, de PO en de FG; de sessies gaan over diverse items uit de informatiebeveiliging en de privacy, waar van toepassing gerelateerd aan HLTsamen.

Registratie en opvolging van (informatie)beveiligingsincidenten dragen bij aan verbeteringen bij de inzet van beveiligingsmaatregelen. In 2020 hebben we met zo'n dertig meldingen van beveiligingsincidenten te maken gehad. De meeste incidenten werden na melding onderzocht en geregistreerd. Bij enkele incidenten waren persoonsgegevens betrokken; deze werden aangemerkt als datalek en zijn in een aantal gevallen door de FG gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Over datalekken neemt de FG informatie op in haar eigen rapportage.

Bescherming van persoonsgegevens vormt nog steeds een specifiek aandachtsgebied binnen de informatie-veiligheid; de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is daarbij de norm. In 2020 is slechts een kleine vooruitgang geboekt om de AVG verder te implementeren in de organisatie, de systemen en de processen. Er zijn wél een procesbeschrijving en een format voor het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffect-beoordeling (de DPIA) gemaakt, maar deze zijn nog niet formeel vastgesteld. De opgestelde privacy-checklist, om de gegevensbeschermingsrisico's vooraf in beeld te brengen, werkt goed, maar wordt echter niet in alle gevallen toegepast. Verder is het voor burgers mogelijk om ook digitaal hun privacy-rechten uit te oefenen en is het proces om dit te faciliteren op hoofdlijnen beschreven.

Per 1 maart 2020 is een privacy-officer (PO) aangesteld. Medewerkers weten de PO en de FG steeds beter te vinden. Wel uit de FG in haar jaarverslag haar zorgen over de ambitie van de organisatie op het gebied van de gegevensbescherming, in relatie tot het volwassenheidsniveau van de organisatie. Zo is het bijvoorbeeld van belang, dat medewerkers die deelnemen aan projecten waarbij veel en gevoelige persoonsgegevens aan de orde zijn, over voldoende kennis van gegevensbescherming beschikken. In de praktijk schiet die kennis nogal eens tekort en wordt veel beslag gelegd op de (nog) beperkte capaciteit van de PO en de FG.

2.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners van de gemeente waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft en waarin zij daardoor medeverantwoordelijkheid draagt ('mede-eigenaarschap'). Van een financieel belang is sprake indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (Gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente in verband met dat mede-eigenaarschap loopt geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersingsysteem (governance). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden Partijen, is dat tot oprichting van en deelneming in stichtingen, verenigingen et cetera, wordt besloten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en voor zover de doelmatigheid daarmee wordt bevorderd.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Op basis van o.a. de nota Verbonden Partijen van mei 2018 is besloten te werken met om de grip op verbonden partijen te versterken:

- Governanceteams voor vier verbonden partijen met als deelnemers per verbonden partij 2 raadsleden (de zogenaamde raadsrapporteurs), de betrokken portefeuillehouder en de betrokken ambtenaren en griffie.
- De vier verbonden partijen zijn de werkorganisatie HLTsamen, Holland Rijnland, Omgevingsdienst West-Holland en de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek.
- Dit vooralsnog voor de jaren 2019 en 2020. Voorstel is om na twee jaren de werking van de Governanceteams te evalueren.

In oktober 2020 is in het presidium onder andere de bemensing besproken. Ook werd de huidige werkwijze herbevestigd.

<u>Stand van zaken wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)</u>
In oktober 2020 vond een rondetafelgesprek bij de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken plaats in aanloop naar de behandeling van de Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen. De inbreng van de VNG (kort samengevat) luidde dat zij zich afvraagt of deze wetswijziging de oplossing brengt waar raden mee kampen. Gemeenten hebben ook een principieel bezwaar, namelijk potentiële rolvermenging tussen gemeenteraad en het college bij de nieuw te introduceren instrumenten zoals de verruiming van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Dit geldt ook voor de instelling van een gemeenschappelijke adviescommissie. Er worden dus enkele kanttekeningen geplaatst bij de wijzigingen in ieder geval door de VNG. Binnen twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze wet dienen deelnemers hun regeling in overeenstemming te brengen met de gewijzigde Wgr. De gewijzigde Wgr treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. De VNG verwacht niet voor 1 januari 2022.

Overzicht met verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV, waarbij deze zijn onderverdeeld in de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen; vennootschappen en coöperaties; stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij wordt duidelijk gemaakt wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeld deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk 'mede-opdrachtgeverschap' dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol wordt vormgegeven vanuit de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

Het onderstaande overzicht bevat voor de gemeenschappelijke regelingen de geprognosticeerde cijfers 2019. Voor de overige verbonden partijen zijn de gegevens over het jaar 2017 opgenomen. In regionaal verband is afgesproken dat verbonden partijen bij een gelijkblijvend takenpakket de lasten met maximaal de in inflatiecorrectie van 2.3% mogen laten toenemen.

Totaal overzicht bijdragen aan verbonden partijen

Naam	Begroot 2020	Realisatie 2020
1. Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 18.233.409	€ 19.998.753
Holland Rijnland	€ 1.355.978	€ 1.355.978
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 16.728.319	€ 20.862.197
Werkvoorzieningenschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep	€ 2.818.685	€ 3.065.232
Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden	€ 1.600.146	€ 1.677.912
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 1.953.000	€ 1.947.365
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 855.000	€ 1.012.973
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 175.152	€ 213.894
Samenwerking Belastingen Bollenstreek	€ 526.381	€ 581.636
2. Vennootschappen en coöperaties		
Alliander N.V.	€ 0	€ 0
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)	€ 0	€ 0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 0	€ 0
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	€ 0	€ 0
3. Stichtingen en verenigingen		
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	€ 138.343	€ 138.343
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 44.384.413	€ 50.854.283

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten 'van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 980	€ 230

	Vreemd vermogen	€ 7.991	€ 11.404
	Resultaat		€ 0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.		

Holland Rijnland			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan 3 leden afkomstig uit de gemeente Teylingen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 8 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 2.861	€ 2.861
	Vreemd vermogen	€ 55.647	€ 55.647
	Resultaat		€ 2.177 (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Ontwikkelingen	De beleidsinhoudelijke kaders staan in grote lijnen in de Regionale Agenda 2019-2023 die het Algemeen Bestuur heeft vastgesteld. Die agenda biedt focus met een overzicht van producten en diensten die de organisatie Holland Rijnland in opdracht van de samenwerkende gemeenten in de periode 2019 – 2023 wil leveren. In 2020 is met de gemeenten gewerkt aan plannen van aanpak/procesontwerpen per thema van de nieuwe regionale agenda. Raadsbetrokkenheid was en is hierin steeds een belangrijk onderwerp. Er is gewerkt aan bouwstenen voor de Strategische Agenda Ruimte. Een deel van deze bouwstenen is inmiddels afgerond: een ruimtelijke verkenning met het dashboard Verstedelijking & Landschap. Over een deel vindt nog discussie en besluitvorming plaats in de subregio's. Er is inzicht verstrekt in de voortgang van de vijf projecten uit het Regionaal Investeringsfonds. Er is een plan van aanpak en cofinanciering opgesteld voor icoonprojecten landschap Holland Rijnland. Op weg naar een energieneutrale regio in 2050 zijn stappen gezet naar de regionale energiestrategie. Er is, na een intensief traject, de eerste versie van de RES, de Concept RES opgesteld. Dit gebeurde aan de hand van vier thema's Energiebesparing, Duurzame Mobiliteit, Energie & Ruimte en Warmte. De raad is in diverse rondes geïnformeerd en aangehaakt op het proces en kunnen voor dat de RES wordt verstuurd aan het Nationaal Programma RES wensen en bedenkingen meegeven. Participatie van inwoners krijgt ook nadrukkelijk invulling in de ontwikkeling van de RES 1.0

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Lisse		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 2 wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ -	€ -
	Vreemd vermogen	€ 4.965	€ 5.770
	Resultaat		€ - (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Een risico voor de gemeenten is enerzijds de bijdrage van de gemeenten in de exploitatielasten van de ISD, en anderzijds de uitvoering van een open einde regelingen door de ISD waar de gemeenten de financiële lasten van dragen. Anderzijds is er een overschot op de middelen BUIG als gevolg van de fusie van Noordwijk en Noordwijkerhout tot de gemeente Noordwijk.		

Ontwikkelingen	Vanwege de coronacrisis heeft de ISD te maken gehad met het uitvoeren van de Tozo. Deze regeling is in maart 2020 ingegaan en inmiddels verlengd tot 1 april 2021 met een verwachte verlenging tot in ieder geval 1 juli 2021. In 2020 is het project Meedoen! gestart. Vanwege de corona- maatregelen loopt de uitvoering van project Meedoen! vertraging op. Meerkosten ivm corona: Hieronder vallen de meerkosten die rechtstreeks voortvloeien uit (te nemen) maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus. Deze kosten worden door het Rijk vergoed via een ophoging van de bestaande uitkeringen in het gemeentefonds. We zien in de gemeente Lisse een toename van het aantal Hulp bij huishouden voorzieningen van 3,67%. Uitgaven Participatiewet: Op basis van de huidige cijfers is het aantal bijstandsgerechtigden in Teylingen ten opzichte van 1 januari 2020 gestegen met 13 (van 276 naar 289). We verwachten dat het aantal bijstandsgerechtigden toeneemt en dat geldt ook voor het aantal mensen dat schulden heeft en om hulp vraagt.

Werkvoorzieningenschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Het uitvoeren van een drietal programma's, namelijk SPW, WsW en Beschut werk. Met de uitvoering van die programma's moeten mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan een baan worden geholpen. Dat helpt ze om actief deel te kunnen nemen aan de samenleving.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder en het dagelijks bestuur uit één wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 3.585	€ 6.078
	Vreemd vermogen	€ 3.545	€ 4.424
	Resultaat		€ 2.992
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De integratie van het Servicepunt Werk en de MareGroep tot één regionaal bekend werk- en ontwikkelbedrijf.		

Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden	
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	De kosten van RDOG Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 3.627	€ 3.943
	Vreemd vermogen	€ 18.998	€ 18.362
	Resultaat		€ 516 (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Het duidelijk onderscheiden van de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer, de formulering van een helder (en haalbaar) takenpakket en een solide financieringssystematiek, moeten ervoor zorgen dat de RDOG grip op de financiën krijgt en houdt. Met het verbeterprogramma RDOG 2024, dat in 2020 is gestart, krijgt deze inzet extra verdieping. Op verzoek van het AB wordt de optimale aansturing van de uitvoeringsorganisatie onderzocht welke heeft geleid tot een nieuwe organisatie- en governancestructuur met ingang van 2021. De belangrijkste thema's voor 2020 zijn: Preventie, waarbij vooral aandacht is voor roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, depressie en diabetes. Daarnaast gezondheidsbescherming (infectiezieken bestrijding, antibiotica resistentie) en het stabiliseren van het terugbrengen van gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden. De veranderende rol van de centrumgemeente met taken op het gebied van de Maatschappelijke Zorg, de Wvggz en daaraan gerelateerd de ontwikkeling van een Zorg en Veiligheidshuis, heeft consequenties voor taken binnen de organisatie van de RDOG HM. Tot slot neemt de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) een belangrijke plaats in, met name wat betreft de doorontwikkeling van Veilig Thuis.		

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	Hoogwaardige brandweerzorg en adequate crisisorganisatie. Versterken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitoefenen van de taken die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen. Openbaar belang: De Veiligheidsregio behartigt, op grond van de gemeenschappelijke regeling, de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen: • De brandweerzorg. • Het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer. • De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. • De multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing. • De samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 6 burgemeesters waarvan geen afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 5.496	€ 7.923
	Vreemd vermogen	€ 23.069	€ 34.129
	Resultaat		€ 2.151
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Teylingen. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeenten Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 864	€ 594
	Vreemd vermogen	€ 8.585	€ 11.788

	Resultaat		€ 270.000 neg., maar door verrekening met reserve € 209.000 pos.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	In 2022 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de gemeente bevoegd gezag bodem, deze bevoegdheid ligt nu bij de provincie. De ODWH voert bodemtaken uit namens de provincie. In 2021 gaan gemeente en provincie toewerken naar de overdracht van de bodemtaken en wordt ook onderzocht (in overleg met de ODWH) welke taken en rollen er bij de ODWH worden neergelegd.		

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	De VAB verzorgt voor de gemeenten Katwijk, Noordwijk, Hillegom, Lisse en Teylingen de overslag, afvoer en verwerking van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: 1 wethouder		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 31	€ 31
	Vreemd vermogen	€ 93	€ 486
	Resultaat		€ 48
Risico's	De installatie is verouderd en de huurovereenkomst van de VAB overslaglocatie met de NS loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor de overslag, transport en de verwerking van gft- en restafval.		
Ontwikkelingen	Het contract voor de exploitatie van het overlaadstation van het VAB aan de 's Gravendamseweg in Voorhout is in 2019, middels een Europese aanbesteding gegund aan de MeerlandenNV. Het nieuwe contract loopt tot en met 2023. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de toekomst van de overslag en de betrokkenheid van de deelnemende gemeenten o.b.v. de Gemeenschappelijke Regeling.		

Samenwerking Belastingen Bollenstreek	
Vestigingsplaats	Noordwijk
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Belastingen Bollenstreek verricht voor de gemeenten Noordwijk, Lisse en Teylingen de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen: wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.

Bestuurlijk belang	De portefeuillehouders Belastingen van de colleges van de deelnemers komen tenminste eenmaal per jaar in vergadering bijeen voor overleg en afstemming over deze gemeenschappelijke regeling.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor gedane uitgaven.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Resultaat		€ 0
Risico's	Geen bijzondere risico's		

2. Vennootschappen en coöperaties

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 4.224	€ 4.195
	Vreemd vermogen	€ 4.567	€ 5.348
	Resultaat		€ 92 (cijfers op basis van halfjaar verslag 2020)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer opstoom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren. Samen slimme oplossingen bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.		
Overige informatie	https://www.alliander.com/nl/		

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)	
Vestigingsplaats	Noordwijkerhout
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties

Doelstelling/publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, planten, bollen, knollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.		
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijkse bijdrage.		
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 390	€ 390
	Vreemd vermogen	€ 16.054	€ 19.180
	Resultaat		€ - (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Met inachtneming van de kapitaalinbreng van de gemeenten (€ 325.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.		
Ontwikkelingen	In 2020 is gedeeltelijk uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2019-2023. Door de discussie over Greenportwoningen in met name Teylingen en Noordwijk en het uitgevoerde Rekenkameronderzoek Teylingen en het lopende vervolgonderzoek stagneert/vertraagt de herstructurering in de bollenstreek en daarmee ook de eerdere afgesproken versnelling van de GOM.		

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten.
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.

Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 4.887	€ 4.887
	Vreemd vermogen	€ 144.791	€ 144.791
	Resultaat		€ 163 (gebaseerd op cijfers 2019. Jaarverslag 2020 is nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.		
Overige informatie	https://www.bngbank.nl		

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)			
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente heeft 66.171 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de NV. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 231.496	€ 231.496
	Vreemd vermogen	€ 354.939	€ 354.939
	Resultaat		€ 8.533 (cijfer gebaseerd op jaarverslag 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Dunea voert vaak innovatieve projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren zoals schone maaswaterketen, uitbreiding waterzuivering, samenwerking waterketen en verbinding aan greenport.		
Overige informatie	https://www.dunea.nl		

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)			
Vestigingsplaats	Heemstede		
Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen		
Doelstelling/publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	Gemeentesecretaris in het Algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage wordt jaarlijks vastgesteld naar rato van het af te nemen aantal dagen en op basis van de door het stichtingsbestuur vast te stellen begroting van de Stichting.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2020**	**31-12-2020**
	Eigen vermogen	€ 716	€ 716
	Vreemd vermogen	€ 552	€ 552
	Resultaat		€ 402 (gebaseerd op cijfers 2019. jaarverslag 2020 is nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Stichting RIJK voert dit jaar een discussie omtrent de strategische positie. Het resultaat van deze discussie zal moeten zijn dat meer duidelijkheid ontstaat voor welke taken de Stichting staat en waar de kracht van uit moet gaan en de daarmee gepaard gaande kosten.		

2.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoeleinden op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met het grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals bijvoorbeeld onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren.
Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.
Het grondbeleid van de gemeente Teylingen laat zich omschrijven als; faciliteren waar kan en optreden waar nodig. De gemeente voert dus een passief grondbeleid maar schroomt niet actief te worden als de situatie daarom vraagt.

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vervat in de 'Structuurvisie 2030 gemeente Teylingen DUURZAAM BLOEIEND'. De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden en het afgelopen jaar gevoerd is. Deze ambities zijn verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. De Structuurvisie, Woonvisie en het Raadsprogramma (coalitieakkoord) 2018-2022 hebben richting gegeven aan onderwerpen als de gewenste woningvoorraad en behoefte, gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en duurzaamheid. Grondbeleid is in financieel- economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen en de uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van instrumenten van grondbeleid, wordt daar mede door bepaald.

Visie op grondbeleid

De gemeente Teylingen voert in de basis een passief grondbeleid en waar dat voor de hand ligt, treedt zij actief op. Het overgrote deel van de doelstellingen op ruimtelijk gebied bereikt de gemeente door te faciliteren. De grond en het vastgoed zijn namelijk voor het overgrote deel in bezit van andere partijen. Dat houdt in dat de gemeente voorwaarden stelt waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten. Daar waar de gemeente de regierol op zich neemt zal zij zelf de grondexploitatie gaan voeren. De redenen om zelf de regie te nemen, zijn divers. Het kan bijvoorbeeld zijn dat marktpartijen geen potentieel zien in de ontwikkelingen (met name recreatie), het een wettelijke taak is van de gemeente (infrastructuur) of, de markt er onderling niet uitkomt en het plan toch van cruciaal belang is voor Teylingen (Hooghkamer, bedrijventerrein Oosthoutlaan).

UITGANGSPUNTEN EN KADERS (de belangrijkste)

- Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag
- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid
- Nota grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico's

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

Om de transparantie en de vergelijkbaarheid te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen is in het BBV met ingang van het begrotingsjaar 2017 een aantal wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor langer durende grondexploitaties komt een aanvullende beheersmaatregel.
- afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden'. De gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.

Vanwege fiscale regelgeving en het BBV zijn de complexen Bloementuin en Hooghkamer (de gemeentelijke grondexploitatie) ingebracht in de categorie "Bouwgrond in exploitatie" (Bie) en is het complex Langeveld, omdat dit complex vooralsnog niet zelf wordt ontwikkeld, ingebracht als materieel vast actief (MVA). Het project Hooghkamer is een gemengde activiteit, naast een Bie-activiteit wordt ook een faciliterende activiteit met exploitatieplan onderkend. Het faciliterend deel betreft te verhalen kosten op ontwikkelaars, gebaseerd op het exploitatieplan en wordt als een vordering binnen het project vastgelegd. Aan de te verhalen kosten wordt de rente op basis van het door de raad vastgesteld renteomslag- percentage toegerekend.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de VPB-plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor VPB. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. De projecten vallend onder 'Bouwgrond in exploitatie' worden sinds 2017 in de VPB-aangifte betrokken.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken

Sinds de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 heeft de commissie BBV diverse uitingen gedaan en een veelheid aan vragen beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek. Teneinde dit complexe vraagstuk voor de gebruiker overzichtelijk te houden is besloten de verschillende uitingen samen te voegen in één document. Met de nieuwe notitie Grondbeleid is daaraan invulling gegeven. Daarbij zijn niet alleen de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid aangevuld en geactualiseerd, maar zijn ook hoofdstukken toegevoegd over het belang van het grondbeleid voor raadsleden en over de paragaaf grondbeleid en de overige paragrafen. Hiermee wordt specifiek ingegaan op de informatiebehoefte voor de raad.
Met deze notitie worden de volgende notities en uitingen buiten werking gesteld:

- notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016)
- notitie Faciliterend grondbeleid (maart 2016)
- aanvulling Tussentijds winst nemen grondexploitaties (maart 2018)
- verwerken onderhandenwerk grondexploitatie (februari 2008)

Nota grondbeleid

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 28, lid 1:

- de relatie met de programma's van de begroting,
- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente,
- te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten,
- de verwerving en uitgifte van gronden,
- de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen,
- de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het totaal geprognosticeerd resultaat van de genoemde grondexploitatiegebieden is in hoofdlijnen verwerkt in de (toekomstige) mutaties van de algemene reserve en/of voorzieningen.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en infrastructurele werken zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren

inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.
Risico's die optreden kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen te treffen.

- De risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties worden, indien mogelijk, binnen het exploitatieresultaat opgevangen. Dit gaat ten koste het geprognosticeerd resultaat waardoor er minder winst overblijft. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige mutaties van de algemene reserve algemene, maar heeft geen gevolgen voor het actuele weerstandsvermogen.
- Risico's die niet binnen het exploitatieresultaat van grondexploitaties kunnen worden opgevangen, worden meegenomen in de bepaling van het actuele weerstandsvermogen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In lijn met het BBV wordt in Teylingen onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE)
- Faciliterende projecten
- Warme gronden
- Materiële Vaste Activa (MVA)

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatie-complex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.
Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Afspraken met de raad over de wijze waarop met afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf wordt omgegaan zijn vastgelegd in de financiële verordening. Hierin is vastgelegd of afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf direct moeten worden gemeld bij de raad of alleen indien en voor zover deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex. In dit laatste geval wordt de afwijking meegenomen in de jaarlijkse actualisatie van het grondexploitatiecomplex en daaropvolgende begrotingswijziging. De afspraken kunnen ook een bepaalde bandbreedte behelzen waarbinnen afwijkingen niet direct hoeven te worden gemeld aan de raad.

<u>Relevante onderwerpen</u>

- Onderbouwing tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient het percentage of completion (POC) methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

- Vastgestelde en gehanteerde parameters

In de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een jaarlijkse kostenstijging. Voor de actuele grondexploitaties betreft dat een percentage van 2% tot 2,5%. Met een jaarlijkse opbrengstenstijging van de grondverkopen wordt, voorzichtigheidshalve, geen rekening gehouden.
De rentetoerekening aan de grondexploitatie is door de commissie BBV gemaximeerd tot het gewogen gemiddelde van het werkelijke rentepercentage van de externe financieringen. Voor 2020 is dit percentage vastgesteld op 0%.
Tegelijk is de te hanteren discontovoet door de commissie BBV voor alle gemeenten vastgesteld op 2,0%. Met de discontovoet wordt de eindwaarde (eindresultaat) van de kasstroom teruggerekend naar de actuele netto contante waarde. De vaste discontovoet is vastgesteld met het doel de grondexploitaties van alle gemeenten beter te vergelijken.

- Risico's

Binnen de projecten welke worden uitgevoerd onder het Grondbeleid kan sprake zijn van verschillende onzekerheden en risico's die het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie bemoeilijken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie-complex kunnen worden onderkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Risico's project specifiek:
Deze zijn van belang bij de tussentijdse winstneming.

Risico's portefeuille:
De risico's voor de portefeuille als geheel gaan in zijn algemeenheid over de verwachtingen ten aanzien van markt- en conjunctuurinvloeden, waardoor prijzen en afzetmogelijkheden over de gehele linie kunnen veranderen ten opzichte van de planning. Hiertoe worden doorgaans scenarioberekeningen gemaakt, met daarbij bandbreedtes voor minimum en maximum invloed op de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitatieportefeuille.

De vastgestelde en berekende project specifieke- en portefeuillerisico's zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente en moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen worden opgenomen.

De projecten

Hooghkamer in exploitatie			
De grondexploitatie is begin 2021 geactualiseerd naar 1-1-2021. Daarbij is de 5e herziening van het exploitatieplan van 2020 gebruikt omdat deze nog vigerend is. De grondexploitatie eindigt met een tekort op contante waarde van € 0,98 mln. Hiervoor is een voorziening getroffen.			
Risico's	**bedrag x kans**		**in €**
geen			0
Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	**Bedrag**		
01-01-2020	-869.230	V	
kosten	78.123	N	
opbrengsten	-600	V	
31-12-2020	**-791.707**	V	
Verwacht verloop boekwaarde			
01-01-2021	-791.707	V	
nog te realiseren kosten	763.779	N	
nog te realiseren opbrengsten	-37.653	V	
eindwaarde saldo 31-12-2022	**-65.581**	V	
netto contante waarde 01-01-2021	**-61.800**	V	

Hooghkamer exploitatieplan		
Risico's	**bedrag x kans**	**in €**
geen		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	**Bedrag**	
01-01-2020	-1.282.746	V
kosten	3.562.316	N
opbrengsten	-3.922.911	V
31-12-2020	**-1.643.341**	V

Verwacht verloop boekwaarde	**Bedrag**	
01-01-2021	-1.643.341	V
nog te realiseren kosten	7.366.831	N
nog te realiseren opbrengsten	-4.619.484	V
eindwaarde saldo 31-12-2022	**1.104.006**	N
netto contante waarde 01-01-2021	**1.040.330**	N

Het uitgangspunt is dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.
De gemeentelijke grondexploitatie Hooghkamer loopt langer door. Het bestemmingplan en exploitatieplan Hooghkamer 2011 zijn pas op 22 januari 2014 onherroepelijk geworden na enkele gerechtelijke uitspraken en vertragingen bij het afsluiten van grondexploitatieovereenkomsten tussen gemeente en ontwikkelaars. De voortgang van de realisatie van de woningbouw en de aanleg van de openbare ruimte was daarna sterk afhankelijk van de ontwikkelaars. Na langdurige onderhandelingen met ontwikkelaars hoopt Woonstichting Stek begin 2022 te kunnen starten met de bouw van de laatste sociale huurwoningen. De verwachting is dat het exploitatieplan in 2023 kan worden afgerond.

Bloementuin (Narcissenlaan / Parklaan)

De verhuizing van de Sassenheimse Tennisvereniging (STV) naar Sportpark Roodemolen (fase 1) is afgerond. De procedures voor het bestemmingsplan en de aanbesteding vinden plaats vanaf begin 2021. Het plan zal in twee deelfasen worden opgesplitst. De fase sociale woningbouw zal worden gerealiseerd door Stek en de fase marktwoningen door een nog te selecteren marktpartij. Begin 2021 is een actuele grondexploitatie 2021 opgesteld en vervolgens ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Risico's	**bedrag x kans**	**in €**
- Lagere grondbieding in marktselectie koopprogramma	€ 450.000 x 10%	45.000
- Hogere plankosten door langere voorbereidingsperiode	€ 100.000 x 25%	25.000

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	**Bedrag**	
1-1-2020	3.255.746	N
kosten	45.427	N
opbrengsten	0	V
31-12-2020	**3.301.173**	**N**

Verwacht verloop boekwaarde	**Bedrag**	
1-1-2021	3.301.173	N
nog te realiseren kosten	1.650.861	N
nog te realiseren opbrengsten	-4.953.908	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**-1.874**	V
netto contante waarde 01-01-2021	**-1.766**	V

Samenvatting bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)

Project	Voorraad m2 31-12-2020	Boek-waarde 1-1-2020	Kosten 2020	Opbrengst 2020	Boekwaarde voor winst-neming	Winst-neming 2020	Boek-waarde 31-12-2020	V/N
Hooghkamer in exploitatie	0	-869	78	-1	-792	0	-792	V
Hooghkamer faciliterend	0	-1.283	3.562	-3.923	-1.643	0	-1.643	V
Bloementuin	20.686	3.256	45	0	3.301	0	3.301	N
totaal	**20.686**	**1.104**	**3.686**	**-3.924**	**866**	**0**	**866**	N

Project	Boekwaarde 1-1-2021	Nog te maken kosten	Te realiseren opbrengsten	Eind waarde	Contante waarde	V/N	Getroffen voorziening	Project risico's
Hooghkamer in exploitatie	-792	764	-38	-66	-62	V	0	0
Hooghkamer faciliterend	-1.643	7.367	-4.619	1.104	1.040	N	979	0
Bloementuin	3.301	1.651	-4.954	-2	-2	V	0	70
totaal	**866**	**9.781**	**-9.611**	**1.037**	**977**	N	**979**	**70**

N = nadelig saldo; meer kosten dan opbrengsten
V = voordelig saldo; meer opbrengsten dan kosten

Kengetal grondexploitatie

Vanaf het begrotingsjaar 2016 schrijft het BBV een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De opbouw van het kengetal grondexploitatie treft u onderstaand aan.

Grondexploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	2.387	-904	2.509
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	80.518	74.336	88.398
Kengetal grondexploitatie	3,0%	-1,2%	2,8%

Faciliterend Grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Met ingang van 1 januari 2020 wordt voor de activiteiten welke uiteindelijk leiden tot de totstandkoming van een te ondertekenen overeenkomst geen budget (voorheen krediet) meer bij de Raad aangevraagd. Het verhalen van deze door de gemeente gemaakte en voorgeschoten kosten is verzekerd en afdwingbaar door het kostenverhaal. Of door een anterieure overeenkomst of door een posterieure overeenkomst.

Relevante onderwerpen

- Risico's en verliezen
    1. op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
    2. er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
    3. uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door.

Daar waar de niet verhaalbare kosten en/of verliezen zeker zijn worden deze direct ten laste van de algemene middelen van de gemeente gebracht. Daar waar nog sprake is van een inschatting van een risico's worden deze risico's meegenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Naast de Facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van Faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht. Deze projecten worden in deze paragraaf niet inhoudelijk toegelicht.

Facilitaire projecten; uitvoeringsfase

Project	Exploitatie bijdrage	In rekening gebracht	In rekening te brengen	Kosten 2020	Verwachte kosten
Herenweg/Van Duvenvoordestraat/Van Leydenstraat/Lockhorstlaan	28.799	28.799	0	18.200	10.000
Ludinia - hoek Endepoellaan de Weiden	25.000	25.000	0	4.713	10.000
Oosthoutlaan	550.000	550.000	0	5.361	10.000
Totaal	**603.799**	**603.799**	**0**	**28.274**	**30.000**

Herenweg/Van Duvenvoordestraat/Van Leydenstraat/Lockhorstlaan
De locatie is in eigendom van woningcorporatie Stek en wordt herontwikkeld tot een appartementengebouw met sociale huurwoningen en zes grondgebonden koopwoningen. Met de aannemer is een anterieure overeenkomst gesloten waarbij de plankosten zijn verhaald en afspraken zijn gemaakt over de levering van het openbaar gebied. Het bouwplan is gerealiseerd en de openbare ruime is aan de gemeente geleverd. En de plankosten zijn betaald. Hiermee kan dit faciliterende project worden afgesloten.

Ludinia - hoek Endepoellaan de Weiden
Op deze locatie in Warmond worden door Vorm Ontwikkeling B.V. in totaal 28 koopwoningen gerealiseerd. Het gaat hierbij om 8 gestapelde woningen (goedkope koopwoningen) en 20 eengezinswoningen. In juni 2020 is na het bouwrijp maken gestart met de bouw. De ontwikkelaar realiseert 24 parkeerplaatsen in de achtertuinen van de woningen, 17 parkeerplaatsen op toekomstig openbaar gebied. Een deel van het exploitatiegebied wordt na oplevering als openbaar gebied voor € 1 overgedragen aan de gemeente. Daarnaast zijn er 7 bestaande parkeerplaatsen in het huidig openbaar gebied toegerekend aan het plan. Hiervan worden er, op kosten van de ontwikkelaar, 3 verplaatst van De Weiden naar de Endepoellaan in verband met een nieuwe inrit voor het plan aan De Weiden. Het nieuwe groen wordt door de ontwikkelaar ingeplant. Ontwikkelaar en gemeente hebben in 2018 een anterieure overeenkomst gesloten. De exploitatiebijdrage bestaat uit: plankosten circa € 15.000 en circa € 10.000 voor het gemeentelijk toezicht op de inrichting van het toekomstig openbaar gebied. Het totaal aan exploitatiebijdragen is in 2018 in rekening gebracht en betaald. Tevens is in de anterieure overeenkomst een bankgarantie afgesproken en deze is in 2020 ontvangen. In 2019 hebben beide partijen een addendum ondertekend. Hierin zijn afspraken gemaakt over hogere verkoopprijzen, aanvullende duurzaamheid maatregelen en het verplicht boren van de funderingspalen. De oplevering van de woningen is gepland in het 3e kwartaal 2021.

Oosthoutlaan
Voor de ontwikkeling van deze locatie is in mei 2012 een anterieure overeenkomst gesloten. Op deze locatie zijn twee grote bedrijfspanden ontwikkeld. Het bouwrijp maken van de bouwkavel voor het derde bedrijfspand is eind 2020 gestart. De ontwikkelaar heeft de openbare ruimte van het bedrijventerrein in juni 2020 opgeleverd. Aansluitend zijn de openbare gronden in kadastrale eigendom aan de gemeente Teylingen overgedragen. Voor het groene gedeelte binnen de openbare ruimte geldt een garantietermijn van 12 maanden na oplevering. De totale exploitatiebijdrage is voldaan.

Facilitaire projecten; uitvoeringsfase nieuw in 2020

Project	Boekwaarde	2020			Boekwaarde	V/N
	1-1-2020	Kosten	Opbrengsten	Afsluiting	31-12-2020	
Oranje Nassaulaan 17, Warmond	0	0	-8.430		-8.430	V
Rijksstraatweg 63	0	11.167	-8.430		2.737	N
Overteylingen, Campoterrein	0	2.604			2.604	N
Teylingerhof (voormalige RWZI)	0	1.885			1.885	N
Totaal	**0**	**15.656**	**-16.860**	**0**	**-1.204**	**V**

Project	Exploitatie bijdrage	In rekening gebracht	In rekening te brengen	Saldo K & O t/m 2020	Restant budget	V/N	Verwachte kosten
Oranje Nassaulaan 17, Warmond	8.430	8.430	0	-8.430	8.430	N	0
Rijksstraatweg 63	8.430	8.430	0	2.737	5.693	N	0
Rijksstraatweg 63, sociale woningbouw 1)	27.000	0	27.000	--	--	--	--
Overteylingen, Campoterrein	12.000	0	12.000	2.604	9.396	N	44.325
Teylingerhof (voormalige RWZI)	15.000	0	15.000	1.885	13.115	N	7.557
Totaal	**70.860**	**16.860**	**54.000**	**-1.204**	**36.634**	**N**	**51.882**

1) bijdrage in de bestemmingsreserve sociale woningbouw

Oranje Nassaulaan 17, Warmond
Dit bouwplan heeft betrekking op het verplaatsen van de woning 10 meter naar achteren op het perceel. In samenspraak met de welstandscommissie is een eerste opzet van het bouwplan gemaakt die voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Uiteindelijk is hiervoor een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. Op 17 december 2020 is het bestemmingsplan vastgesteld door de gemeenteraad van Teylingen. Het vaststellingsbesluit treedt op vrijdag 19 februari 2021 in werking. Inmiddels is de omgevingsvergunning voor het bouwen van de woning al ingediend.

Rijksstraatweg 63
Het voornemen is om het bedrijfsperceel Rijksstraatweg 63 in Sassenheim in noordoostelijke richting uit te breiden door het realiseren van een bedrijfspand. Daarnaast zullen in noordoostelijke richting, op een afstand van ten minste 30 meter van de toekomstige bedrijfsbebouwing, drie vrijstaande woningen worden gebouwd. Hiervoor is een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. De bestemmingsplanprocedure is bijna afgerond, op 28 januari 2021 ligt het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan de gemeenteraad van Teylingen.

Overteylingen Oost
In het plan Overteylingen Oost worden circa 135 woningen gerealiseerd met de bijbehorende openbare voorzieningen, waarvan 26 grondgebonden woningen in de sociale huur en 20 beneden-/bovenwoningen in de middenhuur. Het plan voorziet daarnaast in het realiseren van een tweede hoofdontsluiting van de wijk op de Hoofdstraat. Na wijziging van het bestemmingsplan en afgifte van de vergunningen is de bouw van het project gestart. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd.

Teylingerhof
In de woonwijk Teylingerhof worden 72 woningen met bijbehorende openbare voorzieningen gerealiseerd, inclusief een nieuwe ontsluiting van de wijk met een brug over de Zandsloot naar het parkeerterrein Wasbeek. De eindoplevering van de openbare ruimte is voorzien maart/april 2021. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd, waarvan uitsluitend nog een 3e fase moet worden voldaan.

Facilitaire projecten; initiatief- of onderzoeksfase

Project	Gerealiseerde kosten		Totaal
	extern	intern	
De Gouverneur (vml Rabobank)	5.094	2.640	7.734
De Waaier	12.150	6.160	18.310
Dirk-supermarktlocatie	5.085	8.800	13.885
Groot Seminarie (ABC ontwikkelaar)	69.553	123.200	192.753
Hortusplein/Westerstraat	11.397	8.800	20.197
Koetsiersweg 7 Sassenheim	3.115	0	3.115
Nieuw Boekhorst	125.067	74.800	199.867
Overteylingen Oost	938	13.200	14.138
Totaal	**232.399**	**237.600**	**469.999**

Bij deze projecten wordt toegewerkt naar een anterieure overeenkomst, De projectleiding heeft aangegeven de kosten in dit stadium al inzichtelijk te willen maken. Wanneer het tot een overeenkomst komt worden deze kosten verrekend met de ontwikkelaar. Niet verrekenbare kosten worden afgeboekt t.l.v. het rekeningresultaat.
Voor het project Nieuw Boekhorst is een krediet verstrekt van
€ 450.000. De uiteindelijke kosten worden gedekt uit de algemene reserve. De overeenkomst Groot Seminarie wordt in 2021 ondertekend en daarmee zijn de inkomsten uit de exploitatiebijdrage verzekerd. Hiermee rekening houdend wordt er vooralsnog een bedrag van € 77.000 aangemerkt als risico.

Warme gronden

Definitie: de door de gemeente verworven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie door de Raad is vastgesteld.

Op basis van de wijziging van het BBV in 2016 worden deze warme gronden verantwoord onder materiele vaste activa en wel tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is niet toegestaan.

Ingeval van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats naar de waarde volgens de geldende bestemming. Voor gronden die zijn verworven en waarvoor nog geen bestemmingswijziging is doorgevoerd kan dit betekenen dat er (tijdelijk) een forse afwaardering moet plaatsvinden, die grotendeels kan worden teruggedraaid zodra tot de bestemming van bouwgrond wordt besloten. Dit leidt met name bij de gebiedsontwikkeling tot ongewenste effecten, zoals grote fluctuaties in de waardering van deze gronden, en als gevolg daarvan het resultaat en de financiële positie van de gemeente.

Project Hoofdstraat, locatie Langeveld
Voor de uitbreiding van het sportpark (tennisvereniging SVV) en de ruimteclaims van dit project op de locatie Langeveld behandeld de gemeenteraad in maart 2021 een voorstel met een keuzerichting voor deze uitbreiding. Halverwege 2021 wordt de raad op basis van deze keuze een projectbegroting voorgelegd met daarbij ook de gevolgen voor de toekomstige grondexploitatie voor Langeveld. In de eerste helft van 2021 wordt een Plan van Aanpak/uitgangspuntennota opgesteld voor het ontwikkelen van woningbouw, waarbij de ambities uit het nieuwe Woonprogramma en het duurzaamheidsbeleid leidend zijn.
Risico's:
Het te zijner tijd niet in de markt kunnen zetten van het project. Afhankelijk van de besluitvorming over de ruimteclaim tot uitbreiding van het sportpark kan sprake zijn van verkleining van het ontwikkelgebied en een lagere opbrengstpotentie voor de locatie Langeveld.

Project	Voorraad m2	Boekwaarde	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde	prijs
		1-1-2019	gebracht	te brengen	31-12-2019	m2
Hoofdstraat, locatie Langeveld	33.000	1.868.326	6.144	0	1.874.470	57

Materiële Vaste Activa (MVA)

Definitie: over grond als materiële vaste activa wordt gesteld, dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt verder niet ingegaan op grond als materiële vaste activa.

Reserves en voorzieningen

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.
Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor een toekomstige uitgave die onvermijdelijk is, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de Raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Reserve grondexploitatie

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2020 afgerond € 13.000,-. De komende jaren vinden hierop geen mutaties plaats, omdat de resultaten uit de grondexploitaties gebruikt gaan worden voor de vulling van de Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland.

Regionaal Investering Fonds (RIF)

In onderstaande tabel staan de verwachte opbrengsten uit grondexploitaties en verkoop van gemeentelijke gebouwen. De opbrengsten worden gestort in de Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland. De jaarlijkse bijdrage aan het regionaal Investeringsfonds t/m 2024 bedraagt € 731.905 per jaar en wordt onttrokken aan deze reserve.

Verkoop onroerende zaken	2020	2021	2022	2023	na 2023
Gemeentelijke woningen:					
Grondbeleid:					
Terrein Langeveld (Sassenheim)			1.431.000	1.431.000	
Narcissenlaan (Sassenheim)				259.000	
Overig:					
Stationslocatie Voorhout		pm			
St. Antoniuslaan 24A (Sassenheim)			750.000		
Kompasschool					
Lokatie de Woezel (Warmond)		300.000			
Totaal opbrengst/verwachte opbrengst	**0**	**300.000**	**2.181.000**	**1.690.000**	**0**

Verloop investeringsstrategie Holland Rijnland	2.020	2.021	2.022	2.023	na 2023
Stand per 1 januari	1.991.886	1.259.981	828.076	2.277.171	3.235.266
Stortingen	0	300.000	2.181.000	1.690.000	0
Onttrekkingen € 731.905 per jaar	-731.905	-731.905	-731.905	-731.905	-731.905
Stand per 31 december	**1.259.981**	**828.076**	**2.277.171**	**3.235.266**	**2.503.361**

De reserve wordt gevoed uit de (incidentele) opbrengsten van grond-/vastgoedverkopen. Voor de haalbaarheid van de taakstellende bijdrage vanuit Langeveld geldt dat die beïnvloed kan worden door de besluitvorming over STV/Langeveld en actuele factoren, zoals de stichtingskosten van woningen. Ook de wijze van het in de markt zetten van de locatie kan invloed hebben. In de P&C-cyclus van 2021 is het belangrijk de vinger aan de pols te houden en waar nodig te rapporteren.

Voorzieningen

Voor het project Hooghkamer is per 31 december 2020 een voorziening getroffen van € 978.532

Weerstandsvermogen

Naast alle andere gemeentelijke risico's worden ook alle in deze paragraaf Grondbeleid benoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen integraal verwerkt. De paragraaf weerstandsvermogen schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen van de gemeente om deze risico's op te kunnen vangen. Een risico is een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Categorie	Project risico's
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	70
Faciliterend grondbeleid	77
Warme gronden (MVA)	0
Totaal	147

2.8 Paragraaf Duurzaamheid

Beleidstext

Op mondiaal, landelijk en regionaal/lokaal niveau zijn de noodzaak en de urgentie om te ontwikkelen naar een duurzamere samenleving alleen maar duidelijker geworden. De impact van klimaatverandering wordt steeds groter, en ondanks alle inspanningen is het wereldwijde niveau van CO2-uitstoot nog niet omlaag gebracht. Ook de grondstoffencrisis wordt alleen maar groter, en de corona-pandemie heeft pijnlijk zichtbaar gemaakt hoe groot de sociale verschillen wereldwijd zijn en hoe groot de gevolgen daarvan.
Inmiddels zijn er op verschillende schaalniveaus concrete afspraken gemaakt: het Nationaal Energieakkoord (2013), het klimaatakkoord Parijs (2015), het Energieakkoord Holland Rijnland (2017), het Nationale Klimaatakkoord (2019) en het Convenant Aardgasvrij (2018) Daarnaast zijn het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het Rijksbrede programma Circulaire Economie in werking getreden en is een Deltaplan Biodiversiteit opgesteld.
De uitdaging voor Teylingen is om met oog voor deze nationale ambities, die nadrukkelijk verbonden zijn met problemen op wereldschaal, de eigen activiteiten een bijdrage naar vermogen te laten zijn. Om die reden is Teylingen in 2020 ook Global Goals gemeente geworden.
In 2020 is het nieuwe plan Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024, voorzien van een uitvoeringsprogramma, goedgekeurd door de raad van Teylingen. In dit plan is de ambitie om als Global Goals gemeente te gaan werken gebruikt bij de opzet van de activiteiten en de koppeling daarvan aan de Sustainable Development Goals.

Duurzaamheidsdoel en brede benadering

Teylingen wil in 2030 100% duurzaam zijn als gemeentelijke organisatie. Daarmee legt de gemeente de lat voor zichzelf hoog. Als gemeenschap Teylingen staan we op 21e plaats van de TELOS-ranglijst van alle Nederlandse gemeenten. We ambiëren een top-10 positie.

De energietransitie van Teylingen

Teylingen heeft het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 in 2017 ondertekend.
Hierin is de gezamenlijke ambitie gesteld om in 2050 energieneutraal te zijn. De definitie van energieneutraal die hierbij gehanteerd wordt, is: het energieverbruik binnen de regio wordt volledig gedekt door energie uit duurzame energiebronnen of restbronnen, waarvan minstens 80% uit onze eigen regio komt. De resterende 20% wordt ingevuld door onder andere restwarmte of geothermie uit de nabijheid van onze regio.
De uitwerking van deze ambities in de Regionale Energiestrategie, de transitievisie Warmte en in een lokale energiestrategie met focus op de uitvoering van activiteiten, zal in 2021 worden afgerond met een versie 1.0.

Brede benadering

Behoud van natuur, beschikbaarheid van grondstoffen, energie, gezondheid, voedselzekerheid en voldoende kwaliteit van het bestaan van vele mensen zijn mondiale vraagstukken. De gemeente Teylingen ziet dat en wil zijn verantwoordelijkheid nemen. Dat vraagt aandacht en actiegerichtheid op duurzame ontwikkeling in brede zin: beheer, behoud en ontwikkeling van ecologische, economische en sociale waarden.
Wij gaan dus uit van duurzaamheid in brede zin: sociale, fysieke en economische duurzaamheid moeten op integrale wijze gecombineerd worden. Het gaat om de combinatie van de drie P's: *people, planet* en *profit.* De gedachte is dat als deze drie aspecten in evenwicht zijn, er sprake is van een echt duurzame ontwikkeling.
Uitgangspunt bij duurzame ontwikkeling is, dat in behoeften van de huidige generatie wordt voorzien zonder dat daarmee de behoeften van toekomstige generaties in gevaar worden gebracht.
We zijn als Global Goals gemeente daarom gericht op de doelstellingen die door de VN zijn vastgesteld. Nederland is mede-ondertekenaar van deze doelstellingen.

Duurzaamheid in relatie tot de programma's van de gemeente

Het is onmiskenbaar dat duurzame ontwikkeling maatschappelijk gedragen moet worden, betrokkenheid van inwoners, bedrijven en instellingen is erg belangrijk. Veel zal afhangen van de inzet van de gemeente zelf maar evenzeer van maatschappelijke partners zoals bewoners, ondernemers en instellingen als zorg en onderwijs.

Dit doen wij aan de hand van de volgende strategie:

- De gemeente **stimuleert en faciliteert** bewoners, bedrijven, bezoekers, maatschappelijke partners, buurtgemeenten, regionale samenwerking, om actief te werken aan een duurzame samenleving. Met kennis, met netwerken, met geld waar dat effectief bijdraagt aan onze duurzame doelstellingen.

- De gemeente **benut haar verbindingen en relaties** waar mogelijk om duurzame ontwikkelingen bij alle partnerpartijen te bevorderen. Bijvoorbeeld met woningcorporaties waarmee we willen samenwerken aan de verduurzaming van sociale huurwoningen.
- Duurzame ontwikkeling is een speerpunt en meetlat bij alles wat de gemeente doet. Het is daarom belangrijk om **duurzame ontwikkeling te integreren in de gemeentelijke organisatie van Teylingen** en het daarmee ook terug te laten komen in alle onderdelen van de begroting.

Budgetten

Voor de uitvoering van het nieuwe programma is een budget beschikbaar. En de komende jaren komt budget voor duurzame ontwikkelingen ook steeds meer terug bij de afdelingen die zo'n duurzame ontwikkeling ook integreren in de eigen werkzaamheden.Investeringsmaatregelen die voortvloeien uit het nieuwe plan worden separaat aan de raad voorgelegd. Ook onvoorziene projecten worden separaat in de kadernota en begroting opgevoerd.

Rapportage

Jaarlijks wordt een rapportage opgesteld over de bereikte resultaten. Op basis daarvan kunnen de plannen waar nodig worden bijgesteld, omdat ontwikkelingen rondom duurzaamheid snel gaan.

2.9 Paragraaf Corona

Sinds het uitbreken van de Covid-19 pandemie is er veel veranderd in de wereld. De maatschappelijke en economische gevolgen van de daaropvolgende crisis zijn groot en verstrekkend. De gemeente en HLTsamen hebben een enorme inspanning geleverd om met de inwoners en ondernemers zo goed mogelijk om te gaan met de beperkende maatregelen. De hogere uitgaven die door Teylingen en HLTsamen zijn gedaan kunnen daarbij opgevangen worden door de middelen die het Rijk en de gemeente beschikbaar heeft gesteld.

Financieel effect corona op 2020 van de gemeente Teylingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de middelen die beschikbaar zijn gesteld door het Rijk en de gemeente (steunfonds). In de kolom ernaast zijn de uitgaven (+) en lagere inkomsten (-) opgenomen in 2020 door Teylingen en HLTsamen (aandeel Teylingen). Van het saldo 2020 zijn er twee posten die beschikbaar worden gesteld voor 2021, nl. de TOZO-regeling en het steunfonds.
Het restant betreft € 174.000 positief. De uitgaven en lagere inkomsten aan corona zijn dus binnen de beschikbare middelen gebleven.

Voor een verder analyse van de kosten en de inzet van de ambtelijke organisatie van HLTsamen verwijzen wij naar de jaarrekening 2020 van HLTsamen en de raadsbrief coronamonitor Teylingen.

Categorie corona	Beschikbare middelen	Lasten(+) baten(-)	Saldo 2020	Beschikbaar voor 2021	Restant
TOZO-regeling	€ 6.584.600	€ 3.601.720	€ 2.982.880	€ 2.982.880	€ 0
TOZO_regeling uitvoeringskosten	€ 520.400	€ 125.870	€ 394.530	€ 0	€ 394.530
Steunfonds voor maatschappelijke organisaties	€ 650.000	€ 39.224	€ 610.776	€ 610.776	€ 0
Lokale maatschappelijke voorzieningen	€ 215.000	€ 0	€ 215.000	€ 0	€ 215.000
Participatie	€ 208.613	€ 208.613	€ -	€ 0	€ 0
Veiligheid en handhaving (HLT)	€ 92.000	€ 251.250	€ -159.250	€ 0	€ -159.250
inhaalzorg en meerkosten jeugdzorg	€ 65.047	€ 55.047	€ 10.000	€ 0	€ 10.000
Verkiezingen	€ 54.000	€ 40.000	€ 14.000	€ 0	€ 14.000
Noodopvang kinderen voor ouders met cruciaal beroep	€ 52.000	€ 0	€ 52.000	€ 0	€ 52.000
Evenementen, markten, precario	€ 39.000	€ 22.000	€ 17.000	€ 0	€ 17.000
inhaalkosten en meerkosten WMO	€ 37.047	€ 31.047	€ 6.000	€ 0	€ 6.000
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)	€ 34.000	€ 11.000	€ 23.000	€ 0	€ 23.000
Dorps en buurthuizen	€ 26.000	pm	€ 26.000	€ 0	€ 26.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	€ 18.697	€ 0	€ 18.697	€ 0	€ 18.697
Vrijwilligerswerk jeugd	€ 16.000	€ 0	€ 16.000	€ 0	€ 16.000
Voorschoolse voorzieningen peuters	€ 15.000	€ 3.648	€ 11.352	€ 0	€ 11.352
Bijzondere bijstand	€ 6.466	pm	€ 6.466	€ 0	€ 6.466
Compensatie quarantainekosten	€ 6.160	€ 0	€ 6.160	€ 0	€ 6.160
Lagere inkomsten parkeerbelasting	€ 3.000	€ 0	€ 3.000	€ 0	€ 3.000
Communicatie inzet crisis (HLT)	€ 0	€ 76.760	€ -76.760	€ 0	€ -76.760
Diversen (HLT)	€ 0	€ 65.952	€ -65.952	€ 0	€ -65.952
Extra inzet buitenruimte	€ 0	€ 60.930	€ -60.930	€ 0	€ -60.930
Ergonomische middelen (HLT)	€ 0	€ 60.500	€ -60.500	€ 0	€ -60.500
Hybride vergadersystemen gemeenteraden (HLT)	€ 0	€ 57.500	€ -57.500	€ 0	€ -57.500
Inzet uren en waardering interne uren corona, w.o. specifieke corrona overleggen en ICT (HLT)	€ 0	€ 52.000	€ -52.000	€ 0	€ -52.000
Inzet capaciteit corona proof gebouwen (HLT)	€ 0	€ 22.000	€ -22.000	€ 0	€ -22.000
Inzet automatisering (HLT)	€ 0	€ 20.900	€ -20.900	€ 0	€ -20.900
Compensatie oud papier verenigingen	€ 0	€ 20.000	€ -20.000	€ 0	€ -20.000
Extra kosten thuiswerk(plekken) (HLT)	€ 0	€ 17.358	€ -17.358	€ 0	€ -17.358
Compensatie eigen bijdrage kinderopvang	€ 0	€ 15.478	€ -15.478	€ 0	€ -15.478
Diversen (Teylingen)	€ 0	€ 11.500	€ -11.500	€ 0	€ -11.500
Inzet drone corona (HLT)	€ 0	€ 5.250	€ -5.250	€ 0	€ -5.250
Totaal	**€ 8.643.030**	**€ 4.875.547**	**€ 3.767.483**	**€ 3.593.656**	**€ 173.827**

Effecten op de langere termijn:
De effecten op de langere termijn zijn lastiger in te schatten. Hieronder volgen een aantal mogelijke scenario's:

Als gevolg van de maatregelen is het aannemelijk dat bedrijven toch failliet gaan, waardoor de werkloosheid stijgt en meer mensen een bijstandsuitkering moeten aanvragen. Ook maatschappelijke, culturele en

sportverenigingen kunnen in de problemen komen door het gemis aan inkomsten door bezoekers, waardoor ze een beroep kunnen doen op gemeentelijke ondersteuning.

Ook vertraging van projecten kunnen zorgen voor hogere kosten die niet voorzien zijn, maar kunnen ook er voor zorgen dat legesinkomsten later of niet binnen komen.

.

Financiële jaarrekening

Wettelijk kader
De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële jaarrekening. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke jaarrekening te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de jaarrekening.

- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.
- Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Provinciaal toezicht
De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2022 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de gehele meerjarenraming in evenwicht zijn.
- De jaarrekening 2020 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2020 en de begroting 2022 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2021 en 15 november 2021, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 8 juli 2021, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekening wordt aan de eisen voldaan.

3.1 Balans

BALANS

Activa	PER 31-12-2020	PER 31-12-2019
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van agio en disagio	14.064	42.192
Kosten onderzoek en ontwikkeling	146.008	99.849
Bijdragen aan activa van derden	306.160	155.500
Totaal immateriële vaste activa	466.232	297.541
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut		
Gronden en terreinen	11.587.000	11.018.679
Woonruimten	0	541.821
Bedrijfsgebouwen	25.661.627	26.068.548
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.267.979	11.815.624
Vervoermiddelen	278.014	366.723
Machines, apparaten en installaties	2.430.884	1.742.461
Overige investeringen met een economisch nut	2.414.117	2.622.040
	53.639.621	54.175.895
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.945.110	8.243.465
	17.945.110	8.243.465
Investeringen ec. nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven		
Gronden en terreinen	390.513	390.513
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	11.019.147	10.837.023
Machines, apparaten en installaties	1.732.850	1.689.649
	13.142.510	12.917.186
Totaal materiële vaste activa	84.727.241	75.336.547
Financiele vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	277.259	277.259
Leningen aan woningbouwcorporaties	3.619.041	3.809.749
Leningen aan deelnemingen	25.200.000	25.200.000
Overige langlopende leningen u/g	7.149.689	7.131.097
	36.245.989	36.418.105
Totaal vaste activa	121.439.462	112.052.192
Vlottende activa		
Voorraden		
In exploitatie genomen bouwgronden	2.507.970	2.385.020
	2.507.970	2.385.020
Uitzettingen met rentetyp. looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	14.977.500	12.459.135
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	2.962.735
	14.977.500	15.421.870
Overige vorderingen	1.172.729	2.070.624
Voorziening voor dubieuze debiteuren	-88.000	-88.000
	1.084.729	1.982.624
Totaal uitzettingen met rentetyp. looptijd korter dan 1 jaar	16.062.229	17.404.494
Overlopende activa		
Nog te ontvangen bijdr. ov. overheid met een spec. doel	860.023	3.007.819
Overige overlopende activa	3.322.494	1.594.237
	4.182.516	4.602.057
Liquide middelen		
Kassaldi	2.431	23.552
Banksaldi	414.871	395.969
	417.301	419.521
Totaal vlottende activa	23.170.017	24.811.092
Totaal generaal	144.609.479	136.863.285

Passiva	PER 31-12-2020	PER 31-12-2019
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	61.985.962	64.230.076
Bestemmingsreserves	22.587.479	23.814.865
Nog te bestemmen resultaat	553.565	-487.418
	85.127.006	87.557.523
Totaal eigen vermogen	85.127.006	87.557.523
Voorzieningen		
Egalisatievoorzieningen	3.091.875	3.910.812
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.127.754	2.989.351
Van derden verkregen midd. die spec. besteed moeten worden	5.326.083	5.025.826
Voorziening grondexploitatie	978.530	1.018.433
	12.524.242	12.944.422
Vaste schulden met een rentetyp. looptijd van 1 jaar of langer		
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige fin. instellingen	24.219.694	25.610.451
Waarborgsommen	31.720	31.720
	24.251.414	25.642.171
Totaal vaste passiva	121.902.663	126.144.116
Vlottende passiva		
Netto-vlott. schulden met rentetyp. looptijd < 1 jaar		
Kasgeldleningen	8.000.000	0
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	2.506.793	4.483.997
	10.506.793	4.483.997
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bijdr. ov. overheid met een spec. doel	2.176.524	1.712.934
Faciliterend grondbeleid	1.404.886	1.282.746
Overige overlopende passiva	8.618.613	3.239.491
	12.200.023	6.235.172
Totaal vlottende passiva	22.706.816	10.719.168
Totaal generaal	144.609.479	136.863.285
Waarborgen voor uitstaande geldleningen	120.482.000	137.995.000

3.2 Totaaloverzicht resultaat per programma

In onderstaand overzicht treft u voor de programmarekening 2020, in één totaaloverzicht, de baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma, inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, aan.

Bedragen x € 1.000

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2019	2020	2020	2020
Programma 1. Prettig wonen voor iedereen	Lasten	-17.593	-31.651	-32.689	-17.797
	Baten	5.746	22.095	22.365	6.985
Saldo		-11.849	-9.555	-10.323	-10.810
Programma 2. Energiek en sociaal Teylingen	Lasten	-38.159	-38.509	-44.991	-45.006
	Baten	6.400	6.615	10.106	11.186
Saldo		-31.759	-31.893	-34.886	-33.821
Programma 3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Lasten	-1.867	-1.960	-1.966	-1.932
	Baten	348	336	617	657
Saldo		-1.520	-1.624	-1.349	-1.274
Programma 4. Duurzaam denken en doen	Lasten	-6.284	-6.149	-6.608	-7.055
	Baten	7.623	7.471	7.883	8.327
Saldo		1.339	1.322	1.275	1.272
Programma 5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Lasten	-5.199	-4.162	-4.326	-4.494
	Baten	2.587	1.472	626	733
Saldo		-2.611	-2.690	-3.700	-3.760
Saldo programma's		**-46.400**	**-44.440**	**-48.983**	**-48.393**
Algemene dekkingsmiddelen:					
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	44.625	44.616	45.982	46.498
Belastingen overig	Saldo	3.105	3.130	3.050	3.119
Overhead	Saldo	-10.554	-9.131	-9.197	-10.063
Overige baten en lasten	Saldo	242	101	-54	-143
OZB niet-woningen	Saldo	1.765	1.656	1.730	1.772
OZB woningen	Saldo	3.366	3.557	3.637	3.560
Parkeerbelasting	Saldo	11	11	11	10
Treasury	Saldo	1.468	1.416	1.416	1.211
Saldo algemene dekkingsmiddelen		**44.028**	**45.356**	**46.575**	**45.964**
Saldo voor resultaatbestemming		**-2.373**	**915**	**-2.410**	**-2.431**

Stortingen in reserves

1. Prettig wonen voor iedereen	Lasten	-195	-2.879	-2.099	5
2. Energiek en sociaal Teylingen	Lasten	-253	-2.510	208	37
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Lasten	0	0	-272	-272
4. Duurzaam denken en doen	Lasten	-20	0	20	0
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Lasten	-1.970	-750	0	0
Totaal stortingen in reserves		**-2.438**	**-6.139**	**-2.143**	**-230**

Onttrekkingen reserves

1. Prettig wonen voor iedereen	Baten	1.821	1.141	2.026	1.479
2. Energiek en sociaal Teylingen	Baten	924	3.270	1.532	880
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Baten	415	475	432	408
4. Duurzaam denken en doen	Baten	14	100	100	100
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Baten	5	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Baten	1.140	242	346	346
Totaal onttrekkingen uit reserves		**4.319**	**5.228**	**4.436**	**3.213**

Resultaat na bestemming	**-486**	**-2**	**-119**	**552**

3.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Personele kosten worden niet geactiveerd, tenzij deze objectief direct aan een investering kunnen worden toegerekend. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Waardering en afschrijving vaste activa

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden in beginsel niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
4. Bij de waardering van de vaste activa worden bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
6. Investeringen worden lineair afgeschreven.
7. Afschrijven van een investering beginnen in het jaar volgend op het jaar waarin het actief wordt opgeleverd.
8. Aan een investering wordt rente toegerekend over de boekwaarde op de eerste dag van het jaar. De rente wordt berekend met het omslagpercentage. Voor 2020 is dit 0%.
9. Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.
10. Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut:
    - max. 80 jaar: rioleringen en duikers
    - 40 jaar: (ver)nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
    - 10 jaar: Tijdelijke gebouwen/ noodlokalen/ loodsen/ opslagplaatsen
    - 25 jaar: Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
    - 15 jaar: Technische installaties in schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen
    - 10 jaar: Inventaris schoolmeubilair en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen
    - 20 jaar: motorvaartuigen
    - 40 jaar: begraafplaats
    - 25 jaar: uitbreiding begraafplaats
    - 5 jaar: Hardware
    - 3 – 5 jaar: Software en randapparatuur
    - 7 jaar: Tractie

Het college kan in bijzondere gevallen beargumenteerd afwijken van de bovenstaande afschrijvingstermijnen. Overige niet genoemde investeringen worden zo veel mogelijk volgens bovenstaande richtlijnen geactiveerd.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.
In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.
Deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.
Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatie-begroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.
De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord of wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op de nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa
De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als nog te verrekenen posten opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De kosten moeten passen binnen de kostensoortlijst Wro/BRo en;
2. De kosten mogelijk maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. Er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Liquide middelen en overlopende posten
De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen
In het Besluit Begroting en Verantwoording is een onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. De reserves worden weer onderscheiden in algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserve: alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.
Bestemmingsreserve: een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Voorziening: een voorziening is een deel van het vermogen dat afgezonderd is wegens

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs ingeschat kunnen worden;
2. op de balansdatum bestaande risico's m.b.t. bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
3. kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt mits het maken van de kosten zijn oorsprong mede vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.
4. Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
5. Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. Het gaat bij voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals bijvoorbeeld wachtgeld- en belastingverplichtingen, pensioenverplichtingen, garantieverplichtingen en dergelijke. Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Indien de financiële verplichtingen of risico's niet te kwantificeren zijn dan dienen deze zaken vermeld te worden in de risicoparagraaf. Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Pensioenen en andere lange termijn-personeelsbeloningen
Het pensioenfonds waarbij de gemeente Teylingen is aangesloten (ABP) geeft aan dat zij geen waardering conform Richtlijn voor de Jaarrekening 271 kan maken, aangezien zij geen betrouwbare en consistente splitsing kan maken van de fondsbeleggingen en pensioenverplichtingen tegenover deelnemers, ex-deelnemers en slapers van de diverse bij het fonds aangesloten werkgevers. De gemeente heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

Gebruik van schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen
Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met betaalde aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

De vaste activa worden onderscheiden in:

A. Immateriële vaste activa: dit betreft o.a. de restantboekwaarde van de betaalde agio voor de hybride lening aan de BNG en bedraagt € 14.064. Daarnaast behoort hiertoe de restantboekwaarde van de planstudiefase voor de hoogwaardige openbaar vervoersverbinding in Teylingen voor een bedrag van € 142.671, de restantboekwaarde van het onderzoek naar de verbouwing van de Raadzaal Voorhout van € 3.338, een restantboekwaarde van een investeringssubsidie voor tennisbanen van SV Voorhout van € 124.400 en tot slot een investeringssubsidie voor de uitbreiding van de verenigingsruimte van de Biljartvereniging Agnes. Het totaal van de immateriële vaste activa bedraagt € 466.232.

B. Materiële vaste activa met een economisch nut: gronden en terreinen, gebouwen, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen en machines etc. en overige investeringen.
Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 53.639.621.

C. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut: gronden en terreinen, weg- en waterbouwkundige werken en overige investeringen.
Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 17.945.110.

D. Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 13.142.510.

E. Financiële vaste activa: dit betreft aandelen, deelnemingen en verstrekte langlopende leningen. Bij aandelen en deelnemingen gaat het niet om maximale winst doch om instandhouding van instanties of bedrijven die nut opleveren voor de gemeente zoals nutsbedrijven en de Bank Nederlandse Gemeenten.
Het totaalbedrag op de eindbalans bedraagt € 36.245.989. Dit bedrag is als volgt te specificeren:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen € 277.259
- leningen aan woningbouwcorporaties € 3.619.041
- leningen aan deelnemingen (hybride lening BNG) € 25.200.000
- overige langlopende leningen u/g € 7.149.689

Recapitulatie verloop vaste activa (art 52 BBV) 2020

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2020	Investering	Des-investering	Afschrijvingen	Aflossingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Immateriele vaste activa							
kosten geldleningen	42.192	0	0	28.128	0	0	14.064
Kosten onderzoek en ontwikkeling	99.849	66.347	0	20.188	0	0	146.008
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	155.500	181.760	0	31.100	0	0	306.160
Totaal immateriële vaste activa	297.541	248.107	0	79.415	0	0	466.232
Materiele vaste activa (geen heffing)							
Investeringen met een economisch nut							
Gronden en terreinen	11.018.679	1.206.144	637.822	0	0	0	11.587.000
Woonruimten	541.821	0	523.592	18.229	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	26.068.548	1.146.812	0	1.553.733	0	0	25.661.627
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.815.624	271.839	0	819.484	0	0	11.267.979
Vervoermiddelen	366.723	0	0	88.709	0	0	278.014
Machines, apparaten en installaties	1.742.461	922.115	0	233.692	0	0	2.430.884
Overige investeringen	2.622.040	95.876	0	303.799	0	0	2.414.117
Totaal materiële vaste activa (geen heffing)	54.175.895	3.642.786	1.161.414	3.017.646	0	0	53.639.621
Investeringen ec. nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven							
Gronden en terreinen met heffing	390.513	0	0	0	0	0	390.513
Gr.-weg-en waterbouwkundige werken met heffing	10.837.023	546.286	0	364.162	0	0	11.019.147
Machines, apparaten en installaties met heffing	1.689.649	266.604	0	223.404	0	0	1.732.850
Totaal materiële vaste activa (heffing)	12.917.186	812.890	0	587.566	0	0	13.142.510
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.243.465	11.099.456		213.150	0	1.184.661	17.945.110
Totaal investeringen maatschappelijk nut	8.243.465	11.099.456	0	213.150	0	1.184.661	17.945.110
Totaal materiële vaste activa	75.336.547	15.555.132	1.161.414	3.818.362	0	1.184.661	84.727.241
Financiele vaste activa							
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	277.259	0	0	0	0	0	277.259
Leningen aan woningbouwcorporaties	3.809.749	0	0	0	190.708	0	3.619.041
Leningen aan deelnemingen	25.200.000	0	0	0	0	0	25.200.000
Overige langlopende leningen u/g	7.131.097	1.898.866	633.142	0	1.247.132	0	7.149.689
Totaal financiele vaste activa	36.418.105	1.898.866	633.142	0	1.437.840	0	36.245.989
Totaal vaste activa	112.052.192	17.702.105	1.794.557	3.897.777	1.437.840	1.184.661	121.439.462

In 2020 is voor een totaalbedrag van bijna € 15,8 miljoen geïnvesteerd in immateriële en materiële vaste activa. De voornaamste investeringen worden hieronder genoemd.

Immateriële vaste activa

Kosten onderzoek en ontwikkeling	
Kosten Planstudiefase HOV Teylingen	64.788
Onderzoekskosten Verbouwing Raadzaal Voorhout	1.559
	66.347
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	
Investeringssubsidie Biljartvereniging Agnes € 181.760.	

Materiële vaste activa

Gronden Hoofdstraat/Langeveld	6.144
Gronden Teylingerlaan	1.200.000
Verkoop Leidsevaart 3/3a	- 637.822
	568.322
Woonruimten	
Verkoop voormalige woningen statushouders	-523.592

De nieuwe investeringen in bedrijfsgebouwen betreffen:	
Voorbereidingskrediet nieuwbouw IKC Sassenheim	24.202
Tennispark STV clubhuis	8.800
Tennispark STV, parkeerplaatsen	8.800
Aanpassen zoutopslag	125.961
Advieskosten verbetering binnensportaccommodaties	18.163
Aankoop schuur Teylingerlaan 13 Voorhout	927.136
Bouw basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim	19.712
Uitbreiding Andreasschool Voorhout	14.039
	1.146.812

De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut) betreffen:	
Aanleg en verbetering speelplaatsen	268.492
Overige investeringen	3.348
	271.839

De investeringen in machines, apparaten en installaties betreffen:	
Natzout menginstallatie	55.234
Vervanging openbare verlichting o.b.v. beheerplan 2019	544.539
Aanpassing en uitbreiding elektronische installatie markten	56.069
Investeringen o.b.v. beleidsplan Afval	266.273
	922.115

De overige investeringen (economisch nut) betreffen:	
Herinrichting sportpark Elsgeest (VAT-kosten)	93.738
Overige investeringen	2.138
	95.876

Investeringen in grond-, weg en waterbouwkundige werken (maatsch.nut):	
Uitvoeringsprogramma Groen 2017	6.760
Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden 2014-2020	5.000
LO- Het Rondje Kaag	26.444
LO- Roodemolenpolder	90.406
LO- Boterhuispolder fase 2	5.358
LO- Passantenplaatsen NS-station Sassenheim	214.250

LO- Kagerzoom	435.607
Project Noordelijke Randweg Voorhout	330.954
Herinrichting Herenweg Warmond	102.954
Project Noordelijke Randweg Uitvoering	7.764.362
Vervanging openbare verlichting door LED 2018	51.555
Project Kievitspark- bomen	77.409
GVVP V16 Omvormen Herenweg/Sweilandstr./O.N.laan/Padoxlaan	26.463
Reconstructie kruising Bergamolaan, 's Gravendamseweg	420.315
Fietstrap	17.963
WA01 brug Oranje Nassaulaan	98.162
SA2.02 Brug Trekschuit	60.332
Walbeschoeiingen 2019	101.414
Renovatie Veld 3 en 4 VV Foreholte Voorhout	696.591
Easypath Oosthoutlaan	446.137
GVVP B32 Maatregelen langzaamverkeer 2020	27.539
Walbeschoeiing 2020	45.721
Boekhorstlaan Voorhout	16.380
Bloemenschans Voorhout-Bomen	5.715
Uitbreiding fietsenstalling Station Veiligheid Sassenheim	17.600
Overige investeringen	8.063
	11.099.456

De nieuwe investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven betreffen:

Vernieuwing riolering Kievitspark	545.131
Aanschaf minicontainers	266.604
Overige investeringen	1.155
	812.890

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Deze bestaan uit:

Kapitaalinbreng GOM	65.000
Aandelen Alliander/ Netwerkbedrijf	67.090
Aandelen N.V. Bouwfonds Nederlandse Gemeenten	2.985
Deelname kapitaal B.N.G.	142.184
	277.259

In 2020 zijn hier geen wijzigingen in gekomen.

Leningen aan deelnemingen

De hybride lening aan de BNG bedraagt € 25.200.000

Leningen aan woningbouwcorporaties

Op deze leningen is in 2020 € 190.708 afgelost. De restanthoofdsom is € 3.619.041.

Overige langlopende geldleningen u/g

In 2020 is in totaal voor € 457.236 aan nieuwe startersleningen en voor € 155.153 aan duurzaamheidsleningen verstrekt via de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Eveneens is een bedrag van € 987.938, respectievelijk € 214.090 afgelost.
De overige aflossingen ad € 45.104 betreffen leningen aan diverse maatschappelijke instellingen en verenigingen.

Vlottende activa

Voorraden

De voorraden hebben betrekking op de bouwgronden in exploitatie. De waarde hiervan is per balansdatum € 2.507.970.

Onderstaand treft u de financiële ontwikkeling aan van de voorraad bouwgronden. Voor gedetailleerdere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2020	Vemeerde-ringen	Veminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2020	Verwacht verloop boekwaarde		
					Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Eindwaarde
Faciliterend:							
- Hooghkamer	-1.282.746	3.562.316	-3.922.911	-1.643.341	7.366.831	-4.619.484	1.104.006
- overig	0	278.358	-39.903	238.455	0	0	238.455
totaal	-1.282.746	3.840.674	-3.962.814	-1.404.886	7.366.831	-4.619.484	1.342.461
In exploitatie:							
- Hooghkamer	-869.231	77.523	0	-791.708	763.779	-37.653	-65.582
- Bloementuin	3.255.746	45.427	0	3.301.173	1.650.861	-4.953.908	-1.874
- Gemeentewerf	-1.495	0	0	-1.495			
totaal	2.385.020	122.950	0	2.507.970	2.414.640	-4.991.561	-67.456

De gemeentelijke grondexploitatie van Hooghkamer is, als gevolg van voorschriften van het BBV, per 1 januari 2016 gesplitst in een actief deel (gemeentelijke uitgifte) en een kostenverhaal deel (uitgifte door derden, faciliterend deel). De kosten uit de gemeentelijke grondexploitatie zijn grotendeels over de twee delen gesplitst naar rato van opbrengsten. De opbrengsten zijn verdeeld naar waarde van de uitgifte van de gemeente (actief deel) en van derden (kostenverhaal deel).
De boekwaarde van het actieve deel is opgenomen onder de voorraden (in exploitatie genomen bouwgronden).
De boekwaarde van het faciliterende deel is als overlopende passiva opgenomen.
De voorziening grondexploitatie bedraagt € 978.530. Deze is opgenomen aan de passivazijde onder de voorzieningen i.v.m. het negatieve saldo van het faciliterende deel (conform BBV).

Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan één jaar

Het debiteurensaldo betreffende openbare lichamen bedraagt per 31 december 2020 € 14.977.501.
Het debiteurensaldo betreffende de overige vorderingen per 31 december 2020 bedraagt in totaal € 1.172.729. Na aftrek van de voorziening voor dubieuze debiteuren van € 88.000 bedraagt dit saldo € 1.084.729.
De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Debiteuren openbare lichamen	
Diverse gemeenten	18.039
HLTsamen	30.034
Holland Rijnland	74.962
Ministeries	119.136
Provincie Zuid-Holland	974.563
Te ontvangen Belastingsamenwerking Noordwijk	3.715.237
Belastingdienst Fiscale btw	30.291
Belastingdienst Compensabele btw	9.700.902
GR KDB Servicepunt Werk	314.337
	14.977.501

Overige debiteuren	
Rente en aflossing	662.661
Huur accommodaties	45.814
Belastingen en leges	293.026
Overige	171.228
	1.172.729

Schatkistbankieren

In december 2013 is de regelgeving omtrent het schatkistbankieren ingegaan. In deze jaarrekening wordt verslag gedaan over de uitvoering van het schatkistbankieren conform artikel 52c van het BBV. Het bedrag dat gemiddeld over een kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden (drempelbedrag) bedraagt voor 2020 € 582.000,-. In onderstaande tabel is aangegeven welke bedragen gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist zijn gehouden.

Drempelbedrag schatkistbankieren	2020
Lasten begroting 2020	99.068.407
Maximaal toegestaan drempelbedrag (0,75%)	743.013
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 1e kwartaal	131.198
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 2e kwartaal	143.224
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 3e kwartaal	148.853
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 4e kwartaal	191.739

Per 31 december 2020 stond niets gestald bij de schatkist.

Overlopende activa

De naar 2021 overlopende activa ad € 2.525.425 betreffen enkele nog te ontvangen vergoedingen en subsidies en vooruitbetalingen, waarvoor ten tijde van de opstelling van de jaarrekening nog geen beschikking of factuur was ontvangen of verzonden.

Vermindering bijdrage HLTsamen bedrijfsplan 2017, aandeel Teylingen	359.675
Te ontvangen bijdrage inzameling verpakkingsmateriaal	285.697
Terug te ontvangen bijdrage ISD	1.625.329
Diverse vooruitbetaalde bedragen	168.728
Te ontvangen bijdragen Projecten Leidse Ommelanden	860.023
Vooruitbetalingen crediteuren overlopende activa	883.064
	4.182.516

Van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek doel

	Saldo 1 januari 2020	Toe-voegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31 december 2020
Overige Nederlandse overheidslichamen				
BDU Noordelijke Randweg	2.147.796		2.147.796	0
Bijdragen Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden	860.023	0	0	860.023
Totaal	3.007.819	0	2.147.796	860.023

Liquide middelen

Per 31 december 2020 bedroegen de banksaldi als volgt:

BNG NL04BNGH028.51.20.530 (hoofdrekening)	125.268
BNG NL73BNGH028.51.20.549 (gem. belastingen)	136.531
BNG NL51BNGH028.51.20.557 (Publieksservice)	93.304
Rabobank NL24RABO036.60.00.993	41.902
CACEIS NL07ISAE0000001237 v/h Kasbank	17.866
	414.871
Kassen Publieksservice	2.431

PASSIVA

Eigen vermogen

Omschrijving	Boekwaarde 1/1	Stortingen / toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijvingen	Boekwaarde 31/12
Algemene reserve	64.230.076	-105.791	2.138.323	0	61.985.962
Overige bestemmingsreserves	23.814.865	335.214	795.601	766.999	22.587.479
Resultaat boekjaar	-487.418	1.040.983	0	0	553.565
	87.557.523	1.270.406	2.933.924	766.999	85.127.006

Algemene reserves

Aan de algemene reserve is - € 106.000 toegevoegd en € 2,1 miljoen onttrokken.
In de onderstaande tabel worden de stortingen en onttrekkingen nader gespecificeerd ten opzichte van eerdere besluiten door de raad (begroting).

Stortingen in Algemene reserve:
In de tweede voortgangsrapportage 2019 is besloten om een aantal budgetten van 2019 over te hevelen naar 2020. Deze zijn in 2019 in de algemene reserve gestort en zijn vervolgens beschikbaar gesteld in 2020 ten laste van de algemene reserve. In het onderstaande overzicht is hier een overzicht van gegeven.

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**
Overheveling naar 2020: GVVP Teyilingen	-40.000	-18.502
Overheveling naar 2020: Omgevingsvisie en MER	-40.000	-
Overheveling naar 2020: Openstaande acties GVVP	-30.000	-
Overheveling naar 2020: Vervolgonderzoek spoorwegovergangen	-20.000	-11.260
Financiele steun maatschappelijke organisaties ivm corona crisis	-650.000	-39.244
Programma 1: Prettig wonen voor iedereen	**-780.000**	**-69.006**
Overheveling naar 2020: Maatwerkoplossingen	-80.000	-7.149
Overheveling naar 2020: overhevelen als projectbudget integrale toegang:	-42.000	
Overheveling naar 2020: IKC beleid	-35.000	-3.636
Overheveling naar 2020: Onderzoek overlast skeelerbaan Veerpolde	-26.000	-26.000
Overheveling naar 2020: beweegtuin/fitplein	-25.000	-
Programma 2: Energiek en a-sociaal Teylingen	**-208.000**	**-36.785**
Totaal	**-988.000**	**-105.791**

Onttrekkingen aan de algemene reserve:

Omschrijving	Begroot	Realisatie
Begroting 2019: Met prioriteit realiseren van huisvesting voor bijzondere doelgroepen op locaties in gemeentelijk eigendom.	70.000	15.611
Kadernota 2019: Dekking Beheer bruggen en tunnels	192.000	192.000
Ontwikkeling nieuwe Boekhorst (2020)	50.000	-
Actieplan fiets (2020)	20.000	20.000
Overheveling vanuit 2019: Huisvesting Spoedzoekers	50.000	-
Overheveling vanuit 2019: Implementatie Omgevingswet	80.000	76.311
Overheveling vanuit 2019: Omgevingsmanager bouwprojecten Teylingen	100.000	52.128
Overheveling vanuit 2019: Oplevering LIOR	20.000	7.378
Overheveling vanuit 2019: Verkeers- en parkeeronderzoek Teylingen 2020	45.000	5.982
Overheveling vanuit 2019: Verkeers- en parkeeronderzoek Teylingen 2020	25.000	45.537
Voorbereidingskrediet Nieuw Boekhorst BW5	495.000	186.260
Programma 1: Prettig wonen voor iedereen	**1.147.000**	**601.207**
Pilot zorg en veiligheid jeugd	13.000	13.000
Opvang statushouders	145.818	16.923
Realiseren van een bewegingsvriendelijke openbare ruimte	25.000	-
Praktijkondersteuner Jeugd	29.123	29.123
Pilots preventie en vroegsignalering	25.000	-
Overheveling vanuit 2019: Beschermd wonen	92.000	-
Overheveling vanuit 2019: Budget Armoedebeleid	56.800	5.600
Overheveling vanuit 2019: doorontwikkeling monitor sociaal domein	20.000	-
Overheveling vanuit 2019: koplopertraject clientenondersteuning	190.020	98.045
Overheveling vanuit 2019: opstellen nota vollksgezondheid	5.000	-
Overheveling vanuit 2019: praktijkondersteuner Jeugd	29.753	17.106
Overheveling vanuit 2019: project meedoen ISD	192.010	93.575
Projectkosten integrale toegang	61.065	63.190
Maatschappelijke Agenda	20.000	7.015
	904.589	**343.577**
Economische Agenda Duin en Bollenstreek	297.300	297.251
Ontwikkelen van een visie op verblijfsrecreatie	20.000	19.980
Ruine van Teylingen	40.000	26.045
Visie op de promotie van onze Warmond, Sassenheim en Voorhout.	10.000	-
Stimuleren en ondersteunen ondernemers bij innovatie, verduurzaming, veilig ondernemen en regeldruk.	20.000	20.000
Centrumontwikkeling	45.000	45.000
	432.300	**408.276**
Werkbudget duurzaamheid (incidenteel)	100.000	100.000
Programma 4: Duurzaam denken en doen	100.000	100.000
Invulling aan de een-loket-gedachte, voeren regie uit op onze communicat	54.000	54.000
Pilots waarin inwoners samen vooraf met de gemeente meedenken	40.000	40.000
Datagedreven sturen 2020	103.845	103.845
Algemene dekkingsmiddelen	**197.845**	**197.845**
Resulaat boekjaar 2019		**487.418**
	2.781.734	**2.138.323**

Bestemmingsreserves

Overige bestemmingsreserves	Boekwaarde 1/1	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijvingen	Boekwaarde 31/12
Reserve bodemsanering	413.350	-	-	-	413.350
Reserve sociale woningbouw	742.169	-	-	-	742.169
Reserve startersleningen (nog te storten)	315.267	-	63.831	-	251.435
Reserve startersleningen (SVn)	5.276.604	63.831	-	-	5.340.436
Reserve duurzaamheidsleningen (nog te storten)	1.288	-	-136	-	1.424
Reserve duurzaamheidsleningen (SVn)	996.960	-136	-	-	996.824
Reserve grondexploitatie	12.588	-	-	-	12.588
Reserve investeringsstrategie Holland Rijnland	2.030.471	-	731.905	-	1.298.566
Reserve kunst in de buitenruimte	90.000	-	-	-	90.000
Reserve IZA-gelden	48.355	-	-	-	48.355
Reserve openbare verlichting	1.020.449	-	-	-	1.020.449
Bestemmingsreserve saldo Ondernemersfonds	-	271.518	-	-	271.518
Dekkingsreserve nieuwbouw gemeentehuis Sass	1.777.213	-	-	147.733	1.629.480
Dekkingsreserve park Rusthoff	769.519	-	-	59.081	710.438
Dekkingsreserve sportcomplex Rode Molenpolde	2.804.757	-	-	175.008	2.629.749
Dekkingsreserve Sportcomplex Vijfmeiweg	389.363	-	-	20.464	368.898
Dekkingsreserve sportcomplex Wasbeek, korfbal	837.904	-	-	44.039	793.864
Dekkingsres. sport- en recreatiecomplex Wasbee	318.937	-	-	26.176	292.760
Dekkingsreserve sporthal Voorhout	210.907	-	-	8.780	202.127
Dekkingsreserve sporthal De Korf	1.508.799	-	-	88.923	1.419.876
Dekkingsreserve jongerencentrum Voorhout	901.899	-	-	34.923	866.976
Dekkingsreserve jongerencentrum Sassenheim	521.736	-	-	26.056	495.680
Dekkingsreserve sociaal cultureel centrum 't Ond	2.009.945	-	-	100.389	1.909.556
Dekkingsreserve Scojesa	121.499	-	-	5.786	115.713
Dekkingsreserve Tjarda	122.662	-	-	6.133	116.529
Dekkingsreserve brandweergarage Warmond	572.225	-	-	23.508	548.718
	23.814.865	335.214	795.601	766.999	22.587.479

Reserve Bodemsanering
Deze reserve is bestemd voor de dekking van het gemeentelijke aandeel in de kosten van bodemsaneringen. Het saldo bedraagt ultimo 2020 € 413.350.
Voor de sanering van het terrein aan de Industriekade 14-18 in Sassenheim heeft de provincie Zuid-Holland een bedrag beschikbaar gesteld van € 4.000.000. Van deze kosten moet door de gemeente Teylingen 7,5% = € 300.000 betaald worden. In 2010 is een bedrag van €148.629 uit de reserve gehaald voor dit doel. In 2005 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen drie partijen (gemeente, provincie en drie bedrijven) waarbij is afgesproken dat een eventuele budgetoverschrijding van niet meer dan € 800.000 gelijkelijk wordt opgevangen. In het slechts denkbare geval betekent dit voor Teylingen € 266.667. Daarnaast worden nog bodemsaneringen verwacht, bijvoorbeeld op de locatie Wasbeek.

Reserve sociale woningbouw
In de 1e voortgangsrapportage 2016 is besloten om een reserve Sociale Woningbouw te vormen.
De reserve wordt gevoed met inkomsten sociale woningbouw uit de anterieure overeenkomsten die tussen gemeenten en projectontwikkelaars en andere grondeigenaren worden gesloten. Deze gelden worden ingezet om elders in de gemeente sociale woningbouw te realiseren. Over de reserve wordt beschikt na toestemming van de raad.

Reserve Startersleningen (nog te storten)
Deze reserve betreft het saldo dat nog niet is gestort in het Stimuleringsfonds Volkshuisvestingvoor startersleningen. De raad heeft besloten om dit kapitaal vrij te maken voor dit doel. In 2020 is een gedeelte hiervan onttrokken (€ 63.831) en gestort in de reserve startersleningen in het bezit van het SVn.

Reserve Startersleningen (SVn)
De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten beheert het Gemeentelijk revolving fund voor startersleningen. Vanuit deze stichting worden startersleningen verstrekt met een maximum van € 50.000 aan de inwoners van Teylingen. Elke starterslening wordt afgelost, zodat de gemeente uit de terug te ontvangen aflossing en rente weer nieuwe startersleningen kan verstrekken.
In 2020 zijn de rente en beheersvergoeding van per saldo € 63.831 in het fonds gestort.

Het saldo van het fonds bedraagt ultimo 2019 € 5.340.436.

Reserve Duurzaamheidsleningen (nog te storten)
In de reserve duurzaamheidsleningen (nog te storten) worden de bedragen gestort waartoe de raad heeft besloten om vrij te maken voor duurzaamheidsleningen bij de SVn.
In 2020 heeft de raad besloten om extra geld beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen. Deze onttrekking zal plaats vinden in 2021 tegelijkertijd met de storting in het SVn.

Reserve Duurzaamheidsleningen (SVn)
Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten beheert het gemeentelijk revolving fund voor duurzaamheidsleningen. In 2020 is aan de reserve onttrokken de rente en beheerkosten - € 136. Het saldo van het fonds bedraagt ultimo 2019 € 996.824

Reserve grondexploitatie
Deze reserve wordt gevoed uit de winsten op grondexploitaties en is bedoeld om verliezen uit andere complexen op te vangen. Het saldo ultimo 2020 is € 12.558.

Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland
Deze reserve is gevormd om aan de financiële verplichting van de investeringsstrategie Holland Rijnland te voldoen. Jaarlijks wordt € 731.905 betaald. De verplichting vanaf 2021 t/m 2024 bedraagt € 2.927.620. De reserve moet worden gevoed door opbrengsten uit incidentele verkopen van gemeentelijke eigendommen en grondexploitaties. De stand van de reserve ultimo 2020 bedraagt € 1.298.566.
In combinatie met deze reserve en de toekomstige gemeentelijke verkopen (zie paragraaf Grondbeleid) is dit toereikend.

Reserve kunst in de huitenruimte
Op 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad het raadsvoorstel 'kunst in de buitenruimte' aangenomen. Besloten is met ingang van 2017 jaarlijks € 30.000,- te reserveren voor de aankoop van kunst. Op het moment dat een kunstwerk wordt aangeschaft (richtbedrag € 80.000,-) wordt dit ten laste van deze reserve gebracht. Het saldo van de reserve ultimo 2020 bedraagt € 90.000,-.
Reserve IZA gelden
Als gevolg van de liquidatie van de voormalige gemeenschappelijke regeling IZA (ziektekostenverzekering) heeft de gemeente Teylingen € 300.000 ontvangen. Met dit bedrag is de reserve IZA gevormd. In overleg met vertegenwoordigers van het personeel is besloten het bedrag gedurende zes jaar te besteden aan gezondheidsbeleid om daarmee duurzame inzetbaarheid van medewerkers te bewerkstelligen. In 2020 zijn hier in HLT verband geen uitgaven aan gedaan.

Reserve Openbare verlichting
Deze reserve is gevormd voor het vervangen van de openbare verlichting door ledverlichting. Het saldo ultimo 2020 is € 1.020.449.

Reserve saldo Ondernemersfonds
Van het Ondernemersfonds is een bedrag van € 271.518 terugontvangen waarvan per 31 december 2020 nog niet duidelijk was wanneer dit wordt ingezet. De raad heeft in de 2de voortgangsrapportage 2020 een reserve ingesteld en het saldo van het ondernemingsfonds hierin gestort. Op deze manier is de bijdrage geoormerkt en besluit uw raad wanneer dit bedrag kan worden onttrokken.

Dekkingsreserves
De standen van de diverse dekkingsreserves zijn gekoppeld aan de boekwaarde van de investeringen die in het verleden zijn gedaan. De verminderingen zijn gekoppeld aan de afschrijvingen van het materieel vast actief.

Nog te bestemmen resultaat 2020

Het nog te bestemmen resultaat na reservemutaties bedraagt over 2020 positief € 553.565.
Hieronder een overzicht van de vorige saldi:
2019: € 487.418 (neg.)
2018: € 1.851.657
2017: € 1.409.849
2016: € 1.590.876
2015: € 573.693

Voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde 1/1	Stortingen / toevoegingen	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31/12
Egalisatievoorzieningen					
Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen (totaal)	2.079.424	363.124	147.629	0	2.294.919
Voorziening groot onderhoud wegen	959.495	604.800	1.197.721	0	366.574
Voorziening groot onderhoud waterwegen	96.893	75.000	31.419	0	140.474
Voorziening Onderhoud tunnels/viaducten/bruggen	775.000	220.000	705.092	0	289.908
Totaal egalisatievoorzieningen	3.910.812	1.262.924	2.081.861	0	3.091.875
Van derden verkregen midd. die specifiek besteed..					
Voorziening egalisatie afval	2.175.331	0	0	673.895	1.501.436
Voorziening vervangingsinvesteringen riolering	2.820.495	976.547	2.395	0	3.794.647
Voorziening parkeerfonds	30.000	0	0	0	30.000
Totaal van derden verkregen midd. spec. bested..	5.025.826	976.547	2.395	673.895	5.326.083
Voorzieningen voor verplicht., verliezen, risico`s					
Voorziening pensioenfonds (ex-)wethouders	2.989.351	247.313	108.910	0	3.127.754
Totaal voorzieningen verplicht., verliezen, risico`s	2.989.351	247.313	108.910	0	3.127.754
Voorzieningen grondexplotatie					
Voorziening grondexploitatie	1.018.433	-39.903	0	0	978.530
Totaal voorziening grondexploitatie	1.018.433	-39.903	0	0	978.530
Totaal voorzieningen	12.944.422	2.446.881	2.193.166	673.895	12.524.242

Egalisatievoorzieningen

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen
Op basis van een meerjarenonderhoudsplanning wordt jaarlijks een gemiddeld bedrag in deze voorziening gestopt en wordt er onderhoud gepleegd. Wij gaan uit van de norm 'efficiënt doelmatige instandhouding'. Voor gebouwen die op de nominatie staan te worden afgestoten, wordt uitgegaan van de norm 'functionele instandhouding'. Ten laste van de exploitatie is in 2020 € 336.124 gestort en is er voor een bedrag van € 139.681 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Het saldo van deze voorziening bedraagt per ultimo 2020 € 2.312.945.

Voorziening groot onderhoud wegen
In de raad van 23 februari 2017 is het wegenbeheerplan 2017-2021 vastgesteld. Conform dit beheerplan is de voorziening de komende jaren toereikend. De jaarlijkse storting is bepaald op € 600.000. Het saldo van deze voorziening bedraagt per ultimo 2020 € 366.574.

Voorziening groot onderhoud waterwegen
Er worden jaarlijks baggerwerkzaamheden uitgevoerd om de afwatering van het stedelijk- en landelijk gebied te borgen. In december 2014 is door de raad het baggerbeheerplan voor de periode 2015-2024 vastgesteld. Jaarlijks wordt deze voorziening gevoed met een bedrag uit de exploitatie van € 75.000. Het saldo bedraagt ultimo 2020 € 140.474.

Voorziening onderhoud tunnels/viaducten/bruggen
Op 6 juni 2019 heeft de raad besloten om een voorziening civiele kunstwerken (tunnels/viaducten/bruggen) in te stellen op basis van het beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023. Jaarlijks wordt in de voorziening € 220.000 gestort. Het saldo bedraagt ultimo 2020 € 289.908.

Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

Voorziening egalisatie afval
De gemeente heeft een inzamelplicht bij elk perceel waar huishoudelijke afvalstoffen worden geproduceerd. De burger betaalt hiervoor een afvalstoffenheffing. Het geheel van de uitgaven en inkomsten vormt samen met de egalisatievoorziening afval een gesloten systeem, waarvoor een maximale kostendekking van 100% geldt.
In 2020 waren de uitgaven en hoger dan opbrengsten. Het verschil van € 673.895 is ten laste van de egalisatievoorziening onttrokken. De hoogte van de voorziening betreft ultimo 2020 € 1.501.436. Dit zal worden meegenomen in de plannen rondom afvalscheiding voor de komende jaren.

Voorziening vervangingsinvesteringen Riolering
Toevoeging vindt ten laste van de exploitatie plaats op basis van een meerjarenonderhoudsplanning (GRP). In de raad van 29 april 2013 is een nieuw plan vastgesteld voor de periode 2013-2017. De storting is bepaald op € 976.547. Het saldo van de voorziening bedraagt ultimo 2020 € 3.794.647. Conform het geactualiseerde beheerplan is de voorziening de komende jaren toereikend.

Voorziening Parkeerfonds
In het parkeerfonds worden de bijdragen van ondernemers, die verplicht zijn bij uitbreiding van hun onderneming een financiële bijdrage in te leveren aan parkeerfaciliteiten. De gemeente is verplicht voor de nieuw aan te leggen parkeerplaatsen zorg te dragen.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioenfonds ex-wethouders
Deze voorziening is ingesteld om de lasten van gepensioneerde wethouders te kunnen betalen. Toevoeging vindt plaats aan de hand van het salaris zolang de wethouders nog in dienst zijn. De toevoeging aan de voorziening wordt berekend op basis van het op de pensioendatum noodzakelijke doelvermogen. Onttrekking vindt plaats als de ex-wethouders recht op de uitkering krijgen of als deze hun premie naar een pensioenfonds willen overhevelen.
In 2020 heeft er een extra storting (€ 247.313) in de voorziening plaats gevonden doordat de rekenrente van de pensioenen is verlaagd. Dit betekent dat de inleg (doelvermogen) moet worden verhoogd om de uitkering in de toekomst te kunnen waarborgen. De aanwending over 2020 bedraagt € 108.910. Het saldo van deze voorziening bedraagt ultimo 2019 € 3.127.754.

Voorziening grondexploitatie

De voorziening grondexploitatie bedraagt € 978.530. Deze is opgenomen aan de passivazijde onder de voorzieningen i.v.m. het negatieve saldo van het faciliterende deel van de grondexploitatie (cfm. BBV).

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Deze schulden bestaan uit langlopende leningen van banken. De reguliere aflossingen bedragen € 1.390.757. Het totaal van de restantschulden van de opgenomen leningen bedraagt per 31 december 2020 € 24.219.694.

Leningnr. extern	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag van de geld-lening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen geldleningen	Bedrag van de rente of het rente-bestanddeel	Bedrag van de aflossing of het aflos-singsbestand-deel	Restantbedrag van de geld-lening aan het einde van het dienstjaar
1	2	5	6	7	8	9	10	11
Geldleningen								
BNG 5086	907.560,43	2024	5,000%	181.512,04		8.468,90	36.302,42	145.209,62
BNG 6153	907.560,43	2024	5,050%	181.512,04		9.010,66	36.302,42	145.209,62
BNG 6690	1.361.340,65	2025	5,100%	326.721,68		14.334,58	54.453,63	272.268,05
BNG 6526	453.780,22	2025	5,150%	108.907,23		5.060,66	18.151,21	90.756,02
BNG 5968	453.780,22	2025	5,190%	108.907,23		5.337,41	18.151,21	90.756,02
BNG 5272	1.815.120,86	2026	5,280%	508.233,92		23.620,88	72.604,83	435.629,09
BNG 92840	4.537.802,16	2026	5,660%	1.270.584,54		65.497,61	181.512,09	1.089.072,45
BNG 96469	4.500.000,00	2028	4,655%	1.620.000,00		67.468,17	180.000,00	1.440.000,00
NWB 10023635	2.000.000,00	2030	3,779%	880.000,00		30.546,74	80.000,00	800.000,00
BNG 94027	3.176.461,51	2031	3,160%	1.270.584,61		40.113,81	105.882,05	1.164.702,56
BNG 94768	612.603,25	2028	5,470%	220.537,17		10.726,68	24.504,13	196.033,04
NWB 10012317 ann	1.643.737,15	2033	3,230%	966.990,38		29.586,95	55.718,00	911.272,38
NWB 10012260 ann	1.343.629,61	2032	3,220%	750.315,95		24.030,58	47.388,03	702.927,92
NWB 10012261 ann	851.631,11	2032	3,220%	461.220,13		14.771,63	29.129,47	432.090,66
NWB 10011845	801.497,93	2032	3,280%	801.497,00		26.289,10	0,00	801.497,00
NWB 10011677 ann	1.315.091,37	2031	3,810%	752.927,14		28.046,70	50.657,56	702.269,58
BNG 102509	5.000.000,00	2032	4,333%	2.600.000,00		104.419,36	200.000,00	2.400.000,00
NWB 10024982	5.000.000,00	2032	4,420%	2.600.000,00		108.501,92	200.000,00	2.400.000,00
NWB 10029694	10.000.000,00	2021	0,190%	10.000.000,00		19.000,00	0,00	10.000.000,00
Totaal langlopende leningen				25.610.451,06	0,00	634.832,33	1.390.757,05	24.219.694,01

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De netto vlottende schulden worden onderscheiden in kasgeldleningen en overige schulden. De kasgeldleningen per 31 december 2020 bedragen € 8.000.000. De 'overige schulden' bedragen per 31 december 2020 € 2.391.301 (eind 2019 € 4.064.364). De overige schulden bestaan uit de volgende kostensoorten:

Crediteuren

Personeelskosten	114.949
Kosten ingehuurd personeel	90.710
Bijdragen HLTsamen	18.023
Bijdrage Holland Jeugdzorg (TWO)	115.492
Te betalen subsidies	63.445
Kosten afvalverwerking	119.392
Kortlopende waarborgsommen	6.755
Diverse goederen en diensten	1.978.027
	2.506.793

Overlopende passiva

De overlopende passiva bedragen in totaal € 12.056.070 en betreffen:

Diverse nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	1.585.224
Nog te betalen bijdrage HLTsamen	3.297.374
Nog te betalen rente leningen OG	435.524
Nog te betalen Omgevingsdienst 2020	143.953
Vooruitontvangen rijksbijdrage toeslagenproblematiek	9.011
Vooruitontvangen bijdragen provincie ZuidHolland	2.176.524
Terug te betalen specifieke uitkering Sport	109.080
Vooruit ontvangen rijksbijdrage TOZO	2.988.446
Vooruit ontvangen rijksbijdrage noodsteun culturele sector	50.000
Nog te betalen Faciliterend grondbeleid	1.404.886
	12.200.023

OVERLOPENDE PASSIVA ARTIKEL 49b BBV				
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**Saldo 1-1-2020**	**Toevoeging 2020**	**Besteding 2020**	**Saldo 31-12-2020**
Noordelijke Randweg 2013	370.367		370367	0
Stichting Afvalfonds Zwerfafval	121.309			121.309
Groen/Recreatie Leidse Ommelanden 2014-2020	569.390			569.390
Planstudiefase HOV Teylingen	574.233			574.233
2018-2020 Uitbet. Invest.fds. Maatschap. Zorg	60.000	283.516	60.000	283.516
2019 Min. VWS SPUK Stim. sport Verl. Kenm. 632990	8.636		8.636	0
Ontv. voorschot Plan vn Aanpak Ruine van Teylingen Prov. 2018	9.000			9.000
SPUK bijdrage project Teydelijk 2020-2022		257.389		257.389
Rijksbijdrage RRE		210.742		210.742
Circulaire Ambachtscentra/Min I en W		50.000		50.000
Stimulering Verkeersmaatregeling 2020-2021		100.946		100.946
Totaal	**1.712.934**	**902.593**	**439.003**	**2.176.524**

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Omschrijving	Aard dienstverlening	Jaarlijkse contract-waarde	Totaal resterende verplichting	Looptijd contract t/m
Holland Rijnland	Regionaal investeringsfonds	€ 732.000	€ 2.196.000	2024

Bijdrage Investeringsfonds Holland Rijnland

Wegens een overeenkomst met het Investeringsfonds Holland Rijnland is de gemeente tot het jaar 2024 een jaarlijkse bijdrage verschuldigd van € 732.000.

Latere vrijval hybride lening aan de BNG

In 2021 zal, in tegenstelling tot eerdere verwachtingen, geen vrijval van de hybride lening aan de BNG plaatsvinden. De BNG heeft het recht dit uit te stellen en heeft dit onlangs voorlopig uitgesteld tot mei 2022. Omdat er een fors voordelig verschil bestaat tussen de rente van nieuw op te nemen leningen en de uitstaande hybride lening levert dit tot mei 2022 een voordeel op van ruim € 600.000.

Waarborgen en garanties

Buiten de balanstelling is het bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke personen en rechtspersonen opgenomen. Het totaalbedrag aan verstrekte waarborgen bedraagt € 137.995.000.
In 2020 zijn ten laste van de gemeente geen betalingen gedaan uit hoofde van de garantstellingen.

Overzicht gewaarborgde geldleningen 2020 (x 1.000)

	Oorspronke-lijk bedrag van de geldlening	Restant-bedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar gewaarborgde geldleningen	Restant-bedrag van de geldleningen aan het eind van het dienstjaar
Directe borgstellingen (100%)	9.151	9.151	145	9.131
Deelname Waarborgfonds Soc. Woningbouw (100%)	128.844	128.844	0	111.351
Totaal	137.995	137.995	145	120.482

Onzekerheid die voortvloeit uit (mogelijk onjuiste) toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp

In deze jaarrekening zijn de werkelijke lasten met betrekking tot de jeugdhulp (uit hoofde van Jeugdwet) opgenomen. Dit betreft grotendeels zorgkosten die door zorgaanbieders bij de gemeente in rekening zijn

gebracht (via de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland). Volgens de Jeugdwet dient voor iedere jeugdige die zorg nodig heeft er één individuele gemeente verantwoordelijk te zijn voor het leveren van deze zorg. Om te bepalen welke gemeente dit is, is het zogeheten woonplaatsbeginsel van toepassing.
In verband hiermee bestaat er in de jaarrekening 2020 een onzekerheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van verantwoorde gedeclareerde zorgkosten van zorgaanbieders. De jeugdzorginstellingen hebben tot vijf jaar na afronding van de behandeling het recht om declaraties in te dienen. De financiële omvang hiervan is naar verwachting beperkt.
Bovenstaande impliceert twee onzekerheden voor de jaarrekening 2020.
Enerzijds kan het zo zijn dat in de werkelijke lasten nu lasten zijn inbegrepen voor jeugdigen die in onze gemeente verblijven, maar waarvoor de gezagsdrager eigenlijk woonachtig is in een andere gemeente. In dat geval had eigenlijk nog een vordering op een andere gemeente in de jaarrekening 2020 moeten zijn verantwoord.
Anderzijds kan het zo zijn dat zorgaanbieders aan andere gemeenten kosten in rekening hebben gebracht voor jeugdigen die in die gemeente verblijven, maar waarvan de gezagsdrager woonachtig is in onze gemeente. In dat geval is het mogelijk dat deze gemeente(n) nog een factuur aan onze gemeente zullen versturen.

3.5 Toelichting op de programma's

In de financiële toelichting per programma worden afwijkingen tussen de begroting 2020 en de rekening 2020 toegelicht. Conform het BBV, artikel 21, treft u een overzicht met de belangrijkste verschillen aan.

1. Prettig wonen voor iedereen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	-2.233	-1.861	372
Openbare ruimte			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.576	-2.618	-42
Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	-2.705	-2.617	88
Openbare orde en veiligheid	-1.030	-861	169
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	-3.305	-3.183	122
Parkeren	-140	-129	11
Recreatieve havens	-412	-436	-24
Wonen			
Wonen en bouwen	-2.313	-2.083	230
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-17.975	-4.009	13.966
Totaal lasten	**-32.689**	**-17.797**	**14.892**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	0	878	878
Openbare ruimte			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	131	53	-78
Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	241	225	-16
Openbare orde en veiligheid	-27	19	46
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	116	204	88
Parkeren	18	9	-9
Recreatieve havens	96	99	3

Wonen

Wonen en bouwen	1.044	1490	446
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	20.746	4009	-16.737
Totaal baten	**22.365**	**6.986**	**-15.379**
Saldo voor resultaatbestemming	**-10.323**	**-10.811**	**-488**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	-2.099	5	2.104
Onttrekkingen reserves	2.026	1.479	-547
Totaal reserves	**-74**	**1.485**	**1.559**
Saldo na resultaatbestemming	**-10.398**	**-9.326**	**1.072**

Analyse verschillen begroting 2020 na wijzigingen en jaarrekening 2020

Thema/ Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Gebiedsontwikkeling	
Ruimtelijke ordening	
- HLT schrijft rekent in overeenstemming met het BBV (interne en externe) uren toe aan projecten. Dit levert een voordeel op voor de exploitatie. Bij de begroting en bij de voortgangsrapportages was de omvang ervan nog niet bekend. Vanaf 2021 monitoren we dit via tijdschrijven. De rechtmatigheid voor de afwijkingen volgt uit de verplichting in het BBV om directe uren toe te schrijven aan investeringen en projecten, voor de overhead geldt de kan-bepaling.	€ 324
- Lager uitgaven op het voorbereidingskrediet Nieuwe Boekhorst. Deze lagere uitgaven zijn financieel neutraal want zijn gedekt door de algemene reserve.	€ 345
- De kosten voor anterieure overeenkomsten, bijvoorbeeld ook de toerekening van uren, verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. Zie verder de toelichting op dit taakveld bij de baten. Voor de rechtmatigheid geldt de bepaling uit het BBV om lasten en baten via de exploitatie te laten verlopen.	€ -315
- De bijdrage aan HLT komt voor dit taakveld hoger uit door de inzet op projecten. Dit wordt gecompenseerd door het toerekenen van uren aan projecten. Op deze wijze heeft de omvang van projecten minder invloed op de exploitatie. Zie ook het voordeel op inhuur.	€ -149
- De kosten van bestemmingsplannen (bv. planschades) komen lager uit dan geraamd. Vanaf de begroting 2021 is reeds rekening gehouden met de lagere uitgaven.	€ 77
- Het budget voor de omgevingsvisie is niet besteed in 2020 door andere werkzaamheden (corona e.d.). Het Projectplan voor de Omgevingsvisie Teylingen is nu klaar om te worden vastgesteld en de aanbesteding vindt 1e kwartaal 2021 plaats. Hierover zijn we in overleg met Stichting Rijk die dat gaat begeleiden. Het budget zal in 2021 daadwerkelijk aangewend gaan worden. Wij stellen voor om het budget over te hevelen naar 2021.	€ 95
Overige	€ -5
Subtotaal	**€ 372**
Totaal thema	**€ 372**
Thema Openbare ruimte	
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	
- Honderden gemeentelijke gronden/groenstroken zijn in gebruik bij derden, zonder dat hierover contractuele afspraken zijn gemaakt met de gemeente. Om deze situatie te corrigeren en het grondgebruik rechtmatig vast te leggen is een extern bureau ingehuurd (project oneigenlijk gebruik). De kosten worden gedekt door verkoopopbrengsten van de gronden, zie ook de baten (programma 5).	€ -82
- Door vertraging van de aanbesteding zijn er minder kosten gemaakt dan begroot in 2020. De bedoeling was dit bestek eind 2020 aan te besteden, maar er is uitloop vanwege de goede juridische tekst ten aanzien van het verwerken van baggeren in een depot.	€ 66
- Overige	€ -26
Subtotaal	**€ -42**
Totaal thema	**€ -42**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Veiligheid	
Crisisbeheersing en brandweer	
- Lagere kosten door minder aanleg nieuwe brandkranen.	€ 42
- Minder kosten door lagere prijs voor onderhoud brandkranen.	€ 5
- Onderzoek explosieven wordt opgepakt samen met andere gemeenten, maar dit heeft als gevolg van Corona vertraging opgelopen. Dit wordt volgend jaar binnen begroting opgepakt en is een incidenteel voordeel.	€ 25
- Overige	€ 16
Subtotaal	**€ 88**
Openbare orde en veiligheid	
- Warm toezicht op station Sassenheim is dit jaar nog niet van start gegaan, dit wordt in 2021 opgepakt na afronding van de bouwwerkzaamheden. Dit is een incidenteel voordeel.	€ 110
- Overige	€ 59
Subtotaal	**€ 169**
Totaal thema	**€ 257**
Thema Mobiliteit	
Verkeer en vervoer	
- De kosten voor het opstellen van een nieuw parkeerbeleid, het mobiliteitsplan en onderzoek/ontwerp spoorwegovergangen lopen door in 2021. Verkeerstellingen zijn de basis voor het mobiliteitsplan en door corona zouden die niet representatief zijn. Wij stellen voor om € 60.000 over te hevelen naar 2021. De start van het parkeerbeleid en het onderzoek/ontwerp spoorwegovergangen voorzien wij in 2021, het mobiliteitsplan loopt al.	€ 80
- Een aantal (deel)projecten van de aanleg van wegen en bruggen waren nog niet definitief opgeleverd per 31/12/2019. Derhalve zijn de afschrijvingen nog niet aangevangen in 2020. Een voorbeeld hiervan is de Noordelijke randweg.	€ 108
- Conform voorgaande jaren zijn de kosten voor elektriciteit van de openbare verlichting hoger dan was begroot. Dit wordt mede veroorzaakt door de aanleg van de nieuwe wijk Hooghkamer. Bij de kadernota 2022 zal hier opnieuw mee genomen orden in de beoordeling.	€ -71
- De kosten voor straatreiniging zijn € 81.000 hoger dan is begroot. Dit wordt veroorzaakt door extra ledigingen in recreatiegebieden en de centra. I/3 deel van deze extra uitgaven worden meegenomen in de afrekening van het afval middels de egalisatievoorziening.	€ -81
Ontvangen vergoeding schade Openbare verlichting. De ontvangst van de vergoeding vond plaats in april 2021, maar had betrekking op het 4e kwartaal van 2020.	€ 32
- Overige	€ 54
Subtotaal	**€ 122**
Parkeren	
- Overige	€ 11

Thema/ Taakveld	Bedrag
Lasten	
Subtotaal	**€ 11**
Recreatieve havens	
- Uitvoering van maai en slootwerk. Het budget is onvoldoende om huidige kosten te dekken. Bij de 1e Voortgangsrapportage is reeds € 40.000 bijgeraamd. Verschil zit in indexatie loonkosten, uitbreiding van areaal, aanpassing maaibeheer en riet op Koudenhoorn. Er zijn strengere uitvoeringseisen en controles van het hoogheemraadschap waardoor meer watergangen extra gemaaid of gesloot moesten worden. Ook aanpassing van maaibeheer om meer biodiversiteit te verkrijgen.	€ -24
Subtotaal	**€ -24**
Totaal thema	**€ 109**
Thema Wonen	
Wonen en bouwen	
- Het project Teydelijk is vertraagd doordat de projectontwikkelaar Camelot zich uit het project heeft teruggetrokken. In 2021 wordt het project voortgezet. Wij stellen voor om € 103.000 over te hevelen naar 2021.	€ 104
- De bijdrage aan HLT voor dit taakveld komt lager uit.	€ 102
- Overige	€ 24
Subtotaal	**€ 230**
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	
- De kosten voor de ontwikkelingsgebieden verlopen in overeenstemming met het BBV via de exploitatie. De paragraaf Grondbeleid gaat in op de ontwikkeling en de financiële aspecten daarvan. De saldi van baten en lasten gaan normaliter naar de Balans. Tussen de baten en lasten op dit taakveld zit echter een voordelig verschil van € 2,8 miljoen. Zie daarvoor de afwijking bij toevoegingen reserves voor het project Langeveld. De baten en lasten passen binnen de door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen en zijn om die reden rechtmatig.	€ 13.966
- Overige	
Subtotaal	**€ 13.966**
Totaal thema	**€ 14.196**
Totaal lasten	**€ 14.892**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Baten	
Thema Gebiedsontwikkeling	
Ruimtelijke ordening	
- De opbrengsten voor anterieure overeenkomsten verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. Er zit nu echter een verschil tussen de baten en lasten. Dat betreft een voorbereidingskrediet Nieuw Boekhorst dat op ramingsbasis niet wordt overgeboekt naar de balans (€ 545.000). Zie overigens ook onttrekkingen uit reserves. Voor de rechtmatigheid geldt de bepaling uit het BBV om lasten en baten via de exploitatie te laten verlopen.	€ 514
- Voor algemene kosten voor anterieure overeenkomsten is een budget gereserveerd dat niet ten volle is benut.	€ 364
- Overige	
Subtotaal	**€ 878**
Totaal thema	**€ 878**
Thema Openbare ruimte	
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	
- Het beleid is om geen grond te verkopen zodat groen behouden kan blijven. In de komende P&C producten wordt de begroting hierop aangepast.	€ -48
- In verband met minder recreatiemogelijkheden als gevolg van Corona zijn de opbrengsten van havengelden lager dan begroot. Dit is een incidenteel nadeel.	€ -29
- Overige	€ -1
Subtotaal	**€ -78**
Totaal thema	**€ -78**
Thema Veiligheid	
Crisisbeheersing en brandweer	
- Overige	€ -16
Subtotaal	**€ -16**
Openbare orde en veiligheid	
- Onjuiste boeking in de begroting. De APV inkomsten liggen in lijn met voorgaand jaar.	€ 45
- Overige	€ 1
Subtotaal	**€ 46**
Totaal thema	**€ 30**
Thema Mobiliteit	
Verkeer en vervoer	
- Dit betreft een incidenteel voordeel door het plaatsen van abri's en andersoortig straatmeubilair uit 2016 en 2017. Dit is een incidenteel voordeel.	€ 56
- Hogere inkomsten leges wegen door aanleg glasvezel. Dit betreft een incidenteel voordeel.	€ 35
- Overige	€ -3
Subtotaal	**€ 88**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Baten	
Parkeren	
- Overige	€ -9
Subtotaal	**€ -9**
Recreatieve havens	
- Overige	€ 3
Subtotaal	**€ 3**
Totaal thema	**€ 82**
Thema Wonen	
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	
- De opbrengsten voor de ontwikkelingsgebieden verlopen in overeenstemming met het BBV via de exploitatie. De paragraaf Grondbeleid gaat in op de ontwikkeling en de financiële aspecten daarvan. De saldi van baten en lasten gaan naar de Balans. De baten en lasten passen binnen de door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen en	€ -13.921
- Voor het project Langeveld was een inkomstenpost verwacht van € 2,8 mio. Het project Langeveld is nog niet gestart. De storting van deze winst naar de reserve RIF heeft ook nog niet plaats gevonden.	€ -2.816
Subtotaal	**€ -16.737**
Wonen en bouwen	
- De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen komen hoger uit. Het is heel lastig om met een project als Hooghkamer vooraf een juiste inschatting te maken van het aantal aanvragen. Hoewel we zo goed mogelijk proberen aan te sluiten bij de woningbouwprognoses zegt dat nog niets over het moment dat een projectontwikkelaar zijn aanvraag in zal dienen. Waar we in de kredietcrisis te maken hadden met "gedoseerde" aanvragen hebben we nu te maken met een florerende huizenmarkt en hebben we een flink aantal aanvragen ontvangen voor grotere aantallen woningen en appartementen. Dit in combinatie met een stijging van 30% in het aantal vergunning aanvragen maakt dat we in 2020 meer leges opgehaald hebben dan we vooraf in hebben kunnen schatten.	€ 439
- Overige	€ 7
Subtotaal	**€ 446**
Totaal thema	**€ -16.291**
Totaal baten	**€ -15.379**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Reserves	
Toevoegingen reserves	
- Het project Langeveld stond geraamd om toe te voegen aan het RIF. Het project Langeveld is nog niet gestort en derhalve nog niet toegevoegd aan deze reserve.	€ 2.816
- Voor de reserve stimuleringsfonds heeft een toevoeging aan de reserve plaats gevonden. Dit betreft rente en overige kosten.	€ -64
- Er is een reserve voor openbare verlichting die momenteel niet ingebruik is. Bij de kadernota en begroting 2022 zal een afweging worden gemaakt wat te doen met deze reserve. Derhalve heeft er geen mutatie plaats gevonden.	€ 63
- Vanuit 2019 was voor het Mobiliteitsplan een bedrag overgeheveld van € 70.000. De realisatie is afgerond € 19.000. De start is in 2020 gemaakt, maar een minder groot deel van de opdracht is gerealiseerd mede als gevolg van de ontwikkelingen binnen het werkveld en de corona-crisis. De afronding staat voor 2021 op de rol.	€ -51
- Vanuit 2019 was voor de omgevingsvisie en MER een bedrag van € 40.000 overgeheveld.	€ -40
- Vanuit 2019 was voor het onderzoek/ontwerp spoorwegovergangen een bedrag overgeheveld van € 20.000. De realisatie is afgerond € 11.000.	€ -9
- Door de raad is financiële steun voor maatschappelijke organisaties in verband met corona beschikbaar gesteld (totaal € 650.000). Aan verenigingen is een bijdrage van € 39k beschikbaar gesteld. Het overige deel is dus niet onttrokken (€ 611.000).	€ -611
Subtotaal	**€ 2.104**
Onttrekkingen reserves	
- Reserve Stimuleringsfonds niet in bezit van SVN	€ 64
- Er is een reserve voor openbare verlichting die momenteel niet ingebruik is. Bij de kadernota en begroting 2022 zal een afweging worden gemaakt wat te doen met deze reserve. Derhalve heeft er geen mutatie plaats gevonden.	€ -64
- De uitgaven voor oplevering LIOR zijn lager. De overheveling vanuit 2019 is daarom niet in zijn geheel onttrokken aan de algemene reserve.	€ -13
- De realisatie van de ontwikkeling van Nieuw Boekhorst loopt ook na 2020 nog door terwijl er al wel een voorbereidingskrediet is verstrekt. Een en ander leidt tot een lagere onttrekking in 2020.	€ -359
- De onttrekking voor huisvesting bijzondere doelgroepen komt lager uit. Het project Teydelijk heeft vertraging opgelopen door het terugtrekken van de ontwikkelaar.	€ -104
- De omgevingsmanager bouwprojecten is niet volledig ingezet in 2020. De lagere uitgaven worden daarom ook niet onttrokken aan de algemene reserve.	€ -48
- Overige	€ -23
Subtotaal	**€ -547**
Totaal reserves	**€ 1.559**
Totaal	**€ 1.072**

2. Energiek en sociaal Teylingen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Gezondheid & vitaliteit			
Sportaccommodaties	-2.202	-2.201	1
Sportbeleid en activering	-425	-390	35
Volksgezondheid	-1.625	-1.801	-176
Kunst en Cultuur			
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-901	-738	163
Media	-836	-835	1
Musea	-53	-58	-5
Cultureel erfgoed	-156	-79	77
Onderwijs			
Openbaar basisonderwijs	-200	-210	-10
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.234	-1.137	97
Onderwijshuisvesting	-2.132	-2.396	-264
Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	-4.226	-3.169	1.057
Maatwerkdienstverlening 18+	-7.007	-6.933	74
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-483	-647	-164
Maatwerkdienstverlening 18-	-7.040	-7.326	-286
Inkomensregelingen	-10.342	-103.489	-147
Wijkteams	-2.206	-2.551	-345
Arbeidsparticipatie	-395	-395	
Begeleide participatie	-2.819	-3.113	-294
Geëscaleerde zorg 18-	-709	-539	170
Totaal lasten	**-44.991**	**-45.007**	**--16**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Gezondheid & vitaliteit			
Sportaccommodaties	224	206	-18
Sportbeleid en activering	0	21	21
Volksgezondheid	25	38	13
Kunst en Cultuur			

Media	25	24	-1
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	181	153	-28
Musea	162	168	6
Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	46	51	5
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	228	233	5
Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	280	109	-171
Arbeidsparticipatie	0	0	
Inkomensregelingen	8.697	9.946	1.249
Maatwerkdienstverlening 18+	235	235	
Wijkteams	3	3	
Totaal baten	**10.106**	**11.187**	**1.081**
Saldo voor resultaatbestemming	**-34.887**	**-33.821**	**1.066**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	208	37	-171
Onttrekkingen reserves	1.532	880	-652
Totaal reserves	**1.740**	**917**	**-823**
Saldo na resultaatbestemming	**-33.145**	**-32.904**	**241**

Analyse verschillen begroting 2020 na wijzigingen en jaarrekening 2020

Thema / Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Gezondheid & vitaliteit	
Sportaccommodaties	
- Overige	€ 1
Subtotaal	**€ 1**
Sportbeleid en activering	
- Het budget beweegtuinen is in 2020 niet besteed. Momenteel wordt onderzocht wat de jusite plaats is voor bewegen in de openbare ruimte. Daarnaast is het niet mogelijk geweest om te participeren door corona. Voorgesteld wordt het budget van € 50.000 mee te nemen naar 2021 zodat er iets moois en groters gerealiseerd kan worden waar verschillende doelgroepen samenkomen.	€ 50
- Overige	€ -15
Subtotaal	**€ 35**
Volksgezondheid	
- Rijksvacinatieprogramma taakmutatie gemeentefonds niet in begroting 2020 opgenomen.	€ -78
- Er zijn diverse incidentele en onvoorziene kosten voor de bestrijding van Corona gemaakt. Het betreft o.a. huur bloembakken, arrangementen, communicatie, inzet flexteams en het plaatsen van instructies via digitale borden.	€ -79
- Overige	€ -19
Subtotaal	**€ -176**
Totaal thema	**€ -140**
Thema Kunst en cultuur	
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	
- Voor beeldende kunst in de buitenruimte is een bestemmingsreserve gevormd van € 90.000. In 2020 is niet gestart met een kunstproject. De kunstcommissie is bezig met een verkenning voor het plaatsen van beeldende kunst in Teylingen. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 90.000 over te hevelen naar 2021.	€ 90
- De exploitatielasten van 't trefpunt zijn t.o.v. het budget (€ 185.000) lager uitgevallen.	€ 20
- Het budget voor het opstellen en uitvoeren Kunst en cultuurnota is niet besteed.	€ 24
- Het onderzoek naar de MFA in Voorhout vindt gedeeltelijk plaats in 2021. Voorgesteld wordt om het daarvoor benodigde budget (€ 20.000) naar 2021 over te hevelen.	€ 20
- Overige	€ 9
Subtotaal	**€ 163**
Media	
- Overige	€ 1
Subtotaal	**€ 1**

Thema / Taakveld	Bedrag
Lasten	
Musea	
- Overige	€ -5
Subtotaal	**€ -5**
Cultureel erfgoed	
- De cultuurhistorische waardenkaart is niet in beeld gebracht. Dat komt omdat de planning voor het opstellen van de kaart is afgestemd op de planning voor het maken van de omgevingsvisie en -plan. Het uitvoeringsplan is gelijk aan de uitvoerings-plannen voor het maken van de cultuurhistorische waardenkaarten van Lisse en Hillegom.	€ 40
- Overige	€ 37
Subtotaal	**€ 77**
Totaal thema	**€ 236**
Thema Onderwijs	
Openbaar basisonderwijs	
- Overige	€ -10
Subtotaal	**€ -10**
Onderwijsbeleid en Leerlingenzaken	
- Lagere uitgaven lokaal onderwijsbeleid	€ 77
- Overige	€ 20
Subtotaal	**€ 97**
Onderwijshuisvesting	
- De oude Rk basisschool de Waaier is in 2017 gesloopt. Op het moment van besluitvorming van de sloop kende de school een boekwaarde van € 384.000. In september 2019 heeft de raad een richtinggevend besluit heeft genomen. Het ging hier over een principekeus van de raad of ze dit perceel wilde inzetten voor een maatschappelijke (commerciële) functie (claim mortuarium) of voor woningbouw. Op dit moment zijn we bezig de ontwikkeling ruimtelijk uit te werken. We zijn in overleg met de woningcorporatie en zal de verwachtte opbrengst van dit perceel zeer beperkt zijn (of zelfs negatief) omdat er slechts 15 appartementen mogelijk zijn met een lage grondprijs en er grote investeringen in de openbare ruimte nodig is. De grondkosten (€ 87.000) kunnen worden ingebracht in het nieuwe plan. De restantboekwaarde dient afgeboekt te worden.	€ -294
- Lagere kapitaallasten	€ 58
- Overige	€ -28
Subtotaal	**€ -264**
Totaal thema	**€ -177**

Thema / Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Sociaal Domein	
Samenkracht en burgerparticipatie	
- In 2020 is € 650.000 (t.l.v.algemene reserve) beschikbaar gesteld voor een steunfonds maatschappelijke organisaties. Er is in 2020 € 39.244 besteed. Het budget wordt overgeheveld naar 2021. Een voorstel voor verlening van de regeling is in voorbereiding. De verwachting is dat in 2021 meer organisaties deze regeling nodig zullen hebben.	€ 583
- I.v.m. corona situatie is het budget koplopertraject niet volledig benut. Aan VWS is toestemming gevraagd en gekregen om het budget mee te nemen naar 2021 en zo budgetneutraal het koploptraject te kunnen verlengen tot eind 2021.	€ 80
- Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Gemeenten hebben in 2020 een incidentele bijdrage ontvangen (€ 73.780) in de invoeringskosten en zal in 2021 worden besteed aan de begeleiding van de aanbesteding, ICT-aanpassingen en opleidingskosten.	€ 74
- In 2020 hebben alle gemeenten (Teylingen € 42.586) geld gekregen in het Gemeentefonds voor de tussengroep in afwachting van de invoering van de Nieuwe wet Inburgering. Met de tussengroep worden inburgeraars bedoeld die voor de invoering van de nieuwe wet hun inburgering afgerond moeten hebben en hiervoor extra ondersteuning nodig hebben. Voorstel is om dit bedrag naar 2021 mee te nemen om de extra ondersteuning te kunnen leveren.	€ 43
- Met de start van het programma Datagedreven zullen in 2021 kosten gemaakt worden voor de Monitor Sociaal Domein. Deze incidentele kosten zijn niet opgenomen in de begroting 2021. Vandaar het verzoek om deze indidentele middelen over te hevelen van 2020.	€ 20
- In 2020 is €114.000 beschikbaar als projectbudget integrale toegang. De verwachte uitgaven zijn € 20.000. De partijen die de Stichting Integrale Toegang gaan oprichten hebben een (incidentele) begroting ingediend met kosten die zij in 2021 zullen maken t.b.v. de oprichting van de Stichting Integrale Toegang. Om deze kosten (incidenteel) te kunnen dekken is overheveling nodig.	€ 93
- Lagere afschrijvingslasten jongerenwerk	€ 32
- Budget mantel- en respijtzorg niet volledig besteed.	€ 33
- Lagere exploitatielasten Wonen-project statushouders. Hier staan ook lagere baten tegenover.	€ 113
- Overige	€ -14
Subtotaal	**€ 1.057**

Thema / Taakveld	Bedrag
Lasten	
Maatwerk dienstverlening 18+	
- Er is € 92.000,- overgeheveld van 2019 naar 2020. Er is een projectplan opgesteld om een aantal (zwerf)jongeren die tussen wal en schip vallen bij elkaar te huisvesten met passende begeleiding. Uitvoering vindt plaats in 2021.	€ 92
- Het Ministerie VWS is een landelijke actieprogramma dakloosheid gestart. Teylingen heeft € 18.000 ontvangen. Samen met de Duin en Bollengemeente zijn er twee projectopdrachten opgesteld en vastgesteld. Te weten: 'Huisvesting kwetsbare doelgroepen' en 'Integrale zorgaanpak en preventie dakloosheid'. Deze opdrachten worden in 2021 uitgevoerd.	€ 18
- Overige	€ -36
Subtotaal	**€ 74**
Maatwerk voorzieningen (WMO)	
- T.o.v. de begroting (€ 180) zijn de uitgaven voor woonvoorzieningen hoger uitgevallen.	€ -157
- ISD	€ -7
Subtotaal	**€ -164**
Maatwerk dienstverlening 18-	
- Bijdrage HR Jeugdzorg	€ -185
- Correctie jeugdzorg oude jaren	€ -101
Subtotaal	**€ -286**
Inkomensregelingen	
- Via de 1e Voortgangsrapportage is de doorbetaling van de Rijksbijdrage TOZO aan de ISD van € 3,3 mln geraamd. De daadwerkelijke Rijksbijdrage is verhoogd naar € 4,1 mln. Dit bedrag is ook doorbetaald aan de ISD. Per saldo budgettair neutraal. De uitrvoeringskosten heeft de ISD grotendeels binnen haar eigen formatie kunnen realiseren. Op dit onderdeel is een voordeel ontstaan (€ 520.400).	€ -292
- In het Armoedebeleid Teylingen (2018-2022) is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. Het restant 2018 is € 98.000.	€ 98
- De voorbereidende fase van het project Meedoen! is achter de rug. De uitvoering zou per 1 september jl. van start zijn gegaan, maar wegens corona heeft dit onderdeel vertraging opgelopen. Voorstel is om de resterende gelden van € 98.435 mee te nemen naar 2021.	€ 98
- Overige	€ -52
Subtotaal	**€ -148**
Wijkteams	
- Bijdrage HR Jeugdzorg	€ -345
Subtotaal	**€ -345**

Thema / Taakveld	Bedrag
Lasten	
Begeleide participatie	
- In de sepembtercirculaire van het gemeentefonds zijn de WSW budgetten naar boven bijgesteld die doorbetaald zijn aan het Servicepunt werk. Dit nadeel wordt gecompenseerd door een hogere uitkering uit het gemeentefonds.	€ -144
- Tot op heden is de gemeentelijke exploitatiebijdrage risicovol geraamd door de begrote bijdrage niet geheel over te nemen. Dit vanuit de ervaring dat in eerdere jaren de bijdrage geheel werd terugbetaald. Gezien de ontwikkelingen binnen de WSW pakt dat voor 2020 nadelig uit.	€ -100
- Overige	€ -50
Subtotaal	**€ -294**
Geescaleerde zorg 18-	
- Bijdrage HR Jeugdzorg	€ 170
Subtotaal	**€ 170**
Totaal thema	**€ -2.924**
Totaal lasten	**€ -3.005**
Thema / Taakveld	**Bedrag**
Baten	
Thema Gezondheid & vitaliteit	
Sportaccommodaties	
- Overige	€ -18
Subtotaal	**€ -18**
Sportbeleid en activering	
- Overige	€ 21
Subtotaal	**€ 21**
Volksgezondheid	
- Overige	€ 13
Subtotaal	**€ 13**
Totaal thema	**€ 16**
Thema Kunst en cultuur	
Media	
- Overige	€ -1
Subtotaal	**€ -1**
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipaties	
- Bijdrage provincie vervallen	€ -28
Subtotaal	**€ -28**
Musea	
- Overige	€ 6
Subtotaal	**€ 6**
Totaal thema	**€ -23**

Thema / Taakveld	Bedrag
Baten	
Thema Onderwijs	
Onderwijshuisvesting	
- Overige	€ 5
Subtotaal	**€ 5**
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	
- Overige	€ 5
Subtotaal	**€ 5**
Totaal thema	**€ 10**
Thema Sociaal Domein	
Samenkracht en burgerparticipatie	
- Lagere baten project wonen project statushouders. Hiertegenover staan ook lagere lasten.	€ -98
- Rijksbijdrage RMBA wordt niet meer ontvangen via een specifieke uitkering maar via het gemeentefonds.	€ -70
- Overige	€ -3
Subtotaal	**€ -171**
Inkomensregelingen	
- Via de 1e Voortgangsrapportage is de doorbetaling van de Rijksbijdrage TOZO aan de ISD van € 3,3 mln geraamd. De daadwerkelijke Rijksbijdrage is verhoogd naar € 4,1 mln. Dit bedrag is ook doorbetaald aan de ISD. Per saldo budgettair neutraal.	€ 812
- De definitieve Rijksbijdrage BUIG is in oktober met € 351.000 naar boven bijgesteld naar € 5,7 mln.	€ 351
- Doorschuif btw ISD	€ 91
- Overige	€ -5
Subtotaal	**€ 1.249**
Totaal thema	**€ 1.078**
Totaal baten	**€ 1.081**

Thema / Taakveld	Bedrag
Toevoegingen reserves	
- In 2020 is €114.000 beschikbaar als projectbudget integrale toegang tlv algemene reserve. De werkelijke uitgaven zijn € 20.000.	€ -94
- Oveheveling uit 2019 t.b.v. IKC beleid maar deels uitgegeven in 2020.	€ -31
- Oveheveling uit 2019 t.b.v. fitplein niet uitgeven in 2020.	€ -25
- Overige	€ -21
Subtotaal	**€ -171**
Onttrekkingen reserves	
- In 2020 is € 650.000 (t.l.v.algemene reserve) beschikbaar gesteld voor een steunfonds maatschappelijke organisaties. Er is in 2020 € 39.244 besteed. Het budget wordt overgeheveld naar 2021. Een voorstel voor verlening van de regeling is in voorbereiding. De verwachting is dat in 2021 meer organisaties deze	€ -611
- I.v.m. corona situatie is het budget koplopertraject niet volledig benut. Aan VWS is toestemming gevraagd en gekregen om het budget mee te nemen naar 2021 en zo budgetneutraal het koploptraject te kunnen verlengen tot eind 2021.	€ -80
- Overige	€ 39
Subtotaal	**€ -652**
Totaal reserves	**€ -823**
Totaal	**€ 241**

3. Ondernemend en bruisend Teylingen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Bedrijventerreinen			
Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-2	-2
Lokale Economie			
Economische promotie	-170	-129	41
Regionale economie			
Economische ontwikkeling	-1.715	-1.735	-20
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-81	-66	15
Totaal lasten	**-1.966**	**-1.932**	**34**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Lokale Economie			
Economische promotie	123	183	60
Regionale economie			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	83	63	-20
Economische ontwikkeling	411	411	
Totaal baten	**617**	**657**	**40**
Saldo voor resultaatbestemming	**-1.349**	**-1.274**	**75**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	-272	-272	
Onttrekkingen reserves	432	408	-24
Totaal reserves	**161**	**137**	**-24**
Saldo na resultaatbestemming	**-1.188**	**-1.137**	**51**

Analyse verschillen begroting 2020 na wijzigingen en jaarrekening 2020

Thema/ Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Bedrijventerreinen	
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	
- Overige	€ -2
Subtotaal	**€ -2**
Totaal thema	**€ -2**
Thema Lokale Economie	
Economische promotie	
- In 2020 is er nog niet afgeschreven op de aankoop van de schuur Teylingerlaan 13.	€ 24
- Overige	€ 17
Subtotaal	**€ 41**
Totaal thema	**€ 41**
Thema regionale economie	
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	
- Overige	€ 15
Subtotaal	**€ 15**
Economische ontwikkeling	
- Overige	€ -20
Subtotaal	**€ -20**
Totaal thema	**€ -5**
Totaal lasten	**€ 34**
Baten	
Thema Lokale Economie	
Economische promotie	
- In verband met de aankoop van de schuur Teylingenlaan 13 ontvangt de gemeente huur hiervoor.	€ 36
- Hogere inkomsten forensenbelasting dan was begroot. Ligt in lijn met 2019.	€ 22
- Overige	€ 2
Subtotaal	**€ 60**
Totaal thema	**€ 60**
Thema regionale economie	
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	
- Overige	-€ 20
Subtotaal	**-€ 20**
Economische ontwikkeling	
- Overige	€ 0
Subtotaal	**€ 0**
Totaal thema	**-€ 20**
Totaal baten	**€ 40**
Reserves	
Toevoegingen reserves	€ 0
Subtotaal	**€ 0**
Onttrekkingen reserves	
- Verzilveren potentie Ruïne van Teylingen, lagere onttrekking als gevolg van lagere lasten realisatie.	-€ 14
- Visie op promotie Warmond, Sassenheim en Voorhout, lagere onttrekking als gevolg van lagere lasten realisatie.	-€ 10
Subtotaal	**-€ 24**
Totaal reserves	**-€ 24**
Totaal	**€ 51**

4. Duurzaam denken en doen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Duurzaamheid			
Riolering	-2.084	-2.022	62
Afval	-2.849	-3.261	-412
Milieubeheer	-1.670	-1.770	-100
Begraafplaatsen en crematoria	-6	-3	3
Totaal lasten	**-6.609**	**-7.056**	**-447**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Duurzaamheid			
Milieubeheer	378	322	-56
Riolering	2.997	2958	-39
Afval	4.508	5047	539
Totaal baten	**7.883**	**8.327**	**444**
Saldo voor resultaatbestemming	**1.274**	**1.271**	**-3**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	20	0	-20
Onttrekkingen reserves	100	100	
Totaal reserves	**120**	**100**	**-20**
Saldo na resultaatbestemming	**1.395**	**1.372**	**-23**

Analyse verschillen begroting 2020 na wijzigingen en jaarrekening 2020

Thema/Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Milieu	
Mileubeheer	
- Bij de begroting is het werkbudget duurzaamheid incidenteel gemaakt voor 3 jaar en werd het budget met € 100.000 verlaagd. Waar mogelijk wordt gezocht naar mogelijkheden voor subsidies e/o cofinanciering. Tegenover de hogere realisatie staan staan hogere baten als gevolg van subsidie-ontvangsten en een overlopende post uit vorig jaar (zie baten).	€ -120
- De subsidie voor de Regeling reductie energiegebruik is in 2020 niet geheel uitgegeven. Omdat het een SISA-regeling is, verantwoorden we het niet-uitgegeven deel op de Balans.	€ 136
De bijdrage aan de Omgevingsdienst (ODWH) 2020 komt hoger uit dan geraamd. De overschrijding vindt haar oorzaak in een hoger aantal bestede uren in de realisatie ten opzichte van het aantal waarmee in het werkplan en dus in de begroting rekening is gehouden. Binnen het programma Ruimtelijke Ordening zijn er meer uren besteed als gevolg van de complexiteit van de gevraagde adviezen en door veel meervoudige milieuadviezen (minimaal 3 milieuaspecten). Binnen het programma Bouwen is er sprake van (afhandeling van) vraaggestuurde producten. Het behandelen van adviesaanvragen naar aanleiding van bouwaanvragen en asbestmeldingen zorgden voor een overschrijding van het aantal uren in het werkplan. Binnen het programma Bodem was er sprake van meer meldingen en meer inzet op toezicht.	€ -92
- Overige	€ -24
Subtotaal	**€ -100**
Riolering	
- Exra aanvraag budget bij 2e voortgangsrapportage onderzoek integraal afvalwaterketenplan is niet uitgegeven. Er zal in 2022 opnieuw een aanvraaag worden gedaan.	€ 62
Subtotaal	**€ 62**
Afval	
- Hogere kosten verwerking afval bij het VAB. De kosten zijn hoger door meer aanbod van afval tgv corona	€ -162
- Een terugvordering van NEDVANG voor niet uitgevoerde werkzaamheden binnen de zwerfafvalvergoeding.	€ -109
- Nabetaling pensioen overuren buitendienst (zaterdagwerk is regulier werk)	€ -70
- Conform besluit college om papier namens de verenigingen op te halen . Dit leidt tot meer werk voor de gemeente.	€ -66
- Overige	€ -4
Subtotaal	**€ -412**
Begraafplaatsen en crematoria	
- Overige	€ 3
Subtotaal	**€ 3**
Totaal thema	**€ -447**
Totaal lasten	**€ -447**

Thema/Taakveld	Bedrag
Baten	
Thema Milieu	
Milieubeheer	
- Voor duurzaamheid is subsidie ontvangen en een overlopende post uit vorig jaar is hier verantwoord (zie lasten).	€ 155
- De subsidie voor de Regeling reductie energiegebruik is in 2020 niet geheel uitgegeven. Omdat het een SISA-regeling is, verantwoorden we het niet-uitgegeven deel op de Balans.	€ -211
Subtotaal	**€ -56**
Riolering	
- Rioolheffing	€ -21
- Overige	€ -18
Subtotaal	**€ -39**
Afval	
- Onttrekking eglisatievoorziening afval hoger door de hogere lasten van het afval. Zie paragraaf lokale heffingen voor het evenwicht van de baten en lasten afval.	€ 356
- Hogere inkomsten afvalstoffenheffing	€ 204
- Overige	€ -21
Subtotaal	**€ 539**
Totaal thema	**€ 444**
Totaal baten	**€ 444**

Thema/Taakveld	Bedrag
Reserves	
Toevoegingen reserves	
- Vanuit 2019 is € 20.000 overgeheveld voor hydraulische berekeningen voor het inzichtelijk maken van de klimaatgevolgen. Dit onderzoek valt binnen het tarief van riolering zal niet ten laste van de algemene reserve worden gebracht.	€ -20
Subtotaal	**€ -20**
Onttrekkingen reserves	
Subtotaal	**€ -**
Totaal reserves	**€ -20**
Totaal	**€ -23**

5. Modern bestuur optimale dienstverlening

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Dienstverlening			
Burgerzaken	-1.960	-1.749	211
Beheer overige gebouwen en gronden	-452	-518	-66
Regionale samenwerking			
Bestuur	-1.915	-2.227	-312
Totaal lasten	**-4.327**	**-4.494**	**-167**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Dienstverlening			
Beheer overige gebouwen en gronden	71	298	227
Burgerzaken	556	383	-173
Regionale samenwerking			
Bestuur	0	52	52
Totaal baten	**627**	**733**	**106**
Saldo voor resultaatbestemming	**-3.700**	**-3.760**	**-60**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	0	0	
Totaal reserves	**0**	**0**	
Saldo na resultaatbestemming	**-3.700**	**-3.760**	**-60**

Analyse verschillen begroting 2020 na wijzigingen en jaarrekening 2020

Thema/ Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema dienstverlening	
Beheer overige gebouwen en gronden	
- Project verkoop Mariengaerde	€ -89
- Minder facilitaire kosten zoals gasverbruik, kosten elektriciteit, klein onderhoud aan het vastgoed dan eerder geraamd.	€ 45
- Overige	€ -22
Subtotaal	**€ -66**
Burgerzaken	
- Wij stellen voor het budget voor arbeidsmigranten over te hevelen naar 2021. Veel arbeidsmigranten zijn o.a. door de coronacrisis naar hun thuisland vertrokken. Wel zijn we nog met uitzendbureaus in gesprek geweest over de arbeidsmigranten die hier nog wel verblijven en ook ingeschreven moeten worden.	€ 60
- Er zijn minder reisdocumenten verkocht dan verwacht, waardoor de kosten van aankoop ook lager zijn.	€ 55
- Er zijn dit jaar minder burgerzaken producten verkocht dan voorheen en daardoor ook de kosten van aankoop. Vermoedelijk heeft de corona crisis hier een rol in gehad.	€ 38
- Overige	€ 58
Subtotaal	**€ 211**
Totaal thema	**€ 145**
Thema regionale samenwerking	
Bestuur	
- De doorschuif BTW van Holland Rijnland is als negatieve last geraamd en als bate geboekt.	€ -58
- Eindheffing WKR	€ -59
- Lagere uitgave griffie voor opleidingen en overige goederen en diensten	€ 34
- Hogere kosten controle accountant	€ -30
- Salariskosten Raad en raadscommissies zijn lager uitgevallen dan eerder geraamd maar daarintegen is het opleidingsbudget nauwelijks gebruikt, net als diverse vergoedingen.	€ 22
- Er zijn meer kosten gemaakt op pensioenen en wachtgeld dan eerder begroot.	€ -51
- De voorziening pensioenen wethouders moest op basis van de overzichten van Loyalis worden aangevuld. Door de lage marktrente dient de pensioenvoorziening ook dit jaar aangevuld te worden.	€ -164
- Op basis van besluit is er een extra bijdrage aan HR gedaan, maar daarnaast is er ook geld ontvangen vanwege het jaarresultaat HR 2019	€ 18
- Overige	€ -24
Subtotaal	**€ -312**
Totaal thema	**€ -312**
Totaal lasten	**€ -167**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Baten	
Thema dienstverlening	
Beheer overige gebouwen en gronden	
- Zie ook de lasten. Mede door de inzet van een externe zijn de opbrengsten uit verkopen van grond en panden statushouders ruim hoger dan geraamd.	€ 249
- Overige	€ -22
Subtotaal	**€ 227**
Burgerzaken	
- Er zijn minder reisdocumenten verkocht dan eerder verwacht (corona).	€ -103
- Er zijn minder rijbewijzen verkocht dan verwacht (corona)	€ -64
- Overige	€ -6
Subtotaal	**€ -173**
Totaal thema	**€ 54**
Thema regionale samenwerking	
Bestuur	
- De doorschuif BTW van Holland Rijnland is als negatieve last geraamd en als bate	€ 52
Subtotaal	**€ 52**
Totaal thema	**€ 52**
Totaal baten	**€ 106**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Reserves	
Toevoegingen reserves	
Subtotaal	**€ -**
Onttrekkingen reserves	
Subtotaal	**€ -**
Totaal reserves	**€ -**
Totaal	**€ -60**

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Algemene middelen			
Treasury	-655	-653	2
Overhead	-9.331	-10.094	-763
Overige baten en lasten	-49	-167	-118
OZB woningen	-251	-291	-40
OZB niet-woningen	-251	-291	-40
Belastingen overig		-5	-5
Totaal lasten	**-10.537**	**-11.501**	**-964**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Algemene middelen			
Treasury	2.071	1864	-207
Overhead	134	31	-103
Parkeerbelasting	11	10	-1
Overige baten en lasten	-5	24	29
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	45.982	46498	516
OZB woningen	3.888	3851	-37
OZB niet-woningen	1.981	2063	82
Belastingen overig	3.050	3124	74
Totaal baten	**57.112**	**57.465**	**353**
Saldo voor resultaatbestemming	**46.575**	**45.964**	**-611**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	346	346	
Totaal reserves	**346**	**346**	
Saldo na resultaatbestemming	**46.922**	**46.310**	**-612**

Analyse verschillen begroting 2020 na wijzigingen en jaarrekening 2020

Thema/ Taakveld	Bedrag
Lasten	
Thema Algemene middelen	
Treasury	
- Overige	€ 2
Subtotaal	**€ 2**
Overhead	
- Een hogere bijdrage HLTsamen wordt veroorzaakt:	
- Hogere uitgaven veroorzaakt door corona	€ -527
- Hogere uitgaven personeelslasten door indexatie	€ -284
- Uitgaven aan Digitaal Stelsel Omgevingwet	€ -89
- Teruggave frictiekosten 2017-2019	€ 147
- Overige bijdrage HLTsamen	€ -94
- Lagere uitgaven participatie initiatieven	€ 46
- De uitgaven voor schade en vandalisme zijn onjuist geboekt op de baten. Per saldo (baten en lasten) ligt de begrotingvan de ze post in lijn met de realisatie.	€ 112
- Overige	€ -74
Subtotaal	**€ -763**
Overige baten en lasten	
- Correctie BTW-opgaaf voorgaand jaren	€ -67
- Overige	€ -51
Subtotaal	**€ -118**
OZB woningen	
- Hogere kosten belastingen bollenstreek door hogere onderzoeke en advieskosten zoals bijv. WOZ, Diftar en toeristenbelasting.	€ -40
Subtotaal	**€ -40**
OZB niet-woningen	
- Hogere kosten belastingen bollenstreek door hogere onderzoeke en advieskosten zoals bijv. WOZ, Diftar en toeristenbelasting.	€ -40
Subtotaal	**€ -40**
Belastingen overig	
- Overige	€ -5
Subtotaal	**€ -5**
Totaal thema	**€ -964**
Totaal lasten	**€ -964**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Baten	
Thema Algemene middelen	
Treasury	
- Het dividend Alliander (2019) is in 2020 € 210.000 lager dan was begroot. De begroting 2020 is gebaseerd op het dividend van het afgelopen jaar. Het totale dividend van Alliander is gedaald met € 36,4 mln als gevolg van een lager nettoresultaat in 2019. Dit wordt met name veroorzaakt door de incidentele boekwinst in 2018 opde verkoop van een dochterbedrijf (Allegro).	€ -210
- Overige	€ 3
Subtotaal	**€ -207**
Overhead	
- De uitgaven voor schade en vandalisme zijn onjuist geboekt op de baten. Per saldo (baten en lasten) ligt de begrotingvan de ze post in lijn met de realisatie.	€ -103
- Overige	
Subtotaal	**€ -103**
Parkeerbelasting	
- Overige	€ -1
Subtotaal	**€ -1**
Overige baten en lasten	
- Overige	€ 29
Subtotaal	**€ 29**
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	
Hogere algemene uikering door:	
- Wijziging in maatstaven en uitkeringsfactor	€ 93
- Afrekening oude jaren (correctie WOZ waarden)	€ 139
- Verkiezingen 2021 Covid (overheveling)	€ 54
- Noodopvang kinderen Covid	€ 52
- Overige compensatie corona	€ 30
- Decetralisatie participatiewet	€ 127
- Overige	€ 21
Subtotaal	**€ 516**
OZB woningen	
- In de eerste tussentijdse rapportage 2020 Teylingen is een afwjking opgenomen (€ 81k) op basis van de voorlopige cijfers 2020 van de Belastingen Bollenstreek. Hier is later een aanpassing op gemaakt van € 30k.	€ -30
- Overige	€ -7
Subtotaal	**€ -37**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Baten	
OZB niet-woningen	
- De hogere inkomsten OZB-woningen liggen in lijn met voorgaand jaar. Een lichte stijging van 2% door een stijging ven het aantal niet-woningen dan was geprognosticeerd.	€ 51
- Dit jaar zijn er geen afwikkelingen afgeboekt van oude posten vanuit voorgaande jaren.	€ 31
Subtotaal	**€ 82**
Belastingen overig	
- Hogere opbrengsten precario door meer meters dan was begroot.	€ 35
- Inkomsten uit aanmaningen en dwangbevelen worden niet begroot.	€ 39
Subtotaal	**€ 74**
Totaal thema	**€ 353**
Totaal baten	**€ 353**

Thema/ Taakveld	Bedrag
Reserves	
Toevoegingen reserves	
Subtotaal	**€ -**
Onttrekkingen reserves	
Subtotaal	**€ -**
Totaal reserves	**€ -**
Totaal	**€ -611**

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Bedragen x 1.000

Incidentele baten en lasten (-= nadeel)	Begroting		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2020		2020		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 1: Prettig wonen voor iedereen						
- Investeringsstrategie Holland Rijnland (besluit is genomen tot 2024)	-732		-732		-732	
- Dekking reserve Investeringsstrategie		732		732		732
- Impulsen uitvoeren beleidplan groen	-68		-68	-	-	-
- Woningbehoeftenonderzoeken Woon	-7		-7	-	-12	
- Realiseren van huisvesting voor bijzondere doelgroepen	-70		-120	-	-16	
- Dekking via algemene reserve; huisvesting bijz. doelgroepen		70		120		16
- Overheveling naar 2020: Actieplan fiets			-20		-20	
- Dekking via algemene reserve: Actieplan fiets				20		20
- Omgevingsvisie en MER	-55		-55	-	-	
- Overheveling naar 2020: Ontwikkeling nieuwe Boekhorst			-50		-	
- Dekking via Algemene reserve: Ontwikkeling nieuwe Boekhorst				50		-
- Overheveling naar 2020: Implementatie Omgevingswet			-80		-76	
- Dekking via Algemene reserve: Implementatie Omgevingswet				80		76
- Overheveling naar 2020: Oplevering LIOR			-20		-7	
- Dekking via algemene reserve: Oplevering LIOR				20		7
- Overheveling naar 2020: Diverse Verkeer- en parkeeronderzoeken			-70		-52	
- Dekking via algemene reserve: diverse Verkeer- en parkeeronderzoeken				70	30	22
- Extra capaciteit mobiliteit					-25	
- Verkoop Langeveld		2.816	-	2.816	-	
- Storten verkoop Langeveld in RIF	-2.816		-2.816	-	-	
- Extra inkomsten wegen, abri's e.d. oude jaren						91
- Inkomsten anterieure overeenkomsten oude jaren					-140	364
-Voorbereidingskrediet Nieuwe Boekhorst					-186	
- Dekking via algemene reserve: Voorbereiding nieuwe Boekhorst						186
- Omgevingsmanager Teylingen			-100		-52	
- Dekking via algemene reserve: Omgevingsmanager Teylingen				100		52
- Omgevingsvisie					-	-
- Corona: Extra inzet buitenruimte					-61	
- Corona: Diversen					-66	
- Corona: Veiligheid en handhaving					-78	
- Overige						15
Subtotaal programma 1	***-3.748***	***3.618***	***-4.138***	***4.008***	***-1.492***	***1.582***

Incidentele baten en lasten (-= nadeel)	Begroting		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2020		2020		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 2: Energiek en sociaal Teylingen						
- Pilot zorg- en veiligheid jeugd	-13		-13	-	-13	-
- Dekking via algemene reserve: Pilot zorg- en veiligheid jeugd		13		13		13
-Realiseren van een bewegingsvriendelijke openbare ruimte	-25		-25	-	-	-
- Dekking via algemene reserve: -Realiseren van een bewegingsvriendelijke openbare ruimte		25		25		-
- Opvang statushpouders	-146		-146		17	
- Dekking via algemene reserve: Opvang statushpouders		146		146		17
- Zorg en-Veiligheidstafel	-59		-59	-	-59	-
- Impuls ambities Sociaal Domein	-193		-193	-	-193	-
- Opstellen cultuur historische waarden kaart	-40		-40	-	-	
- Pilots preventie en vroegsignalering	-25		-25	-	-	-
- Dekking via algemene reserve: Pilots preventie en vroegsignalering		25		25		-
- Praktijkondersteuner Jeugd	-29		-59	-	-46	-
- Dekking via algemene reserve: Praktijkondersteuner Jeugd		29		59		46
- Doorontwikkeling monitor sociaal domein			-20	-	-	-
- Dekking via algemene reserve: Doorontwikkeling monitor sociaal domein				20	-	-
- Overheveling naar 2020: Beschermd wonen			-92		-	-
- Dekking via algemene reserve: Beschermd wonen				92	-	-
- Overheveling naar 2020: Budget armoedebeleid			-57		-6	
- Dekking via algemene reserve: Budget armoedebeleid				57		6
- Pilots preventie en vroegsignalering			-25		-	-
- Dekking via algemene reserve: Pilots preventie en vroegsignalering				25	-	-
- Project koploperfunctie clientenondersteuning			-190	-	-99	-
- Dekking via algemene reserve: project koploperfunctie				190		99
- Project ISD Meedoen			-192	-	-94	
- Dekking via algemene reserve: Project ISD Meedoen				192		94
- Opstellen maatschappelijke agenda			-20		-7	
- Opstellen nota volksgezondheid			-5		-	
- Projectkosten integrale toegang			-61		-61	
- Dekking via algemene reserve:				86		68
- Kunst in de buitenruimte			-90		-	-
- Dekking via reserve kunst				90	-	-
- Overheveling naar 2020: Onderzoek overlast skeelerbaan Veerpolder			-26		-26	
- Dekking via algemene reserve: skeelerbaan				26	26	
- Overhevelingen 2020: IKC beleid en Maatwerkoplossingen			-115		-11	
- Dekking via algemene reserve:				115	11	
- Steunfonds corona maatschappelijke instellingen			-650	-	-39	
- Dekking via algemene reserve: Steunfonds corona				650	39	
- Corona: Compensatie eigen bijdrage kinderopvang					-15	
- Corona: Voorschoolse voorzieningen peuters					-4	
- Corona: inhaalzorg en meerkosten jeugdzorg					-55	
- Corona: inhaalkosten en meerkosten WMO					-31	
- Corona: Participatie					-209	
- Corona: Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)					-11	
- Corona: TOZO regeling					-3.597	3.597
- Corona: Uitvoeringskosten TOZO (ISD)					-125	520
Subtotaal programma 2	***-530***	***238***	***-2.103***	***1.811***	***-4.607***	***4.460***

Incidentele baten en lasten (-= nadeel)	Begroting		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2020		2020		2020	
Programma 3 : Ondernemend en bruisend Teylingen						
- Bijdrage Economische agenda Duin en Bollenstreek (t/m 2021)	-385		-297		-297	
- Dekking via algemene reserve: Bijdrage Economische agenda Duin en Bollenstreek (t/m 2021)		385		297		297
-Stimuleren on ondersteunen ondernemer bij innovatie, verduurzaming, veilig ondernemen.	-20		-20	-	-20	
-Ruine van Teylingen	-40		-40	-	-26	
- Ontwikkelen visie op promotie Warmond, Sassenheim en Voorhout	-10		-10	-	-	
- Ontwikkelen van een visie op verblijfsrecreatie	-20		-20	-	-20	
- Dekking via algemene reserve		90	-	90		66
- Saldo Ondernemersfonds						272
- Saldo Ondernemersfonds in reserve					-272	
- Ontwikkeling centrumvisie					-98	
- Dekking via algemene reserve						45
Subtotaal programma 3	***-475***	***475***	***-387***	***387***	***-733***	***680***
Programma 4: Duurzaam denken en doen						
- Werkbudget Duurzaamheid	-100		-100	-	-100	
- Dekking via Algemene reserve: Werkbudget Duurzaamheid		100		100		100
- Uitvoeringsprogramma integraal afwalwaterketenplan	-20		-20	-	-4	
- Regeling reductie energiegebruik			-358	358	-147	147
- Penioenopbouw buitendienst overuren afval/egalisatievoorziening					-70	70
Subtotaal programma 4	***-120***	***100***	***-478***	***458***	***-321***	***317***
Programma 5: Modern bestuur optimale dienstverlening						
- Opstellen meerjarenonderhoudsplan	-45		-45	-	-54	
- 75 jaar bevrijding, 4-5 mei	-25		-25	-	-25	
- Rekenkamercommissie € 1,= per inwoner	-37		-37	-	-16	
- Aanpak Arbeidsmigranten			-64		-4	
- Corona: Compensatie oud papier verenigingen					-20	
- Corona: Verkiezingen					-40	
- Opbrengsten grondverkoop en woningen statushouders					-108	249
- Ondersteuning project verkoop Mariengaerde					-89	
Subtotaal programma 5	***-107***	***0***	***-171***	***0***	***-356***	***249***
Algemene dekkingsmiddelen						
- Kosten omgevingswet	-150		-150	-	-119	
- Digitaal stelsel omgevingswet					-89	
- Datagedreven sturing			-104		-150	
- Dekking via Algemene reserve				-104		104
- Pilots waarin inwoners samen vooraf met de gemeente meedenken	-40		-40	-	-40	
- Versterken communicatie met wijken, ondernemers en verenigingen	-54		-54	-	-24	
- Dekking via algemene reserve		94	-	94		64
- Inzet HLTsamen corona					-575	
- Corona: communicatie inzet crisis					-60	
- Corona: evenementen, markten precario					-22	
-Algemene uitkering: corona						888
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	***-244***	***94***	***-348***	***-10***	***-1.079***	***1.056***
Totaal incidentele baten en lasten	**-5.224**	**4.525**	**-7.624**	**6.653**	**-8.589**	**8.343**
Totaal						**-246**

3.7 Structureel evenwicht

Kengetal structureel evenwicht verplichting BBV
Eén van de verplichte kengetallen van het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording) is het aantonen van het structurele evenwicht. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans aanwezig zijn dat er op termijn een (begrotings)tekort ontstaat. Op basis van onderstaande overzicht wordt aangetoond dat de jaarrekening 2020, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Berekening structureel evenwicht
Om vast te kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welk deel structureel.
Onder incidenteel wordt beschouwd 3 jaar of korter. Voor structureel geldt een looptijd langer dan 3 jaar achtereenvolgens. In het onderstaande overzicht wordt de berekening van het structureel evenwicht gepresenteerd. Voor de specificatie van de incidentele baten en lasten verwijzen wij naar hoofdstuk 3.6.

Uitkomst structureel evenwicht is positief
De uitkomst van het structureel evenwicht is € 800.000 positief (0,9%). Dit is positief en betekent dat de gemeente Teylingen haar structurele lasten door de structurele baten heeft kunnen dekken.

Programmanaam	Realisatie 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2020
	Lasten	Baten	Saldo
1. Prettig wonen voor iedereen	-17.941	6.986	-10.955
2. Energiek en sociaal Teylingen	-44.997	11.176	-33.821
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	-1.931	657	-1.274
4. Duurzaam denken en doen	-6.911	8.327	1.416
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	-4.493	733	-3.760
Totaal baten en lasten programma's	**-76.274**	**27.879**	**-48.395**
Algemene dekkingsmiddelen	-1.408	57.779	56.372
Overhead	-10.094	31	-10.063
Vennootschapsbelasting	2	-	2
Subtotaal	**-11.500**	**57.811**	**46.310**
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-229	2.868	2.639
Totaal lasten en baten	**-88.004**	**88.558**	**554**
Correctie incidentele baten en lasten	-8.589	8.343	-246
Structureel resultaat	**-79.415**	**80.215**	**800**

Bijlage 1: SISA-verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 15 juli 2021 digitaal aan het CBS te verstrekken.

gemeente TEYLINGEN

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			7	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*				
			€ 432.705	Nee				
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*		
		1	Uitvoeringsprogramma RRE Teylingen	€ 221.963	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/07*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*		
		1	Uitvoeringsprogramma RRE Teylingen	€ 221.963		Nee		

BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m Jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			€ 15.611	€ 15.611	€ 0			
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 76.845	€ 0	€ 0	€ 0		
		1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		

			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*			
			1 Drempel op fietskruispunt GOW/ETW (deel II)	Nee	0				
			2 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat (deel II)	Nee	0				
			3 Aanleg va neen voetgangersoversteekplaats (deel II)	Nee	0				
			4 Aanleg van een snelheidsremmende plateau (deel III)	Nee	0				
			5 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg (deel III)	Nee	0				
			6 Links afslaan verbieden door aanleg van middengeleiders (deel III)	Nee	0				
IenW	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022** Gemeenten en GR'en	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/02*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/04*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Ja	
			Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*						

IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
			1 PZH-2012-358776634 Noordelijke Randweg projectsubsidie 2013	€ 1.245.607	€ 1.245.607			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
			1 PZH-2012-358776634 Noordelijke Randweg projectsubsidie 2013	€ 1.250.343	€ 1.250.343	Spaarproject	Ja	
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
			1 Transitievisie Warmte	€ 38.115	€ 38.115	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*					
			Nee					

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2019** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
		1 061525 Gemeente Teylingen	€ 3.820.201	€ 165.548	€ 376.988	€ 1.499	€ 16.610	

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 1.686	€ 0	€ 0	€ 230.774
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*				
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 9.698				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Nee					

SZW	**G3A**	**Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 57.000	€ 0	€ 42.972	€ 5.276
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*		
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 280.172	€ 66.227				
				Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	1.1 Onroerende zaken-nieuwbouw	€ 51.424	€ 15.492	€ 0	€ 0	

			2	1.1 Onroerende zaken-nieuwbouw	€ 5.294	€ 4.854	€ 0	€ 0	
			3	2.2 Roerende zaken-Dienstverlening door derden	€ 50.740	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	3.1 Overige kosten	€ 26.633	€ 0	€ 0	€ 26.599	
			5	3.3 Overige kosten	€ 208.276	€ 0	€ 0	€ 167.000	
			6	3.3 Overige kosten	€ 8.001	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
			1	1.1 Onroerende zaken-nieuwbouw	€ 15.492	18%			
			2	1.1 Onroerende zaken-nieuwbouw	€ 4.854	2%			
			3	2.2 Roerende zaken-Dienstverlening door derden		18%			
			4	3.1 Overige kosten	€ 26.599	10%			
			5	3.3 Overige kosten	€ 167.000	74%			
			6	3.3 Overige kosten		3%			
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**		Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
				€ 15.000	€ 20.000	€ 15.000	€ 20.000	Ja	

gemeente TEYLINGEN

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 1							
Project Hooghkamer (BIE)		-35.704	35.704	-	-35.704	Afboeken	Nee
Schuur Teylingerlaan 13 Voorhout	2020	950.000	-	927.135	22.865		Ja / Nee
Grond Teylingerlaan 13 Voorhout	2020	1.175.000	-	1.200.000	-25.000		Ja / Nee
Voorbereidingskrediet schoolwoningen voor bewoning	2016	219.118	-	-	219.118		Ja / Nee
Aanpassing 15 woningen statushouders	2016	928.527	-853.527	-364.869	1.293.396		Ja / Nee
Vernieuwing 15 woningen statushouders	2020	-		-158.723	158.723		Ja / Nee
Programma 2							
Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden 2014-2020	2016	-15.000	5.000	5.000	-20.000	Wordt in 2021 afgerond en verantwoord.	Nee
LO- Rondje Kaag	2016	40.000	-	26.444	13.556		Ja / Nee
LO- Roodemolenpolder	2016	1.266	38.734	90.406	-89.141		Ja / Nee
LO-Klaas Hennepoelpolder	2018	5.100	-5.100		5.100	Wordt in 2021 afgerond en verantwoord.	Nee
LO- Boterhuispolder fase 2	2016	-283.005	666.106	66.303	-349.308		Ja / Nee
LO- Passantenplaatsen NS Station Sassenheim	2016	40.000	-	214.250	-174.250	Wordt in 2021 afgerond en verantwoord.	Nee
LO- Ruine van Teylingen	2016	-30.551	13.533	-	-30.551	Wordt in 2021 afgerond en verantwoord.	Nee
LO-Kagerzoom	2016	-21.318	181.312	435.607	-456.924		Ja / Nee
Uitvoeringsprogramma Groen 2017	2020	-		6.760	-6.760	Wordt in 2021 afgerond en verantwoord.	Nee
Kosten planvorming projecten	2016	-98.750	98.750	-	-98.750		Ja / Nee
Uitvoeringsprogramma 2020	2020	50.000	-	-	50.000		Ja / Nee
Programma 3							
Voorbereidingskrediet nieuwbouw IKC Sassenheim	2018	66.448	33.552	24.202	42.246		Ja / Nee
Sticht.kst Basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim	2020	7.503.636	-	19.712	7.483.924		Ja / Nee
Uitbreiding Andreasschool	2020	1.816.358	-	14.039	1.802.319		Ja / Nee
Tennispark STV, clubhuis	2015	42.257	332.894	8.800	33.457	Meenemen voor realisatie fase 2.	Nee
Tennispark STV, parkeerplaatsen	2015	75.412	81.889	8.800	66.612	Meenemen voor realisatie fase 2.	Nee
Renovatie veld 1 SV Warmunda, vervanging drainage	2017	16.000	-		16.000	Project loopt.	Nee
Renovatie 1SV Warmunda	2018	54.000	-	1.760	52.240	Project loopt.	Nee

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 3							
Herinr.sportpark Elsgeest:Aankoop/compensatie	2017	10.571	754.429	-637.822	648.393		Ja
Herinr.sportpark Elsgeest:Infrastructuur verkeer	2017	450.000	-	-	450.000	Wordt in 2021 uitgevoerd en afgerond in 2022.	Nee
Herinr.sportpark Elsgeest:Voorbereiding grondwerk	2017	570.000	-	-	570.000	Wordt in 2021 uitgevoerd.	Nee
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportvelden	2017	2.364.740	-	-	2.364.740	Wordt in 2021 en 2022 uitgevoerd.	Nee
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportaccomodaties	2017	652.800	-	-	652.800	Wordt in 2022 gereraliseerd.	Nee
Herinr.sportpark Elsgeest:Trainings/sporthal	2017	290.000	-	-	290.000	Wordt in 2022 gereraliseerd.	Nee
Herinr.sportpark Elsgeest:VAT-kosten	2017	575.280	105.720	93.738	481.543	Doorlopend.	Nee
Herinr.sportpark Elsgeest:Indexering	2017	556.632	2.511	-	556.632	Doorlopend.	Nee
KV TOP renovatie toplaag kunstgrasveld	2019	22.722	108.200	-	22.722	Meenemen voor realisatie aanpassing veld 1 en renovatie veld 3	Nee
Binnensportaccomodaties Teylingen	2019	100.000	-	18.163	81.837	Onderzoek loopt door in 2021.	Nee
Renovatie veld 5 VV Foreholte (kunstgras)	2019	36.000	-	-	36.000	Toevoegen aan budget sportvelden Elsgeest t.b.v. nieuw veld.	Nee
Renovatie veld 3 en 4 VV Foreholte	2019	688.300	-	696.591	-8.291	Gerealiseerd.	Nee
Vervanging drainage veld 3 VV Foreholte	2019	13.000	-	-	13.000	Gerealiseerd.	Nee
Omliggende bestratie veld 3 en 4 VV Foreholte	2019	16.000	-	-	16.000	Gerealiseerd.	Nee
Renovatie veld 1 VV Foreholte (vervangen toplaag) 2020	2020	54.412	-	-	54.412	Project loopt.	Nee
Vervaging drainage velden VV Foreholten	2020	14.000	-	-	14.000	Project loopt.	Nee
Ontsluiting sportpark Elsgeest	2020	100.000	-	-	100.000	Project loopt.	Nee
Meubilair Roodemolenpolder	2020	37.574	-	2.138	35.436	Project loopt.	Nee
Subsidie biljartvereniging Agnes	2020	180.000	-	181.760	-1.760	Afsluiten	Ja

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
Snoeihoutversnipperaar A 326 Di 3L41C TDR 2017	2017	36.000	-	-	36.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2023.	Nee
Snoeihoutversnipperaar A 326 ZKX 2017	2017	21.000	-	-	21.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2023.	Nee
Zonnepanelen 4 locaties	2018	14.196	265.804		14.196		Ja / Nee
Project Noordelijke Randweg Voorhout	2011	4.539.905	803.145	330.954	4.208.951	Project loopt.	Nee
HOV Teylingen	2013	101.286	523.361	64.788	36.498	Project loopt.	Nee
Aankoop grond Hemmeerpolder	2014	60.000			60.000	Afsluiten	
Natzout menginstallatie	2015	32.000	-	55.234	-23.234	O.b.v. van milieutechnische en economische aspecten zijn we overgegaan op het zelf aanmaken van natzout in plaats van aankopen van dure kant en klaar calcium. Hierdoor hoeven we geen grote voorraad calcium tegelijk aan te schaffen, maar maken we zelf naar behoefte efficient natzout aan. Bij de 1e Turap 2020 reeds een verhoging van het krediet opgegegeven, niet rekening houdend met geboekte uren. Werk is afgerond, post kan vervallen.	Ja
Herenweg Warmond	2016	3.559.346	800	102.954	3.456.392	Herenweg tussen Bloemistendam en Wasbeeklaan wordt in Q2/Q3 2021 uitgevoerd. Het overige deel (vanaf Padoxlaan - Bloemistendam) vanaf 2022.	Nee
Reconstructie Zijldijk		77.660	1.122.340		77.660	Project is afgerond. Circa 75K minder uitgegeven dan begroot.	Ja

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
Vervanging openbare verlichting door LED 2018	2018	35.867	554.133	51.555	-15.688	Project is afgerond. Tekort verrekenen met 2019.	Ja
Project Noordelijke Randweg Uitvoering	2018	-2.065.235	3.802.835	6.518.755	-8.583.990	Meenemen naar 2021 (budget voor 72100170 is niet goed verdeeld over de ECLs)	Nee
Anti-graffitti voorziening spoorviaduct Oranje Nassaulaan	2016	60.000	-	-	60.000	Ik ben geen budgetbeheerder van dit project (zie Toelichting LIAS)!	Ja / Nee
Brug toegang kinderboerderij Kloosterwei Warmond	2018	10.000	-	-	10.000		Ja / Nee
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 3	2018	22.000	-	-	22.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 2	2018	22.000	-	-	22.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 1	2018	22.000	-	-	22.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Reconstructie kruising Bergamolaan- 's Gravendamseweg	2018	561.463	63.537	420.315	141.147	Project zit in de onderhoudstermijn.	Nee
Fietstrap	2019	30.193	50.807	17.963	12.230	Project is afgerond. Circa 12K minder uitgegeven dan begroot!	Ja
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10397)	2019	7.000	-	-	7.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10398)	2019	7.000	-	-	7.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10399)	2019	7.000	-	-	7.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
Sneeuwploeg Villeton LMT 2x 1800 en 1x 2000	2019	22.000	-	-	22.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Vervangingen Openbare verlichting obv beheerplan jaar 2019	2019	695.000	-	544.539	150.461	Restant investering loop mee in 2021. Opdracht is gegeven.	Nee
VO 25 Brug Kievitspark	2019	12.000	-	116	11.884	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA01 Warmonderhekbrug Oranje Nassaulaan WD	2019	854.553	35.693	98.162	756.391	Start uitvoering uitgesteld van Q4-2020 naar Q4-2021.	Nee
WA01a Warmonderhekbrug Oranje Nassaulaan WD	2019	36.970	-	775	36.195	Is hetzelfde project als WA01.	Nee
WA01b Warmonderhekbrug Oranje Nassaulaan WD	2019	93.454	-	-	93.454	Is hetzelfde project als WA01.	Nee
SA2.02 Brug Trekschuit	2019	101.936	23.064	60.332	41.604	Afgerond in 2020.	Ja
WA St 22 Steiger Zwanburg	2019	94.000	-	669	93.331	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA St 17 Steiger Koudenhoorn		-		621	-621	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA NS 01 tunnel Oranje Nassaulaan	2019	62.600	2.400	-	62.600	Werkzaamheden worden in 2021 uitgevoerd. Bestek in voorbereiding.	Nee
VO St01a Steiger Bestuurscentrum Voorhout	2019	11.472	53.528	387	11.085	Werkzaamheden in 2020 afgerond.	Ja
WA St 02a Steiger Heren Schouten 2020	2020	76.000	-	912	75.088	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA St 04 Broekpolder pont 2020	2020	25.000	-	213	24.787	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA St 05 Zijldijk pont 2020	2020	26.000	-	223	25.777	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
VRI Paddoxlaan Warmond 2014	2019	225.000	-	-	225.000	On hold gezet. Wordt aanbesteed i.c.m. HOV-route	Ja / Nee
GVVP B38 Bushalten NS Station Voorhout	2019	75.000	-	-	75.000		Ja / Nee
GVVP B40 bushalte Schoutenlaan	2019	100.000	-	-	100.000		Ja / Nee

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
Onderhoudswerkzheden Kievitspark-wegen	2020	30.000	-		30.000	Project in uitvoering	Nee
Easypath Oosthoutlaan	2020	360.000	-	446.137	-86.137	Is uitgevoerd en afgerond.	Ja / Nee
WA 07 Brug Veerpolder 2020	2020	42.000	-	369	41.631	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
SA 0.03 Brug Mecklenburg 2020	2020	145.000	-	-	145.000	Herstelwerkzaamheden aan brug uitgevoerd. Vervanging pas over 10 jaar.	Ja / Nee
SA 0.05 Brug Zuiderstraat 2020	2020	47.000	-	407	46.593	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
VO 09 Brug Madeliefjespad 2020	2020	71.000	-	1.206	69.794	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA 22 Brug Schoonoord 2020	2020	23.000	-	204	22.796	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
WA 29 Brug Broekmolen 2020	2020	55.000	-	485	54.515	Aanbesteding staat op Tenderned. Vervanging in 2021.	Nee
GVVP B32 Maatregelen langszaam verkeer 2020	2020	100.000	-	27.539	72.461		Ja / Nee
Boekhorstlaan	2020	255.000	-	16.380	238.620	Project in voorbereiding. VO fase is afgerond.	Nee
Bloemenschans- wegen	2020	36.000	-	-	36.000	Project in voorbereing. SO fase.	Nee
Zoutstrooier igloo 800 ltr 1	2020	25.000	-	-	25.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Zoutstrooier igloo 800 ltr 2	2020	25.000	-	-	25.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee
Zoutstrooier igloo 800 ltr 3	2020	25.000	-	-	25.000	Staat al geruime tijd op de planning voor 2022	Nee

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
GVVP V16 Omvormen Herenweg/Sweilandstr/ON.laan/Paddoxln	2014	45.500	4.500	26.463	19.037		Ja / Nee
GVVP V12 Maatregelen basiskenmerken wegontwikkeling	2018	-14.235	14.235	-	-14.235		Ja / Nee
Uitbreiding fietsenstalling Station Sassenheim	2020	150.000	-	59.295	90.705	Project start in 2021.	Nee
Uitbreiding fietsenstalling Station Veiligheid SH	2020	150.000	-	-41.695	191.695	Project start in 2021.	Nee
NS station Sassenheim restant	2006	5.993	2.298	-	5.993	Project is afgerond, bijna 6K minder uitgegeven dan begroot!	Ja
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen	2012	32.147	42.853	1.588	30.560		Ja / Nee
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2018	2018	-44.005	-	-	-44.005	Project afgerond	
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2019	2019	64.162	10.838	-	64.162		Ja / Nee
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgeb. uitbr. en verbeteren 2019	2019	20.000	-	-	20.000		Ja / Nee
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2020	2020	75.000	-	-	75.000		Ja / Nee
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgebied 2020	2020	20.000	-	-	20.000		Ja / Nee
Project Narcissenlaan/Parklaan (BIE)		-2.703			-2.703	Project afgerond	
Vervangen duikers 2019	2019	19.932	68	107	19.825		Ja
Walbeschoeiing 2019	2019	97.692	32.309	101.414	-3.723	Werkzaamheden afgerond.	Ja
Vervangen duikers 2020	2020	20.000	-	-	20.000		Ja / Nee

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
Walbeschoeiing 2020	2020	130.000	-	45.721	84.279		Ja / Nee
Aanpassing en uitbreiding electronische installaties markten	2019	69.616	35.384	56.069	13.547	Restant gaat mee in 2021 voor renovatie oude kasten.	Nee
Herinrichting Antoniuslaan e.o bomen	2019	4.859	171	1.368	3.491		Ja / Nee
Opslag ruimte Overbosch	2019	6.000	-	-	6.000		Ja
Project Kievitspark- bomen	2018	-39.136	84.136	77.409	-116.545	Project in uitvoering.	Nee
Bloemenschans - bomen	2020	110.000	-	5.715	104.285	Project in voorbereing. SO fase.	Nee
Speelplaats Fuchsiastraat 2	2020	40.000	-	4.150	35.850	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Veldzuringstraat 15	2020	20.000	-	7.455	12.546	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Nicolaas Damesstraat 17	2020	10.000	-	3.910	6.090	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Rembrandtlaan 48	2020	48.000	-	40.653	7.348	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Wilgenhorst 102	2020	10.000	-	-	10.000	Gemaakte kosten zijn in de exploitatie verantwoord. Van krediet is geen gebruik gemaakt.	Ja
Speelplaats Planetenplein 10	2020	10.000	-	1.275	8.725	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Griegplantsoen	2020	20.000	-	18.556	1.444	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Postkoets	2020	20.000	-	20.000	-	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Willem Warnaarlaan	2020	30.000	-	31.500	-1.500	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Foeliezoom	2020	30.000	-	66.756	-36.756	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Oosthoutpark	2020	20.000	-	16.599	3.401	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Munthof	2020	30.000	-	35.989	-5.989	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 4							
Speelplaats Geestlaan	2020	20.000	-	21.650	-1.650	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Vervanging 15 ondergrondse containers 2018	2018	70.043	42.457	-	70.043	Restant gaat mee naar 2021. Opdracht voor vervanging containers is gegeven.	Nee
Investeringen obv Beleidsplan Afval	2020	950.000	-	266.273	683.727	Project loopt nog door in 2021.	Nee
Minicontainers 2020	2020	330.000	-	266.604	63.396	Project loopt nog door in 2021.	Nee
Hemelwaterriool Churchilllaan 2010	2006	214.918	-	-	214.918	Project is vervallen	Ja
Vervangen drukriolering loosterweg	2013	91.529	5.650	1.155	90.374	Onderzoek naar te nemen maatregelen, uitvoering gepland 2021.	Nee
Vervangen mechanisch/elecr. BBB Essenplein	2015	23.376	31.826		23.376	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
Vervangen mechanisch/elecr. BBB Kruidenschans	2016	38.000	-	-	38.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
Aansluiten panden op drukriolering Warmond 2015	2015	19.808	-	-	19.808	Actualiseren overzicht ongerioleerde percelen, opstellen nieuwe planning.	Nee
Aansluiten panden op drukriolering Warmond 2014	2014	60.000	-	-	60.000	Actualiseren overzicht ongerioleerde percelen, opstellen nieuwe planning.	Nee
Rioolverbetering Kerklaan (oost) en Lindenlaan Sassenheim	2019	251.000	-	-	251.000	Project is vervallen	Ja
Aansluiten panden op drukriolering Voorhout 2019	2019	40.000	-	-	40.000	Actualiseren overzicht ongerioleerde percelen, opstellen nieuwe planning.	Nee
Aansluiten panden op drukriolering Warmond 2019	2019	48.000	-	-	48.000	Actualiseren overzicht ongerioleerde percelen, opstellen nieuwe planning.	Nee
Rioolverbetering Melmansdam Warmond	2019	49.000	-	-	49.000	Project opnieuw inplannen	Nee
Rioolverbetering Middendorplaan Warmond	2019	47.000	-	-	47.000	Project is vervallen.	Ja
Kievitspark- riolering	2020	519.000	-	545.131	-26.131	Project in uitvoering.	Nee
Vervanging 3 perscontainers milieustraat	2020	60.000	-	-	60.000	Investering gaat mee naar 2021. Opdracht voor aanbestedingstraject is uitgezet.	Nee

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet 2020	Uitgegeven t/m 2019	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Voormalige kostenplaatsen							
Zoutopslag aanpassen/ harmoniseren/vervangen	2013	40.000	-	125.961	-85.961	Op basis van milieutechnische en economische aspecten zijn we overgegaan op twee gesloten opslagsilo's in plaats van een open zoutloods. Door gesloten systeem geen kans op verspreiding wegenzout c.q. vervuiling van de omgeving en minder ruimtebeslag. Originele budget was gebaseerd op een kleine zoutsilo t.b.v. de gemeente Voorhout. Bij de 1e Turap 2020 reeds een verhoging van het krediet opgegegeven, niet rekening houdend met geboekte uren. Werk is afgerond, post kan vervallen.	Ja
Klimaatinstallatie	2016	139.256	3.945	-	139.256	Project is afgesloten.	Ja
Energiezuinige verlichting	2016	125.500	-	-	125.500	Project is afgesloten.	Ja
Onderzoekskosten verbouwing raadszaal	2019	17.337	2.223	1.559	15.778	Onderzoek voor de verbouwing van de raadszaal wordt niet in 2020, maar in 2021 uitgevoerd.	Nee
Veegplus inclusief daglichtverlichting	2016	24.750	-	-	24.750	Project is afgesloten.	Ja
Hoofdstraat/Langeveld	2020	-		6.144	-6.144	Project afsluiten	

Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Teylingen opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Teylingen toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2020 gesteld op € 201.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:

- de gemeentesecretaris
- de griffier

Het is goed denkbaar dat de secretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.

Dit verantwoordingsdocument bestaat uit het volgende model:
Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2020	**J.J.G. Covers**	**R. van Dijk**	**J.F.A. Tomassen**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 – 31/10	1/1 – 31/12	1/10 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 97.376	€ 97.191	€ 31.340
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.940	€ 17.304	€ 5.095
Subtotaal	*€ 114.316*	*€ 114.496*	*€ 36.435*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 167.500	€ 201.000	€ 50.525
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	**€ 114.316**	**€ 114.496**	**€ 36.435**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2019		
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.163	€ 94.351
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.479	€ 15.481
Subtotaal	€ 132.642	€ 109.832
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 194.000
Totale bezoldiging 2019	**€ 132.642**	**€ 109.832**

Gegevens 2020 bedragen x € 1	J.J.G. Covers
Functiegegevens [1]	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0

Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2020
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband[2]	75.000
Individueel toepasselijk maximum[3]	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband[4]	75.000
Waarvan betaald in 2020	75.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag[5]	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan[6]	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling[7]	N.v.t.

De topfunctionarissen J.J.G. Covers en J.F.A. Tomassen zijn ook topfunctionarissen in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

Kosten externe inhuur

De kosten van externe inhuur bedroegen in 2020 € 544.237. Dit bestond voornamelijk uit de inhuur voor grondexploitaties € 259.885.
Hierbij is 1 extern persoon ingehuurd, waarvan de facturen in 2020 van het desbetreffende bureau onder de WNT-norm valt (€ 201.000). Dit betreft een projectmanager voor de grondexploitatie Hooghkamer en bedroeg € 136.884 (excl. btw). Overigens worden de kosten die de gemeente maakt voor deze externe inhuur via het exploitatieplan door de projectontwikkelaars aan de gemeente vergoed. Deze komen dus niet ten laste van de gemeentelijke begroting.

Bijlage 4 Risico-inventarisatie

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Energiek en sociaal Teylingen	Bedrijfsrisico	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd.	Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	€ 32.000
Energiek en sociaal Teylingen	Open einde regelingen	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-reglingen.	Dit resulteert in een toename van niet begrote kosten	€ 450.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd.	Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven. Als de onderbouwing niet blijkt te kloppen mogen in 2020 geen leges worden gevorderd. Totale schade is dan de geraamde opbrengst voor omgevingsleges.	€ 68.000
Prettig wonen voor iedereen	Grond-exploitatie	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geint worden doordat projecten doorschuiven naar volgende boekjaren.	Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	€ 68.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Implementatie van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging loopt vertraging op.	Dit kan veroorzaakt worden door mismatch in kennis, vaardigheden en cultuur. Dit resulteert in extra kosten voor inhuur en begeleiding.	€ 113.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig.	De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben. Kapitaalgoederen zijn kostbaar, herstel is vaak kostbaar.	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Juridisch risico	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling.	Als uit de juridische procedure blijkt dat een bestuurlijke maatregel ten onrechte is opgelegd kan dit leiden tot een schadeclaim.	€ 14.000

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd.	De gemeente is verzekerd tegen brand,- storm-, vliegtuig- en inbraakschade voor gebouwen. Schades door vandalisme zijn voor rekening van de gemeente. Het risico bestaat dat bij onderverzekering een lager bedrag wordt uitgekeerd dan de werkelijke schade. De verzekerde waarden van de gebouwen zijn volgens de polissen geindexeerd. Periodiek wordt de juistheid daarvan bezien door taxaties. De gemeente heeft budgetten voor vandalisme	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering.	We zien steeds meer ziekten en plagen in de buitenruimte ontstaan waartegen we maatregelen moeten nemen. Essentaksterfte, Kastanjebloedingsziekte, Eikenprocessierups. Hierdoor moeten vaker onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen hiervan te bestrijden.	€ 56.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat	Het klimaat is aan het veranderen daarbij ontstaat de kans dat de huidige inrichting niet meer voldoet of sneller slijt dan voorzien.	€ 158.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	De publieke opinie ten aanzien van HLTsamen of de gemeenten wordt negatief beinvloed.	De oorzaken hiervoor zijn divers en onvoorspelbaar. Dit resulteert in imagoschade en additionele kosten voor communicatiemiddelen en woordvoering.	€ 68.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Politieke agenda kan niet geheel worden uitgevoerd vanwege vroegtijdig vertrek bestuurder	Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld. Het jaarsalaris van een wethouder exclusief werkgeverlasten is afhankelijk van het aantal resterende maanden in het jaar.	€ 27.000

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt.	Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatieinspanningen. Kosten verbonden aan communicatie gericht op het managen van verwachtingen en het herstellen/beperken van imagoschade.	€ 11.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Tussenevaluatie van HLTsamen geeft aanleiding tot nader onderzoek.	Dit resulteert in additionele kosten van onderzoeksbureau en communicatie.	€ 32.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Risico als gevolg van operationele tegenvallers.		€ 34.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats.	De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en herstelwerkzaamheden.	€ 14.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de bestaande verdeelmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd	€ 158.000
Overkoepelend Risico	Juridisch risico	Procedurefouten bij aanbestedingen	Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van de financiele schade. Tevens kan achteraf blijken dat de aanbesteding niet op rechtmatige wijze heeft plaats gevonden	€ 56.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Hogere uitgaven en lagere inkomsten vanwege diverse corona-maatregelen	Onzekerheid welke compensatie wij ontvangen in relatie tot de noodmaatregelen en of deze compensatie voldoende is om alle extra kosten te dekken.	€ 450.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€ 412.000
Verbonden partijen	Bedrijfsrisico	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij.	Hierdoor is de verbonden partij onvoldoende in staat om haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de gemeente.	€ 1.503.000
			TOTAAL	€ 3.752.000

Bijlage 5: Rapportage interbestuurlijke toezicht

Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. In de wet is geregeld hoe het toezicht wordt uitgeoefend, een en ander om de interbestuurlijke lasten te verminderen en het toezicht te versoberen.
In deze bijlage geeft het college per thema aan of zij dit thema geheel op orde heeft (groen), op één of enkele aspecten na (oranje) of op meerdere aspecten niet op orde (rood). De keuze van de kleur wordt toegelicht op basis van de handreiking Interbestuurlijk Toezicht 2020 voor gemeenten opgesteld door de provincie Zuid-Holland.

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2021 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2022-2025	Oranje	In het jaar 2021 is sprake van een structureel en reëel begrotingsevenwicht. In de jaren 2022-2024 niet.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.	Groen	De bestemmingsplannen van de gemeente Teylingen voldoen beleidsinhoudelijk aan Omgevingsverordening Zuid-Holland. Voor enkele locaties (locatie Langeveld, Sassenheim en stationslocatie Voorhout) geldt weliswaar een bestemmingsplan op leeftijd, maar dit zijn locaties in stedelijk gebied waarbij er geen sprake is van inhoudelijke strijdigheden met de Omgevingsverordening. Voor deze locaties worden projecten voorbereid, mede met inzet van capaciteit van de Vliegende Brigade van de provincie, waarvoor het planologisch kader geactualiseerd zal worden. De conceptbestemmingsplannen zijn/worden in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening ter beoordeling voorgelegd aan de provincie Zuid-Holland.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken zijn tijdig een beleidsplan VHT (vóór 15 mei 2020), het uitvoeringsprogramma (vóór 1 februari 2020) en de evaluatie (vóór 1 mei 2020) vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Rood	<u>Toezicht en handhaving:</u> In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld. Direct na besluitvorming is dit aan de raad bekend gemaakt. Daarnaast is de evaluatie van het handhavingsuitvoeringsprogramma 2019 (3 maart 2020) en een handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2020 (7 januari 2020) vastgesteld. Deze zijn beiden bekendgemaakt aan de gemeenteraad direct na collegebesluit. Conclusie: De evaluatie, VTH beleid en het HUP zijn tijdig vastgesteld en de gemeenteraad is tijdig hierover geïnformeerd. <u>Vergunningen:</u> In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld en direct daarna aan de raad kenbaar gemaakt. Inmiddels is gestart met het opstellen van een uitvoeringsplan.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	<u>Vergunningen:</u> Aandacht is nodig voor het tijdig vaststellen van het vergunningen uitvoeringsplan en de evaluatie daarvan.

Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	Dit is de erfgoedcommissie Teylingen.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde	Oranje	Er is samen met de archivaris een activiteitenplan opgesteld om de achterstanden in te lopen. Het gaat om achterstanden die zijn meegekomen uit de oude organisaties en nieuwe die zijn ontstaan door de samenvoeging van de ambtelijke organisatie van de HLT gemeenten en door harmonisering van zaakgericht werken in een zaaksysteem. Een aantal van de acties zijn afgerond, zoals het actualiseren Archiefverordeningen en Besluiten Informatiebeheer en het overbrengen van archieven naar Erfgoed Leiden. Op de actielijst 2021 is bepaald welke klussen dit jaar opgepakt worden.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Huisvesting		TOELICHTING
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Groen	

Gevraagde informatie	**Stand van zaken**
Voorsprong~~/achterstand~~ per 1 januari van het verantwoordingsjaar	2
Fase interventieladder op 1 januari	taakstelling gerealiseerd
Taakstelling eerste halfjaar van het	12
In het eerste halfjaar gehuisveste	3
~~Voorsprong~~/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	7
Fase interventieladder op 1 juli	signaleren
Taakstelling tweede halfjaar van het	14
In het tweede halfjaar gehuisveste	21
Voorsprong~~/achterstand~~ per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen w at niet van toepassing is)	0
Fase interventieladder op 31 december	taakstelling gerealiseerd
Toelichting	
-	

Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Bijlage 6: Overhevelingen

Het jaar 2020 is voor iedereen door de covid-19 pandemie een bijzonder jaar geweest. De medewerkers van HLTsamen zijn druk bezig geweest met het coördineren van de crisisorganisatie en hebben daarnaast ook te maken gehad met de gevolgen van de getroffen richtlijnen. Dit heeft zijn effect gehad op een aantal projecten waarbij het nu nodig is om de budgetten over te hevelen naar volgend jaar.

De overhevelingen worden op basis van de onderstaande criteria toegelicht:
- De activiteit is niet verricht of niet geheel verricht in 2020;
- Het betreft incidenteel budget;
- Voor hetzelfde doel is in het volgende jaar geen structureel budget aanwezig;

Ieder jaar kijken we ook naar een concrete uitvoeringsplanning in het volgende jaar. Om in aanmerking te komen voor overheveling dienen de werkzaamheden uiterlijk in het tweede kwartaal van het volgende jaar te zijn afgerond. Het is gebleken dat dit niet altijd mogelijk is. De verschuiving van projecten naar 2020 zijn groter van omvang dan voorheen, dat wordt veroorzaakt door de vertraging door corona. Wij stellen deze overhevelingen toch aan u voor omdat wij het van belang vinden dat deze projecten toch doorgang vinden.

In het onderstaande een overzicht van de overhevelingen:

	Omschrijving	**Bedrag**
	Overhevelingen ten laste van het resultaat:	
	Beschikbaar gestelde middelen vanuit de algemene uitkering of derden met een specifiek doel:	
1	Actieprogramma dakloosheid	€ 18.000
2	Lokaal culturele voorzieningen	€ 107.000
3	Invoeringsbudget wet Inburgering	€ 74.000
4	Ondersteuning tussengroep inburgeraars	€ 43.000
		€ 242.000
	Eerder beschikbaar gestelde budgetten door de raad:	
5	Omgevingsvisie Teylingen	€ 95.000
6	IVN vergroeningsprogramma	€ 33.750
7	Cultuurhistorische waardenkaart Teylingen	€ 40.000
8	Arbeidsmigranten	€ 64.000
9	Participatie	€ 40.000
10	Raadsonderzoek ISG/GOM	€ 10.000
11	Onderzoek Multifunctionele accommodatie Voorhout	€ 20.000
		€ 302.750
	Totaal:	**€ 544.750**
	Overhevelingen ten laste van de algemene reserve:	
12	Opstellen parkeerbeleid en mobiliteitsplan	€ 50.000
13	Onderzoek spoorwegovergangen Teylingen	€ 10.000
14	Project Teydelijk	€ 103.000
15	Beweegtuinen	€ 50.000
16	Project Meedoen	€ 192.000
17	Budget armoedenota	€ 98.000
18	Pilot beschermd wonen	€ 92.000
19	Steunfonds maatschappelijke organisaties	€ 582.000
20	Koplopertraject clientenonsteuning	€ 80.000
21	Projectbudget integrale toegang	€ 93.000
22	Ontschottingsbudget	€ 28.000
23	Pilot vroegsignalering	€ 25.000
24	Visie Verblijfsrecreatie	€ 13.500
25	Omgevingsmanager bouwprojecten Teylingen	€ 48.000
26	Onderzoek geluidsoverlast Skeelerbaan	€ 26.000
	Totaal:	**€ 1.490.500**
	Totaal overhevelingen	**€ 2.035.250**

De overhevelingen zijn in te delen naar twee soorten overhevelingen.
1. Overhevelingen ten laste van het resultaat: Deze budgetten zijn opgenomen in de begroting en worden gefinancieerd vanuit de reguliere exploitatie. Deze categorie heeft betrekking op het jaarrekeningresultaat. Deze budgetten zijn niet uitgegeven en geven daardoor een positiever resultaat.
1. Overhevelingen ten laste van de algemene reserve: Deze budgetten zijn opgenomen in de begroting en worden gefinancieerd vanuit de algemene reserve.

Overhevelingen ten laste van het resultaat:

Beschikbaar gestelde middelen vanuit de algemene uitkering of derden met een specifiek doel:

1. Actieprogramma dakloosheid

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is een landelijke actieprogramma dakloosheid gestart omdat het aantal dak- en thuislozen in Nederland enorm stijgt. Samen met de Duin en Bollengemeente zijn er twee projectopdrachten opgesteld en vastgesteld. Te weten: 'Huisvesting kwetsbare doelgroepen' en 'Integrale zorgaanpak en preventie dakloosheid'. Deze opdrachten worden in 2021 uitgevoerd. Via de algemene uitkering is hiervoor budget beschikbaar gesteld € 18.000. Voorgesteld wordt om deze extra middelen beschikbaar te stellen in 2021.

2. Lokale culturele voorzieningen

Als onderdeel van het compensatiepakket coronamaatregelen is voor de algemene uitkering via de septembercirculaire in 2020 € 107.000 ontvangen voor de ondersteuning van lokale culturele voorzieningen. Omdat de effecten van de coronacrisis op de culturele sector zich ook in 2021 zullen voordoen wordt voorgesteld in 2021 dit bedrag beschikbaar te houden voor dit doeleinde.

3. Invoeringsbudget wet Inburgering

Per 1 januari 2022 treedt de Wet Inburgering in werking. Gemeenten hebben in 2020 een incidentele bijdrage ontvangen voor de invoeringskosten. Voor Teylingen betreft dit een bedrag van € 74.000 en zal in 2021 worden besteed aan de begeleiding van de aanbesteding, ICT-aanpassingen en opleidingskosten. Voorgesteld wordt om dit bedrag van € 74.000 over te hevelen naar 2021.

4. Ondersteuning tussengroep inburgeraars

In 2020 hebben alle gemeenten geld gekregen via de algemene uitkering voor de tussengroep in afwachting van de invoering van de Nieuwe wet Inburgering (€ 43.000). Met de tussengroep worden inburgeraars bedoeld die voor de invoering van de nieuwe wet hun inburgering afgerond moeten hebben en hiervoor extra ondersteuning nodig hebben.
Voorstel is om dit bedrag naar 2021 mee te nemen om de extra ondersteuning te kunnen leveren.

Eerder beschikbaar gestelde budgetten door de raad:

5. Omgevingsvisie Teylingen

In de kadernota 2019 heeft de raad incidenteel budget (€ 95.000) beschikbaar gesteld in 2020 voor het opstellen van een omgevingsvisie Teylingen. Om goed voorbereid te zijn op de komst van de Omgevingswet is een nieuwe Omgevingsvisie belangrijk. Het projectplan is opgesteld in 2020. De uitvoering van het plan zal in 2021 plaats vinden. Het beschikbaar gestelde budget in 2020 van € 95.000 wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2021.

6. Uitvoering beleidsplan groen

In het uitvoeringsprogramma van het beleidsplan "de waarde van groen" (raad december 2016) is door de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld voor duurzamer werken (handboek, kansenkaart biodiversiteit, maatregelen klimaatadaptatie) en participatie (website en participatieprojecten). Van het beschikbaar gestelde budget in 2020 € 67.500 wordt voorgesteld om € 37.500 over te hevelen naar 2021. Conform planning wordt dit in het eerste half jaar van 2021 uitgevoerd.

7. Cultuurhistorische waardenkaart

Voor het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart is in de kadernota van 2020 incidenteel budget (€ 40.000) beschikbaar gesteld. De planning voor het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart is afgestemd op de planning voor het maken van de omgevingsvisie en -plan. Voor het opstellen van de omgevingsvisie en -plan is deze informatie nodig. Wij stellen voor om dit incidentele budget van € 40.000 over te hevelen naar 2021.

8. Aanpak vraagstuk arbeidsmigranten

De raad heeft eerder budget beschikbaar gesteld voor de aanpak van het vraagstuk arbeidsmigranten.
Voor het maken van een begin met uitvoering van het plan van aanpak (start registratiefase) is een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 64.305. Vanwege de coronacrisis heeft dit project vertraging opgelopen.
Wij stellen voor om dit incidentele budget over te hevelen naar 2021.

9. Participatie
Voor participatietrajecten is in 2020 incidenteel € 40.000 beschikbaar. Door de corona crisis hebben we geen pilot kunnen houden voor participatie, waarin we de burgers vooraf laten meedenken met de gemeente. Deze pilot willen we alsnog in 2021 tot uitvoering gaan brengen. Een voorbeeld hiervan is dat de raad tijdens de begrotingbehandeling 2021 heeft aangegeven dat ze de ambitie heeft om de pilot burgerbegroting in 2021 af te ronden. Samen met de gemeenteraad en inwoners van Teylingen gaan we in gesprek over wensen en verwachtingen rondom de burgerbegroting. Wij stellen voor om een budget van € 40.000 over te hevelen naar 2021.

10. Raadsonderzoek ISG/GOM
De raad heeft in juli besloten tot doen van onderzoek naar ISG- beleid en uitvoering door GOM. In 2020 is hiervoor € 20.000 incidenteel budget beschikbaar gesteld. Een deel van dit onderzoek vindt in 2021 plaats. .
Wij stellen voor om € 10.000 over te hevelen naar 2021.

11. Onderzoek multifunctionele accommodatie Voorhout
Het onderzoek naar de Multifunctionele Accommodatie in Voorhout vindt gedeeltelijk plaats in 2021. Voorgesteld wordt om het daarvoor beschikbare budget (€ 20.000) naar 2021 over te hevelen.

Overhevelingen ten laste van de algemene reserve

12. Opstellen parkeerbeleid en mobiliteitsplan € 50.000
Door de raad is bij de begroting 2019 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van het parkeerbeleid en mobiliteitsplan. In 2019 is dit budget overgeheveld naar 2020(€ 85.000) en is de organisatie hiermee aan de slag gegaan. Door corona en de vermindering in mobiliteitsstromen is dit project opgeschoven in de tijd. Wij stellen voor om een deel van dit budget over te hevelen naar 2021 € 50.000.

12. Onderzoek spoorwegovergangen Teylingen € 10.000
Door de raad is bij de begroting 2019 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar spoorwegovergangen. In 2019 is hiervoor budget overgeheveld naar 2020 (€ 20.000). Wij stellen voor om een deel van dit budget over te hevelen naar 2021 € 10.000.

13. Project Teydelijk € 103.000
De voorbereiding van het project huisvesting voor spoedzoekers is gestart in 2019. Samen met Camelot Vastgoed Nederland BV is gewerkt aan de verdere uitwerking tot een haalbaar plan en realisatie in 2020. Echter de projectontwikkelaar Camelot heeft zich teruggetrokken en is het project daardoor vertraagd.
Voor dit project is bij het opstellen van de begroting 2019 incidenteel budget beschikbaar gesteld (3 x jaarlijks € 70.000 vanaf 2019) ten laste van de algemene reserve. Voorgesteld wordt om de nog niet bestede € 103.000 over te hevelen naar 2021.

14. Beweegtuinen € 50.000
Door de raad is in de begroting van 2019 € 50.000 beschikbaar gesteld van € 50.00 ten laste van de algemene reserve voor het realiseren van een bewegingsvriendelijke openbare ruimte. Momenteel zijn we bezig met het onderzoek voor de juiste plaats en het opstellen van een visie voor bewegen in de openbare ruimte. Door corona is het niet mogelijk geweest om te participeren in dit project. Voorgesteld wordt het budget van € 50.000 over te hevelen naar 2021.

15. Project Meedoen € 192.000
*D*e ISD heeft projecten ontwikkeld om meer in contact te komen met en aandacht te geven aan mensen die vaak al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op betaald werk. Doel van die aandacht is om achterstanden op te heffen op deze en manier minder kansrijke mensen weer mee te laten doen. In 2019 is bij de 2e voortgangsrapportage van Teylingen uit het BUIG-overschot incidenteel budget € 192.000 gereserveerd voor deze projecten. Dit budget is destijds overgeheveld naar 2020.
De voorbereidende fase van het project Meedoen! is inmiddels achter de rug. De uitvoering zou per 1 september jl. van start zijn gegaan, maar wegens corona heeft dit onderdeel vertraging opgelopen. De verwachting was dat

de trajecten per oktober jl. zouden gaan lopen en dat dan ook de aandachtscoaches aangesteld zouden worden. Voorstel is om de resterende gelden van € 192.000 mee te nemen naar 2021.

16. Budget Arrmoedenota € 98.000
In het Armoedebeleid Teylingen (2018-2022) vastgesteld door de raad in 2018, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren.

17. Pilot beschermd wonen € 92.000
In 2019 is vanuit de centrumgemeente Leiden i.v.m. niet benutte bedragen Beschermd Wonen een budget beschikbaar gesteld aan Teylingen van € 92.000. Er is een projectplan opgesteld om een aantal (zwerf)jongeren die tussen wal en schip vallen bij elkaar te huisvesten met passende begeleiding. Een wooncomponent is een belangrijk onderdeel en vergt enige tijd om tot een uiteindelijk resultaat te komen. Uitvoering vindt plaats in 2021. Wij stellen nogmaals voor om dit budget over te hevelen naar 2021.

18. Steunfonds maatschappelijke organisaties € 582.000
In 2020 is € 650.000 beschikbaar gesteld voor een steunfonds maatschappelijke organisaties. Deze regeling is geëvalueerd. Wij stellen voor om het resterende budget over te hevelen naar 2021 en de middelen beschikbaar te houden voor dit doel. Het resterende budget is lager dan is aangegeven in de coronamonitor (€ 615.000). Dit verschil wordt veroorzaakt omdat er nog een aantal toekenningen vanuit 2020 zijn verantwoord in 2020.

19. Koplopertraject clientenonsteuning € 80.000
In het Regeerakkoord zijn in 2019 extra middelen vrijgemaakt om de functie van cliënt ondersteuning te versterken. In het kader van deze impuls voert de VNG een zogenaamd koplopertraject cliëntondersteuning uit. In 2019 zijn de inkomsten (€ 228.000) ontvangen en overgeheveld naar 2020 omdat de planning niet haalbaar was in 2019. In 2020 is i.v.m. de corona situatie het budget niet volledig benut. Van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is toestemming gekregen om het project verder uit te voeren in 2021. Wij stellen voor om het resterende budget (€ 80.000) over te hevelen naar 2021 en zo budgetneutraal het koplopertraject te kunnen verlengen tot eind 2021. En pas daarna te verantwoorden aan VWS.

20. Projectbudget integrale toegang € 93.000
In 2020 is €114.000 door de raad incidenteel projectbudget integrale toegang beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. De partijen die de Stichting Integrale Toegang gaan oprichten hebben een (incidentele) begroting ingediend met kosten die zij in 2021 zullen maken t.b.v. de oprichting van de Stichting Integrale Toegang. Wij stellen voor om het resterende budget (€ 93.000) over te hevelen naar 2021.

21. Ontschottingsbudget € 28.000
In 2015 stelde de raad middelen beschikbaar voor maatwerkoplossingen die professionals aandragen. Jaarlijks wordt het resterende bedrag meegenomen naar het volgende jaar. In 2020 is tot op heden circa €5600,- uitgegeven van dit budget voor 3 gezinnen. Naar verwachting komen er meer uitgaven. Voorstel is het resterende deel weer mee te nemen naar 2021. Het is de bedoeling dat de teams van de integrale toegang vanaf 2022 zelf een maatwerkbudget hebben. Overheveling is dan niet meer nodig.

22. Pilot preventie & vroegsignalering € 25.000
In de kadernota 2020 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor pilots preventie & vroegsignalering. Door Corona zijn in 2020 weinig tot niets aan pilots gestart. Voorstel is om eenmalig € 25.000 over te hevelen naar 2021.

23. Visie Verblijfsrecreatie € 13.500
In de begroting 2019 is incidenteel budget (€ 20.000) beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een visie op verblijfsrecreatie. Door verschillende oorzaken waaronder de gevolgen van de corona epidemie is het opstellen van de visie op verblijfsrecreatie vertraagd. Het opstellen van de visie vindt voor een deel plaats in 2021. Daarom moet € 13.500,- worden overgeheveld naar 2021.

24. Omgevingsmanager bouwprojecten Teylingen € 48.000
Voor het project implementatie van een omgevingsmanager voor de regie op bouwprojecten is door de raad in 2019 eenmalig € 100.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Dit budget is in 2019 overgeheveld naar 2020 en medio 2020 is uitvoering gegeven aan dit project. Van dit budget resteert een bedrag van € 48.000. Op 15 maart heeft de raad besloten om de omgevingsmanager structureel te borgen vanaf 1 april. Dit restant budget van € 48.000 geeft dekking voor de periode van 1 januari tot en met 1april.

25. Onderzoek geluidsoverlast Skeelerbaan € 26.000
Aan de omwonenden van de skeelerbaan in Warmond is eerder een onderzoek toegezegd naar de geluidsoverlast van de skeelerbaan. Hiervoor is incidenteel budget beschikbaar gesteld (€ 26.000). Dit onderzoek is nog niet uitgevoerd omdat de baan in 2020 door corona nog niet volledig in gebruik is genomen en het onderzoek daardoor niet representatief kan worden uitgevoerd. In 2021 is de baan volledig in gebruik genomen en zal dit onderzoek kunnen worden uitgevoerd. Wij stellen voor om dit budget over te hevelen naar 2021.

Bijlage 7: Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Afval				
Lasten	-3.036	-2.862	-2.849	-3.261
Baten	4.826	4.508	4.508	5.047
Saldo	1.790	1.645	1.658	1.786
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten				
Baten	44.625	44.616	45.982	46.498
Saldo	44.625	44.616	45.982	46.498
Arbeidsparticipatie				
Lasten	-349	-469	-395	-395
Baten		84		
Saldo	-349	-385	-395	-395
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-56	-86	-81	-66
Baten	71	83	83	63
Saldo	15	-3	2	-3
Begeleide participatie				
Lasten	-2.798	-2.576	-2.819	-3.113
Baten				
Saldo	-2.798	-2.576	-2.819	-3.113
Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten		-6	-6	-3
Baten				
Saldo		-6	-6	-3
Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-475	-418	-452	-518
Baten	2.026	832	71	298
Saldo	1.551	413	-381	-220
Belastingen overig				
Lasten	-102			-5
Baten	3.207	3.130	3.050	3.124
Saldo	3.105	3.130	3.050	3.119

Bestuur				
Lasten	-2.795	-1.885	-1.915	-2.227
Baten	53			52
Saldo	-2.742	-1.885	-1.915	-2.174
Burgerzaken				
Lasten	-1.929	-1.858	-1.960	-1.749
Baten	508	640	556	383
Saldo	-1.420	-1.218	-1.404	-1.366
Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	-2.627	-2.668	-2.705	-2.617
Baten	225	241	241	225
Saldo	-2.402	-2.427	-2.464	-2.391
Cultureel erfgoed				
Lasten	-200	-126	-156	-79
Baten				
Saldo	-200	-126	-156	-79
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-730	-771	-901	-738
Baten	168	181	181	153
Saldo	-563	-589	-720	-585
Economische ontwikkeling				
Lasten	-1.680	-1.712	-1.715	-1.735
Baten	136	130	411	411
Saldo	-1.544	-1.582	-1.304	-1.324
Economische promotie				
Lasten	-100	-162	-170	-129
Baten	141	123	123	183
Saldo	41	-39	-47	55
Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	-32			-2
Baten				
Saldo	-32			-2
Geëscaleerde zorg 18-				
Lasten	-606	-709	-709	-539
Baten				
Saldo	-606	-709	-709	-539
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				

Lasten	-3.796	-17.975	-17.975	-4.009
Baten	3.739	20.746	20.746	4.009
Saldo	-57	2.771	2.771	
Inkomensregelingen				
Lasten	-6.515	-6.751	-10.342	-10.489
Baten	5.314	5.374	8.697	9.946
Saldo	-1.202	-1.377	-1.645	-543
Maatwerkdienstverlening 18-				
Lasten	-6.647	-6.668	-7.040	-7.326
Baten				
Saldo	-6.647	-6.668	-7.040	-7.326
Maatwerkdienstverlening 18+				
Lasten	-6.133	-6.341	-7.007	-6.933
Baten		-33	235	235
Saldo	-6.133	-6.374	-6.772	-6.698
Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	-539	-464	-483	-647
Baten				
Saldo	-539	-464	-483	-647
Media				
Lasten	-828	-828	-836	-835
Baten	24	25	25	24
Saldo	-804	-804	-812	-811
Milieubeheer				
Lasten	-1.381	-1.252	-1.670	-1.770
Baten			378	322
Saldo	-1.381	-1.252	-1.292	-1.448
Musea				
Lasten	-55	-37	-53	-58
Baten	158	162	162	168
Saldo	102	124	109	110
Mutaties reserves				
Lasten	-2.437	-6.139	-2.143	-229
Baten	4.320	5.228	4.435	3.214
Saldo	1.882	-912	2.292	2.984
Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Lasten	-1.230	-1.219	-1.234	-1.137
Baten	249	228	228	233

Saldo	-981	-991	-1.007	-904
Onderwijshuisvesting				
Lasten	-2.037	-2.106	-2.132	-2.396
Baten	85	46	46	51
Saldo	-1.952	-2.060	-2.086	-2.345
Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-190	-200	-200	-210
Baten				
Saldo	-190	-200	-200	-210
Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	-2.561	-2.729	-2.576	-2.618
Baten	61	131	131	53
Saldo	-2.500	-2.598	-2.445	-2.565
Openbare orde en veiligheid				
Lasten	-731	-1.045	-1.030	-861
Baten	31	38	-27	19
Saldo	-700	-1.006	-1.056	-842
Overhead				
Lasten	-10.681	-9.265	-9.331	-10.094
Baten	127	134	134	31
Saldo	-10.554	-9.131	-9.197	-10.063
Overige baten en lasten				
Lasten	179	106	-49	-167
Baten	63	-5	-5	24
Saldo	242	101	-54	-143
OZB niet-woningen				
Lasten	-252	-251	-251	-291
Baten	2.017	1.907	1.981	2.063
Saldo	1.765	1.656	1.730	1.772
OZB woningen				
Lasten	-252	-251	-251	-291
Baten	3.618	3.808	3.888	3.851
Saldo	3.366	3.557	3.637	3.560
Parkeerbelasting				
Lasten				
Baten	11	11	11	10
Saldo	11	11	11	10

Parkeren				
Lasten	-105	-146	-140	-129
Baten	12	18	18	9
Saldo	-93	-128	-122	-120
Recreatieve havens				
Lasten	-448	-369	-412	-436
Baten	81	61	96	99
Saldo	-367	-308	-316	-338
Riolering				
Lasten	-1.867	-2.029	-2.084	-2.022
Baten	2.796	2.963	2.997	2.958
Saldo	929	934	914	936
Ruimtelijke ordening				
Lasten	-1.539	-1.473	-2.233	-1.861
Baten				878
Saldo	-1.539	-1.473	-2.233	-983
Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-3.124	-3.213	-4.226	-3.169
Baten	125	297	280	109
Saldo	-2.999	-2.916	-3.946	-3.060
Sportaccommodaties				
Lasten	-2.238	-2.258	-2.202	-2.201
Baten	202	224	224	206
Saldo	-2.036	-2.034	-1.978	-1.995
Sportbeleid en activering				
Lasten	-277	-320	-425	-390
Baten	39			21
Saldo	-238	-320	-425	-369
Treasury				
Lasten	-710	-655	-655	-653
Baten	2.178	2.071	2.071	1.864
Saldo	1.468	1.416	1.416	1.211
Verkeer en vervoer				
Lasten	-3.631	-3.062	-3.305	-3.183
Baten	262	116	116	204
Saldo	-3.369	-2.946	-3.189	-2.979
Volksgezondheid				
Lasten	-1.314	-1.465	-1.625	-1.801

Baten	34	25	25	38
Saldo	-1.279	-1.440	-1.600	-1.763
Wijkteams				
Lasten	-2.348	-1.986	-2.206	-2.551
Baten	3	3	3	3
Saldo	-2.346	-1.984	-2.203	-2.549
Wonen en bouwen				
Lasten	-2.155	-2.183	-2.313	-2.083
Baten	1.334	744	1.044	1.490
Saldo	-821	-1.440	-1.269	-593